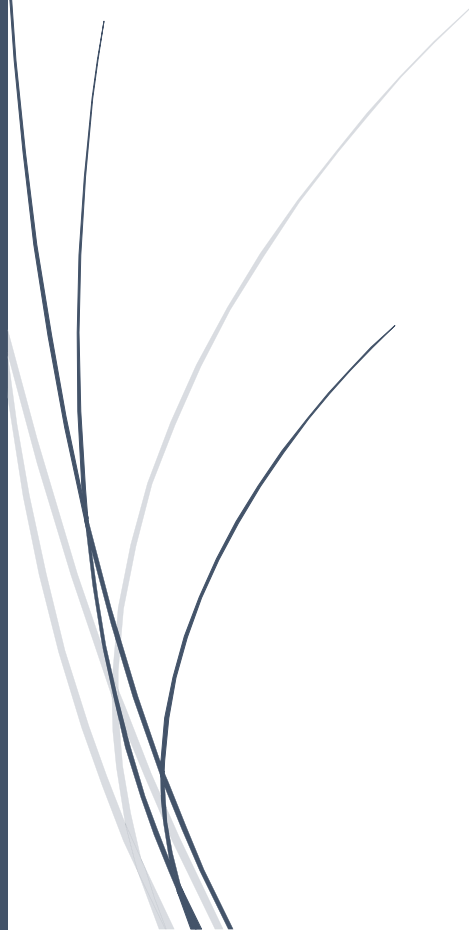

2017 ROK

„WODOCIĄGI SŁUPSK” SP. Z O.O.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI PRZEDSIĘBIORSTWA

Alina Zimnicka
Andrzej Wójtowicz

SPIS TREŚCI

1	Organizacja Spółki	4
1.1	Podstawy działalności	4
1.2	Misja wizja cele i wartości Spółki	5
1.3	Zakres i przedmiot działalności	7
1.4	Strategia i polityka Spółki	11
1.5	Zintegrowany System Zarządzania	12
1.6	Nadzór właścicielski i ład korporacyjny	14
1.7	Organy spółki	15
1.8	Struktura organizacyjna	16
2	Działalność operacyjna spółki	17
2.1.	Produkcja wody	18
2.1.1	Plan Bezpieczeństwa Wody	18
2.1.2	Monitoring osłony ujęć wody oraz działania na zlewni wodnej	19
2.1.3	Ilość wydobytej wody	20
2.1.4	Uzdatnianie wody surowej w SUW Słupsk	22
2.1.5	Uzdatnianie wody na ujęciach wody w Gminie Kobylnica	23
2.1.6	Jakość wody uzdatnionej	24
2.1.7	Efektywność produkcji wody	29
2.1.8	Pogotowie wodociągowe	31
2.1.9	Kontrole w dziale PW	32
2.1.10	Działalność edukacyjna I PROMOCYJNA	32
2.1.11	Podstawowe wskaźniki techniczno-ekonomiczne produkcji wody	34
2.2	Sieć wodociągowa	37
2.2.1	Miasto Słupsk	37
2.2.2	Straty wody Miasto Słupsk	40
2.2.3	Gmina Kobylnica	44
2.2.4	Straty wody Gmina Kobylnica	46
2.3	Sieć kanalizacyjna	48
2.3.1	Miasto Słupsk	49
2.3.2	Gmina Kobylnica	50
2.3.3	Gmina Słupsk	52
2.3.4	Kontrola odorowa sieci kanalizacyjnej	53
2.4	Oczyszczalnia ścieków	54
2.4.1	Podstawowe wskaźniki techniczno-ekonomiczne	54
2.4.2	Jakość oczyszczania ścieków	55
2.4.3	Obciążenia hydrauliczne	56
2.4.4	Nieczystości ciekłe	57
2.4.5	Ścieki przemysłowe	57
2.4.6	Gospodarka odpadowa	58
2.4.7	Kompostownia osadów i odpadów zielonych	63
2.4.8	Kontrola odorowa na oczyszczalni	65
2.4.9	Produkcja biogazu	66

2.4.10	Gospodarka energetyczna	67
2.4.11	Koszty oczyszczalni	69
2.4.12	Działalność Centrum Edukacji Ekologicznej.....	71
2.4.13	Oczyszczalnia ścieków w Kczewie	74
2.5	Pion serwisowy	75
2.5.1	Laboratorium badania wody i ścieków.....	75
2.5.2	Utrzymanie ruchu i zaplecza technicznego	77
2.5.3	Transport	81
3	Sprzedaż usług.....	84
3.1	Przychody z usług zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków	85
3.1.1	Sprzedaż usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę - Ogółem	86
3.1.2	Sprzedaż usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę - Miasto Słupsk	87
3.1.3	Sprzedaż usług dostarczania wody na obszarze Gminy Kobylnica	89
3.1.4	Sprzedaż usług zbiorowego odprowadzania ścieków – Ogółem	91
3.1.5	Sprzedaż usług zbiorowego odprowadzania ścieków - Miasto Słupsk	92
3.1.6	Sprzedaż usług zbiorowego odprowadzania ścieków - Gmina Kobylnica	94
3.1.7	Sprzedaż usług zbiorowego odprowadzania ścieków - Gmina Słupsk.....	96
3.2	Sprzedaż pozostała	97
3.3	Odbiorcy usług i punkty rozliczeniowe	98
3.4	Windykacja należności	99
4	Sytuacja finansowa Spółki	101
4.1	Działalność gospodarcza	101
4.2	Koszty rodzajowe w latach 2016-2017	106
4.3	Działalność finansowa	107
4.4	Pozostała działalność operacyjna	107
4.5	Wynik finansowy	108
4.6	Ocena sytuacji finansowej	109
4.6.1	Analiza wskaźników majątku i kapitałów	109
4.6.2	Analiza wskaźników rentowności	109
4.6.3	Analiza wskaźników płynności finansowej	109
4.6.4	Analiza wskaźników obrotowości majątku	110
4.6.5	Analiza wskaźników wydajności	110
5	Kierunki rozwoju Spółki	111
5.1	Kontekst przedsiębiorstwa - czynniki wpływające na działalność i cele Spółki	112
5.2	Kierunki działań strategicznych.....	115
5.3	Realizacja planów inwestycyjnych i aktywność inwestycyjna	120
5.4	Remonty	127
5.5	Planowanie rozwoju infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej	128
5.6	Odpłatne przejęcia i służebność przesyłu	129
5.7	Inwentaryzacja sieci i system informacji przestrzennej GIS	130
6	Sytuacja kadrowa Spółki	132

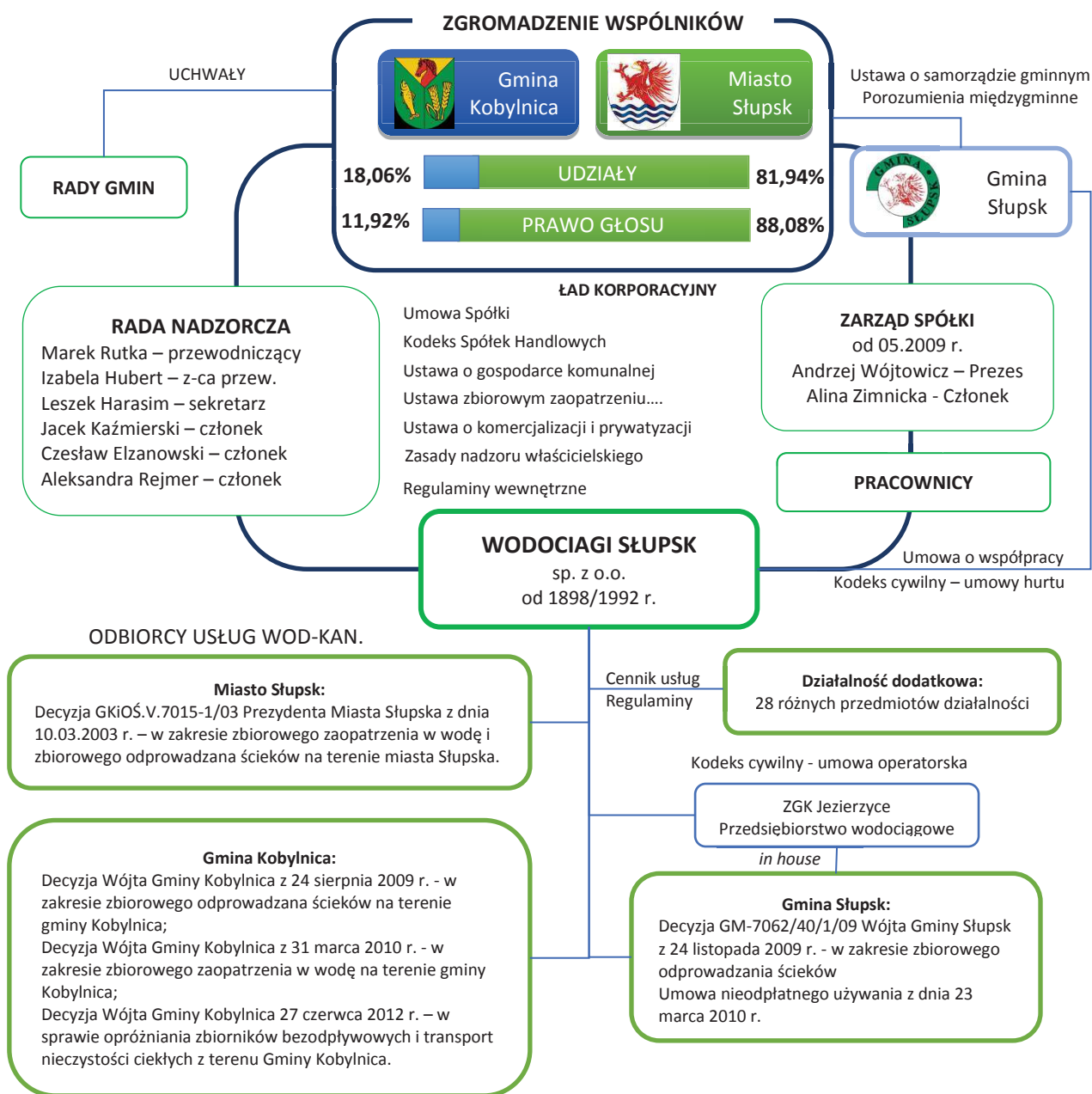
6.1	Organizacja i efektywność pracy.....	133
6.2	Wynagrodzenia	136
6.3	Warunki pracy.....	138
6.4	Współpraca z organizacjami pracowniczymi	140
7	Wielkość i rodzaj kapitałów własnych i udziałów	141
8	Propozycja podziału zysku za 2017 rok	142
9	Wnioski.....	143

1 ORGANIZACJA SPÓŁKI

1.1 PODSTAWY DZIAŁALNOŚCI

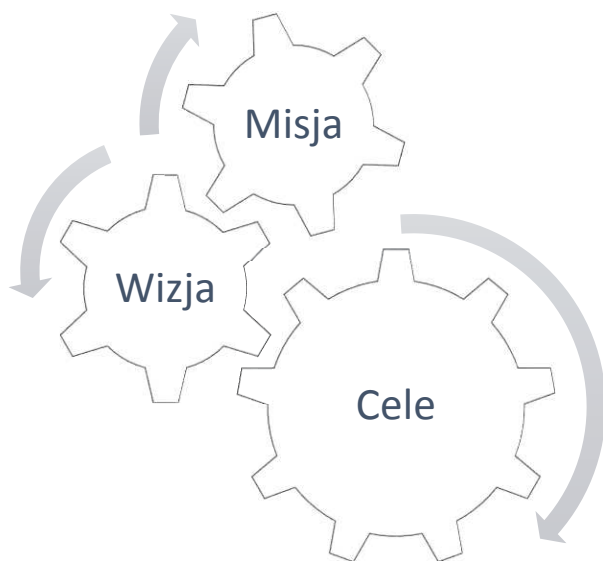
Spółka powstała z w wyniku przekształcenia Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Słupsku na mocy Uchwały Rady Miejskiej z dnia 18.12.1991 r. nr 237/91 i aktu przekształcenia przedsiębiorstwa komunalnego w spółkę z o.o. z dnia 25.02.1992 r. Zarejestrowana jest w KRS - VIII Wydział Gospodarczy Sąd Rejonowy w Gdańsku pod numerem 0000078635.

Kapitał zakładowy na koniec 2017 roku wynosił 88.832.500 zł. Łączna liczba udziałów w Spółce – 177.665 o wartości nominalnej 500 zł każdy, dzieliła się na 145.561 udziałów należących do Miasta Słupska i 32.104 udziałów należących do Gminy Kobylnica.

Rysunek 1 Podstawowe relacje gospodarcze i prawne w Spółce.

1.2 MISJA WIZJA CELE I WARTOŚCI SPÓŁKI

Misją Spółki jest zdrowie publiczne i satysfakcja odbiorców usług realizowane poprzez niezawodną dostawę czystej, zdrowej wody oraz niezawodny odbiór i oczyszczanie ścieków, w celu zapewnienia czystego i zdrowego środowiska naturalnego.

Wizją Spółki jest osiągnięcie najwyższych światowych standardów eksploatacyjnych i statusu firmy profesjonalnej, przyjaznej odbiorcom, dostawcom i środowisku, zrealizowane poprzez efektywne zarządzanie obiektami gospodarki wodno-ściekowej, rozumiane jako relacja jakości i niezawodności usług przy zachowaniu dbałości o akceptowalne społecznie koszty i transparentne działania.

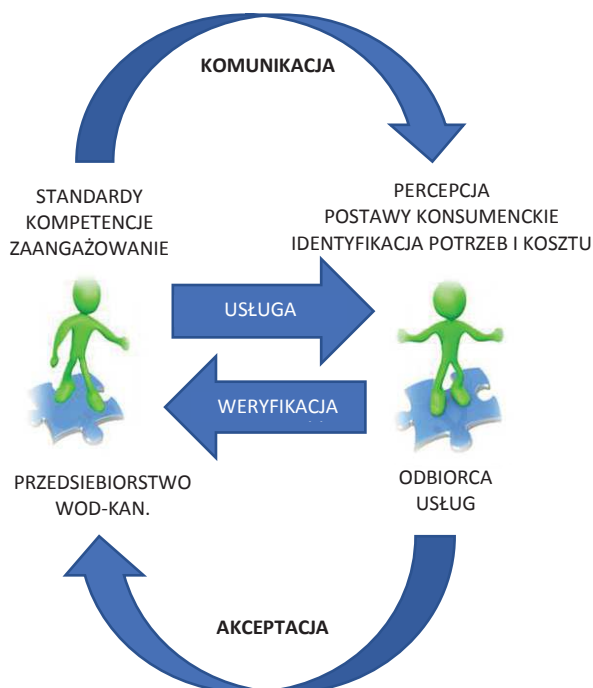
Czysta Woda Czysta Energia Czyste Środowisko

hasło promocyjne Spółki

Celem działania Spółki jest prowadzenie działalności produkcyjnej, usługowej i handlowej, w szczególności:

- zapewnienie zdolności posiadanych urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych do realizacji dostaw wody w wymaganej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem oraz dostaw wody i odprowadzania ścieków w sposób ciągły i niezawodny;
- zapewnienie należytej jakości dostarczanej wody i odprowadzanych ścieków określonych w obowiązujących przepisach i pozwoleniach oraz odpowiedni sposób monitorowania jakości, zadowalający odbiorców usług;
- rozwój przedsiębiorstwa poprzez określenie i realizację polityki inwestycyjnej ustalonej w wieloletnich planach rozwoju i modernizacji;
- racjonalne gospodarowanie powierzonymi zasobami wodnymi;
- ochrona środowiska, szczególnie w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej;
- kształtowanie postaw konsumenckich, w szczególności racjonalizacji użytkowania wody i ograniczania zanieczyszczenia ścieków realizowane poprzez nowoczesne rozwiązania techniczne, skuteczną politykę informacyjną, konsultacje społeczne, edukację ekologiczną, itp. działania;
- działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, którego celem jest osiąganie niezbędnych przychodów, stanowiących podstawę kalkulacji taryf, gwarantujące zapewnienie odpowiedniej jakości usług, pokrycie uzasadnionych wydatków na eksploatację, utrzymanie i rozwój systemów wodociągowo-kanalizacyjnych;
- ochronę interesów odbiorców usług, m.in. poprzez transparentną systematykę i alokację kosztów, politykę taryfową oraz eliminację subsydiowania skrośnego;
- ciągły rozwój usług mających na celu wykorzystania potencjału technicznego i intelektualnego Spółki, których celem jest zmniejszanie kosztów działalności podstawowej i generowanie zysku na dalszy rozwój działalności i poprawę jakości i niezawodności usług.

Mottem przewodnim w działaniach Spółki jest stworzenie **silnego + profesjonalnego + regionalnego + prośrodowiskowego = nowoczesnego przedsiębiorstwa komunalnego**.

Rysunek 2 Budowanie relacji oparte na wartościach i zrozumieniu

standaryzacyjnych, co umożliwia nam dostęp do danych benchmarkingowych i kontaktu z najlepszymi pomysłami i rozwiązaniami z całego świata. To pobudza kreatywność i pozwala lepiej zidentyfikować i zrozumieć potrzeby naszych odbiorców usług, pracowników, a także realizować wizje i zadania lokalnych samorządów.

W maju 2017 roku Spółka jako pierwsza firma wodociągowa w Polsce stała się sygnatariuszem Karty różnorodności, dołączając do grona pracodawców z całej Europy, dla których równe traktowanie pracowników oraz zarządzanie różnorodnością stanowią element strategii rozwoju.

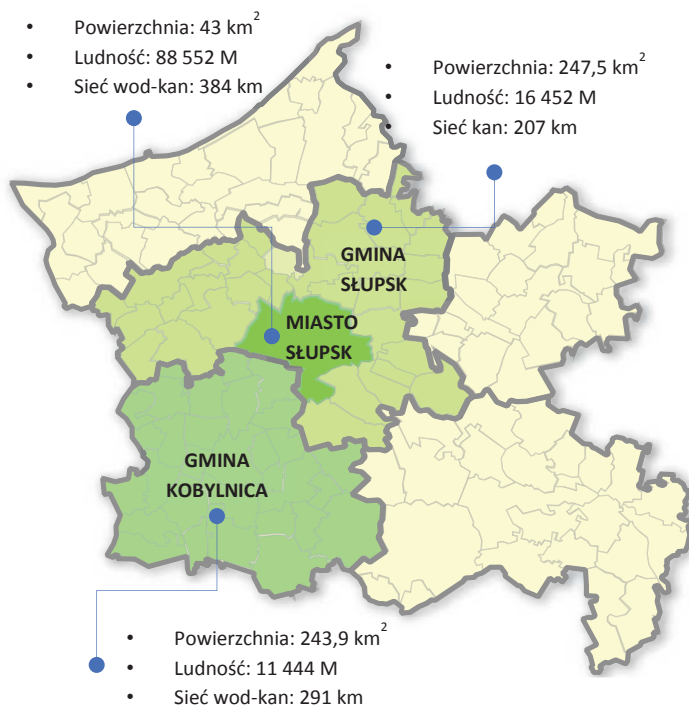
„PODSTAWOWYM DOBREM KAŻDEGO CZŁOWIEKA JEST DOSTĘP DO CZYSTEJ WODY PO OSIĄGALNYCH CENACH”¹

Jako przedsiębiorstwo z obszaru monopolu naturalnego jesteśmy szczególnie zorientowani na prawidłowe relacje z naszymi odbiorcami. Poddajemy się dobrowolnej certyfikacji i weryfikacji za pośrednictwem różnych instytucji arbitrażowych, wdrażamy uznane standardy organizacyjne i techniczne, ale nader wszystko staramy się dbać o akceptację jakości i dostępności naszych usług.

Staramy się również kształtować prawidłowe postawy konsumenckie, bo woda to nie towar lecz dobro, które powinno być używane racjonalnie. Podobnie z korzystaniem z usług kanalizacyjnych, informowanie i edukacja ekologiczna jest ważnym aspektem naszych wzajemnych relacji z klientami.

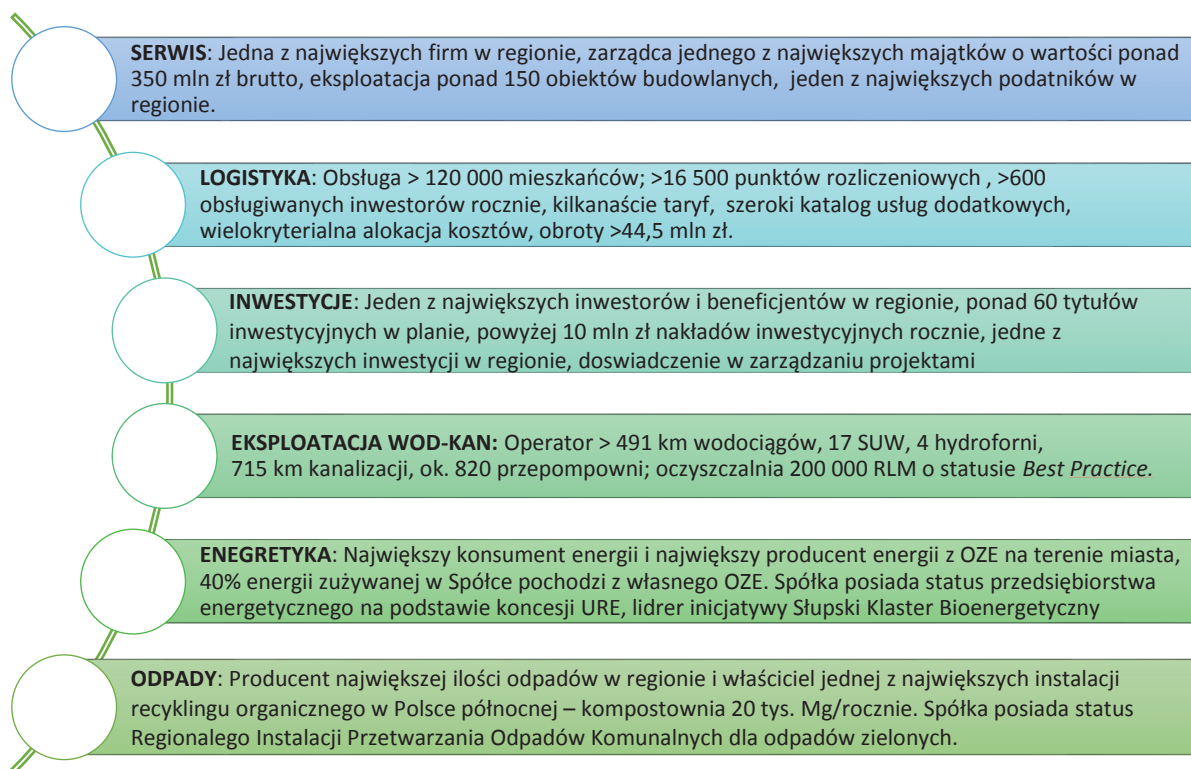
¹ Deklaracja Dublińska - *The Dublin Statement on Water and Sustainable Development*

1.3 ZAKRES I PRZEDMIOT DZIAŁALNOŚCI

Spółka jest jednym z największych przedsiębiorstw w regionie pracującym na majątku wartości ponad 350 mln zł. Poprzez naszą aktywność inwestycyjną i pozyskiwanie środków pomocowych jesteśmy jednym z największych inwestorów, a także inżynierów kontraktowych. Prowadzimy podstawową działalność na terenie 3 gmin, obsługując znaczną ilość odbiorców usług, co wymaga zastosowania odpowiednich instrumentów informatycznych, organizacyjnych i logistyki. Posiadamy koncesje URE na wytwarzanie energii, do produkcji której wykorzystujemy źródła odnawialne. Jesteśmy również największym producentem odpadów, powstających m.in. w procesach oczyszczania ścieków. Aby je odpowiednio zagospodarować, zajmujemy się również działalnością z zakresu przetwarzania bioodpadów, posiadając status Regionalnej Instalacji – w zakresie odpadów zielonych.

Rysunek 3 Obszar działalności podstawowej Spółki – MOF Słupsk

Rysunek 4 Rozpiętość i zakres działalności Spółki w kierunku efektywnego wykorzystanie potencjałów i kapitałów

Tabela 1 Przedmiot działalności wg klasyfikacji PKD – na podstawie Umowy Spółki

Lp.	Kod	Przedmiot działalności
1	36.00.Z	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody
2	37.00.Z	Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków
3	38.11.Z	Zbieranie odpadów innych niż niebezpieczne
4	38.21.Z	Obróbka i usuwanie odpadów innych niż niebezpieczne
5	39.00.Z	Działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność usługowa związana z gospodarką odpadami
6	35.11.Z	Wytwarzanie energii elektrycznej
7	35.12.Z	Przesyłanie energii elektrycznej
8	35.12.Z	Dystrybucja energii elektrycznej
9	35.14.Z	Handel energią elektryczną
10	42.21.Z	Roboty związane z budową rurociągów przesyłowych i sieci rozdzielczych
11	42.22.Z	Roboty związane z budową linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych
12	46.90.Z	Sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana
13	68.20.Z	Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi
14	71.20.B	Pozostałe badania i analizy techniczne
15	71.12.Z	Działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne
16	85.59.B	Pozostałe pozaszkolne formy edukacji, gdzie indziej nie sklasyfikowane
17	33.12.Z	Naprawa i konserwacja maszyn
18	35.30.Z	Wytwarzanie i zaopatrywanie w parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
19	43.22.Z	Wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych
20	68.10.Z	Kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek
21	49.32.Z	Działalność taksówek osobowych
22	77.11.Z	Wynajem i dzierżawa samochodów osobowych i furgonetek
23	49.41.Z	Transport drogowy towarów
24	77.32.Z	Wynajem i dzierżawa maszyn i urządzeń budowlanych
25	82.30.Z	Działalność związana z organizacją targów, wystaw i kongresów
26	43.99.Z	Pozostałe specjalistyczne roboty budowlane, gdzie indziej niesklasyfikowane
27	74.90.Z	Pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, gdzie indziej niesklasyfikowana
28	82.99.Z	Pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej, gdzie indziej niesklasyfikowana

29	69.20.Z	Działalność rachunkowo - księgową; doradztwo podatkowe -
30	70.22.Z	Pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania
31	82.11.Z	Działalność usługowa związana z obsługą biura
32	41.10.Z	Realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków
33	70.10.Z	Działalność firm centralnych (head offices) i holdingów z wyłączeniem holdingów finansowych
34	43.22.Z	Wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych
35	43.99.Z	Pozostałe specjalistyczne roboty budowlane, gdzie indziej niesklasyfikowane
36	78.30.Z	Pozostała działalność związana z udostępnianiem pracowników
37	81.30.Z	Działalność usługowa związana z zagospodarowaniem terenów zieleni
38	82.11.Z	Działalność usługowa związana z administracyjną obsługą biura
39	82.19.Z	Wykonywanie fotokopii, przygotowywanie dokumentów i pozostała specjalistyczna działalność wspomagająca prowadzenie biura

STRATEGIA SPÓŁKI

GRAFICZNE ODWZOROWANIE

- Budowanie zaufania społecznego;
- Wsparcie finansowe i organizacyjne wartościowych inicjatyw społecznych;
- Promocja zdrowego stylu życia;
- Budowanie systemu wartości wewnątrz i na zewnątrz organizacji;
- Wsparcie dla tzw. odbiorców wrażliwych;
- Dzielenie się wiedzą i umiejętnościami;
- Transparentność i zasady ładu korporacyjnego
- Ogólnodostępne informacje i regulaminy;
- Raportowanie społeczne
- Angażowanie interesariuszy

- Dbłość o jakość usług;
- Dbłość o akceptowalne taryfy;
- Wsparcie rozwoju gospodarczego;
- Ochrona interesów odbiorców usług, c
- Sprawiedliwa alokacja kosztów i polityka taryfowa;
- Profesjonalne systemy rozliczania usług;
- Ograniczenie emisji naszych instalacji;
- Profesjonalny serwis i ułatwienia w załatwianiu różnych spraw
- Dobrowolna certyfikacja i audyt;
- Kompetencje społeczne kadry;

- Kształtowanie prawidłowych postaw konsumenckich;
- Edukacja ekologiczna;
- Współpraca z organizacjami ekologicznymi;
- Stymulowanie i wspieranie projektów ekologicznych;

- Zintegrowany System Zarządzania ZSZ;
- Zintegrowany System Informatyczny ZSI;
- Efektywne zarządzanie majątkiem;
- Polityka rachunkowości;
- Profesjonalne planowanie i zarządzanie projektami;
- Plan Bezpieczeństwa Wody – zarządzanie prewencyjne
- Polityka bezpieczeństwa informacji i ochrona danych;
- Optymalizacja kosztów - controlling i benchmarking;
- Ewaluacja i rozwój – raportowanie i planowanie;
- Konsolidacja i funkcja regionalnego lidera branżowego;

- Innowacyjne rozwiązania + programy B+R;
- Najlepsza dostępna technika BAT;
- Efektywność energetyczna + OZE;
- Niskoemisyjne rozwiązania i urządzenia;
- Hierarchia postępowania + eko-projekt + LCA – jako elementy analizy ekonomicznej;

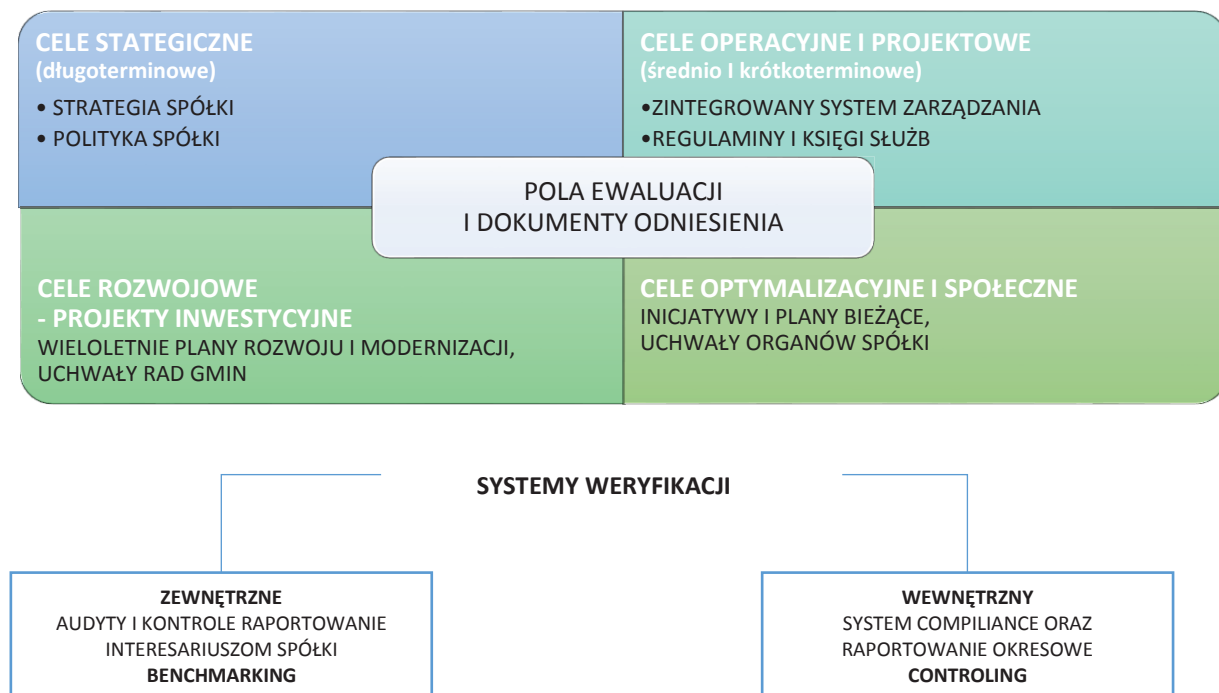
- Racjonalne gospodarowanie powierzonymi zasobami;
- Najwyższe europejskie standardy oczyszczania ścieków;
- Niezawodność systemu dystrybucji wody i odbioru ścieków;
- Polityka zero odpadów – rozwój rynku odpadów biodegradowalnych w regionie jako RIPOK;
- Sukcesywne wdrażanie systemu rozdzielczego - eliminacja przelewów i zrzutów burzowych;
- Przygotowanie na sytuacje kryzysowe i awaryjne – procedury ZSZ + PBW+ zarządzanie kryzysowe;

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ

Rysunek 5 Graficzne odwzorowanie elementów strategii zrównoważonego rozwoju stosowanych w Spółce

1.4 STRATEGIA I POLITYKA SPÓŁKI

Spółka buduje swoją strategię w oparciu o **zasady zrównoważonego rozwoju** jako najbardziej zbieżnej z celami i zadaniami przedsiębiorstwa, jak i adekwatnej do nurtu rozwojowego wskazywanego w strategiach europejskich (Europa 2020), krajowych (Polska 2030), regionalnych (Pomorskie 2020) i lokalnych (Strategia Miasta Słupska 2022, Strategia Gminy Kobylnica 2020). Jest to również ważne z punktu widzenia priorytetów wielu krajowych i europejskich funduszy oraz programów pomocowych, do których Spółka składa aplikacje, gdzie kompatybilność zamierzeń inwestycyjnych jest niezwykle istotna.

Rysunek 6 Obszary strategicznego planowania i odpowiadające im dokumenty odniesienia

W ramach celów długoterminowych funkcjonuje **Strategia i Polityka Spółki** weryfikowana corocznie w ramach Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników. Strategia obejmuje cele strategiczne z różnego obszaru działalności Spółki, z których do najważniejszych zaliczyć można następujące:

- konsolidacja i rozwój usług na wielu płaszczyznach,
- budowanie zespołu - wzorowe standardy nadzoru i zarządzania;
- utrzymanie dotychczasowego poziomu sprzedaży usług i poszukiwanie nowych rynków,
- zapewnienie potencjałów rozwojowych dla miejskiego obszaru funkcjonalnego;
- efektywne wykorzystanie funduszy;

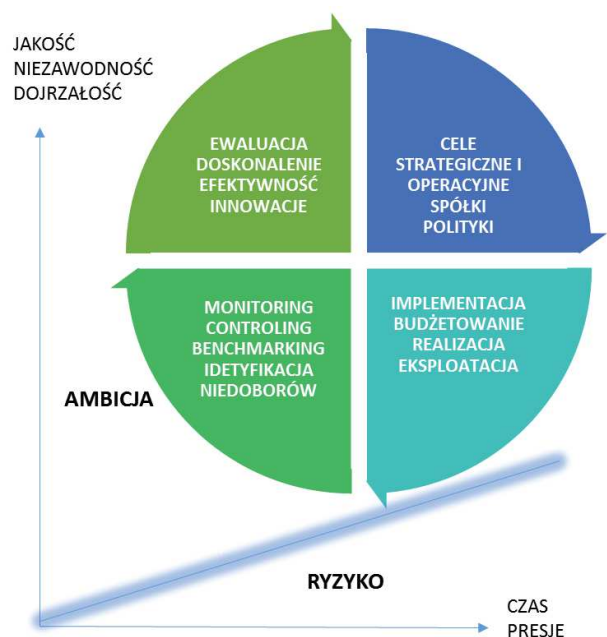
Rysunek 7 Obszary i zakres celów strategicznych

- akceptowalne taryfy dla gospodarstw domowych;
- przewidywalność i sprawiedliwa alokacja kosztów na poszczególne grupy taryfowe;
- 50% niskoemisyjnej energii własnej z OZE i CHP do 2020;
- aktywna edukacja ekologiczna;
- wdrożenie zarządzania prewencyjnego - plan bezpieczeństwa wody;
- optymalizacja kosztów i przewidywalność systemu rozliczeniowego.

1.5 ZINTEGROWANY SYSTEM ZARZĄDZANIA

W Spółce funkcjonuje Zintegrowany System Zarządzania Jakością, Zarządzania Środowiskowego oraz Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy (ZSZ), zgodny z międzynarodowymi normami ISO 9001 (zarządzanie jakością), ISO 14001 (zarządzanie środowiskowe) oraz z polską normą PN-N-18001 (zarządzanie BHP).

Wdrożony i utrzymywany w Spółce „Wodociągi Słupsk” Zintegrowany System Zarządzania oparty jest na podejściu procesowym oraz zarządzaniu poprzez krótkookresowe cele i ich miary (efekty), spójne z przyjętymi, ramowymi deklaracjami Zarządu Spółki w obszarach jakości, środowiska oraz bezpieczeństwa i higieny pracy, które wyrażone są w przyjętej Polityce ZSZ, publicznie dostępnej na www.wodociagi.slupsk.pl. Udokumentowanej identyfikacji podlega kontekst Organizacji w zakresie otoczenia Spółki i stron zainteresowanych. Prowadzona jest udokumentowana, systemowa analiza ryzyka w odniesieniu do celów operacyjnych poszczególnych działów Spółki i procesów ZSZ.

Rysunek 8 System zarządczy oparty na modelu Deminga

Ustanowione w ZSZ procedury, normalizują przebieg procesów obsługi klienta, prowadzenia ruchu, zakupów, zarządzania zasobami ludzkimi i dysponowanym majątkiem, gwarantując powtarzalność obsługi oraz świadczonych usług na oczekiwanym przez klientów wysokim poziomie jakościowym, zgodnym z obowiązującymi wymaganiami prawnymi, w dbałości o otaczające środowisko przyrodnicze, z zachowaniem obowiązujących zasad bezpieczeństwa pracowników i innych zainteresowanych stron. Przyjęte w ZSZ i okresowo testowane procedury gotowości oraz reagowania na potencjalne awarie środowiskowe, zagrożenia, czy sytuacje kryzysowe, to m.in. wyraz społecznej odpowiedzialności Spółki, prowadzącej działalność w obszarze zdrowia publicznego.

Utrzymywany w naszym przedsiębiorstwie ZSZ jest logicznym narzędziem menedżerskim w cyklu Deminga PDCA (Plan - Do - Check - Act - Planuj - Wykonaj - Sprawdź - Działaj-Popraw), opartym na wymaganiach międzynarodowych norm systemowych oraz dobrych praktykach zarządzania. Traktowany jest w kontekście działania Organizacji nie jako wydatek, lecz jako inwestycja w chęć

wspólnego, ciągłego doskonalenia się i konsekwentnego dążenia do osiągnięcia wyznaczonych celów i oczekiwanych efektów.

Funkcjonowanie ZSZ monitorowane jest na bieżąco w ramach ustanowionych procedur auditów wewnętrznych, nadzorowania niezgodności, analizy przyczynowo skutkowej oraz działań korygujących i zapobiegawczych, jak też okresowo, podczas systemowych przeglądów zarządzania. Zewnętrzna zaś ocena zgodności i skuteczności funkcjonowania ZSZ w Spółce dokonywana jest przez niezależną Jednostkę Certyfikującą (Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A. w Warszawie) podczas corocznych auditów nadzoru.

W maju 2017 r. zespół auditorów Polskiego Centrum Badań i Certyfikacji S.A. w Warszawie przeprowadził w „Wodociągi Słupsk” Sp. z o.o. audit nadzoru I, który był jednocześnie auditem przejścia na nowe międzynarodowe normy w zakresie zarządzania jakością i zarządzania środowiskowego. Audit potwierdził zgodność funkcjonowania ZSZ z wymaganiami przedmiotowych norm: PN-EN ISO 9001:2015-10, PN-EN ISO 14001:2015-09, PN-N-18001: 2004 z obowiązującymi wymaganiami prawnymi i innymi regulacjami oraz wewnętrznymi ustaleniami ZSZ przedsiębiorstwa. Posiadane certyfikaty ZSZ (PCBC S.A. i IQNet) obejmują wszystkie lokalizacje Spółki i dotyczą następującego zakresu:

produkcja, uzdatnianie i dystrybucja wody, odbiór i oczyszczanie ścieków, gospodarka odpadami, gospodarka energetyczna oraz obsługa klienta w tym zakresie, produkcja i dystrybucja nawozu organicznego BIOTOP, edukacja ekologiczna

„Wodociągi Słupsk” Sp. z o.o. uprawniona jest do stosowania w swoich dokumentach, w tym do zamieszczania na stronach internetowych oraz w materiałach informacyjnych i promocyjnych, poniższych znaków certyfikowanego Zintegrowanego Systemu Zarządzania:

W raporcie z auditu z dnia 26.06.2017 r. auditorzy PCBC S.A. wskazali na pozytywne oraz potencjały dalszego doskonalenia Organizacji i ZSZ:

Pozytywy:

- Efektywne zarządzanie Spółką z wyraźnym przywództwem Zarządu, pozytywny wynik finansowy;
- Określona Strategia Spółki, misja i dalekosiężna wizja Spółki;
- Skuteczne monitorowanie oraz nadzór nad stosowanymi procesami poprzez właściwy dobór wskaźników, zastosowanie narzędzi statystycznych, prowadzonych analiz i wizualizacji;
- Pozyskiwanie środków zewnętrznych do skutecznej realizacji inwestycji;
- Stałe doskonalenie ZSZ (Jakość, Środowisko, BHP) poprzez dobrą koordynację i duże zaangażowanie Pełnomocnika i Właścicieli procesów;

- Kontynuacja realizacji nowoczesnego programu dot. Poprawy Bezpieczeństwa Wody;
- Ciągłe doskonalenie rozwiązań organizacyjnych i – technicznych uwzględniających jakość dostarczanej wody i ochronę środowiska oraz bezpieczeństwo pracy pracowników;
- duża aktywność Spółki w obszarze Edukacji Ekologicznej społeczeństwa;
- Utrzymywana czystość i porządek na terenie i w pomieszczeniach Spółki;
- Doskonalona dokumentacja systemowa i sukcesywnie dostosowywana do nowych wymagań norm: PN-EN ISO 9001:2015-10, PN-EN ISO 14001:2015-09;
- Przeprowadzona szczegółowa analiza interesariuszy oraz potencjalnych zagrożeń dla realizacji celów operacyjnych Spółki;
- Brak istotnych awarii jako wynik skutecznego zarządzania procesem prowadzenia ruchu;
- Dobry nadzór nad spełnieniem wymagań prawnych potwierdzony badaniami i pozytywnymi wynikami częstych kontroli;
- Skuteczne zrealizowanie działań dot. potencjału z auditu odnowienia PCBC S.A. – w Dziale Produkcji Wody (zastosowane działania w Dziale Produkcji Wody – mogą stanowić przykład dobrej praktyki).

Potencjały:

- Dalsze doskonalenie zapisów w Dziennikach zgłaszanych awarii – dot. Oczyszczalni Ścieków;
- Doskonalenie nadzoru nad procesem Zasoby Ludzkie (możliwość doprecyzowania celów dla poszczególnych stanowisk, uszczegółowienia zakresów obowiązków i uprawnień);
- Doskonalenie identyfikacji i określania statusu stosowanej i przechowywanej udokumentowanej informacji.
- dalsze doskonalenie dokumentacji systemowej w związku z nowelizacją nowych wymagań Norm: PN-EN ISO 9001, PN-EN ISO 14001,
- dalsze doskonalenie zapisów w Dziennikach zgłaszanych awarii wodociągowych.

1.6 NADZÓR WŁAŚCICIELSKI I ŁĄD KORPORACYJNY

W Spółce obowiązują zasady ładu korporacyjnego regulowane zasadami nadzoru właścicielskiego oraz regulaminami wewnętrznymi. Funkcjonują poszczególne regulaminy korporacyjne takie jak: **Regulamin Organizacyjny, Regulamin Rady Nadzorczej, Regulamin Zarządu** oraz przyjęty w 2017 roku **Regulamin Zgromadzenia Wspólników**. Funkcjonowanie Spółki określa łącznie kilkanaście dokumentów zewnętrznych, m.in.: **zezwoleń** na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, **regulaminy** dostarczania wody i odprowadzania ścieków czy **pozwolenia** wodnoprawne.

W Spółce obowiązuje łącznie ponad **200 zarejestrowanych regulacji wewnętrznych** – w znacznej części związanych z organizacją pracy oraz bezpieczeństwem i higieną pracy – zarówno w odniesieniu do całości organizacji lub jej części, jak i do poszczególnych stanowisk pracy. Do najważniejszych regulacji wewnętrznych w Spółce wdrożonych Uchwałami Zarządu należą m.in.:

- Przewodnik Zintegrowanego Systemu Zarządzania
- Regulamin pracy wraz Wewnętrzną Polityką Antymobbingową i Antydyskryminacyjną oraz Kodeksem etycznym
- Karta różnorodności;
- Polityka bezpieczeństwa;

- Regulamin Udzielania Zamówień
- Księgi służb poszczególnych działów.

Dokumenty obowiązujące w Spółce są systematycznie aktualizowane, zgodnie z procedurą ZSZ, by zachowały pełną kompatybilność z aktualnym systemem prawnym (system *compliance*).

1.7 ORGANY SPÓŁKI

Funkcję Zgromadzenia Wspólników pełnili Prezydent Miasta Słupska Robert Biedroń oraz Wójt Gminy Kobylnica Leszek Kuliński. Funkcję Pełnomocnika Spółki pełnił Zastępca Prezydenta Miasta Słupska Marek Biernacki.

Tabela 2 Skład Rady Nadzorczej na dzień 31 grudnia 2017 r.

IMIĘ, NAZWISKO	FUNKCJA	OKRES PEŁNIENIA FUNKCJI
Marek Rutka	Członek Rady Przewodniczący	od 17 czerwca 2016 r.
Izabela Hubert	Członek Rady Z-ca Przewodniczącego	od 6 maja 2015 r.
Leszek Harasim	Członek Rady Sekretarz przedstawiciel pracowników	od 15 czerwca 2015 r.
Jacek Kaźmierski	Członek Rady przedstawiciel pracowników	od 27 czerwca 2017 r.
Aleksandra Rejmer	Członek Rady	od 6 maja 2015 r.
Czesław Elzanowski	Członek Rady	Od 9 marca 2017 r.

Organem zarządzającym i wykonawczym Spółki jest Zarząd powołany Uchwałą Rady Nadzorczej z dnia 14.05.2009 r. W 2017 roku Zarząd funkcjonował w niezmiennym, dwuosobowym składzie.

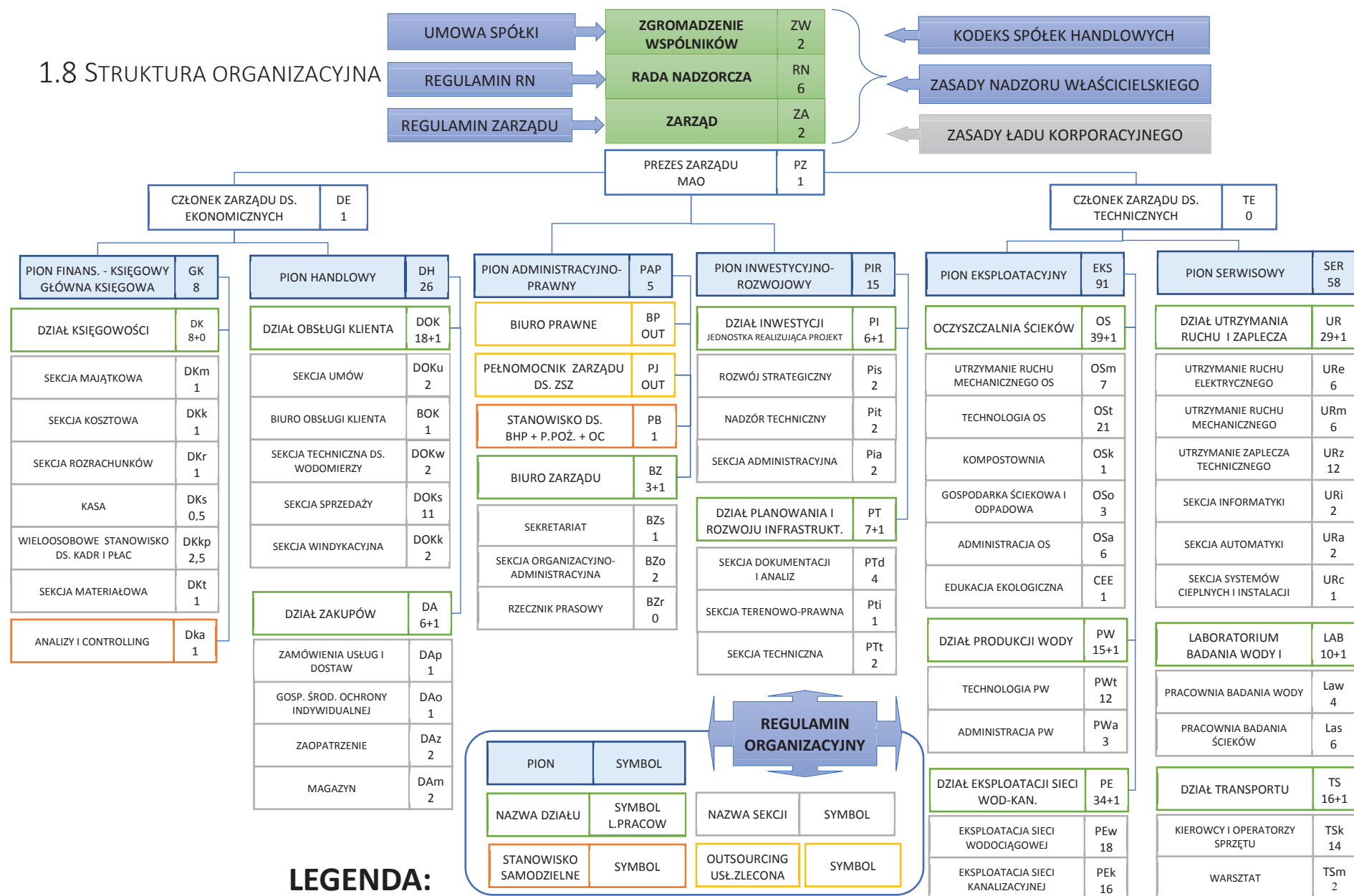
Zgodnie z uchwałami organów Spółki podjętymi w 2017 roku w związku z *Ustawą z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami (Dz.U. z 2016 r. poz. 1202)*, po uzyskaniu interpretacji indywidualnej właściwej Izby Skarbowej, została rozwiązana z Prezesem Zarządu umowa o pracę i podpisana umowa o świadczenie usług zarządzania Spółka z dniem obowiązywania od 1 listopada 2017 roku. Wyznaczone zostały również uchwałą Rady Nadzorczej Nr 25/2017 z dnia 17 sierpnia 2017 r. cele zarządcze. Pani Alina Zimnicka Członek Zarządu pozostała zatrudniona na podstawie umowy o pracę w związku z ochroną prawną wynikającą z art. 39 Kodeksu Pracy.

Tabela 3 Skład Zarządu w 2017 r.

IMIĘ, NAZWISKO	FUNKCJA	OKRES PEŁNIENIA FUNKCJI
Andrzej Wójtowicz	Prezes Zarządu	od 14.05.2009 r.
Alina Zimnicka	Członek Zarządu ds. Ekonomicznych	od 01.05.2009 r.

Uchwałą nr 37/2017 z dnia 21 grudnia 2017 r. Rada Nadzorcza wyraziła zgodę na powierzenie funkcji Pełnomocnika ds. Realizacji Projektu (MAO) pn. „Gospodarka cyrkulacyjna w oczyszczalni ścieków wraz z rozbudową sieci-wodno-kanalizacyjnej w aglomeracji Słupsk” Prezesowi Zarządu Andrzejowi Wójtowiczowi, a Pełnomocnik Spółki w dniu 21 grudnia 2017 r. dokonał formalnego powołania.

1.8 STRUKTURA ORGANIZACYJNA

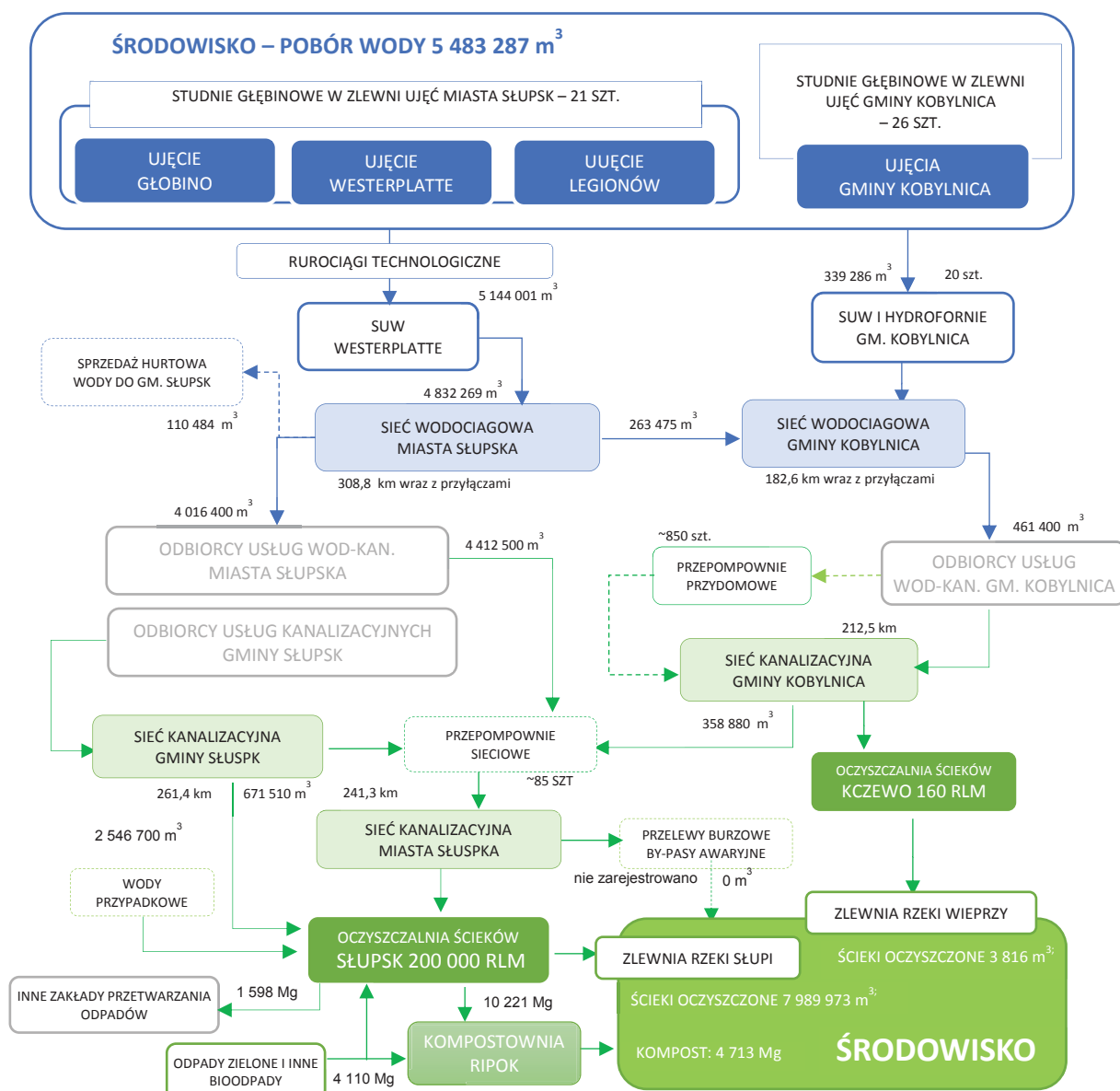

2 DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNA SPÓŁKI

Podstawowa działalność operacyjna Spółki sprowadza się do eksploatacji i rozwoju obiektów:

- produkcji i uzdatniania wody,
- sieci wodociągowej wraz z urządzeniami wodociagowymi i pomiarowymi,
- sieci kanalizacyjnej wraz z przepompowniami i innymi urządzeniami kanalizacyjnymi,
- oczyszczalni ścieków.

Główny zakres działalności wspomagany jest działami pomocniczymi (tzw. serwis) świadczącymi usługi na rzecz działów podstawowych. Są to działy: utrzymania ruchu mechanicznego i energetycznego, informatyki i automatyki, transportu i zaplecza technicznego, nadzoru laboratoryjnego nad jakością świadczonych usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków.

Rysunek 9 Łańcuch usług – ze środowiska do środowiska

2.1. PRODUKCJA WODY

Celem działalności działu Produkcji Wody jest wydobycie, uzdalnianie i wtłoczenie bezpiecznej wody spełniającej kryteria jakościowe do sieci wodociągowej. Obszarem działań operacyjnych jest cały teren zlewni wodnej i eksploatacja 20 wiejskich ujęć wody zlokalizowanych na terenie gminy Kobylnica oraz 3 ujęć wody zaopatrujących w wodę miasto Słupsk wraz z niektórymi przyległymi miejscowościami. Łącznie na wszystkich ujęciach wody eksploatowanych jest 47 studni głębinowych, 17 stacji uzdatniania wody, 4 hydrofornie oraz dwie stacje pomp wraz z zbiornikami magazynującymi wodę.

2.1.1 PLAN BEZPIECZEŃSTWA WODY

Aby zapewnić bezpieczeństwo i niezawodność dostaw wody Spółka jako jedna z pierwszych w Polsce wdrożyła Plan Bezpieczeństwa Wody oparty na wytycznych Światowej Organizacji Zdrowia WHO. Jest to prewencyjny model zarządzania przy wykorzystaniu metody oceny i zarządzania ryzykiem w całym zakresie zaopatrzenia w wodę od ujęcia przez instalację wewnętrzną do ostatniego kranu u odbiorców.

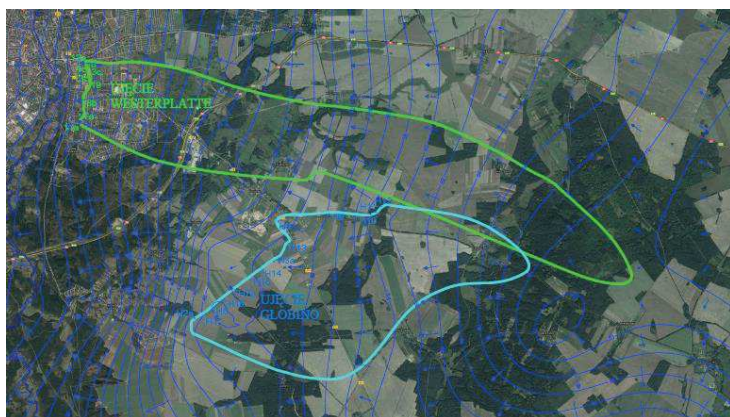
Opracowanie Planu Bezpieczeństwa wchodzi obecnie w fazę weryfikacji środków nadzoru. Weryfikacja (walidacja) środków nadzoru polega na pozyskaniu dowodów, że określone środki nadzoru działają prawidłowo i że stanowią skuteczną barierę przed potencjalnymi zagrożeniami. Po przeprowadzeniu walidacji zostanie ponownie przeprowadzona ocena ryzyka pozwalająca ocenić skuteczność istniejących środków nadzoru. Wszystkie uzyskane dane i obserwację, będą stanowić udokumentowaną część Planu Bezpieczeństwa Wody.

Tabela 4 Przykładowe zestawienie zagrożeń, oceny ryzyka, środków kontroli i ich walidacji

Zagrożenie	Wstępna ocena ryzyka	Środek kontroli	Walidacja środka kontroli	Ponowna ocena ryzyka
Skażenie wody na obiekcie w wyniku aktu terrorystycznego (ETAP: UZDATNIANIE WODY)	15 (wysokie)	Wszystkie obiekty są wyposażone w system sygnalizujący o włamaniu połączony z systemem wizualizacji SCADA [SKUTECZNY]	Symulowanie wejścia bez wyłączenia czuwania systemu sygnalizującego o włamaniu;	5 (niskie)
		Budynek napowietrzalni i filtrów pośpiesznych jest zamknięty na klucz; klucze znajdują się w zamkniętej szafce w Centralnej dyspozytorni [SKUTECZNY]	Okresowe kontrola zamknięcia budynku i sprawdzenie umiejscowienia klucza - Zamek patentowy	
		Całodobowa zmiana operatorska [NIESKUTECZNY]	Brak możliwości interwencji operatora w przypadku ataku terrorystycznego.	
		Wyłączenie SUW i skierowanie wody surowej bezpośrednio do sieci wodociągowej poprzez tzw. „obejście SUW” [SKUTECZNY]	Potwierdzona jakość mikrobiologiczna wody pobranej z „obejścia SUW”; Próbne uruchomienie obejścia SUW i skierowanie wody surowej bezpośrednio do sieci wodociągowej	
		Umowa z firmą ochroniarską zawarta w grudniu 2017r. [SKUTECZNY]	Kontrolne wywołanie grupy patrolowej na zagrożony obiekt	

Analiza ryzyka wskazuje również na zasadność zainstalowania dodatkowego stopnia zabezpieczenia sanitarnego procesu uzdatniania. Zaplanowano montaż instalacji promienników ultrafioletowych.

2.1.2 MONITORING OSŁONOWY UJĘĆ WODY ORAZ DZIAŁANIA NA ZLEWNI WODNEJ

Rysunek 10 Kierunki spływów w zlewni ujęć Głobino i Westerplatte

Zapewnienia odpowiedniej jakości wody wymaga wielu działań prewencyjnych również na terenach zlewni wodnej, z której wody zasilają podstawowe ujęcia wody oraz działania osłonowe w strefach bezpośrednich i pośrednich. Zmiana przepisów Prawa Wodnego wymaga obecnie od Spółki większego zaangażowania w działania na terenach zlewni w tym weryfikację istniejących pozwoleń wodnoprawnych w związku ze zmianą systemu naliczenia opłat za tzw. usługi wodne.

Prowadzenie monitoringu osłonowego ujęć wód podziemnych ma charakter prewencyjny i jest kluczowe z punktu widzenia ochrony zasobów wody głębinowych, stanowiącej źródło zaopatrzenia w wodę do picia. Przeprowadzając wieloletnią analizę jakości badanych wód możliwe jest prognozowanie zmian zachodzących w składzie fizykochemicznych oraz zapobieganiu tym zmianom. W 2017 roku Spółka kontynuowała prowadzenie monitoringu osłonowego ujęć wody i badała jakość wody w otworach obserwacyjno-badawczych rozmieszczonych w rejonie ujęć Westerplatte i Głobino. Celem wykonanych prac była analiza jakości wód podziemnych. Wykonano pobór próbek wody z 19 otworów piezometrycznych w celu przeprowadzania ich badań fizyko-chemicznych. W zakresie badań monitoringowych uwzględniono parametry fizykochemiczne tj.: zapach, barwa, mętność, odczyn, przewodność, azotyny, azotany, amoniak, twardość, chlorki, utlenialność, żelazo, mangan, siarczany.

Tabela 5 Wykaz otworów piezometrycznych z których pobierane są próbki wody do badania w ramach prowadzonego osłonowego monitoringu komunalnych ujęć wody miasta Słupska

Lokalizacja	Numer otworu/otworów
Park Kultury i Wypoczynku w Słupsku	P-1/I, P-1/II, P-2, P-3
Głobino	P-8a
Płaszewko	P-7
Warblewo	P-15/I, P-15/II
Krzywań	P-16
Łupinki	P-17/I, P-17/II
Kusowo	P-13/I, P-13/II
Krepa Słupska (rzeka)	P-6a
Słupsk	P-17 (Westerplatte), P-VI/2 (Strzelnica, Arciszewskiego); P-10a (Leśna), P-10a (obwodnica), P-VI/9 (Arciszewskiego), P-VI/8 (rzeka)
Sąborze	P-14/I, P-14/II

W 2017 roku opracowano nowy operat wodnoprawny i uzyskano pozwolenia na drodze decyzji administracyjnej zezwalającej na pobór wody podziemnej dla ujęć wody w miejscowości Widzino. Czas obowiązywania uzyskanych nowych pozwoleń wynosi 20 lat.

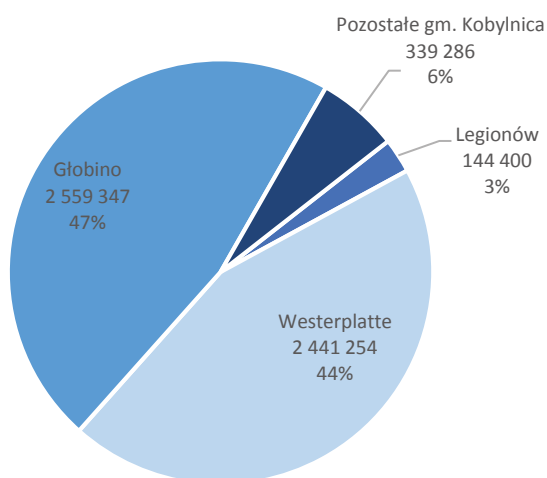
2.1.3 ILOŚĆ WYDOBYTEJ WODY

Łączna produkcja wody z wszystkich eksploatowanych przez Spółkę ujęć wody wyniosła w 2017 roku **5 483 287 m³**.

Tabela 6 Produkcja wody z ujęć wody eksploatowanych przez Spółkę w latach 2015-2017

Ujęcie wody	2015	2016	2017	
UJĘCIA ZLOKALIZOWANE NA TERENIE MIASTA SŁUPSKA				
Ujęcie Głobino	2 450 700	2 253 871	2 558 347	+13,5%
Ujęcie Westerplatte	2 497 387	2 548 306	2 441 254	-4,2%
Ujęcie Legionów	131 108	84 077	144 400	+71,7%
SŁUPSK OGÓŁEM	5 079 195	4 886 254	5 144 001	+5,3%
UJĘCIA ZLOKALIZOWANE NA TERENIE GMINY KOBYLNICA				
Ujęcie Bzowo*	6 390	11 651	5 793	-50,3%
Ujęcie Dobrzęcino	7 726	6 162	6 644	+7,8%
Ujęcie Kczewo	3 642	3 573	3 526	-1,3%
Ujęcie Komitowo	8 739	9 519	9 096	-4,4%
Ujęcie Komorczyn	2 828	3 162	2 750	-13,0%
Ujęcie Kończewo	41 054	41 112	40 953	-0,4%
Ujęcie Kwakowo	27 921	25 939	26 237	+1,1%
Ujęcie Lubuń	9 482	11 451	10 321	-9,9%
Ujęcie Lulemino	5 758	7 447	4 539	-39,0%
Ujęcie Płaszewo	8 343	10 224	8 122	-20,6%
Ujęcie Runowo	4 120	4 286	4 279	-0,2%
Ujęcie Słonowice	3 920	4 057	4 576	+12,8%
Ujęcie Sycevice	47 015	36 965	31 169	-15,7%
Ujęcie Ściegnica	3 056	3 067	3 108	+1,3%
Ujęcie Widzino	75 067	78 235	89 257	+14,1%
Ujęcie Wrząca	54 023	61 082	66 882	+9,5%
Ujęcie Zagórki	6 817	6 872	6 741	-1,9%
Ujęcie Zębowo	5 717	6 722	10 421	+55,0%
Ujęcie Żelki	1 765	1 479	1 643	+11,1%
Ujęcie Żelkówko	4 143	3 578	3 229	-9,8%
GM. KOB. OGÓŁEM	327 526	336 583	339 286	+0,8%
RAZEM	5 406 721	5 222 837	5 483 287	+5,0%

*w Bzowie w roku 2016 produkcja była zwiększona z powodu awarii sieci wodociągowej

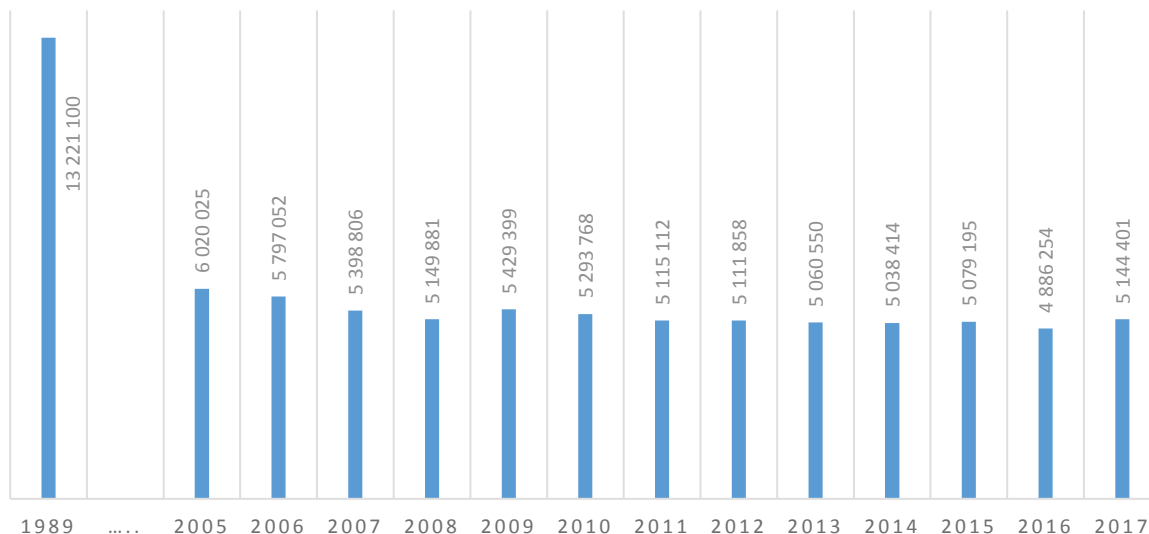

Rysunek 11 Udział poszczególnych ujęć wody w produkcji łącznej

Ujęcia wody „Westerplatte” i „Głobino” stanowią podstawowe i strategiczne zasilanie w wodę miasta Słupska i niektórych miejscowości gminy Kobylnica. Na obu ujęciach zlokalizowanych jest 10 studni głębinowych. Oba ujęcia wody mają wystarczający potencjał wydobywczy, aby w chwili wystąpienia awarii na jednym z tych ujęć móc pokryć całe zapotrzebowanie na wodę. Na terenie ujęcia „Legionów Polskich” eksploatowana jest tylko jedna studnia głębinowa.

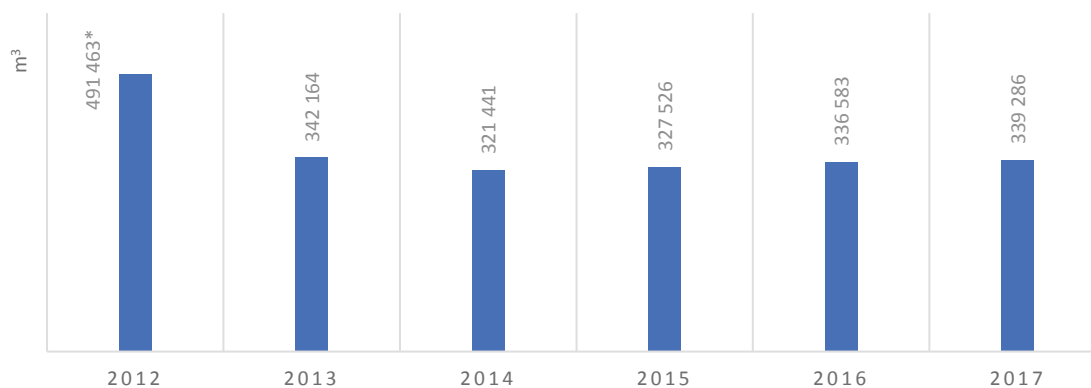
Największa produkcja wody dla miasta Słupska zarejestrowana została w 1989 roku i wynosiła ok. 13,2 mln m³. Sukcesywny spadek produkcji wody w ostatnich latach odzwierciedla współczesne trendy cywilizacyjne związane przede wszystkim z

wodooszczędnymi technologiami, zarówno w produkcji jak i konsumpcji, oraz racjonalizacją zużycia spowodowana edukacją i kosztem. W ostatnich latach dynamika zmian jest coraz mniejsza.

Rysunek 12 Produkcja z ujęć wody zlokalizowanych na terenie miasta Słupska na przestrzeni kilkunastu lat w m³

Na terenie gminy Kobylnica łącznie na wszystkich ujęciach wody wyprodukowano 339 286 m³ wody, tj.: o 1,0% więcej niż w roku poprzednim. Największy udział w ogólnej produkcji wody mają ujęcia wody w Widzinie, Wrzącej, Kończewie, Sycewicach i Kwakowie (ponad 25 000 m³/rok).

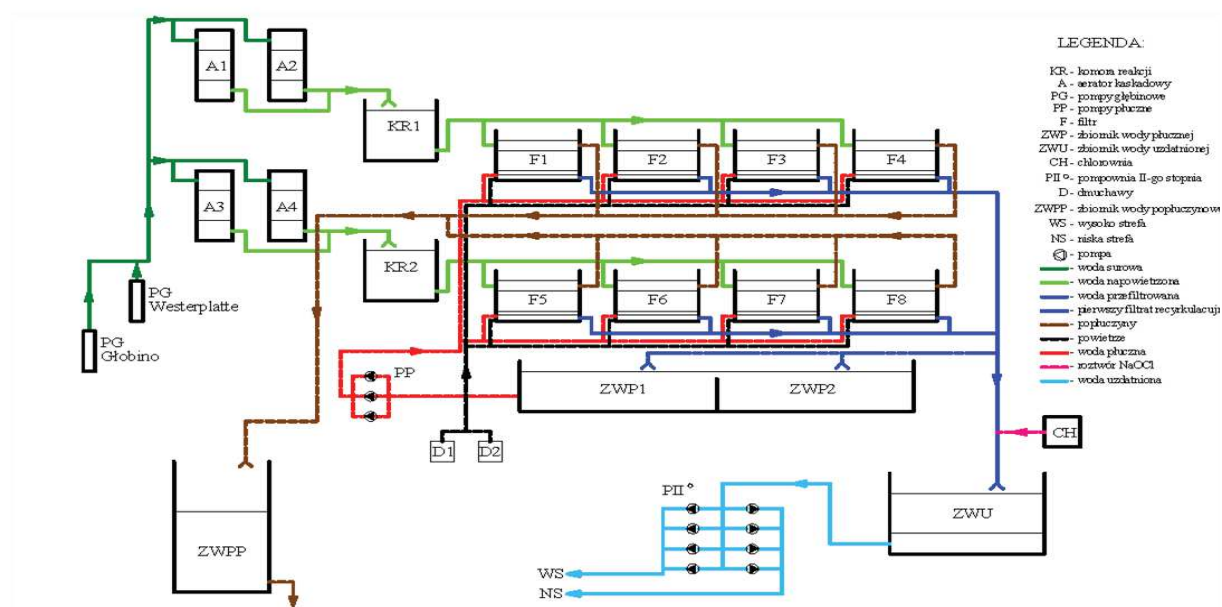
Rysunek 13 Pobór wody z ujęć wody zlokalizowanych w gminie Kobylnica w latach 2012-2017 w m³

2.1.4 UZDATNIANIE WODY SUROWEJ W SUW SŁUPSK

Skład chemiczny wydobywanej wody surowej na komunalnych ujęciach wody „Westerplatte”, „Głębino” i „Legionów Polskich” jest ustabilizowany. **Woda surowa** za wyjątkiem kilku parametrów, tj. zawartość związków żelaza i manganu, mętności oraz rozpuszczonych gazów, tj. siarkowodoru czy dwutlenku węgla, spełnia wymagania wyszczególnione w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z dnia 7 grudnia 2017r.

Na ujęciu wody Głobino występują podwyższone zawartości azotanów, co świadczy o presji działalności rolniczej na skład wód podziemnych. Są to wartości znacznie mniejsze od wartości normatywnej. Skład wody od kilku lat jest ustabilizowany, a różnice w wynikach badań są rezultatem różnej konfiguracji pracy studni w momencie poboru próbek wody do badania.

Cała woda z ujęcia Westerplatte i Głobino jest transportowana systemem rurociągów wody surowej do SUW Słupsk, gdzie przed wtłoczeniem do sieci poddawana jest procesom uzdatniania.

Rysunek 14 Schemat procesu uzdatniania wody na SUW Słupsk

W SUW w otwartym układzie napowietrzania woda natlenia się do około 10 mgO₂/l, co stanowi ok. 80% nasycenia wody. W wodzie surowej doływającej do stacji uzdatniania wody z ujęć Westerplatte i Głobino wyczuwalny jest nieakceptowalny zapach. W trakcie natlenienia wody na aeratorach kaskadowych następuje jej odgazowanie, m.in. usunięcie siarkowodoru odpowiedzialnego za zapach. W wodzie surowej występuje agresywny dwutlenek węgla, który zostaje odgazowany podczas napowietrzania wody. **Woda po napowietrzaniu osiąga stan równowagi węglanowo – wapniowej, z nieznaczną tendencją do wytrącania osadów węglanów wapnia i magnezu.**

Proces filtracji na SUW w Słupsku realizowany jest na filtrach otwartych pośpiesznych. W procesie filtracji z wody usunięte zostają wytrącone związki żelaza i manganu. W ubiegłym roku w trakcie eksploatacji SUW w Słupsku usunięto z wody ok. **1 389 kg związków żelaza** oraz ok. **267 kg związków manganu**. Łącznie **1 656 kg** wytrąconych osadów, stanowiących **3 147 kg zawiesiny żelazowej i manganowej** zostało skierowanych, poprzez system kanalizacji sanitarnej na miejską oczyszczalnię ścieków.

2.1.5 UZDATNIANIE WODY NA UJĘCIACH WODY W GMINIE KOBYLNICA

Skład fizykochemiczny wody na poszczególnych ujęciach w gminie Kobylnica jest różny. Na 16 z nich badania jakości wody wykazują ponadnormatywną zawartość żelaza i manganu oraz związaną z nimi mętność. Najwyższe zawartości związków żelaza odnotowano na ujęciach: Płaszewo ($1\,250\ \mu\text{gFe}/\text{dm}^3$), Kwakowo ($3\,856\ \mu\text{gFe}/\text{dm}^3$), Dobrzęcino ($1\,025\ \mu\text{gFe}/\text{dm}^3$). Natomiast najwięcej związków manganu występuje na ujęciach: Płaszewo ($236\ \mu\text{gMn}/\text{dm}^3$), Wrząca ($125\ \mu\text{gMn}/\text{dm}^3$), Dobrzęcino ($135\ \mu\text{gMn}/\text{dm}^3$) i Runowo ($117\ \mu\text{gMn}/\text{dm}^3$). Stacje wodociągowe, w których woda zawiera podwyższone ilości związków żelaza i manganu poddawane są procesom napowietrzania i filtracji, a następnie poprzez instalację hydroforową woda wtłaczana jest do lokalnej sieci wodociągowej.

Skład wody surowej na trzech ujęciach Gminy Kobylnica, tj. Widzino, Żelki i Kczewo, spełnia wszystkie wymagania Ministra Zdrowia stawiane wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi i jest wtłaczana bezpośrednio poprzez instalacje hydroforowe do lokalnych systemów wodociągowych. Jakość wody surowej na ujęciu wody w Luleminie od kilku lat wykazuje przekroczenia pod względem zawartości manganu ($62\ \mu\text{gFe}/\text{dm}^3$). Mimo, że u odbiorców nie zanotowano dotychczas przekroczeń tego parametru w przyszłości może zaistnieć konieczność zmodernizowania stacji w Luleminie o część uzdatniającą.

Obserwowane są również podwyższone w stosunku do innych ujęć wody stężenie azotanów na ujęciu wody w Kczewie. Od 2013 odnotowywano wzrost zawartości azotanów, którego najwyższy poziom zarejestrowano w miesiącu marcu 2016 – $36,90\ \text{mg/l}$.

W stacjach uzdatniania w gminie Kobylnica proces natlenienia wody jest nie tak efektywny jak na SUW w Słupsku ze względu na to, że proces natlenienia realizowany jest w układzie ciśnieniowym (zamkniętym).

Na terenie Gminy Kobylnica woda surowa jedynie z ujęć zlokalizowanych w miejscowościach: Zębowo, Widzino i Kczewo charakteryzuje się akceptowalnym zapachem. Nieakceptowalny zapach w wodzie surowej pobranej ze studni występuje na ujęciach wody w miejscowościach: Bzowo, Dobrzęcino, Kończewo, Kwakowo, Lubuń, Lulemino, Komorczyn, Lulemino, Ściegnica, Płaszewo, Runowo, Słonowice, Sycewice, Wrząca, Zagórki, Żelki i Żelkówko. Na wszystkich stacjach wodociągowych woda wtłoczona do sieci wodociągowej pozbawiona zostaje przykrego zapachu.

Proces filtracji na SUW w gminie Kobylnica jest realizowany na filtrach ciśnieniowych zamkniętych. Wszystkie stacje mają dobrą sprawność usuwania związków żelaza i manganu z wody. Jedynie w Słonowicach zawartość Fe w wodzie uzdatnionej na poziomie $174\ \mu\text{gFe}/\text{dm}^3$ ($183\ \mu\text{gFe}/\text{dm}^3$ w roku 2016) był alarmujący. W ubiegłym roku dokonano oceny stanu złoża filtracyjnego i nie stwierdzono nieprawidłowości. Część technologiczna w stacji wodociągowej w Słonowicach nie jest w stanie osiągnąć wyższej skuteczności uzdatniania przy tych parametrach wody surowej. Natomiast woda spełnia wszystkie wymagania stawiane wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W gminie Kobylnica z 16 stacji uzdatniania wody zatrzymano ok. **214 kg żelaza** oraz **18 kg manganu**.

Od roku 2015 nie zanotowano żadnego przypadku przekroczeń mikrobiologicznych w wodzie wtłoczonej do sieci wodociągowej. Duży wpływ na to miał fakt, iż na praktycznie wszystkich ujęciach wody zmodernizowano zostały głowice studni oraz na wykonano nowe izolacje obudów studziennych.

2.1.6 JAKOŚĆ WODY UZDATNIONEJ

Tabela 7. Parametry jakościowe wody uzdatnionej wtłoczonej do sieci wodociągowej w poszczególnych systemach zaopatrzenia w wodę (A-Ko)

Parametr	Norma	System zaopatrzenia w wodę						
		SUW Słupsk*	Bzowo	Dobrzęcino	Kczewo	Komiłowo	Komorczyn	Kończewo
PARAMETRY FIZYKOCHEMICZNE (PODSTAWOWE)								
Zapach	-	Akceptowalny i bez nieprawidłowych zmian						
Mętność	≤ 1 NTU	0,33	0,65	0,39	0,58	0,41	0,92	0,50
Barwa	≤ 15 mgPt/l	-	2,50	1,61	0,83	0,98	1,61	2,10
Smak	-	Akceptowalny i bez nieprawidłowych zmian						
pH	6,5-9,5	7,87	7,76	7,57	7,71	7,69	7,85	7,86
Fluorki	≤ 1,5 mg/l	0,14	0,25	0,10	0,10	0,12	0,20	0,11
Przewodność	≤ 2500 μS/cm	450	375	644	531	334	25	430
Azotyny	≤ 0,50 mg/l	0,002	0,003	0,002	0,031	0,003	0,001	0,003
Azotany	≤ 50 mg/l	11,75	0,25	0,22	27,58	1,01	0,17	0,15
Amon jonowy	≤0,50 mg/l	0,235	0,017	0,008	0,012	0,019	0,011	0,040
Twardość ogólna	60-500 mgCaCO ₃ /l	208,16	177,78	324,33	239,94	153,32	159,02	191,81
Chlorki	≤ 250 mg/l	16,80	16,19	37,32	27,74	8,22	12,72	20,35
Indeks nadmanganowy	≤ 5 mg/l	0,39	0,88	0,35	0,46	0,33	0,61	0,98
Żelazo	≤ 200 μg/l	9	36	38	18	29	79	44
Mangan	≤ 50 μg/l	14	29	46	37	16	20	19
Siarczany	≤ 250 mg/l	53	69	110	72	27	52	62
Chlor ogólny	≤ 0,3 mg/l	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak
PARAMETRY CHEMICZNE (DODATKOWE)								
Chrom	≤ 50 μg/l	<4,0	<4,0	<4,0	<4,0	<4,0	<4,0	<4,0
Ołów	≤ 10 μg/l	<1,0	<1,0	<4,0	<1,0	<1,0	<1,0	<1,0
Kadm	≤ 5 μg/l	<0,30	<0,30	<0,30	<0,30	<0,30	<0,30	<0,30
Miedź	≤ 2 mg/l	0,022	<0,0020	<0,0020	<0,0020	0,0022	0,0022	<0,0020
Rtęć	≤ 1 μg/l	<0,050	<0,050	<0,050	<0,050	<0,050	<0,050	<0,050
Sód	≤ 200 mg/l	8,98	6,24	12,5	8,65	6,25	-	7,70
Magnez	30-125 mg/l	7,31	-	9,85	-	3,29	-	6,60
Glin	≤ 200 μg/l	<10,0	<10,0	<10,0	<10,0	<10,0	<10,0	<10,0
Wapń	- mg/l	77,4	-	125	-	44,4	-	62,3
Nikiel	≤ 20 μg/l	<5,0	<5,0	<5,0	<5,0	<5,0	<5,0	<5,0
Arsen	≤ 10 μg/l	<1,0	<1,0	<1,0	<1,0	<1,0	<1,0	<1,0
Selen	≤ 10 μg/l	<2,0	<2,0	<2,0	<2,0	<2,0	<2,0	<2,0

Antymon	≤ 5 µg/l	<1,0	<1,0	<1,0	<1,0	<1,0	<1,0	<1,0
Bor	≤ 1 mg/l	<0,050	<0,050	<0,050	<0,050	<0,050	<0,050	<0,050
OWO	-	<1,0	1,5	1,2	1,1	<1,0	<1,0	<1,0
Bromiany	≤ 10 µg/l	<5,0	<5,0	<5,0	<5,0	<5,0	<5,0	<5,0
Cyjanki	≤ 50 µg/l	<15	<15	<15	<15	<15	<15	<15
Benzo(a)piren	≤ 0,010 µg/l	<0,006	<0,006	<0,006	<0,006	<0,006	<0,006	<0,006
WWA	≤ 0,10 µg/l	<0,024	<0,024	<0,024	<0,024	<0,024	<0,024	<0,024
Benzen	≤ 1,0 µg/l	<0,4	<0,50	<0,50	<0,50	<0,50	<0,50	<0,50
THM	≤ 100 µg/l	<4,0	<16	<16	<16	<16	<16	<16
Pestycydy	≤ 0,50 µg/l	<0,40	<0,40	<0,40	<0,40	<0,40	<0,40	<0,40
PARAMETRY MIKROBIOLOGICZNE								
Bakterie grupy Coli	0 [jtk]	0	0	0	0	0	0	0
Escherichia coli	0 [jtk]	0	0	0	0	0	0	0
Enterokoki kałowe	0 [jtk]	0	0	0	0	0	0	0
Ogólna liczba mikroorganizmów	-	Bez nieprawidłowych zmian						
PARAMETRY PROMIENIOTWÓRCZE								
Tryt ³ H	100 Bq/l	<3,5	<3,5	<3,5	<3,5	<3,5	<3,5	<3,5
Radon ²²² Rn	100 Bq/l	6,5	12,4	8,2	8,7	5,6	26,8	8,9
Rad ²²⁶ Ra	0,5 Bq/l	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01
Rad ²²⁸ Ra	0,2 Bq/l	<0,02	<0,02	<0,02	<0,02	<0,02	<0,02	<0,02
* woda wtłaczana do systemu wodociągowego z SUW Słupsk obejmuje całe miasto Słupsk, miejscowości Kobylnica, Łosin, Zajączkowo oraz część Widzina								

Tabela 8 Parametry jakościowe wody uzdatnionej wtłoczonej do sieci wodociągowej w poszczególnych systemach zaopatrzenia w wodę (Kw-S)

Parametr	Norma	System zaopatrzenia w wodę						
		Kwakowo	Lubuń	Lulemino	Płaszewo	Runowo Śl.	Słonowice	Sycewice
PARAMETRY FIZYKOCHEMICZNE (PODSTAWOWE)								
Zapach	-	Akceptowalny i bez nieprawidłowych zmian						
Mętność	≤ 1 NTU	0,32	0,53	0,55	0,56	0,39	0,91	0,30
Barwa	≤ 15 mgPt/l	1,28	1,59	2,09	2,92	2,39	3,20	3,22
Smak	-	Akceptowalny i bez nieprawidłowych zmian						
pH	6,5-9,5	7,62	7,89	7,88	7,45	7,78	7,81	7,57
Fluorki	≤ 1,5 mg/l	0,12	0,10	0,11	0,21	0,29	0,22	0,12
Przewodność	≤ 2500 μS/cm	374	457	369	643	524	392	387
Azotyny	≤ 0,50 mg/l	0,009	0,002	0,196	0,002	0,002	0,002	0,005
Azotany	≤ 50 mg/l	1,03	0,25	15,99	0,54	0,19	0,28	1,60
Amon jonowy	≤0,50 mg/l	0,017	0,010	0,014	0,012	0,009	0,026	0,017

Twardość ogólna	60-500 mgCaCO ₃ /l	130,36	207,85	169,51	314,40	253,66	178,79	162,45
Chlorki	≤ 250 mg/l	8,02	20,64	13,25	24,79	27,46	18,75	6,02
Indeks nadmanganowy	≤ 5 mg/l	0,70	0,49	0,48	0,76	0,67	0,49	0,89
Żelazo	≤ 200 µg/l	43	20	35	18	32	175	21
Mangan	≤ 50 µg/l	23	20	57	29	24	35	13
Siarczany	≤ 250 mg/l	2	104	48	31	96	51	2
Chlor ogólny	≤ 0,3 mg/l	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak
PARAMETRY CHEMICZNE (DODATKOWE)								
Chrom	≤ 50 µg/l	<4,0	<4,0	<4,0	<4,0	<4,0	<4,0	<4,0
Ołów	≤ 10 µg/l	<1,0	<1,0	<1,0	<1,0	<1,0	<4,0	<4,0
Kadm	≤ 5 µg/l	<0,30	<0,30	<0,30	<0,30	<0,30	<0,30	<0,30
Miedź	≤ 2 mg/l	<0,0020	<0,0020	<0,0020	<0,0020	<0,0020	<0,0020	<0,0020
Rtęć	≤ 1 µg/l	<0,050	<0,050	<0,050	<0,050	<0,050	<0,050	<0,050
Sód	≤ 200 mg/l	24,3	8,09	6,0	12,3	8,4	6,11	9,99
Magnez	30-125 mg/l	7,12	6,10	-	10,7	-	5,45	8,06
Glin	≤ 200 µg/l	<10,0	<10,0	<10,0	<10,0	<10,0	<10,0	<10
Wapń	- mg/l	38,8	63,6	-	104	-	63,3	46,6
Nikiel	≤ 20 µg/l	<5,0	<5,0	<5,0	<5,0	<5,0	<5,0	<5,0
Arsen	≤ 10 µg/l	<1,0	1,5	<1,0	<1,0	<1,0	<1,0	<1,0
Selen	≤ 10 µg/l	<2,0	<2,0	<2,0	<2,0	<2,0	<2,0	<2,0
Antymon	≤ 5 µg/l	<1,0	<1,0	<1,0	<1,0	<1,0	<1,0	<1,0
Bor	≤ 1 mg/l	0,11	<0,050	<0,050	<0,050	<0,050	<0,050	0,081
OWO	-	<1,0	1,2	1,5	1,6	1,2	1,2	<1,0
Bromiany	≤ 10 µg/l	<5,0	<5,0	<5,0	<5,0	<5,0	<5,0	<5,0
Cyjanki	≤ 50 µg/l	<15	<15	<15	<15	<15	<15	<15
Benzo(a)piren	≤ 0,010 µg/l	<0,006	<0,006	<0,006	<0,006	<0,006	<0,006	<0,006
WWA	≤ 0,10 µg/l	<0,024	<0,024	<0,024	<0,024	<0,024	<0,024	<0,024
Benzen	≤ 1,0 µg/l	<0,50	<0,50	<0,50	<0,50	<0,50	<0,50	<0,50
THM	≤ 100 µg/l	<16	<16	<16	<16	<16	<16	<16
Pestycydy	≤ 0,50 µg/l	<0,40	<0,40	<0,40	<0,40	<0,40	<0,40	<0,40
PARAMETRY MIKROBIOLOGICZNE								
Bakterie grupy Coli	0 [jtk]	0	0	0	0	0	0	0
Escherichia coli	0 [jtk]	0	0	0	0	0	0	0
Enterokoki kałowe	0 [jtk]	0	0	0	0	0	0	0
Ogólna liczba mikroorganizmów	-	Bez nieprawidłowych zmian						
PARAMETRY PROMIENIOTWÓRCZE								

Tryt ³ H	100 Bq/l	<3,5	<3,5	<3,5	<3,5	<3,5	<3,5	<3,5
Radon ²²² Rn	100 Bq/l	5,4	5,2	6,3	3,4	4,9	8,4	2,8
Rad ²²⁶ Ra	0,5 Bq/l	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01
Rad ²²⁸ Ra	0,2 Bq/l	<0,02	<0,02	<0,02	<0,02	<0,02	<0,02	<0,02

Tabela 9 Parametry jakościowe wody uzdatnionej wtłoczonej do sieci wodociągowej w poszczególnych systemach zaopatrzenia w wodę (Ś-Ż)

Parametr	Norma	System zaopatrzenia w wodę						
		Ściegnica	Widzino	Wrząca	Zagórki	Zębowo	Żelki	Żelkówko
PARAMETRY FIZYKOCHEMICZNE (PODSTAWOWE)								
Zapach	-	Akceptowalny i bez nieprawidłowych zmian						
Mętność	≤ 1 NTU	0,94	0,39	0,37	0,27	0,61	0,70	0,55
Barwa	≤ 15 mgPt/l	1,67	0,39	2,54	2,09	6,36	0,42	0,83
Smak	-	Akceptowalny i bez nieprawidłowych zmian						
pH	6,5-9,5	7,65	7,69	7,68	7,81	7,82	7,65	7,92
Fluorki	≤ 1,5 mg/l	0,10	0,14	0,17	0,09	0,14	0,14	0,18
Przewodność	≤ 2500 μS/cm	323	464	608	449	272	355	291
Azotyny	≤ 0,50 mg/l	0,002	0,003	0,003	0,004	0,003	0,066	0,002
Azotany	≤ 50 mg/l	0,17	9,88	0,23	0,29	0,25	5,44	0,11
Amon jonowy	≤0,50 mg/l	0,047	0,040	0,016	0,018	0,081	0,007	0,004
Twardość ogólna	60-500 mgCaCO ₃ /l	144,89	232,47	303,71	206,85	120,27	168,70	134,39
Chlorki	≤ 250 mg/l	13,99	11,73	36,46	17,58	12,18	11,30	11,61
Indeks nadmanganowy	≤ 5 mg/l	0,55	0,61	0,61	0,38	0,65	0,64	0,49
Żelazo	≤ 200 μg/l	119	24	11	19	94	113	33
Mangan	≤ 50 μg/l	17	25	24	17	18	31	12
Siarczany	≤ 250 mg/l	34	39	119	62	20	82	42
Chlor ogólny	≤ 0,3 mg/l	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak
PARAMETRY CHEMICZNE (DODATKOWE)								
Chrom	≤ 50 μg/l	<4,0	<4,0	<4,0	<4,0	<4,0	<4,0	<4,0
Ołów	≤ 10 μg/l	<1,0	<1,0	<1,0	<1,0	<4,0	<1,0	<1,0
Kadm	≤ 5 μg/l	<0,30	<0,30	<0,30	<0,30	<0,30	<0,30	<0,30
Miedź	≤ 2 mg/l	<0,0020	<0,0020	0,0022	<0,0020	<0,0020	<0,0020	<0,0020
Rtęć	≤ 1 μg/l	<0,050	<0,050	<0,050	<0,050	<0,050	<0,050	<0,050
Sód	≤ 200 mg/l	5,33	8,05	-	7,61	4,72	6,18	4,07
Magnez	30-125 mg/l	4,93	7,47	-	-	2,27	5,90	-
Glin	≤ 200 μg/l	<10,0	<10,0	<10,0	<10,0	<10,0	<10,0	<10,0
Wapń	- mg/l	50,3	79,6	-	-	45,8	53,7	-

Nikiel	≤ 20 µg/l	<5,0	<5,0	<5,0	<5,0	<5,0	<5,0	<5,0
Arsen	≤ 10 µg/l	<1,0	<1,0	<1,0	<1,0	<1,0	1,8	<1,0
Selen	≤ 10 µg/l	<2,0	<2,0	<2,0	<2,0	<2,0	<2,0	<2,0
Antymon	≤ 5 µg/l	<1,0	<1,0	<1,0	<1,0	<1,0	<1,0	<1,0
Bor	≤ 1 mg/l	<0,050	<0,050	<0,050	<0,050	<0,050	<0,050	<0,050
OWO	-	<1,0	<1,0	<1,0	<1,0	1,3	1,2	<1,0
Bromiany	≤ 10 µg/l	<5,0	<5,0	<5,0	<5,0	<5,0	<5,0	<5,0
Cyjanki	≤ 50 µg/l	<15	<15	<15	<15	<15	<15	<15
Benzo(a)piren	≤ 0,010 µg/l	<0,006	<0,006	<0,006	<0,006	<0,006	<0,006	<0,006
WWA	≤ 0,10 µg/l	<0,024	<0,024	<0,024	<0,024	<0,024	<0,024	<0,024
Benzen	≤ 1,0 µg/l	<0,50	<0,50	<0,50	<0,50	<0,50	<0,50	<0,50
THM	≤ 100 µg/l	<16	<16	<16	<16	<16	<16	<16
Pestycydy	≤ 0,50 µg/l	<0,40	<0,40	<0,40	<0,40	<0,40	<0,40	<0,40
PARAMETRY MIKROBIOLOGICZNE								
Bakterie grupy Coli	0 [jtk]	0	0	0	0	0	0	0
Escherichia coli	0 [jtk]	0	0	0	0	0	0	0
Enterokoki kałowe	0 [jtk]	0	0	0	0	0	0	0
Ogólna liczba mikroorganizmów	-	Bez nieprawidłowych zmian						
PARAMETRY PROMIENIOTWÓRCZE								
Tryt ³ H	100 Bq/l	<3,5	<3,5	<3,5	<3,5	<3,5	<3,5	<3,5
Radon ²²² Rn	100 Bq/l	3,7	8,7	4,4	6,8	<2,0	6,4	6,4
Rad ²²⁶ Ra	0,5 Bq/l	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01	<0,01
Rad ²²⁸ Ra	0,2 Bq/l	<0,02	<0,02	<0,02	<0,02	<0,02	<0,02	<0,02

Tabela 10 Porównanie słupskiej wody kranowej z wodami źródłanymi pod względem zawartości najważniejszych substancji mineralnych (źródło: www.wodamineralna.netmark.pl)

Parametr	Słupska kranówka	„Żywiec Zdrój”	„Oaza” Biedronka	„Saguaro” Lidl	„Krystalia” Netto
Kation magnezowy [mg/l]	7,31	5,62	4,90	1,80	22,80
Kation wapniowy [mg/l]	77,4	41,69	42,10	93,20	121,0
Kation sodowy [mg/l]	8,98	9,65	3,60	2,50	35,00
Kation potasowy	-	0,00	1,00	1,10	4,10
CENA WODY (zł/litr)	0,003 zł	1,08 zł	0,39 zł	0,66 zł	0,99 zł
Roczny koszt zakupu wody na osobę która wypije 1,5 litry wody dziennie (butelka 1,5l)	1,64 zł	591,30 zł	213,52 zł	361,35 zł	542,02 zł
Roczna ilość odpadów PET wytworzonych przez jedną osobę pijącą 1,5 litra wody	0 kg	73 kg			

2.1.7 EFEKTYWNOŚĆ PRODUKCJI WODY

Na cele technologiczne na stacjach uzdatniania wody w roku 2017 zużyto łącznie **86 219 m³** wody, przy wskaźniku strat w produkcji wody łącznie 1,57%.

Pomimo niskiego wskaźnika strat produkcyjnych istnieje dalsza możliwość optymalizacji. Na potrzeby płukania filtrów w SUW Słupsk zużywanych jest ok 24 0m³ wody na dobę, które następnie jest skierowana do kanalizacji sanitarnej. Aby zmniejszyć straty i koszty transportu i oczyszczania wód popłucznych zaplanowano budowę instalacji oczyszczania wód popłucznych w procesie szybkiej sedimentacji wielostrumieniowej. Możliwe docelowo będzie odzyskiwanie wód zużytych do procesu płukania filtrów i zwracania ich na początek procesu uzdatniania SUW (przed układ napowietrzania). Takie rozwiązanie ma kluczowe znaczenie ze względu na aspekty środowiskowe i ekonomiczne.

Tabela 11 Woda zużyta na cele technologiczne w roku 2017

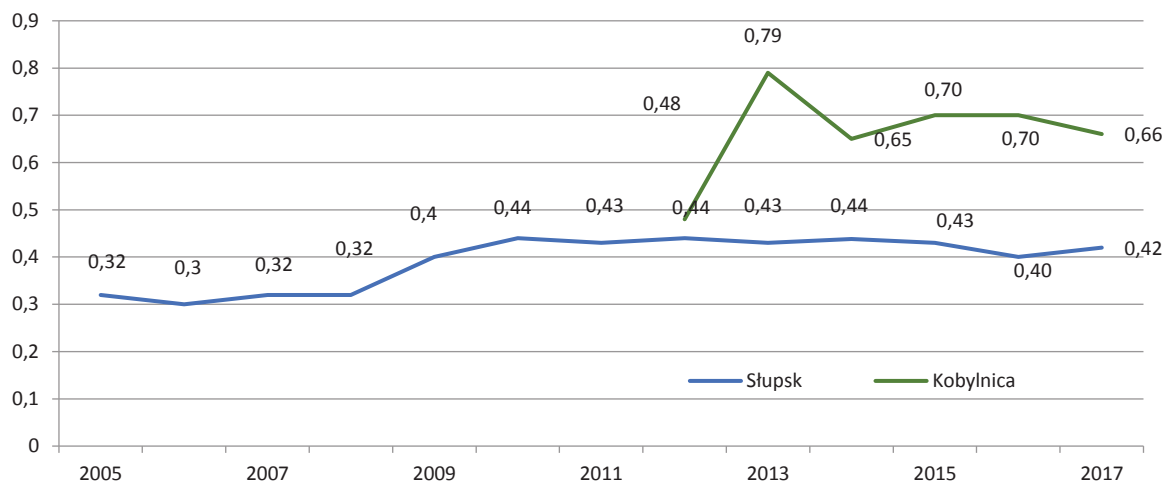
Stacja uzdatniania wody	Ilość wody wyprodukowanej	Ilość wody zużytej na cele technologiczne	Współczynnik strat [%]
Słupsk	5 144 001	80 086	1,56
Bzowo	5 793	144	2,49
Dobrzęcino	6 689	1 408	21,05
Komiłowo	9 096	840	9,23
Komorczyn	2 750	480	17,45
Kończewo	40 953	288	0,70
Kwakowo	26 237	144	0,55
Lubuń	10 321	120	1,16
Płaszewo	8 122	180	2,22
Runowo Sławieńskie	4 279	144	3,37
Słonowice	4 576	72	1,57
Sycewice	31 169	753	2,42
Ściegnica	3 108	111	3,57
Wrząca	66 882	612	0,92
Zagórki	6 741	96	1,42
Zębowo	10 421	96	0,92
Żelkówko	3 229	645	19,98
Gm. Kobylnica	339 331	6 133	1,81
Razem SUW	5 483 332	86 219	1,57

Najgorsze wskaźniki ilości wody zużytej na cele technologiczne występują na stacjach uzdatniania gdzie są zainstalowane filtry kompozytowe z automatycznymi głowicami, które wymagają częstszego płukania w porównaniu z tradycyjnymi stalowymi zbiornikami filtracyjnymi (Dobrzęcino, Komiłowo, Żelkówko i Komorczyn).

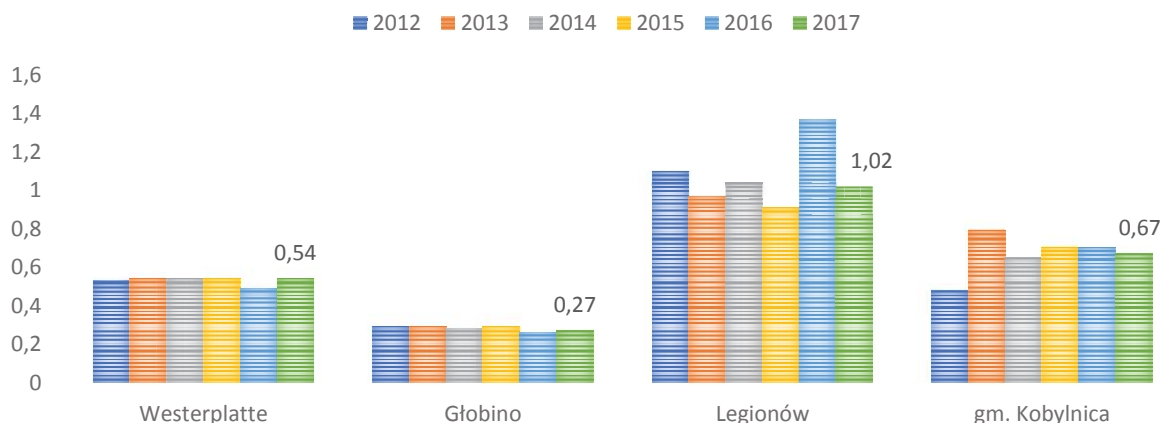
Różnica między wodą wydobytą z studni głębinowych, a wodą dopływającą na SUW w Słupsku wyniosła w 2017 roku 78 025, co stanowi 1,52% rocznej produkcji wody. Główną ich przyczyną jest błąd pomiaru wodomierzy (dopuszczalny błąd wskazań wodomierzy wynosi 5,0%) zainstalowanych wewnątrz studni głębinowych w porównaniu z przepływomierzem zamontowanym na SUW.

W ubiegłym roku pojawiła się kolejna awaria na rurociągu technologicznym w rejonie ulic Raclawicka, Ks. Brzóska, Krajewskiego. W ostatnich 7 latach na rurociągu tym usunięto 6 awarii (2010, 2012, 2013, 2015, 2015, 2017). W związku z tym podjęto decyzję o wykonaniu nowego odcinka rurociągu technologicznego łączącego studnie 7a, 11a i 8b z rurociągiem technologicznym zlokalizowanym przy ulicy Sułkowskiego.

Ilość zużytej energii elektrycznej na wyprodukowanie, uzdatnianie i wtłoczenie do słupskiej sieci wodociągowej 1m^3 wody w roku 2017 wyniósł $0,42\text{ kWh/m}^3$, a w gminie Kobylnica średnio $0,66\text{ kWh/m}^3$. Jest to dobry wynik w odniesieniu do wartości literaturowych ustanawiających wartość średnią wskaźnika energochłonności zaopatrzenia w wodę na poziomie $0,64\text{ kWh/m}^3$ (IGWP 2016).

Rysunek 15 Zużycie energii elektrycznej na wyprodukowanie 1m^3 wody dla miasta Słupsk (lata 2005-2017) i w gminie Kobylnica (lata 2012-2017).

Rysunek 16 Energochłonność na poszczególnych ujęciach w latach 2012-2017

Energia związana z wyprodukowaniem 1m^3 wody uzdatnionej na ujęciu Westerplatte związane są z eksploatacją stacji uzdatniania wody (pompy II°, pompy płuczne, dmuchawy, osuszacze powietrza, urządzenia w laboratorium oraz potrzeby socjalne). Wysoka energochłonność na ujęciu Legionów wynika z pracy pompowni lokalnej II° zlokalizowanej na terenie tego ujęcia oraz tym, że na ujęciu eksploatowana jest tylko jedna studnia głębinowa.

Udział w ogólnej produkcji wody ujęć Głębino ($0,27\text{ kWh/m}^3$) i Westerplatte ($0,54\text{ kWh/m}^3$) wynosi około 50%. Przy założeniu, że koszty poboru wody z obu ujęć wynoszą tyle samo², można wyodrębnić „energochłonność funkcjonowania samej SUW w Słupsku” które wynoszą około $0,27\text{ kWh/m}^3$.

² w analizie pominięto fakt, iż do kosztów związanych z produkcją wody z ujęcia Głębino należy doliczyć koszty związane z przesyłem wody do SUW ca 6 km

Wyliczony wskaźnik energochłonności funkcjonowania SUW obejmuje także energię zużytą na wtłoczenie wody do sieci wodociągowej (z pompowni głównej przy ujęciu Westerplatte).

2.1.8 POGOTOWIE WODOCIĄGOWE

W roku 2017 było ok 15% mniej zgłoszeń telefonicznych niż w roku 2016, szczególnie w okresie zimowym. Dużą część stanowiły awarie na przyłączach wodociągowych (45) oraz 50 dotyczyło awarii podejść wodomierzowych. Liczba zgłoszeń awarii na sieci wodociągowej spadła (ok. 74), jak również ilość zgłoszeń dotyczących braku wody (3), zbyt niskiego ciśnienia (10) i brudnej wody (9).

Tabela 12 Rodzaj zgłoszeń wody w Słupsku w roku 2017

Miesiąc	Liczba zgłoszeń telefonicznych dotyczących:						RAZEM
	awarii na sieci wodociągowej	awarii na przyłączy	awarii podejścia wodomierza głównego	brudnej wody	słabego ciśnienia w instalacji	braku wody	
Styczeń	8	5	5	0	0	0	12
Luty	13	2	5	0	0	0	20
Marzec	9	4	5	1	1	0	20
Kwiecień	2	4	3	0	0	0	9
Maj	4	1	3	0	1	0	9
Czerwiec	5	9	3	0	2	0	19
Lipiec	7	8	8	1	1	2	27
Sierpień	3	5	2	0	1	0	11
Wrzesień	5	0	7	2	3	0	17
Październik	3	1	3	2	0	0	9
Listopad	9	3	1	3	0	0	16
Grudzień	6	3	5	0	1	1	16
Suma 2016	101	31	69	7	9	7	224
Suma 2017	74	45	50	9	10	3	191

Tabela 13 Rodzaj zgłoszeń dotyczących wody w gminie Kobylnica w roku 2017

Miesiąc	Liczba zgłoszeń telefonicznych dotyczących:					łącznie ilość zgłoszeń telefonicznych
	awarii na sieci wodociągowej	awarii na przyłączy	brudnej wody	słabego ciśnienia w instalacji	braku wody	
Styczeń	2	3	0	0	2	7
Luty	0	2	0	0	3	5
Marzec	4	3	2	1	0	10
Kwiecień	4	1	0	1	0	6
Maj	2	0	0	4	0	6
Czerwiec	8	1	0	3	1	13
Lipiec	7	4	0	0	2	13
Sierpień	5	6	1	1	3	16
Wrzesień	6	10	0	0	1	17
Październik	5	1	0	1	2	9
Listopad	6	2	3	3	3	17
Grudzień	4	3	0	0	3	10
Suma 2016	33	46	7	4	12	102
Suma 2017	53	36	6	14	20	129

W ubiegłym roku odnotowano 129 zgłoszenia telefoniczne dotyczące obszaru gminy Kobylnica. Jest to więcej o blisko 21 % zgłoszeń w porównaniu z rokiem 2016. Wzrost ten wynika z wielu inwestycji w infrastrukturę wodociągową, kanalizacyjną oraz drogową na terenie całej gminy. Najwięcej zgłoszeń od mieszkańców gminy Kobylnica dotyczyło awarii przyłączy (51) i awarii sieci wodociągowej (46). Duża część zgłoszeń pochodziła z Kobylnicy (22) oraz z Bolesławic (14).

2.1.9 KONTROLE W DZIALE PW

W roku 2017 w dziale Produkcji Wody odbyło się 5 kontroli Państwowej Powiatowej Inspekcji Sanitarnej w Słupsku. Skontrolowanych zostało 4 ujęcia wody w gminie Kobylnica zlokalizowanych w miejscowościach: Bzowo, Kończewo, Kwakowo i Lulemino oraz komunalne ujęcie wody Westerplatte. Jedną z kontroli przeprowadzono przez Państwową Inspekcję Pracy. **Wszystkie kontrole wypadły pozytywnie.**

Tabela 14 Zestawienie kontroli w dziale PW w roku 2017

L.p.	Data	Kontrolowane obiekty	Organ Kontrolujący
1.	16.02.2017 r.	Ujęcie w Kończewie	PSSE w Słupsku
2.	14.07.2017 r.	Ujęcie Westerplatte	PSSE w Słupsku
3.	21.07.2017 r.	Ujęcie w Kwakowie	PSSE w Słupsku
4.	21.09.2017 r.	Ujęcie w Luleminie	PSSE w Słupsku
5.	19.10.2017 r.	Ujęcie w Bzowie	PSSE w Słupsku
6.	13.10.2017 r.	SUW w Słupsku	PIP w Słupsku

2.1.10 DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA I PROMOCYJNA

Stację uzdatniania wody w Słupsku każdego roku odwiedza bardzo dużo szkół i przedszkoli. W trakcie wizyt gościom wyświetlana jest także kilkuminutowa prezentacja, podczas której w prosty i przystępny sposób omawiany jest proces poboru i uzdatniania wody podziemnej.

Zdjęcie 1 Wycieczki szkolne odwiedzające SUW w Słupsku oraz zajęcia edukacyjne przeprowadzone w jednym z słupskich Szkół Podstawowych przeprowadzone w ramach akcji „Tydzień z Wodą” zorganizowanej przez Wodociągi Słupsk.

Z okazji Światowego Dnia Wody (22 marca 2017r.) dział Produkcji Wody brał intensywnie udział w zorganizowanej przez Spółkę akcji „Tydzień z Wodą”. W tym czasie odwiedziliśmy kilka szkół i przedszkoli z naszego regionu. Celem naszego spotkania była edukacja dotycząca picia wody prosto z kranu. Dzieci chętnie uczestniczyły w zajęciach i aktywnie brały udział w rozmowach oraz doświadczeniach, które przygotowaliśmy. Powstał również film promocyjny z udziałem Prezydenta Roberta Biedronia który po kilku dniach miał ponad 100 tys. odsłon w mediach społecznościowych i na kanale YouTube.

Na terenie Stacji Uzdatniania Wody Radio Koszalin nadawana była audycja „Słupsk Tramwaj”, podczas której pracownicy działu PW opowiadali na temat wykonywanej pracy oraz na tematy dotyczące zagadnień wody. Przez cały czas programu można było przyjść do nas i otrzymać atrakcyjny upominek, jak również wziąć udział w konkursie i wygrać nagrodę. W związku z tymi wszystkimi wydarzeniami przygotowano nowe ulotki promujące akcję „Pijmy wodę prosto z kranu”. W ulotkach znalazły się ‘odświeżone’ informacje m.in. na temat składu mineralnego słupskiej kranówki na tle wód

butelkowanych, kilka ciekawostek na temat wody wodociągowej, czy fakty i mity o wodzie kranowej oraz przedstawiliśmy kilka praktycznych zasad picia wody prosto z kranu.

Rysunek 17 Nowe ulotki promujące picie wody prosto z kranu.

Na terenie SUW w Słupsku przy współpracy z Centrum Zarządzania Kryzysowego Miasta Słupska przeprowadzono ćwiczenia związane z reagowaniem na sytuację wystąpienia aktu terrorystycznego skażeniem chemicznym na Stacji Uzdatniania Wody w Słupsku. Ćwiczenia umożliwiły sprawdzenie funkcjonujących w Spółce procedur awaryjnych i dały nam praktyczne doświadczenia, co do sposobu reagowania w sytuacjach zagrożenia. **Spółka dzięki nowoczesnej infrastrukturze oraz wdrożonym procedurom jest dobrze zabezpieczona przed ewentualnym dostaniem się osób niepowołanych i zatruciem wody**, co zostało potwierdzone w formie wyróżnienia podczas spotkania podsumowującego ćwiczenia „Słupia 2017”.

Rysunek 18 Ćwiczenia "Słupia 2017" - symulacja zabezpieczenia pozorowanej substancji potencjalnie niebezpiecznej.

2.1.11 PODSTAWOWE WSKAŹNIKI TECHNICZNO-EKONOMICZNE PRODUKCJI WODY

Tabela 15 Zestawienie wskaźników techniczno-ekonomicznych w zakresie produkcji wody

WSKAŹNIK 1. PRODUKCJA WODY NA MIESZKAŃCA							
Ilość wyprodukowanej wody do liczby mieszkańców* korzystających z wodociągu							
L.p	Wyszczególnienie	j.m.	2013	2014	2015	2016	2017
1	Miasto Słupsk	m³/os./rok	52,10	49,12	49,52	47,64	50,5
2	Gmina Kobylnica		51,20	47,82	48,73	50,00	50,2
WSKAŹNIK 2. ILOŚĆ PRÓB NA STUDNIE							
Ogólna ilość pobranych próbek z ujęć wody do liczby studni znajdujących się na danym ujęciu.							
L.p	Wyszczególnienie	j.m.	2013	2014	2015	2016	2017
1.	Ujęcie Westerplatte	prób/st/rok	10,1	10,4	9,8	10,2	10,9
2.	Ujęcie Głobino		10,6	10,6	10,1	9,5	9,7
3.	Ujęcie Legionów		14,0	16,0	17,0	21,0	23
4.	Gmina Kobylnica		2,5	1,0	1,0	1,0	1,0
WSKAŹNIK 3. CZĘSTOTLIWOŚĆ POBIERANIA							
Ilości wyprodukowanej wody na danym ujęciu do ogólnej liczba pobranych próbek							
L.p	Wyszczególnienie	j.m.	2013	2014	2015	2016	2017
1.	Ujęcie Westerplatte	m³/prób/rok	25 056	24 445	25 483	22 097	22 397
2.	Ujęcie Głobino		16 248	15 518	24 264	26 824	26 375
3.	Ujęcie Legionów		8 939	4 668	7 712	4 004	6 278
4.	Gmina Kobylnica		5 217	4 797	5 039	3 899	3 899
WSKAŹNIK 4. SKUTECZNOŚĆ USUWANIA Z WODY ZWIĄZKÓW ŻELAZA							
Procentowa skuteczność usuwania związków żelaza z wody surowej.							
L.p	Wyszczególnienie	j.m.	2013	2014	2015	2016	2017
1.	Słupsk	%	98%	98,8%	98,1%	97,5%	97%
2.	Bzowo		-	96,5%	94%	95,1%	96%
3.	Dobrzęcino		-	96,8%	100%	99,1%	96%
4.	Komorczyn		-	94,5%	91%	94,1%	87%
5.	Komiłowo		-	86,0%	86%	87,9%	90%
6.	Kończewo		-	90,6%	96%	59,7%	94%
7.	Kwakowo		-	95,7%	97%	97,2%	98%
8.	Lubuń		-	92,5%	97%	98,7%	96%
9.	Płaszewo		-	97,1%	77%	96,8%	99%
10.	Runowo		-	96,0%	97%	98,3%	96%
11.	Syćewice		-	98,9%	77%	73,3%	81%
12.	Słonowice		-	73,4%	97%	97,2%	97%
13.	Ściegnica		-	97,1%	94%	85,9%	85%
14.	Wrząca		-	94,2%	97%	98,4%	99%
15.	Zagórki		-	90,8%	98%	91,4%	95%
16.	Zębowo		-	90,6%	87%	88,8%	90%
17.	Żelkówko		-	86,0%	86%	85,5%	93%
WSKAŹNIK 5. SKUTECZNOŚĆ USUWANIA Z WODY ZWIĄZKÓW MANGANU							
Procentowa skuteczność usuwania związków manganu z wody surowej.							
L.p	Wyszczególnienie	j.m.	2013	2014	2015	2016	2017
1.	Słupsk	%	70%	76,1%	64,3%	66,7%	73%
2.	Bzowo		-	79,8%	78%	73,0%	64%

3.	Dobrzęcino		-	66,4%	73%	73,2%	66%
4.	Komorczyn		-	82,4%	74%	88,6%	78%
5.	Komiłowo		-	74,0%	81%	83,5%	77%
6.	Kończewo		-	65,9%	79%	61,8%	75%
7.	Kwakowo		-	60,2%	65%	81,0%	75%
8.	Lubuń		-	76,3%	75%	83,3%	76%
9.	Płaszewo		-	88,7%	89%	86,2%	88%
10.	Runowo		-	80,0%	83%	82,1%	79%
11.	Sycewice		-	84,2%	70%	67,8%	64%
12.	Słonowice		-	72,7%	79%	78,3%	79%
13.	Ściegnica		-	60,2%	82%	84,4%	78%
14.	Wrząca		-	74,8%	75%	73,6%	80%
15.	Zagórki		-	65,3%	69%	58,3%	75%
16.	Zębowo		-	76,1%	80%	82,5%	76%
17.	Żelkówko		-	62,0%	60%	79,2%	78%

WSKAŹNIK 6. Współczynnik strat wody

Woda zużyta na cele technologiczne (płukanie filtrów) w stosunku do ogólnej objętości wyprodukowanej wody x100

L.p	Wyszczególnienie	j.m.	2013	2014	2015	2016	2017
1.	Słupsk	%	1,60	1,65	1,58	1,64	1,56
2.	Bzowo		-	0,69	0,75	1,22	2,49
3.	Dobrzęcino		-	12,24	22,59	9,73	21,05
4.	Komorczyn		-	5,82	6,91	20,76	9,23
5.	Komiłowo		-	1,07	1,27	16,97	17,45
6.	Kończewo		-	0,22	0,20	0,61	0,70
7.	Kwakowo		-	0,15	3,79	0,98	0,55
8.	Lubuń		-	0,30	0,38	0,90	1,16
9.	Płaszewo		-	0,67	1,14	2,22	2,22
10.	Runowo		-	0,46	0,58	0,95	3,37
11.	Sycewice		-	0,56	0,61	0,99	1,57
12.	Słonowice		-	1,98	2,48	1,90	2,42
13.	Ściegnica		-	1,01	1,18	2,13	3,57
14.	Wrząca		-	0,35	0,49	1,11	0,92
15.	Zagórki		-	0,44	0,53	0,76	1,42
16.	Zębowo		-	0,61	0,63	1,68	0,92
17.	Żelkówko		-	0,83	0,87	14,48	19,98

WSKAŹNIK 7. AWARYJNOŚĆ RUROCIĄGÓW TECHNOLOGICZNYCH

Liczba awarii na rurociągu technologicznym

L.p	Wyszczególnienie	j.m.	2013	2014	2015	2016	2017
1.	Ujęcie Westerplatte	%	-	-	2	0	1
2.	Ujęcie Głobino		-	-	0	0	-
3.	Ujęcie w gm. Kobylnica		-	-	4	0	2
4.	Ujęcie Dobrzęcino		-	-	1	0	1
5.	Ujęcie Sycewice		-	-	3	0	1

WSKAŹNIK 8. Energochłonność procesu produkcji wody

Zużycie energii elektrycznej w procesie produkcji wody w stosunku do ilości wyprodukowanej wody

L.p	Wyszczególnienie	j.m.	2013	2014	2015	2016	2017
-----	------------------	------	------	------	------	------	------

1.	Słupsk	kWh/m ³	0,43	0,44	0,43	0,40	0,42
2.	Gmina Kobylnica		0,79	0,68	0,70	0,70	0,66
3.	Bzowo		-	1,28	1,02	1,02	1,15
4.	Dobrzęcino		-	1,54	0,81	0,81	1,17
5.	Kczewo		-	1,44	1,81	1,81	1,13
6.	Komiłowo		-	0,99	1,02	1,02	1,18
7.	Komorczyn		-	2,19	2,31	2,31	3,59
8.	Kończewo		-	0,59	0,69	0,69	0,60
9.	Kwakowo		-	0,45	0,48	0,48	0,44
10.	Lubuń		-	0,62	0,52	0,52	0,50
11.	Lulemino		-	0,99	1,31	1,31	0,35
12.	Płaszewo		-	0,97	0,93	0,93	0,81
13.	Runowo		-	0,89	0,96	0,96	0,87
14.	Słonowice		-	1,15	1,54	1,54	1,00
15.	Syćewice		-	0,75	0,91	0,91	1,33
16.	Ściegnica		-	1,92	1,82	1,82	1,58
17.	Widzino		-	0,31	0,32	0,32	0,32
18.	Wrząca		-	0,50	0,53	0,53	0,48
19.	Zagórki		-	0,97	0,92	0,92	1,22
20.	Zębowo		-	1,51	1,68	1,68	0,77
21.	Żelki		-	1,84	2,33	2,33	0,86
22.	Żelkówko		-	0,64	0,70	0,70	0,71

WSKAŹNIK 9. Godziny pracy pomp

Sumaryczna liczba przepracowanych godzin pracy agregatów pompowych

L.p	Wyszczególnienie	j.m.	2013	2014	2015	2016	2017
1.	Ujęcie Westerplatte	h	20 501	21 550	20 859	18 081	19 859
2.	Ujęcie Głobino		35 156	33 874	33 718	33 872	34 797
3.	Ujęcie Legionów		2 712	3 887	2 879	1 681	3 419

WSKAŹNIK 10. Liczba przeprowadzonych przeglądów studni głębinowych

Sumaryczna liczba przeprowadzonych przeglądów agregatów pompowych przez dział UR

L.p	Wyszczególnienie	j.m.	2013	2014	2015	2016	2017
1.	Ujęcie Westerplatte	ilość	1	5	2	1	1
2.	Ujęcie Głobino		4	4	3	4	3
3.	Ujęcie Legionów		0	1	0	0	1
4.	Gmina Kobylnica		8	4	7	0	1

2.2 SIEĆ WODOCIĄGOWA

Łączna długość przewodów wodociągowych będących w eksploatacji Spółki wynosi: 491,4 km, z czego 368,5 km stanowią sieci wodociągowe i 122,9 km przyłączy.

Jednym z kluczowych wskaźników pomiaru jakościowego obsługi sieci jest czas usuwania awarii, który określa czas wyłączenia przewodu wodociągowego z eksploatacji. Każda usuwana awaria jest raportowana i analizowana pod kątem zagrożeń oraz konieczności wymiany najbardziej newralgicznych i awaryjnych odcinków sieci.

Tabela 16 Czas usuwania awarii przewodów sieci wodociągowej (sieci i przyłącza łącznie) w latach 2013-2017

		2013	2014	2015	2016	2017
Miasto Słupsk	do 4 godz.	2	9	4	3	6
	od 4 -8 godz.	71	69	55	75	78
	od 8 - 12 godz.	1	6	6	6	2
	od 12 -24 godz.	1	10	6	6	7
	pow. 24 godz.	0	5	3	3	3
Gmina Kobylnica	do 4 godz.	1	3	3	3	2
	od 4 -8 godz.	37	33	32	32	54
	od 8 - 12 godz.		2	1	1	2
	od 12 -24 godz.		5	2	2	2
	pow. 24 godz.		3	1	1	0

Przeważająca większość awarii została usunięta w czasie od 4 do 8 godz. Potwierdza to zapewnienie gotowości na odpowiednim poziomie. Wyłączenia na okres powyżej 24 godz. dotyczą przewodów, których wyłączenia nie powodowało przerw w dostawie wody dla odbiorców. Zasadne było wówczas wyłączenie odcinka, a prace związane z usunięciem awarii wykonywane były w czasie pełnej dyspozycyjności. W przypadkach, gdy czas przerwy w dostawie wody przekraczał 4 godz., woda dostarczana była z zastępczego źródła – specjalnego zbiornika do wody pitnej.

2.2.1 MIASTO SŁUPSK

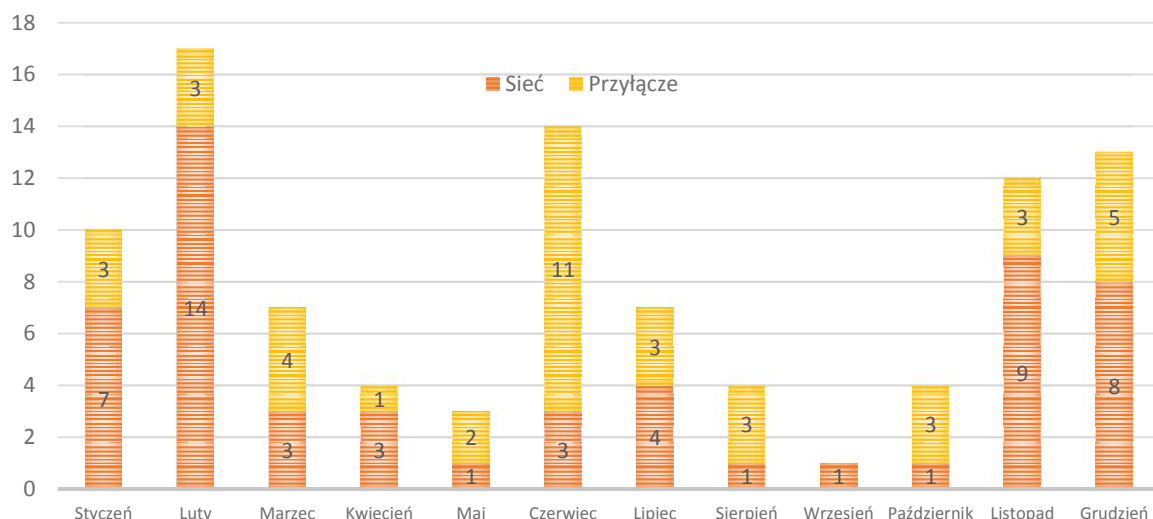
Stopień „zwodociągowania” miasta Słupska jest na poziomie bliskim 100%. Zagęszczenie sieci na terenie miasta Słupska wynosi 5,3 km sieci rozdzielczej na 1 km² powierzchni miasta (43 km²).

Tabela 17 Wskaźniki rozbudowy systemu wodociągowego miasta Słupska.

Rodzaj przewodu	Długość stan na koniec 2017 roku	Długość przewodów wybudowanych w 2016	Długość przewodów wybudowanych w 2017
	[km]	[km]	[km]
Sieć wodociągowa	228,9	2,5	3,2
Przyłącza	79,9	1,5	2,4
łącznie przewody	308,8	4,0	5,6

W 2017 roku wybudowano 3,2 km sieci wodociągowej oraz 2,4 km przyłączy wodociągowych. Inwestycje te głównie związane są z odtworzeniem sieci (wymiana części przewodów), wskutek czego z eksploatacji wyłączone zostały odcinki starej, awaryjnej sieci. Wskaźnik wymiany sieci na poziomie **1,4%** jest wysoki na tle branży (średnia 0,81% mediana 0,50% w grupa dużych przedsiębiorstw Benchmarking IGWP za 2016).

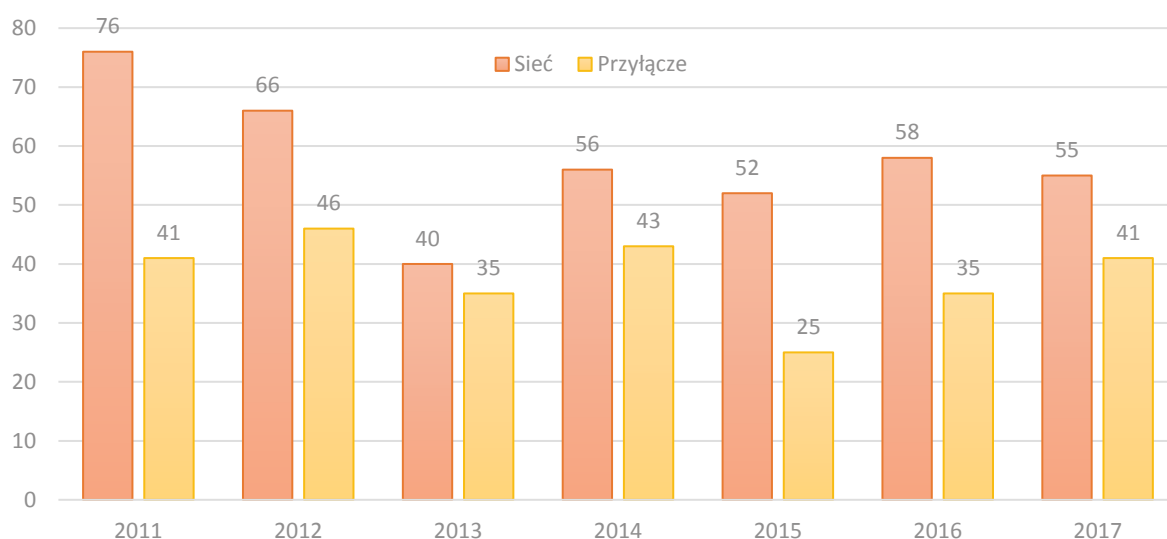
W 2017 roku wystąpiło łącznie 96 awarii przewodów wodociągowych, z czego 55 awarie wystąpiły na sieci wodociągowej, 41 na przyłączach wodociągowych.

Rysunek 19 Rozkład awarii przewodów wodociągowych na terenie miasta Słupska w 2017 r.

Awaryjność sieci wodociągowej miasta Słupska na tle doświadczeń branżowych w Polsce wykazuje na dobry wynik, co świadczy o prawidłowym zarządzaniu pracą sieci i stosowanej polityce materiałowej.

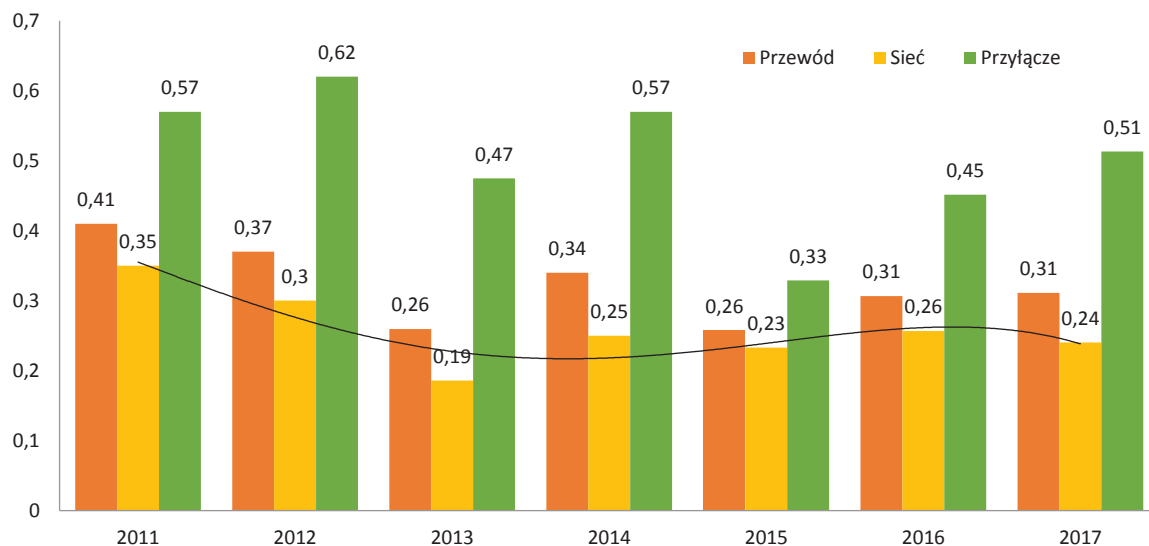
W eksploatacji systemu wodociągowego nie zaistniała w 2017 roku ani jedna sytuacja wymagająca wprowadzania procedury zarządzania kryzysowego.

Rysunek 20 Rozkład awarii przewodów wodociągowych na terenie miasta Słupska w latach 2011 - 2017 r.

Tabela 18 Wskaźniki awaryjności przewodów wodociągowych na terenie miasta Słupska.

Wskaźniki awaryjności Liczba awarii/1 km	Słupsk 2010	Słupsk 2011	Słupsk 2012	Słupsk 2013	Słupsk 2014	Słupsk 2015	Słupsk 2016	Słupsk 2017	Polska ³ 2016
Sieć wodociągowa	0,44	0,35	0,3	0,19	0,25	0,23	0,26	0,24	0,35
Przyłącza	0,78	0,57	0,62	0,47	0,57	0,33	0,45	0,51	b.d.
Łącznie przewody	0,53	0,41	0,38	0,26	0,34	0,26	0,31	0,31	b.d.

Rysunek 21 Wskaźniki awaryjności przewodów wodociągowych na terenie miasta Słupska w latach 2011-2017

³ Benchmarking - IGWP Bydgoszcz 2017

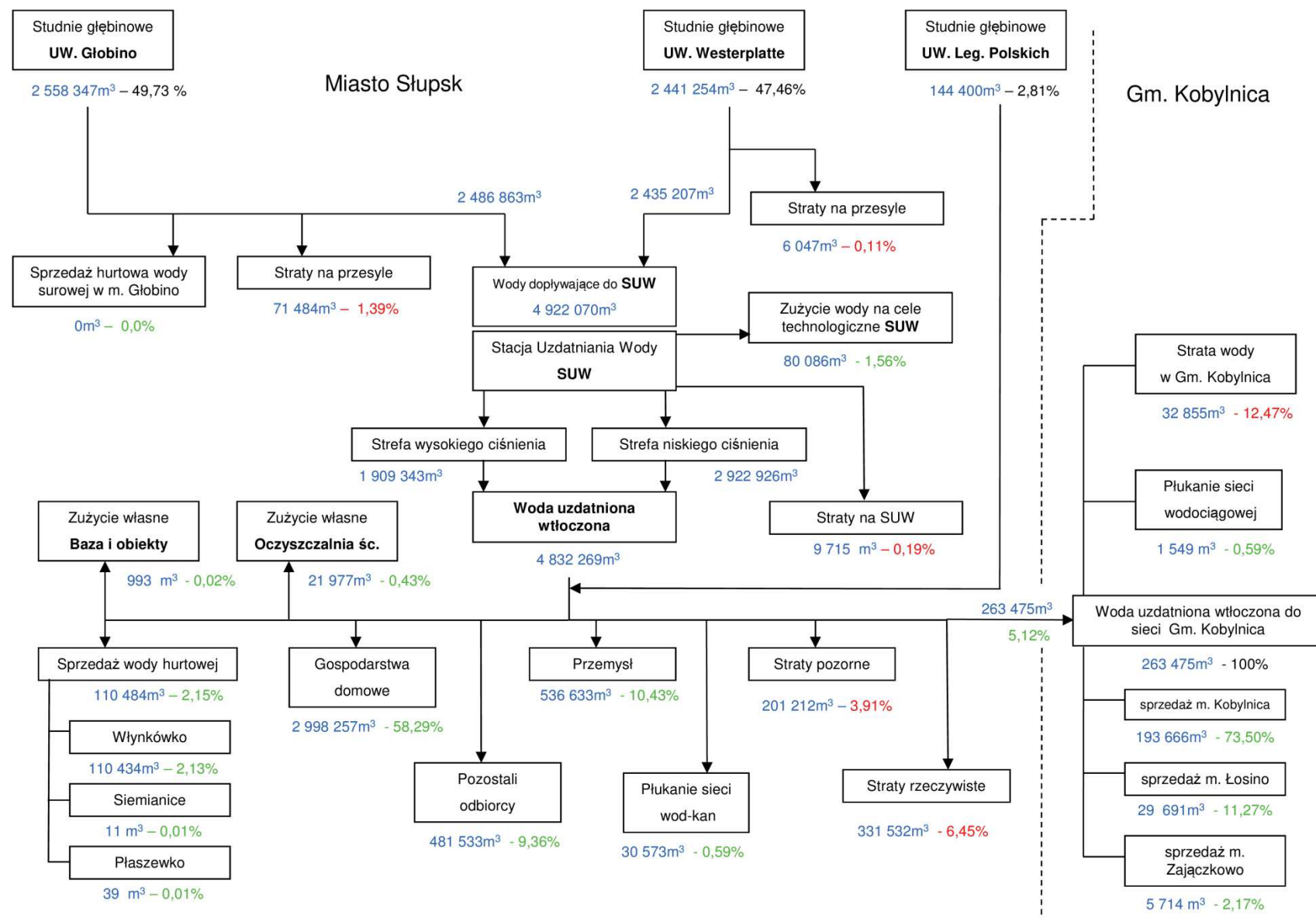
2.2.2 STRATY WODY MIASTO SŁUPSK

Działania związane z prawidłowym opomiarowaniem wody są jednym z priorytetów przedsiębiorstwa i znajdują odzwierciedlenie w bilansie strat wody. Bilans wody sporządzony wg IWA identyfikuje wodę nie przynoszącą dochodu. W ostatnich latach stał się wytyczną do stosowania przez przedsiębiorstwa wodociągowe jednolitych zasad określenia strat i oceny systemów wodociągowych.

WODA UJĘTA	Autoryzowana konsumpcja	Zafakturowana autoryzowana konsumpcja	Przemysł 536 633 10,43%	Woda przynosząca dochód
		4 390 382 85,35%	Gospodarstwa domowe 2 998 257 58,29%	
			Pozostali odbiorcy 481 533 9,36%	
			Sprzedaż hurtowa 373 959 7,27%	
	4 524 011 87,95%	Niezafakturowana autoryzowana konsumpcja	Płukanie sieci tech. 0 0,00%	Woda nie przynosząca dochodu
			Technologia SUW 80 086 1,56%	
			Płukanie sieci 15 698 0,30%	
			Zużycie na oczyszczalni 21 977 0,43%	
			Zużycie na bazie 993 0,02%	
			Czyszczenie kanalizacji 14 875 0,29%	
	Straty wody	Straty pozorne 270 534 5,26%	Błąd pomiaru 270 534 5,26%	
			Kradzież 0 0,00%	
		Straty rzeczywiste 349 456 6,79%	Straty na przesyle 77 531 1,50%	
			Straty na sieci i przył. 271 925 5,29%	
5 144 001				753 619
100,00%				
	619 990			14,65%
	12,05%			

Rysunek 22 Bilans wody dla miasta Słupska wg IWA (International Water Association) w roku 2017

W roku 2017 różnica między ilością wody pobranej na ujęciach a ilością wody sprzedanej wyniosła 753,6 tys. m³. W tak wyliczonej różnicy zawarta jest woda zużyta w obiektach spółki oraz do płukania sieci wodociągowej i czyszczenia kanalizacji sanitarnej. Około 133,6 tys. m³ wody zużyto do celów technologicznych. Straty pozorne i rzeczywiste wody w sieci wodociągowej wyniosły 619,9 tys. m³, tj. około 12,05 %. Pomimo nadal akceptowalnego wskaźnika strat (średnia w Polsce 11,8 – 15,8 % IGWP), w porównaniu do roku poprzedniego nastąpił wzrost o ok. 1,25%.

Rysunek 23 Model bilansowania strat wody dla SUW Słupsk

Tabela 19 Straty wody w latach 2011- 2017 wg bilansu IWA

Rok	Woda nie przynosząca dochodu		Niezafturowana autoryzowana konsumpcja – potrzeby własne		Straty wody	
	tys. m3	%	tys. m3	%	tys. m3	%
2011	688,9	13,5	187,4	3,7	501,5	9,8
2012	662,7	13,0	164,7	3,2	497,9	9,7
2013	515,5	10,2	126,8	2,5	388,7	7,7
2014	569,2	11,3	113,8	2,3	455,4	9,0
2015	596,6	11,8	126,7	2,5	469,8	9,2
2016	663,5	13,6	135,8	2,9	527,8	10,8
2017	753,6	14,6	133,6	2,6	619,9	12,0

„Straty wody” wskaźnik ten pełni ważną rolę w procesie oceny sposobu eksploatacji sieci, ponieważ wskazuje na istotne elementy zarządzania dystrybucją mającą wpływ na koszty i stan techniczny sieci. Przyjęto we wskaźniku najbardziej tradycyjny i rozpowszechniony w Polsce sposób wyliczeń wymagający wielu danych określanych przez eksploatorów. Odnosi się on do wody wtłoczonej do sieci oraz pomija zakup i sprzedaż hurtową, ponieważ wartości te były zawarte w punktach dotyczących wody wtłoczonej i sprzedanej ogółem.

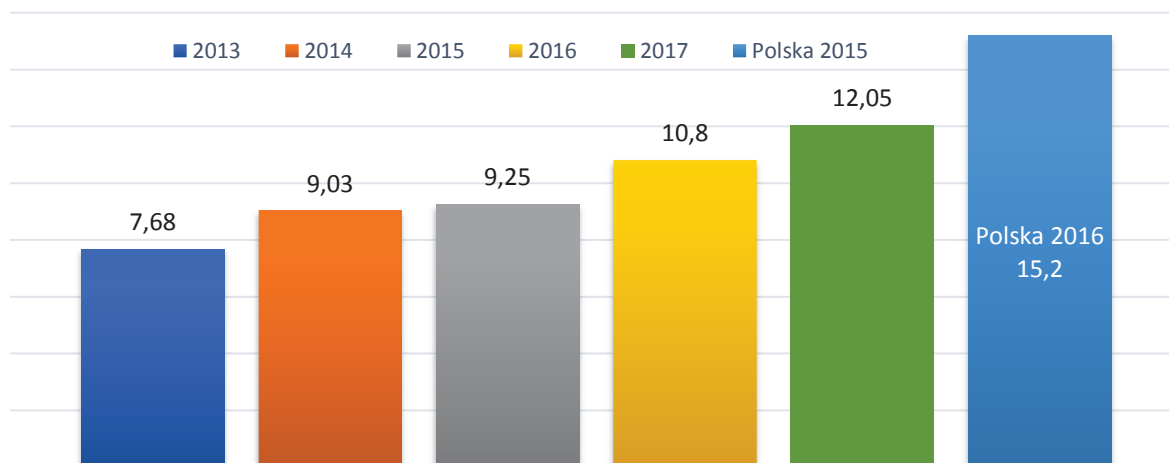
$$\frac{A - B - C}{A} \times 100; \text{ gdzie:}$$

A - woda wtłoczona do sieci (tys. m³); B - woda sprzedana (tys. m³); C - woda zużyta na własne cele technologiczne (tys. m³)

Tabela 20 Procentowe straty wody w latach 2013- 2017

Woda	ROK					Polska IGWP 2016 (średnie i duże)
	2013	2014	2015	2016	2017	
wtłoczona do sieci (m ³)	5 060 550	5 038 414	5 079 195	4 886 254	5 144 001	11,8-15,8
sprzedana (m ³)	4 545 026	4 469 178	4 482 611	4 222 656	4 390 382	
zużyta na własne cele technologiczne (m ³)	126 839	113 791	126 748	135 824	133 629	
Straty wody (%)	7,68	9,03	9,25	10,80	12,05	

Rysunek 24 Procentowe straty wody w latach 2013- 2017

„Straty wody w tys. m³ na km sieci” wskaźnik ten informuje przede wszystkim o stanie technicznym eksploatowanej sieci wodociągowej. Straty wody w sieci powstają na skutek występowania strat rzeczywistych i pozornych. Odnosi się on do wody wtłoczonej do sieci oraz pomija zakup i sprzedaż hurtową, ponieważ wartości te były zawarte w punktach dotyczących wody wtłoczonej i sprzedanej ogółem.

$$\frac{A - B - C}{D}; \text{ gdzie:}$$

A - woda wtłoczona do sieci (tys. m³); B - woda sprzedana (tys. m³); C - woda zużyta na własne cele technologiczne (tys. m³); D - długość eksploatowanej sieci wodociągowej (bez przyłączy w km)

Tabela 21 Straty wody w tys. m³/km sieci w latach 2013- 2017

	ROK					Polska 2016
	2013	2014	2015	2016	2017	
Woda wtłoczona do sieci (m ³)	5 060 550	5 038 414	5 079 195	4 886 254	5 144 001	
Woda sprzedana (m ³)	4 545 026	4 469 178	4 482 611	4 222 656	4 390 382	
Woda zużyta na własne cele technologiczne (m ³)	126 839	113 791	126 748	135 824	133 629	
Długość eksploatowanej sieci wodociągowej (km)	215	217	223	226	228	
Straty wody (%)	1,81	2,10	2,11	2,34	2,71	
						2,25-2,56

Sprawność sieci wskaźnik ten jest ciekawy z punktu widzenia oceny sytuacji zaopatrzenia w Polsce w wodę i oceny sposobu zarządzania dystrybucją oraz utrzymaniem sieci wodociągowych. Nie powinien być analizowany generalnie bez uwzględnienia lokalnych uwarunkowań (np. specyfika Śląska lub obszarów wiejskich). Ze względu na porównywalność ze wskaźnikami stosowanymi w innych krajach europejskich można go w pełni zakwalifikować jako wskaźnik benchmarkingu.

$$\frac{B}{A} \times 100, \text{ gdzie:}$$

A - woda wtłoczona do sieci (tys. m³); B - woda sprzedana (tys. m³)

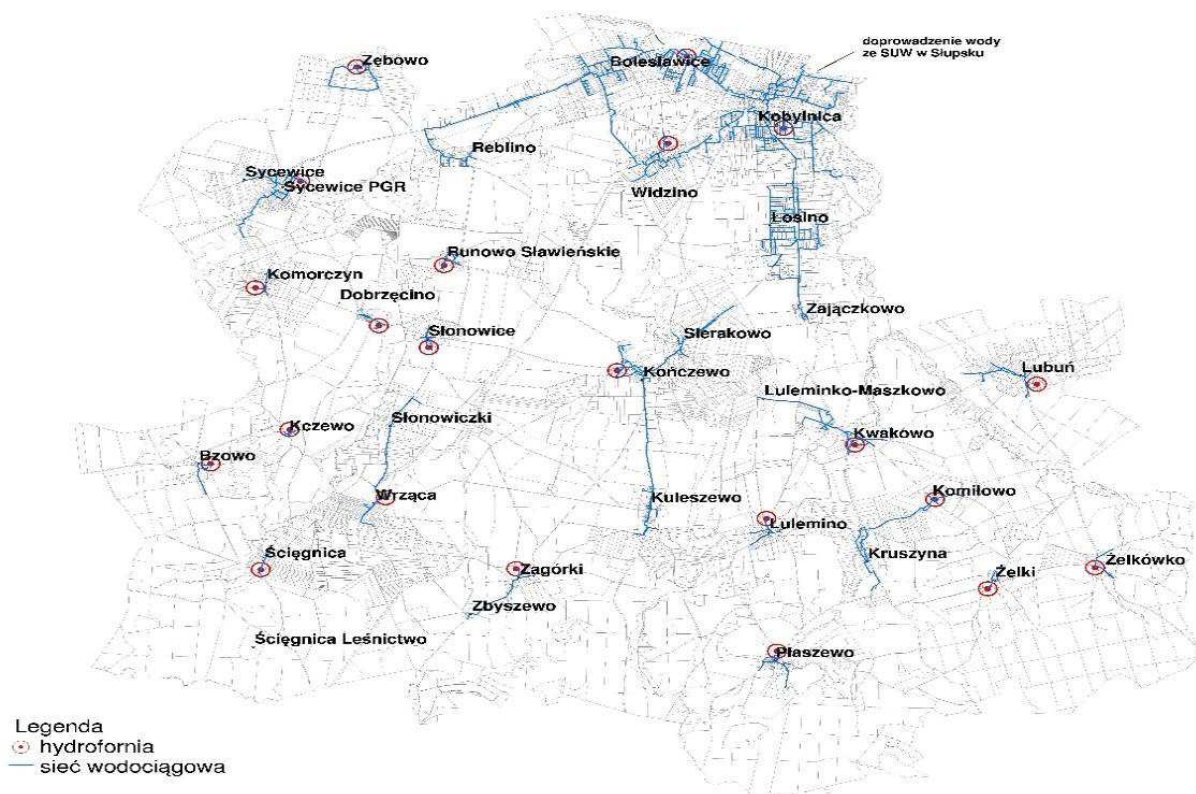
Tabela 22 Sprawność sieci wod. w latach 2013- 2017

	ROK					Polska 2016
	2013	2014	2015	2016	2017	
Woda wtłoczona do sieci (m ³)	5 060 550	5 038 414	5 079 195	4 886 254	5 144 001	
Woda sprzedana (m ³)	4 545 026	4 469 178	4 482 611	4 222 656	4 390 382	
Sprawność sieci (%)	89,8	88,7	88,3	86,4	85,3	
						82,2-85,5

Straty wody w mieście Słupsku w odniesieniu do średniej krajowej dla przedsiębiorstw średniej wielkości, są na niskim poziomie. W ostatnich latach można zauważyć tendencję wzrostową strat wody. Potwierdza to, że przyjęty w planie inwestycyjnym program opomiarowania sektorów na sieci wodociągowej jest zasadny w celu ograniczenia wzrostu strat wody w przyszłości. Pozwoli on na określenie optymalnych wymagań dla prowadzenia długofalowej polityki wymiany sieci wodociągowych. Ponadto jest to narzędzie bardzo pomocne w ograniczaniu strat wody i zapewnia możliwość szybkiej reakcji na awarie wodociągowe. Celem jest osiągnięcie i utrzymanie strat wody IWA na poziomie poniżej 7% dla miasta Słupska.

2.2.3 GMINA KOBYLNICZA

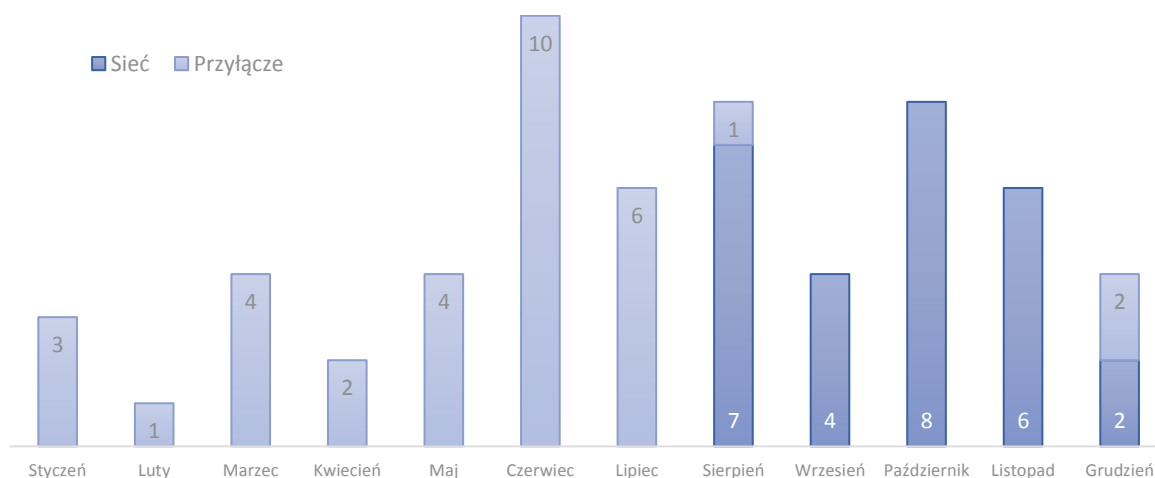
Spółka prowadzi eksploatację sieci wodociągowej na terenie Gminy Kobylnica od 1 stycznia 2013 r.

W 2017 roku wybudowano 5,3 km sieci wodociągowej oraz 2,3 km przyłączy wodociągowych. Inwestycje te głównie związane są z rozbudową systemu wodociągowego.

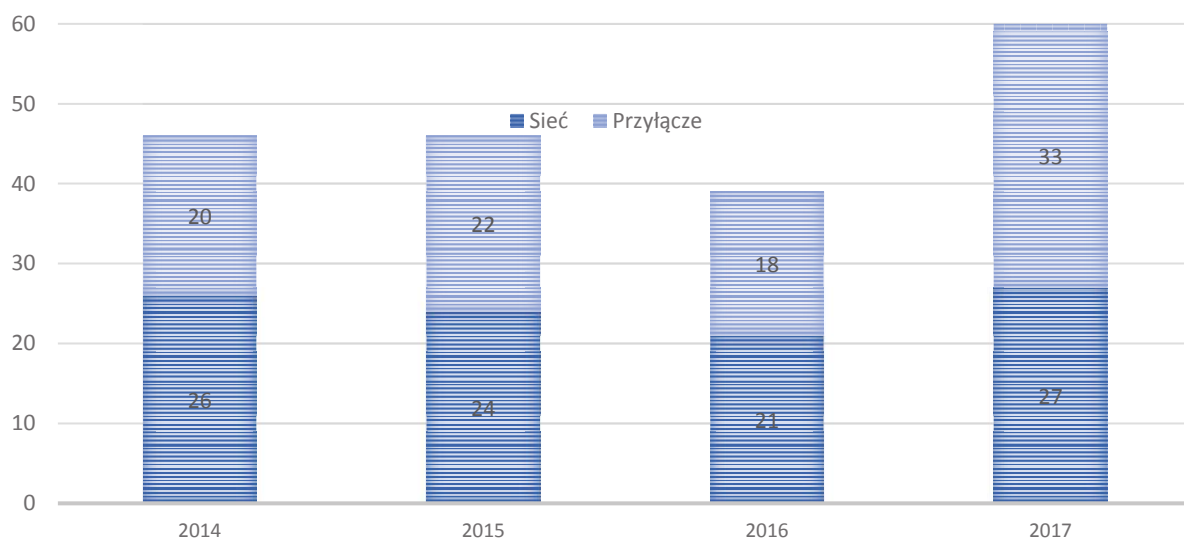
Tabela 20 Wskaźniki rozbudowy systemu wodociągowego Gminy Kobylnica

Rodzaj przewodu	Długość stan na koniec 2017 roku	Długość przewodów wybudowanych w 2016	Długość przewodów wybudowanych w 2017
	[km]	[km]	[km]
Sieć wodociągowa	139,6	2,06	5,3
Przyłącza	43	2,5	2,7
łącznie przewody	182,6	4,56	8,0

Rysunek 25 Rozkład awarii przewodów wodociągowych na terenie Gminy Kobylnica w 2017 r.

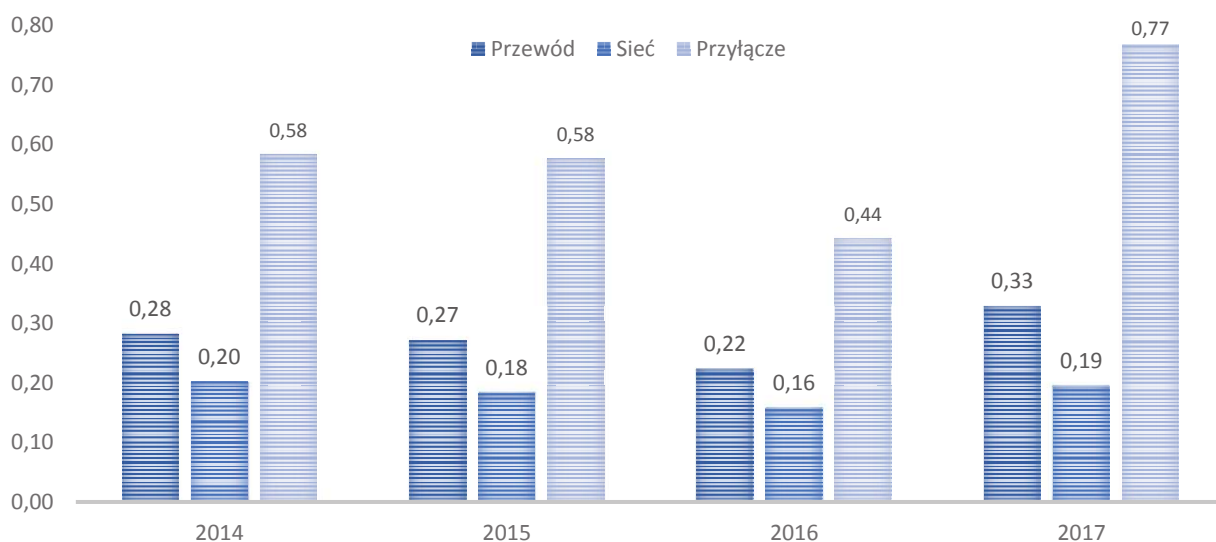
W roku 2017 wystąpiło łącznie 60 awarii przewodów, 27 miały miejsce na sieciach. Awarie przyłączy wodociągowych wystąpiły 33 razy.

Rysunek 26 Rozkład awarii przewodów wodociągowych na terenie Gminy Kobylnica w latach 2014 - 2017 r.

Tabela 21 Wskaźniki awaryjności przewodów wodociągowych na terenie Gminy Kobylnica.

Wskaźniki awaryjności Liczba awarii/1 km	Gm. Kobylnica 2014	Gm. Kobylnica 2015	Gm. Kobylnica 2016	Gm. Kobylnica 2017	Polska 2015
Sieć wodociągowa	0,20	0,18	0,16	0,19	0,32
Przyłącza	0,58	0,58	0,44	0,77	b.d.
łącznie przewody	0,28	0,27	0,22	0,33	b.d.

Rysunek 27 Wskaźniki awaryjności przewodów wodociągowych na terenie Gminy Kobylnica w latach 2014-2017

2.2.4 STRATY WODY GMINA KOBYLNICA

W roku 2017 różnica między ilością wody pobranej na ujęciach a ilością wody sprzedanej wyniosła 141,5 tys. m³. W tak wyliczonej różnicy zawarta jest woda zużyta do celów technologicznych na ujęciach wody oraz do płukania sieci wodociągowej. Straty pozorne i rzeczywiste wody w sieci wodociągowej wyniosły 124,4 tys. m³ tj. około 20,64 %. W stosunku do roku 2016 straty zmniejszyły się o 13,9 tys. m³.

PRODUKCJA WODY 602 906 100,00%	Autoryzowana konsumpcja 478472 79,36%	Zafakturowana autoryzowana konsumpcja 461 394 76,53%	Przemysł 74 642 12,38%	Woda przynosząca dochód 461 394 76,53%
			Gospodarstwa domowe 330 211 54,77%	
			Pozostali odbiorcy 56 541 9,38%	
			Sprzedaż hurtowa 0 0,00%	
	Niezafakturowana autoryzowana konsumpcja 17 078 2,83%		Płukanie sieci tech. 0 0,00%	Woda nie przynosząca dochodu 141 512 23,47%
			Technologia SUW 6 133 1,02%	
			Płukanie sieci 10 945 1,81%	
	Straty wody 124 434 20,64%	Straty pozorne 25 710 4,26%	Błąd pomiaru 25 710 4,26%	
			Kradzież 0 0,00%	
		Straty rzeczywiste 98 724 16,38%	Straty na przesyle 0 0,00%	
			Straty na sieci i przył. 98 724 16,38%	

Rysunek 28 Bilans wody wg IWA w Gminie Kobylnica 2017

Tabela 22 Procentowe straty wody w latach 2013- 2017

WSKAŹNIK	ROK					Polska 2016
	2013	2014	2015	2016	2017	
Woda wtłoczona do sieci (m ³)	568 002	564 696	579 128	591 754	602 906	
Woda sprzedana (m ³)	392 334	400 223	415 990	444 091	461 394	
Woda zużyta na własne cele technologiczne (m ³)	22 964	5 799	6 905	9 291	17 078	
Straty wody (%)	26,88	28,10	26,98	23,38	20,64	11,8

Tabela 23 Straty wody w tys. m³/km sieci w latach 2013- 2017

WSKAŹNIK	ROK					Polska 2016
	2013	2014	2015	2016	2017	
Woda wtłoczona do sieci (m ³)	568 002	564 696	579 128	591 754	602 906	
Woda sprzedana (m ³)	392 334	400 223	415 990	444 091	461 394	
Woda zużyta na własne cele technologiczne (m ³)	22 964	5 799	6 905	9 291	17 078	
Długość eksploatowanej sieci wodociągowej (km)	125,58	129	131,8	133,8	149,2	
Straty wody tys. m³/km	1,22	1,23	1,19	1,03	0,83	1,43

Tabela 24 Sprawność sieci wodociągowej w latach 2013- 2017

WSKAŹNIK	ROK					Polska 2015
	2013	2014	2015	2016	2017	
Woda wtłoczona do sieci (m ³)	568 002	564 696	579 128	591 754	602 906	
Woda sprzedana (m ³)	392 334	400 223	415 990	444 091	461 394	
Sprawność sieci (%)	69	70,9	71,83	75,05	76,53	83,9

Tabela 25 Zbiorcze zestawienie strat wody dla poszczególnych miejscowości Gm. Kobylnica w 2017 r.

L.p.	Ujęcie wody	Zasilane miejscowości		Rok 2017							
				Produkcja	Sprzedaż	Woda tech.	Płukanie sieci	Strata	Strata	Strata tys.	Sprawność
		Miejscowości	Dł. Sieci	[m³]	[m³]	[m³]	[m³]	[%]	[m³]	m³/km sieci	[%]
1	Bzowo	Bzowo	1,4	5 793	4 915	144	0	12,7	734	0,52	0,85
2	Dobrzęcino	Dobrzęcino	1,0	6 689	4 745	1 408	536	0,0	0	0,00	0,71
3	Kczewo	Kczewo	0,8	3 526	3 494	0	0	0,9	32	0,04	0,99
4	Kobylnica niska strefa	Kobylnica	16,7	173 921	159 407	0	375	8,1	14 139	0,85	0,92
		Łosino									
		Zajączkowo									
5	Kobylnica wysoka strefa	Kobylnica	41,6	89 554	69 664	0	1 174	20,9	18 716	0,45	0,78
6	Komiłowo	Komiłowo	5,8	9 096	6 516	840	0	19,1	1 740	0,30	0,72
		Kruszyna									
7	Komorczyn	Komorczyn	1,1	2 750	2 031	480	0	8,7	239	0,22	0,74
8	Kończewo	Giełdoń	14,6	40 953	34 440	288	6 118	0,3	107	0,01	0,84
		Kończewo									
		Kuleszewo									
		Sierakowo St.									
9	Kwakowo	Kwakowo	6,0	26 237	20 152	144	72	22,4	5 869	0,98	0,77
		Maszkowo									
10	Lubień	Lubień	3,2	10 321	4 928	120	144	49,7	5 129	1,60	0,48
11	Lulemino	Lulemino	1,5	4 539	3 407	0	77	23,2	1 055	0,70	0,75
12	Płaszewo	Płaszewo	2,3	8 122	6 115	180	43	22,0	1 784	0,78	0,75
13	Runowo St.	Runowo St.	1,3	4 279	3 607	144	108	9,8	420	0,32	0,84
14	Słonowice	Słonowice	1,1	4 576	3 323	72	0	25,8	1 181	1,07	0,73
15	Sycewice	Sycewice	6,7	31 169	26 702	753	0	11,9	3 714	0,55	0,86
16	Ściegnica	Ściegnica	0,8	3 108	2 527	111	0	15,1	470	0,59	0,81
17	Widzino	Bolesławice	31,1	89 357	68 648	0	1 854	21,1	18 855	0,61	0,77
		Reblino									
		Reblinko									
		Widzino									
18	Wrząca	Słonowiczki	4,3	66 882	22 512	612	210	65,1	43 548	10,13	0,34
		Wrząca									
19	Zagórki	Zagórki	2,4	6 741	4 979	96	216	21,5	1 450	0,60	0,74
		Zbyszewo									
20	Zębowo	Zębowo	3,4	10 421	5 617	96	18	45,0	4 690	1,38	0,54
21	Żelki	Żelki	0,9	1 643	1 288	0	0	21,6	355	0,39	0,78
22	Żelkówko	Żelkówko	1,2	3 229	2 377	645	0	6,4	207	0,17	0,74
RAZEM			149,2	602 906	461 394	6 133	10 945	22,5	124 434	0,83	0,77

Procentowe wskaźniki strat wody dla Gminy Kobylnica przewyższają średnie krajowe. Wskaźnik ten nie jest miarodajny dla rozbudowanej sieci wodociągowej o stosunkowo dużej długości, która zaopatruje w wodę niewielką ilość mieszkańców. Potwierdza to wielkość strat wody w tys. m³/km sieci, który jest na poziomie wartości średniej w kraju. Na terenie gminy funkcjonują jeszcze sieci wodociągowe z lat 60 i 70 XX wieku, w miejscowościach tych straty wody są najwyższe i znacznie odbiegają od wartości średnich. Sieci te wymagają wymiany z uwagi na zły stan techniczny oraz nieodpowiednie parametry techniczne, ponadto często nie są one prawidłowo zainwentaryzowane. Część z nich, zgodnie z planami inwestycyjnymi Gminy oraz Spółki będzie wkrótce wymieniona (w ramach budowy sieci kan. i LOS w miejscowościach poza aglomeracją). Ich wymiana wpłynie na ograniczenie strat wody.

[illegible]

Łączna długość przewodów kanalizacji sanitarnej będącej w posiadaniu Spółki na koniec 2017 r. wyniosła **715,38 km**, w tym 155,05 km przyłączy i 560,3 km sieci.

2.3.1 MIASTO SŁUPSK

Łączna długość kanalizacji sanitarnej będącej w eksploatacji Spółki na terenie Miasta Słupska wynosi **241,3 km**, w tym 184,66 km sieci oraz 56,7 km przyłączy.

Tabela 26 Wskaźniki rozbudowy systemu kanalizacyjnego miasta Słupska

Rodzaj przewodu	2014	2015	2016	2017	Długość[km] stan na koniec 2017 roku
Kanalizacja ogólnospławna	0	0	0	0	25,5
Kanalizacja sanitarna	1,8	3,43	3,2	24,1	159,1
Przyłącza	0,8	0,78	2,1	1,6	56,7
łącznie przewody	2,6	4,21	5,3	25,7	241,3

W 2017 roku wystąpiło 11 awarii przewodów kanalizacyjnych (7 na sieci, 4 na przyłączach kanalizacyjnych) oraz 775 zatorów w przewodach kanalizacyjnych, z tego 334 było w sieci kanalizacyjnej oraz 441 w przyłączach kanalizacyjnych. Średni wskaźnik awaryjności sieci kanalizacyjnych za 2015 r. w Polsce wynosił od 0,79 (duże przedsiębiorstwa) do 1,13 (dla średnich przedsiębiorstw), przy średnim w Słupsku (uwzględniając awarie i zatory) na poziomie 1,8. Na podwyższony wskaźnik awaryjności miały wpływ przede wszystkim zatory w przewodach kanalizacyjnych. Spółka podejmuje starania mające na celu podniesienie świadomości i kultury użytkowania instalacji kanalizacyjnej u odbiorców usług.

Jednym z głównych powodów podwyższonej ilości zatorów jest duża ilość tłuszczu odprowadzanego do urządzeń kanalizacyjnych. Spółka egzekwuje w zakładach przemysłowych i gastronomii wymóg wyposażenia instalacji w urządzenia podczyszczające. Stworzony został również system odbioru odpadów tłuszczowych zatrzymywanych na separatorach w tych zakładach w postaci instalacji odbioru, pasteryzacji i fermentacji zlokalizowanej na oczyszczalni ścieków w Słupsku.

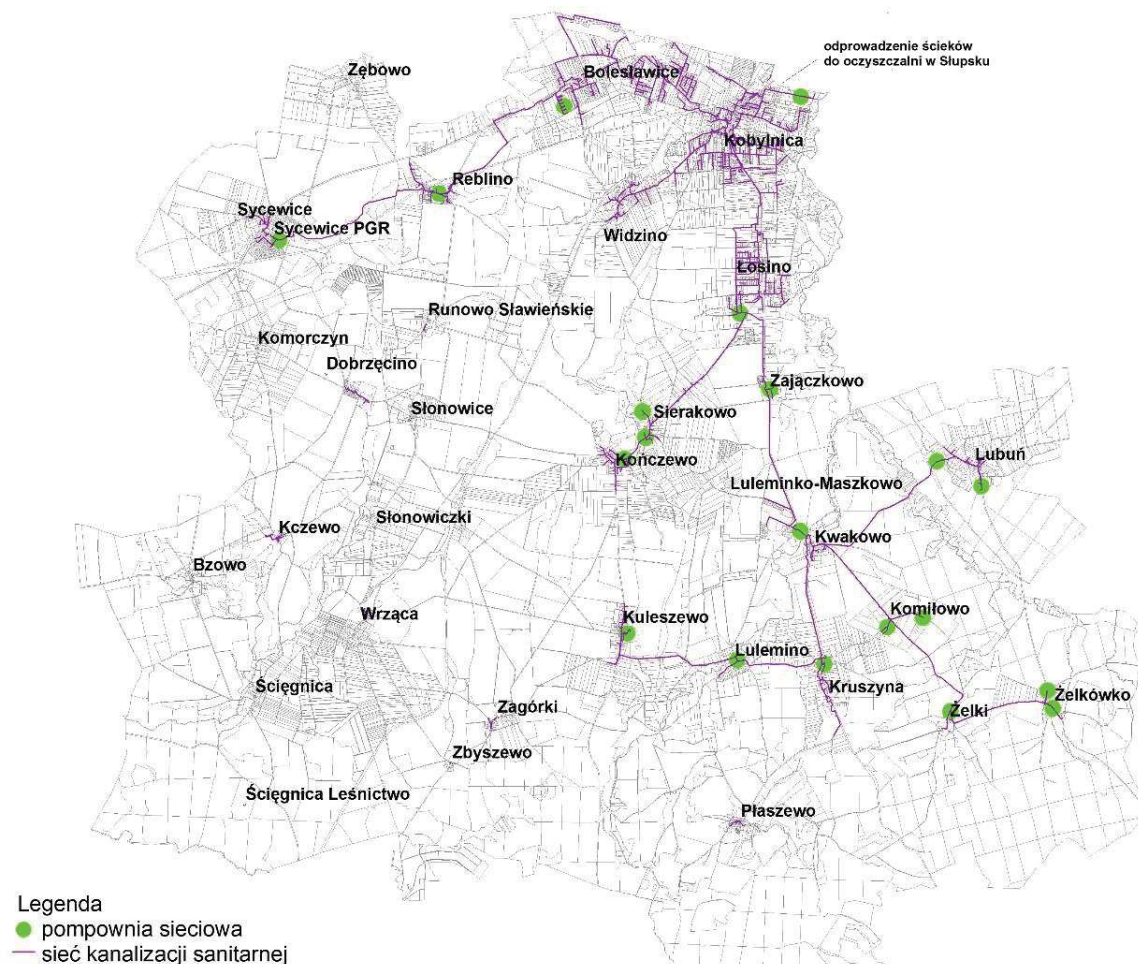
Dużo niższe ogólnopolskie wskaźniki awaryjności przewodów kanalizacyjnych, mogą wynikać również z faktu, iż nie wszystkie przedsiębiorstwa wodociągowe traktują zator jako awarię przewodu.

Tabela 27 Wskaźniki awaryjności systemu kanalizacyjnego miasta Słupska

Wskaźniki awaryjności [szt./km przewodu]	Słupsk 2013	Słupsk 2014	Słupsk 2015	Słupsk 2016	Słupsk 2017
AWARIE					
Sieć kanalizacyjna	0,02	0,04	0,04	0,05	0,04
Przyłącza kanalizacyjne	0,02	0,03	0,05	0,02	0,07
ZATORY					
Sieć kanalizacyjna	2,35	2,24	1,44	1,21	1,8
Przyłącza kanalizacyjne	5,43	7,37	8,41	6,87	7,8

2.3.2 GMINA KOBYLNICA

Łączna długość kanalizacji sanitarnej będącej w eksploatacji Spółki na terenie Gminy Kobylnica wynosi 212,5 km, w tym 163,4 km sieci oraz 49,1 km przyłączy.

Rysunek 30 Schemat sieci kanalizacji sanitarnej w gminie Kobylnica

Ścieki z całego układu kanalizacyjnego pracującego w systemie mieszanym grawitacyjno-ciśnieniowym odprowadzane są za pomocą 23 pompowni strefowych do oczyszczalni ścieków w Słupsku. Na terenie Gminy Kobylnica funkcjonuje również ok. 850 przepompowni przydomowych, które znajdują się w eksploatacji Spółki. Łączna liczba przepompowni przydomowych na terenie gminy szacowana jest na ok. 1 500 szt.

Tabela 28 Wskaźniki rozbudowy systemu kanalizacyjnego gminy Kobylnica w 2017 r.

Rodzaj przewodu	Przyrost w 2014 [km]	Przyrost w 2015 [km]	Przyrost w 2016 [km]	Przyrost w 2017 [km]	Długość [km] stan na koniec 2017 roku
Kanalizacja sanitarna	2,62	2,06	1,96	6,6	163,4
Przyłącza	1,53	2,26	1,98	1,8	49,1
Łącznie przewody	4,15	4,32	3,94	8,4	212,5

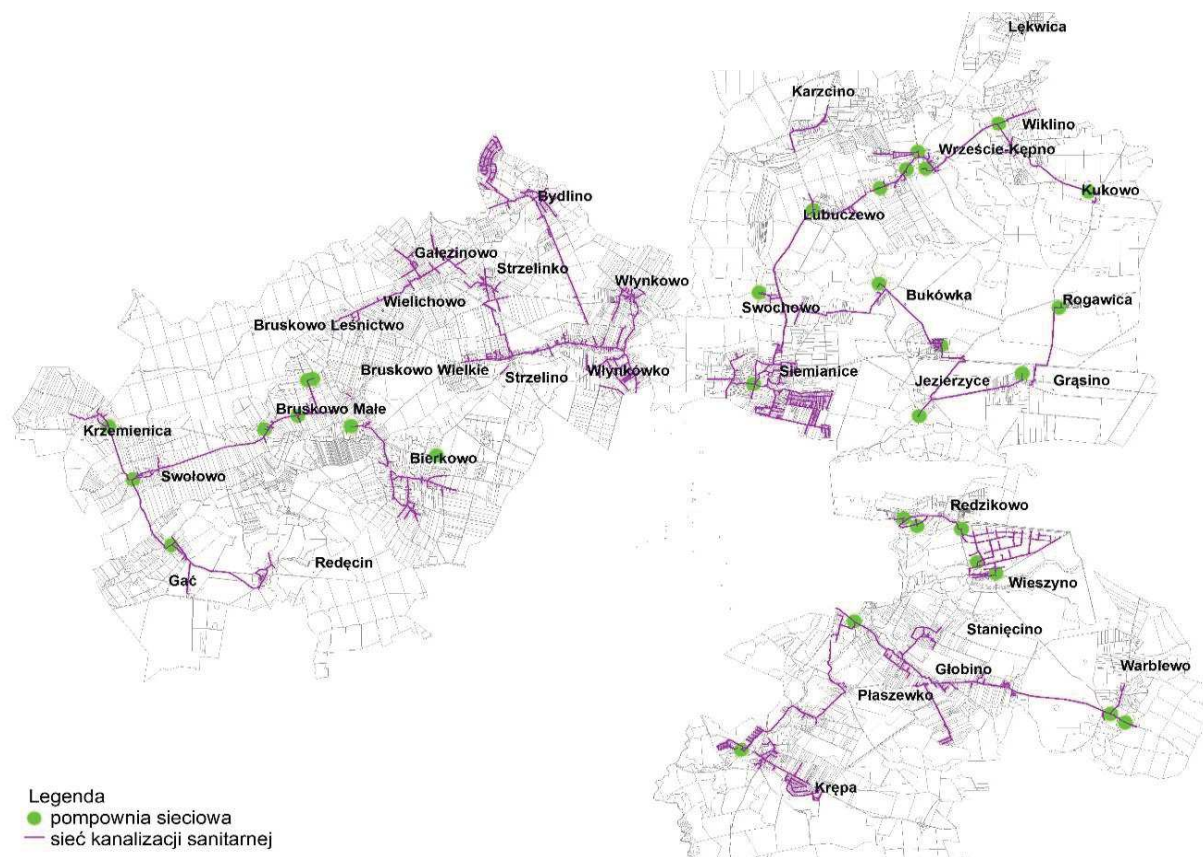
Ścieki z miejscowości w gminie Kobylnica, które nie są podłączone do wspólnego systemu kanalizacyjnego zbierane były przy wsparciu systemu asenizacyjnego i punktów zlewnych na oczyszczalni ścieków w Słupsku i w Kończewie.

Tabela 29 Wskaźniki awaryjności systemu kanalizacyjnego gminy Kobylnica w 2017 r.

Awaryje przepompowni przydomowych będących majątkiem gminy	Awaria pompy	Awaria silnika pompy	Naprawa automatyki	Ogółem
	195	70	174	439
Konserwacja/czyszczenie przepompowni przydomowych	500			
Konserwacja/czyszczenie przepompowni sieciowych	431			
Awaryje sieci kanalizacyjnej tłocznej	7			
Awaryje sieci kanalizacyjnej grawitacyjnej	1			
Zatory na sieci grawitacyjnej	25			

2.3.3 GMINA SŁUPSK

Na terenie gminy Słupsk Spółka eksploatuje 261,4 km przewodów kanalizacyjnych, w tym 212,2 km sieci kanalizacyjnej oraz 49,2 km przyłączy.

Rysunek 31 Schemat sieci kanalizacji sanitarnej w gminie Słupsk

Obsługa sieci kanalizacyjnej wykonywana jest w formie usługi zleconej przedsiębiorstwu pełniącemu wcześniej na terenie gminy funkcje przedsiębiorstwa kanalizacyjnego (obecnie spółka ta pełni funkcję przedsiębiorstwa wodociągowego).

Tabela 30 Wskaźniki eksploatacyjne systemu kanalizacyjnego Gminy Słupsk w 2017 r.

Rodzaj czynności eksploatacyjnej	Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październik	Listopad	Grudzień	Ogółem
Czyszczenie sieci kanalizacyjnej [m]	1300	1400	1000	1200	1100	1550	1150	350	900	350	450	450	11200
Czyszczenie studni rewizyjnych [szt]	27	34	21	27	27	35	27	9	24	7	11	10	259
Przegląd i czyszczenie przepompowni sieciowych	46	47	53	48	35	44	38	22	32	64	40	32	501
Awarie przepompowni sieciowych	29	27	53	24	43	19	43	53	27	27	13	33	391
Awarie przepompowni przydomowych	4	5	9	9	3	8	7	9	2	1	7	8	72

2.3.4 KONTROLA ODOROWA SIECI KANALIZACYJNEJ

Funkcjonowanie rozbudowanych sieci kanalizacyjnych, szczególnie składających się z systemów grawitacyjnych oraz tłocznych i ciśnieniowych, generuje znaczne problemy z zagniwaniem ścieków a co za tym idzie problemy odorowe. Każde zgłoszenie uciążliwości odorowej jest analizowane i podejmowane są wielokierunkowe działania zapobiegawcze. W tym celu wykorzystywane były następujące metody eliminacji odorów:

- stosowanie żelowych substancji sublimujących,
- stosowanie biofiltrów i filtrów węglowych przy studniach rozprężnych,
- wprowadzanie do ścieków związków chemicznych i biologicznych (program pilotażowy), których zadaniem jest zapobieganie powstawania związków odorowych.
- Zapewnienie odpowiedniej wentylacji urządzeń kanalizacyjnych.

W mieście Słupsku prowadzone są kontrolne pomiary stężenia siarkowodoru w trzech stałych punktach, tj. na studni rozprężnej ścieków z Kobylnicy (studnia w ul. Arciszewskiego) oraz na studni rozprężnej ścieków z Reblina i Bierkowa. W przypadku zgłoszenia występowania uciążliwości zapachowej zgłaszanej na telefon alarmowy przeprowadzany był kontrolny pomiar stężenia siarkowodoru w miejscu pojawienia się nieprzyjemnego zapachu. W 2017 roku przeprowadzono 25 kontrolnych pomiarów stężenia siarkowodoru. Średnia wartość mierzonego stężenia siarkowodoru w 2017 roku wyniosła 0,5 ppm.

W roku 2017 w celu zapobiegania zagniwaniu ścieków na terenie Gm. Kobylnica zużyto ok 86 Mg środków antyodorowych (FEROX). Od 2016 r. na sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki z Sycewic i Reblina do ul. Szczecińskiej testowany jest z powodzeniem środek biologiczny EKO-TABS. Spowodowało to zmniejszenie zużycia FERROX-u (w 2015r. zużyto go ok 105Mg, w 2016r 91Mg). Z uwagi na fakt iż stosowanie środka EKO-TABS wpływa również na poprawę funkcjonowania sieciowych przepompowni ścieków (stosowanie preparatu wpływa na możliwość zmniejszenia częstotliwości czyszczenia zbiorników i pomp w przepompowni), zakłada się że środek ten będzie stosowany w szerszym zakresie na pozostałych odcinkach sieci.

Jednym z istotnych problemów oddziaływania odorowego jest duża ilość indywidualnych zgłoszeń od mieszkańców dotycząca lokali mieszkalnych. Jednak w znacznej części ich przyczyną są nieszczelności instalacji wewnętrznych ich niewłaściwe wykonanie lub złe funkcjonowanie, za które Spółka nie ponosi odpowiedzialności. Po interwencjach mieszkańców Spółka prowadzi kontrolę szczelności za pomocą wytwornicy pary, wskazując miejsca nieszczelności i udzielając porad technicznych.

Przy studni rozprężnej na ul. Arciszewskiego funkcjonuje Lokalną Stację Dezodoryzacji (LSD). W roku 2018 planuje się uruchomić kolejną LSD na ul. 3-go Maja. Skuteczność działania takich instalacji, opartych na filtracji na węglu aktywnym, potwierdzona została podczas realizacji programu badawczo-rozwojowego eliminacji odorów z sieci kanalizacyjnej w 2015r. Ilość zgłoszeń do Spółki dotyczących uciążliwości odorowej znacznie spadła.

Oddanie do użytku w 2016r. „ringu kanalizacyjnego” o długości ok. 9 km wyposażonego w trzy strefowe przepompownie ścieków umożliwiło skierowanie ścieków z Głębina i Redzikowa bezpośrednio na oczyszczalnię ścieków z pominięciem systemu kanalizacyjnego miasta Słupska. Dzięki temu, zagnite ścieki nie trafiają do systemu kanalizacji w mieście w rejonach zabudowy mieszkaniowej (likwidacja studni rozprężnych w ul. Sucharskiego i ul. Gdańskiej).

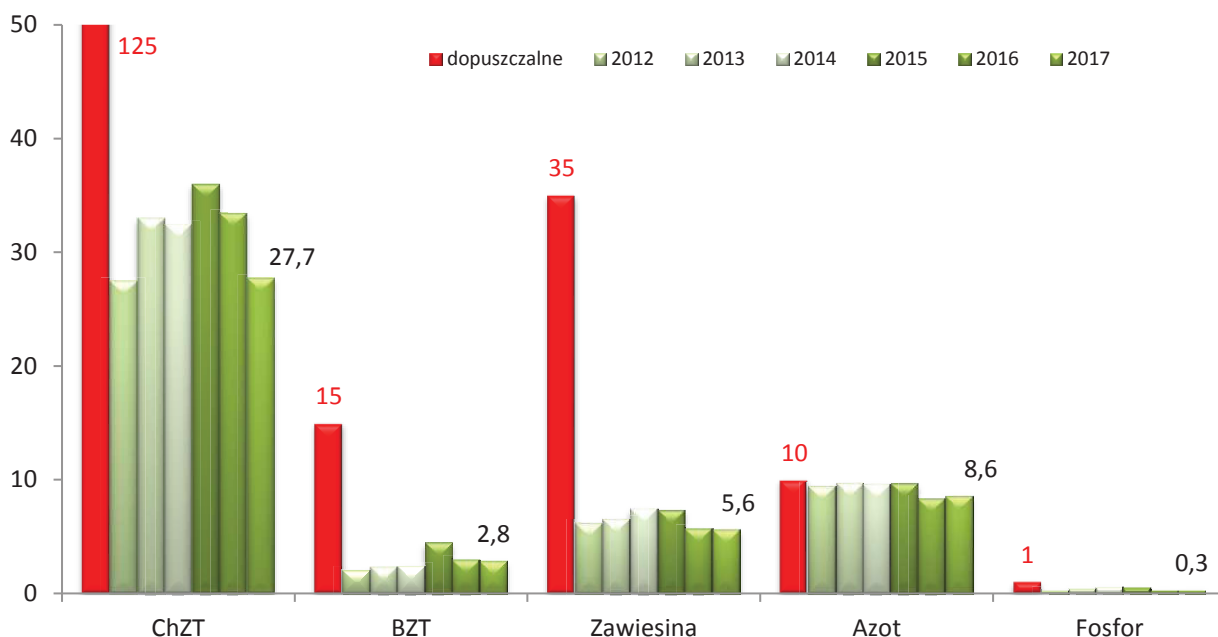
2.4 OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW

2.4.1 PODSTAWOWE WSKAŹNIKI TECHNICZNO-EKONOMICZNE

Tabela 31 Podstawowe wskaźniki techniczno-ekonomiczne oczyszczania ścieków w latach 2011-2017

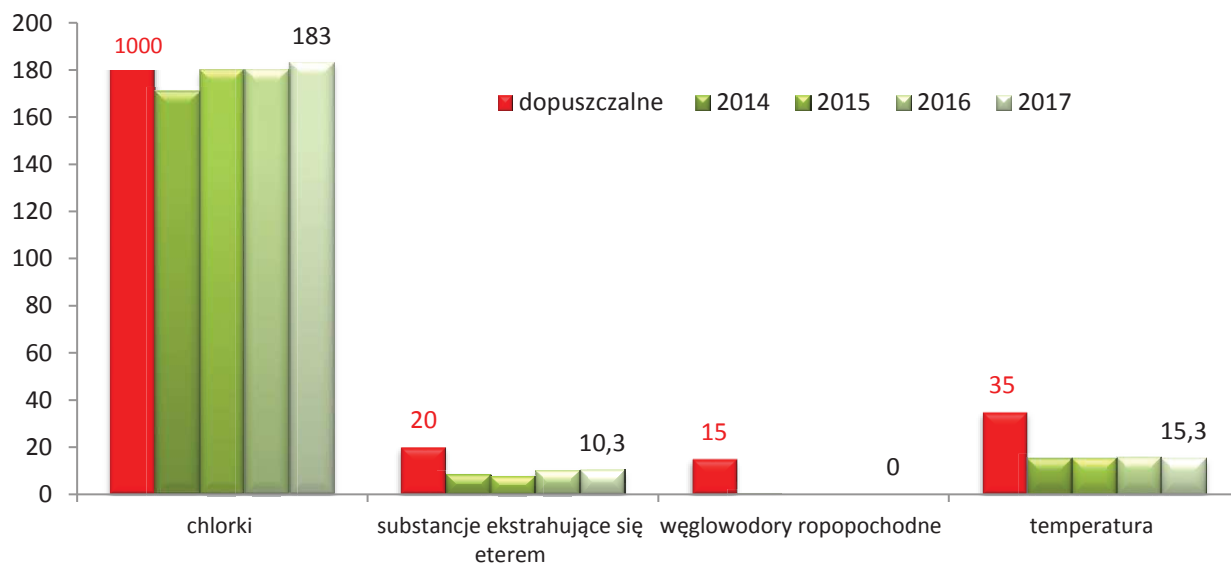
Wskaźnik kosztowy	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 17/16 [%]
Całkowite koszty oczyszczalni [zł]	15 071 744	15 343 583	15 638 781	16 367 739	16 376 804	17 147 576	4,71%
Ilość ścieków zarejestrowanych na oczyszczalni [m³/rok]	7 580 578	6745424	6096705	6 443 630	6 683 129	7 989 973	20,0%
koszt jednostkowy oczyszczania ścieków zarejestrowanych [zł/m³]	1,99	2,27	2,57	2,54	2,45	2,15	-12%
Ilość ścieków wg sprzedaży [m³/rok]	5 097 789	5 265 422	5 238 551	5 257 330	5 309 634	5 443 274	2,52%
Ilość wód przypadkowych [%]	32,75%	21,94%	14,08%	18,41%	20,55%	31,87%	55%
Koszt jednostkowy oczyszczania ścieków wg sprzedaży	2,96	2,91	2,99	3,11%	3,08	3,15	2,14%
Zredukowany ładunek zan. organicznych [kg BZT ₅ /rok]*	4 676 913	4 200 376	4 399 504	4 855 662	4 344 034	4 563 770	5,06%
Zredukowany ładunek biogeny [kg azotu/rok]*	428 757	480 949	475 421	498 286	474 502	474 594	0,02%
Jedn. koszty usunięcia ładunku [zł/ kg usuniętego BZT ₅]	3,22	3,65	3,55	3,37	3,77	3,76	-0,27%
Ilość osadów – masa mokra [Mg/rok]	10 407	8 986	10 273	11 059	11 445	11 819	3,27%
Ilość osadów – masa sucha [Mg s.m./rok]	2 185	1 842	2 055	1 880	2 297	2 245	- 2,26%
Ilość osadów poddana kompostowaniu [Mg/rok]	7 930	8 140	9 352	10 609	10 204	10 221	0,16%
Przepływowy wskaźnik energetyczny [kWh/m³]	0,53	0,61	0,71	0,66	0,77	0,69	-10,58%
Ładunkowy wskaźnik energetyczny [kWh/kg us. azotu]	9,46	8,51	9,10	8,51	10,81	11,55	6,88%
Wskaźnik zatrudnienia [osoby]	42	41	40	40	40	40	0,00%
Wskaźnik zachorowalności [%]	4,29%	6,50%	4,48%	3,47	4,20	4,6	9,52%
Średnio roczne zapotrzebowanie OS na moc elektryczną [kW _e]	462	467	494	484	584	626	7,19%
Produkcja biogazu [m³/rok]	1 738 801	1 626 275	1 324 083	1 110 318	1 635 759	2 152 197	31,57%
Zakup GZ50		53 113	238 754	322 346	233 171	34 351	-85,27%
Energia elektryczna wyprodukowana z biogazu w CHP [kWh]	3 173 914	2 821 622	2 409 222	1 571 409	3 079 388	4 107 047	33,4%
Energia elektryczna wyprodukowana z GZ50 w CHP [kWh]		165 948	705 145	974 389	757 145	183 235	-75,8%
Produkcja energii elektrycznej (biogaz+ GZ 50) [kWh]		2 987 570	3 114 367	2 545 798	3 836 533	4 290 282	11,8%
Zakup od ZE [kWh]	963 124	1 208 044	1 258 299	1 703 467	1 387 250	1 232 369	-11,2%
Sprzedaż do ZE [kWh]	81 684	105 016	46 001	9 676	94 462	39 116	-58,6%
Zużycie polielektrolitów [tony]	67	47	59	45	47	44,5	- 5,3%
Zużycie koagulantów i podchlorynu [Mg]	11,0	4,5	9,5	4,3	5,9	7,8	32,2%
zużycie preparatu antyodorowego [l/rok]- dezodoryzacja mokra	8800	6912	1422	621	0	0	
zużycie preparatu antyodorowego [l/rok]- dezodoryzacja sucha		345	810	285	400	360	-10%

2.4.2 JAKOŚĆ OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW

Rysunek 32 Jakość oczyszczonych ścieków odpływających z oczyszczalni w latach 2012-2017 w odniesieniu do wartości dopuszczalnej pozwoleniu wodno-prawnym [mg/dm³] – wartości jako średnia arytmetyczna ze wszystkich oznaczeń reprezentatywnych prób wskaźników zanieczyszczeń określonych w pozwoleniu wodno-prawnym

Efekty pracy oczyszczalni w zakresie usuwania związków organicznych odpowiadały pełnemu biologicznemu oczyszczaniu, a stężenia wskaźników zanieczyszczeń w ściekach oczyszczonych były niższe od określonych w pozwoleniu wodno-prawnym, zarówno wskaźników podstawowych, jak i innych niż podstawowe.

Rysunek 33 Jakość oczyszczonych ścieków odpływających z oczyszczalni w latach 2014-2017 w zakresie wskaźników innych niż podstawowe w odniesieniu do wartości dopuszczalnej pozwoleniu wodno-prawnym [mg/dm³] – wartości jako średnia arytmetyczna ze wszystkich oznaczeń reprezentatywnych prób wskaźników zanieczyszczeń określonych w pozwoleniu wodno-prawnym

2.4.3 OBCIĄŻENIA HYDRAULICZNE

W 2017 roku przez oczyszczalnię ścieków przepłynęło i zostało oczyszczonych ogółem 7 989 793 m³, tj. o **20% więcej** niż w roku 2016. Ilość ścieków wg sprzedaży w porównaniu do roku ubiegłego wzrosła o 2,5% i wyniosła 5 443 274 m³, w tym z:

- Miasta Słupsk – 4 412 879 m³
- Gm. Kobylnicy – 358 886 m³
- Gm. Słupsk – 671 509 m³

Tabela 32 Prezentacja parametrów pracy oczyszczalni w odniesieniu od wymogów technicznych i formalnych

WSKAŹNIK	Jedn.	Norma	2012	2013	2014	2015	2016	2017	17/16
obciążenie ładunkowe	RLM	230 000	213 582	192 510	201 549	212 142	199 274	209 414	5,0%
średni roczny przepływ dobowy	m ³ /d	-	20 711	18 481	16 703	17 654	18 310	21 890	19,55%
maks. przepływ dobowy [pogoda sucha/opady]	m ³ /d	40 000 66 000	41 195 52 642	24 240 41 690	21 110 38 520	21 230 46 540	20 720 44 570	33 780 48 280	63,03% 8,32%
min. przepływ dobowy	m ³ /d	-	13 000	14 130	12 210	11 950	12 540	8 380	- 33,17%

Różnica pomiędzy ilością ścieków zafakturowaną, a ilością faktycznie przyjętych i oczyszczonych wyniosła 2 546 519 m³ tj. ok. 32%. Różnica ta jest następstwem wysokich opadów atmosferycznych w 2017 roku. W czasie opadów i roztopów ilość ścieków znacząco wzrasta do poziomu ok. 50 tys. m³/d. Największy odnotowany przepływ w roku ubiegłym wyniósł 48 280 m³/d. Problem ten jest szczególnie istotny na terenie gmin, gdyż znacząco wpływa na koszty energetyczne pompowania ścieków do oczyszczalni.

W 2017 roku ilość wód przypadkowych dopływających do oczyszczalni wzrosła aż o 85%. Spowodowane to było m.in. zwiększeniem ilości opadów atmosferycznych, których roczna suma w 2017 r wyniosła 1 034 mmm tj. o 22% więcej, niż w 2016 roku (847 mmm) ⁴.

Tabela 33 Stosunek wartości rocznych opadów atmosferycznych do ilości wód przypadkowych wpływających na miejską oczyszczalnię ścieków

ROK	ilość ścieków zarejestrowanych na oczyszczalni [m ³ /rok]	ilość ścieków wg sprzedaży [m ³ /rok]	ilość wód przypadkowych [m ³ /rok]	ilość wód przypadkowych w %	opad roczny [mm]
2012	7 580 578	5 097 789	2 482 789	32,75	1 006
2013	6 745 424	5 265 422	1 480 002	21,94	731
2014	6 096 705	5 238 551	858 154	14,08	655
2015	6 443 630	5 257 330	1 186 300	18,41	757
2016	6 683 129	5 309 634	1 373 495	20,55	847
2017	7 989 793	5 443 274	2 546 519	31,87	1034
17/16	20,0%	2,52 %	85%	55,08%	22%

⁴ Na podstawie danych <http://airpomerania.pl/pomiary/wyniki-meteorologiczne.html>

2.4.4 NIECZYSTOŚCI CIEKŁE

Spółka dysponuje dwoma punktami zlewnymi zlokalizowanymi odpowiednio:

- na terenie oczyszczalni ścieków w Słupsku;
- na wydzielonym terenie w miejscowości Kończewo.

Są to jedyne legalne miejsca zrzutu nieczystości ciekłych na terenie miasta i gmin ościennych spełniające wszelkie formalne kryteria techniczne i prawne w zakresie *Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* oraz przepisów wykonawczych. Spółka prowadzi obowiązkową sprawozdawczość, a także współpracuje z gminami w celu eliminacji nielegalnych zrzutów m.in. za pomocą bilansowania ilości zużytej wody i dowodów wywozu na punkty zlewne.

W 2017 roku ilości przyjmowanych nieczystości ciekłych była podobna jak w roku ubiegłym i wyniosły ok. **23,3 tys. m³**. W punkcie zlewnym oczyszczalni przyjęto ok. **18,7 tys. m³** ścieków, natomiast na punkt zlewny w Kończewie dostarczono ok. **4,6 tys. m³** ścieków, czyli podobnie jak rok wcześniej.

2.4.5 ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE

Udział ścieku przemysłowego stanowi coraz większy udział w ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych na oczyszczalnię ścieków w Słupsku. Z analizy danych oczyszczalni wynika, iż wielkość ładunku wyrażona Równoważną Liczbą Mieszkańców (RLM), jaka powstaje w sektorze przemysłowym i usługowym na terenie aglomeracji, za 2017 rok kształtuje się na poziomie ok. **94 tys. RLM**.

Ściek przemysłowy w niektórych przypadkach może stanowić większe obciążenie jednostkowe ładunkiem, niż przeciętny ściek bytowy generowany przez główną grupę odbiorców usług, jakimi są mieszkańcy - ok. 115 000 RLM. Dlatego we wnioskach taryfowych Spółka uwzględniła opłaty dodatkowe za ładunek ponadnormatywny w ściekach przemysłowych odprowadzanych do kanalizacji sanitarnej. Opłata kalkulowana jest na podstawie średnich kosztów zmiennych związanych z oczyszczaniem poszczególnych ładunków zanieczyszczeń i przetwarzaniem powstających z nich osadów.

Ściek przemysłowy może być również źródłem zanieczyszczeń niebezpiecznych i potencjalnie niebezpiecznych, które mogą zagrozić funkcjonowaniu oczyszczalni, sieci kanalizacyjnej i osobom tam pracującym. Dlatego Spółka prowadzi regularne wizytacje w zakładach przemysłowych, bazujące przede wszystkim na współpracy z odbiorcą usług w zakresie pomocy w gospodarce ściekowej i odpadowej, prewencji i rzetelnej oferty oczyszczania ładunku ponadnormatywnego. W 2017 roku na terenie miasta Słupsk przeprowadzono 22 kontrole, natomiast na terenie gminy Słupsk i gminy Kobylnica - odpowiednio 9 i 10.

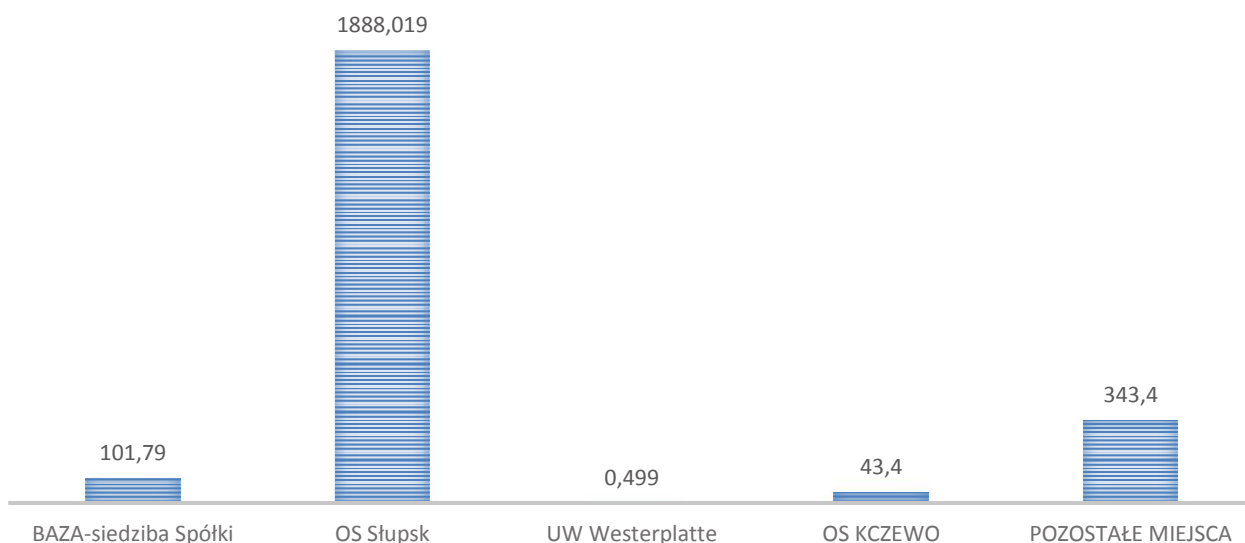
2.4.6 GOSPODARKA ODPADOWA

Spółka „Wodociągi Słupsk” gospodaruje odpadami zgodnie z wydaną decyzją Marszałka Województwa Pomorskiego, znak DROŚ-SO.7243.68.2014/2015.ES z dnia 29.01.2015 roku – *pozwoleniem na wytwarzanie odpadów z uwzględnieniem zezwolenia na przetwarzanie odpadów w związku z eksploatacją instalacji na terenie oczyszczalni ścieków w Słupsku przy ul. Sportowej 73*, zmienioną postanowieniem Marszałka Województwa Pomorskiego, znak DROŚ-SO.7243.26.2015.ES z 12.05.2015 roku. Decyzja obowiązuje do 31 grudnia 2024 roku. Transport odpadów odbywa się na podstawie decyzji Prezydenta Miasta Słupska Nr 1/2010 z 18 stycznia 2010 roku, znak GKMiOŚ-RKŚ-XXI.7624-5/1/10, zmienionej decyzją Prezydenta Miasta Słupska Nr 6/2015 z 11.03.2015 roku, znak GKİOŚ-RKŚ-VI.6233.1.2015. Termin obowiązywania decyzji to 18 stycznia 2020 roku. Wprowadzanie do obrotu nawozu organicznego pn. BIOTOP, produkowanego w kompostowni zlokalizowanej na terenie oczyszczalni ścieków w Słupsku, odbywa się na podstawie zezwolenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi Nr 77/04, znak HORnn-4076-9/04 z 02.04.2004 roku.

Spółka poprzez wdrażanie nowych rozwiązań i technologii zgodnych z najlepszymi dostępnymi technikami dąży do tego, aby zminimalizować poziomy powstających emisji w związku z prowadzoną działalnością, w tym wytwarzaniem odpadów powstających w związku z eksploatacją instalacji oczyszczalni ścieków w Słupsku.

Spółka „Wodociągi Słupsk” w związku z prowadzoną działalnością wytwarza osady oraz odpady inne niż niebezpieczne i niebezpieczne. W 2017 roku sumaryczna ilość wytworzonych odpadów wyniosła **2 377,108 Mg** (osady podane w suchej masie). Powstają one w wyniku eksploatacji instalacji lub poza instalacjami i urządzeniami na:

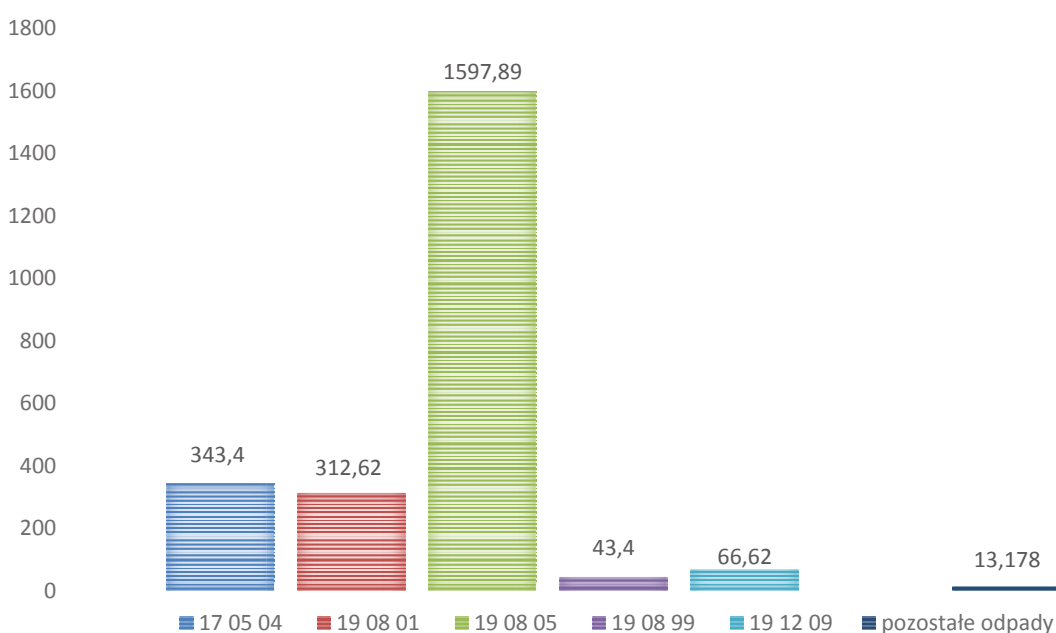
- terenie siedziby spółki przy ul. Elizy Orzeszkowej 1 - 101,79 Mg,
- oczyszczalni ścieków w Słupsku przy ul. Sportowej 73 – 1 888,019 Mg,
- ujęciu wody przy ul. Westerplatte 53C - 0,499 Mg,
- oczyszczalni ścieków w Kczewie - 43,400 Mg,
- pozostałych miejscach w wyniku prowadzonych prac tj. np. czyszczenia studni kanalizacyjnych czy też usuwania awarii na sieciach wodociągowo-kanalizacyjnych w zasięgu działania naszej spółki – 343,400 Mg

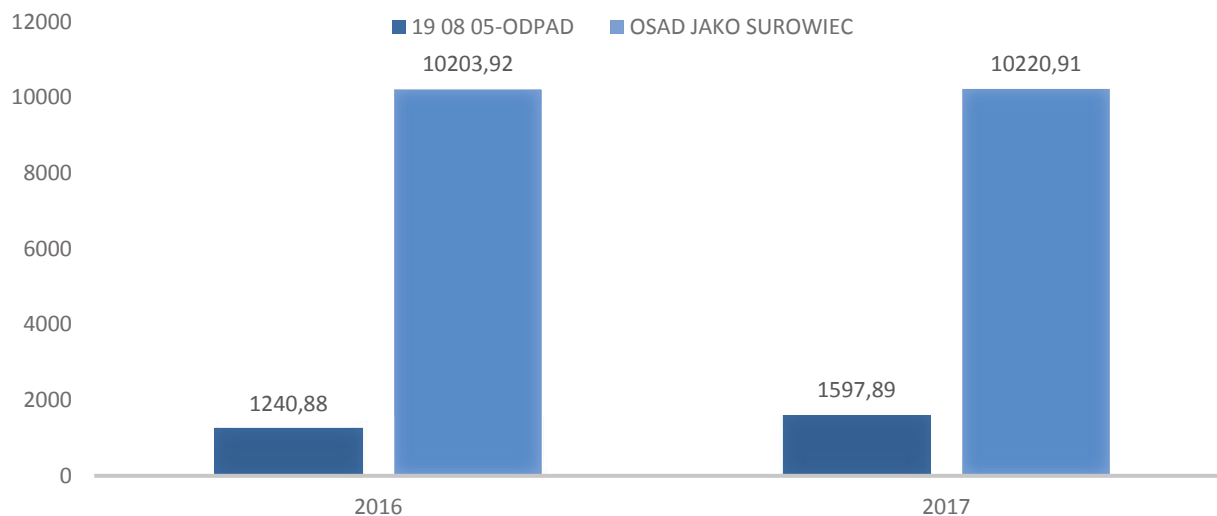
Rysunek 34 ilości wytworzonych odpadów w 2017r. w poszczególnych miejscach prowadzonej działalności

Największe ilości poszczególnych rodzajów odpadów wytworzonych w spółce w 2017 roku stanowią odpady o kodach:

- 17 05 04 – gleba i ziemia, w tym kamienie, inne niż wymienione w 17 05 03 – 343,400 Mg,
- 19 08 01 – skratki – 312,620Mg,
- 19 08 05 – ustabilizowane komunalne osady ściekowe – 1 597,89 Mg,
- 19 08 99 – inne niewymienione odpady (odpady z oczyszczalni ścieków nieujęte w innych grupach) – 43,400 Mg,
- 19 12 09 – minerały (np. piasek, kamienie) – 66,620 Mg,
- suma pozostałych wytworzonych w spółce odpadów – 13,178Mg.

Rysunek 35 Masa poszczególnych rodzajów odpadów wytworzonych w 2017 roku [Mg]

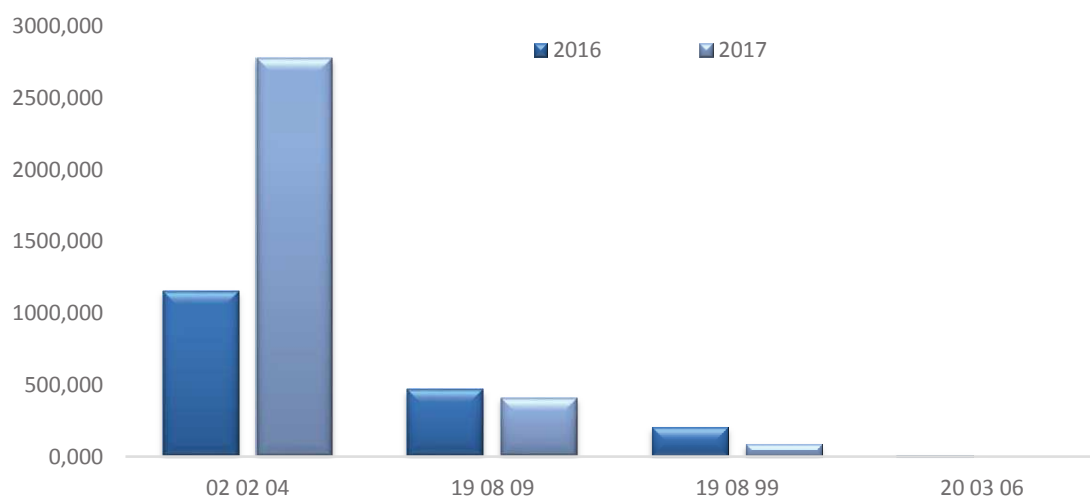
Rysunek 36 Masa wytworzonych w spółce w 2016 i 2017r. odpadów 190805 i osadów [Mg]

Brak znaczących różnic w ilości wytwarzanych odpadów świadczy o unormowanym cyklu pracy w spółce i prawidłowej pracy instalacji.

Spółka stosuje na swoich instalacjach recykling organiczny odpadów i inne procesy odzysku (R3, R5, R13) odpadów własnych i innych posiadaczy odpadów. Odzysk odpadów odbywa się ze względu na rodzaj przetwarzanych odpadów w różnych częściach oczyszczalni.

W części mechaniczno-biologicznej oczyszczalni (ściekowej) w procesie **R3** – Recykling lub odzysk substancji organicznych, które nie są stosowane jako rozpuszczalniki (w tym kompostowanie i inne biologiczne procesy przekształcania) i **R5** – Recykling lub odzysk innych materiałów nieorganicznych.

ILOŚCI ODPADÓW PRZETWORZONYCH W CZĘŚCI ŚCIEKOWEJ OS W PROCESACH ODZYSKU R3 I R5 [Mg]				
Kod odpadu	Rodzaj odpadu	2016r.	2017r.	Proces odzysku
02 02 04	Osady z zakładowych oczyszczalni ścieków (z przetwórstwa produktów pochodzenia zwierzęcego)	1 152,300	2 777,540	R3
19 08 09	Tłuszcze i mieszaniny olejów z separacji olej/woda zawierające wyłącznie oleje jadalne i tłuszcze	467,600	407,280	R3
19 08 99	Inne niewymienione odpady (z oczyszczalni ścieków innych np. odpady z przydomowych oczyszczalni ścieków lub osady nieustabilizowane)	205,300 w tym 77,080 Mg to odpady wytw. w spółce „Wodociągi Słupsk” – OS w Kczewie, a 128,220 Mg przez inne podmioty	86,480 w tym 43,400 Mg to odpady wytw. w spółce „Wodociągi Słupsk” – OS w Kczewie, a 43,080 Mg przez inne podmioty	R3
20 03 06	Odpady ze studzienek kanalizacyjnych	9,600	0,100	R5

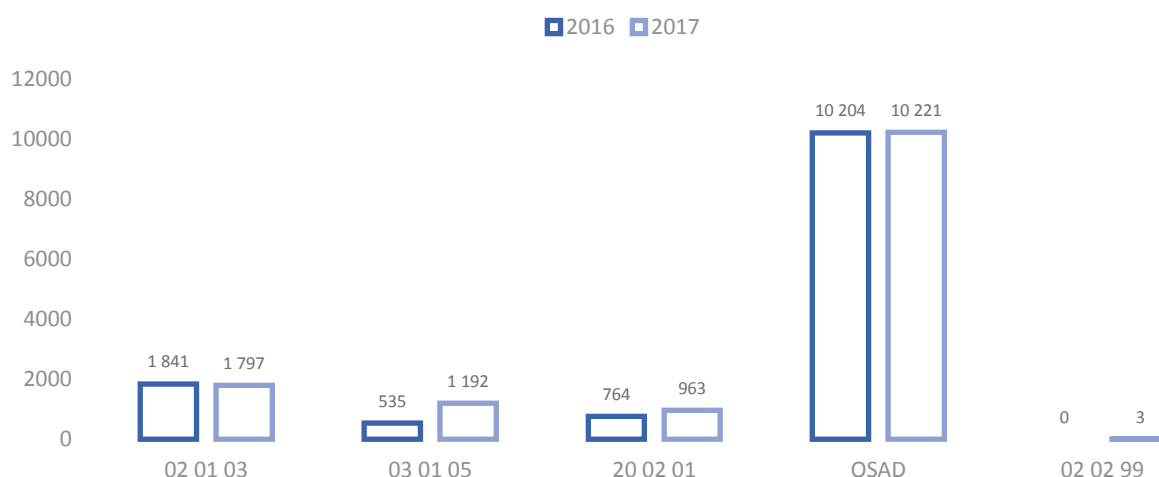

Rysunek 37 Poziomy ilości odpadów przetworzonych w części ściekowej OS w 2016 i 2017 roku [Mg]

Większa ilość przyjętych i przetworzonych odpadów o kodzie 02 02 04 w 2017 roku wynika przede wszystkim z tego, że w roku 2016 umowa z dostawcą odpadów obowiązywała tylko 1 m-c tj. w grudniu, a w roku sprawozdawczym dostawy odbywały się sukcesywnie przez cały rok.

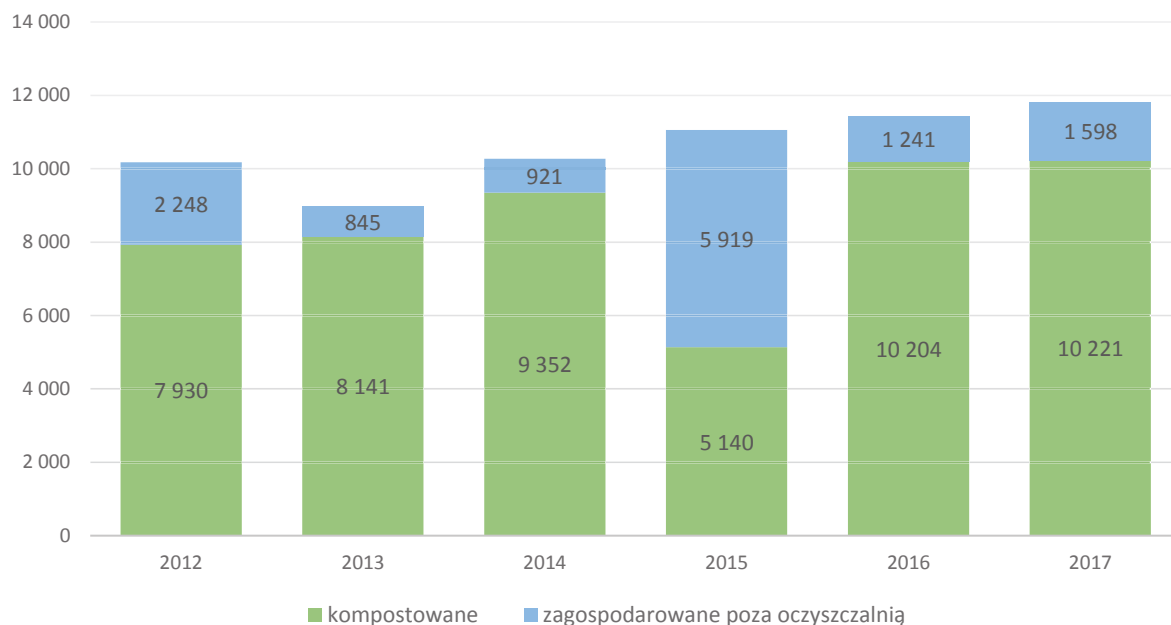
W części osadowej oczyszczalni ścieków w Słupsku, w kompostowni osadów i odpadów ulegających biodegradacji w roku 2016 i 2017 przetworzono w procesie R3 i R13 łącznie 14 175,78 Mg bioodpadów.

ILOŚCI ODPADÓW PRZYJĘTYCH DO PRZETWORZENIA W KOMPOSTOWNI W PROCESACH ODZYSKU R3 I R13 [Mg]				
Kod odpadu	Rodzaj odpadu	2016r.	2017r.	Proces odzysku
02 01 03	Odpadowa masa roślinna np. słoma	1676,400	1705,980	-
02 02 99		0,000	3,000	-
03 01 05	Trociny, wióry, ścinki, drewno, płyta wiórowa i fornir inne niż wymienione w 03 01 04	535,000	1307,300	-
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji (gł. gałęzie)	711,800	1094,380	-
ILOŚCI OSADÓW I ODPADÓW PRZETWORZONYCH W KOMPOSTOWNI W PROCESACH ODZYSKU R3 [Mg]				
Kod odpadu	Rodzaj odpadu	2016r.	2017r.	Proces odzysku
02 01 03	Odpadowa masa roślinna np. słoma	1841,100	1796,520	R3
02 02 99	Inne niewymienione odpady	0,000	3,000	R3
03 01 05	Trociny, wióry, ścinki, drewno, płyta wiórowa i fornir inne niż wymienione w 03 01 04	535,000	1192,350	R3
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji (gł. gałęzie)	764,20	963	R3
OSAD	Ustabilizowany i odwodniony osad wytworzony w OS w Słupsku	10 203,920	10220,910	-
ILOŚCI ODPADÓW ZMAGAZYNOWANYCH PRZY KOMPOSTOWNI-PROCES R13, PRZED PROCESEM ODZYSKU R3 [Mg]				
Kod odpadu	Rodzaj odpadu	2016r.	2017r.	Proces odzysku
02 01 03	Odpadowa masa roślinna np. słoma	2179,100	2044,000	R13
02 02 99	Inne niewymienione odpady	0,000	3,000	R13
03 01 05	Trociny, wióry, ścinki, drewno, płyta wiórowa i fornir inne niż wymienione w 03 01 04	535,000	1307,300	R13
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji (gł. gałęzie)	799,6	1129,700	R13
OSAD	Ustabilizowany i odwodniony osad wytworzony w OS w Słupsku	0,000	0,000	-

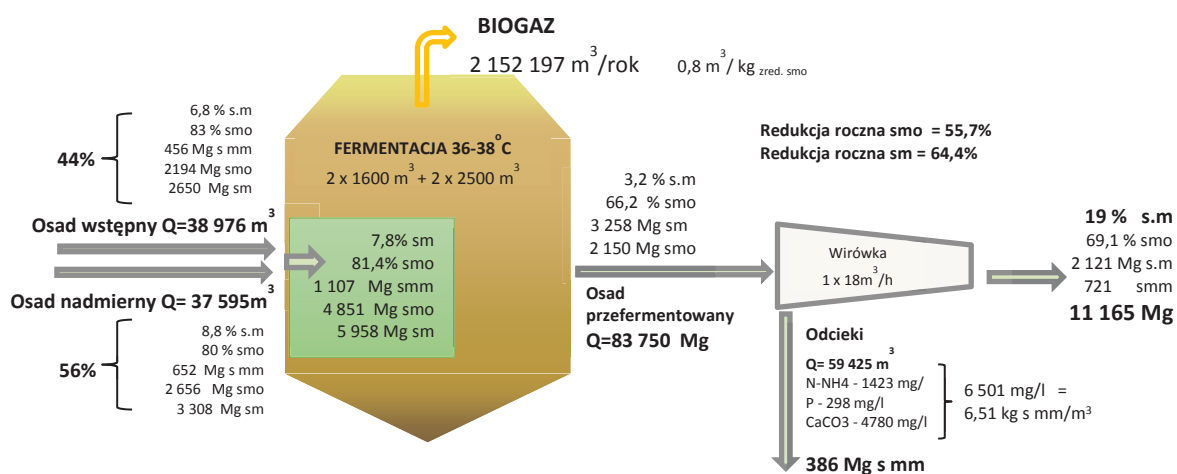
Rysunek 38 Poziomy odpadów i osadów przetworzonych na kompostowni w 2016 i 2017 roku [Mg]

W latach 2016 i 2017 procesy odzysku (R5 i R10) poza instalacjami nie były realizowane.

Rysunek 39 Produkcja osadów i końcowe zagospodarowanie odwodnionych osadów w latach 2012-2017

W ubiegłych latach istniała rozbieżność pomiędzy ilością osadów zarejestrowanych na przepływomierzach i odpowiadającej im suchej masie określonej w badaniach laboratoryjnych, a ilością osadów zważoną na kompostowni. W związku z tym wdrożono nowe procedury kontrolne i weryfikacyjne, aby dokładnie określić ilość powstających osadów odwodnionych. W bilansie masowym oczyszczalni ścieków za 2016 jak i 2017 rok w wyliczeniach dot. produkcji osadów wprowadzono korektę uwzględniającą ładunki substancji mineralnych odprowadzanych wraz z odciekami po procesie odwadniania osadów przefermentowanych. Nowy sposób i inne podejście do liczenia bilansu dot. produkcji osadów pozwolił na eliminację różnic pomiędzy ilościami osadów podawanych z systemów wagowych kompostowni, a liczonych na podstawie badań laboratoryjnych. Ponadto przez cały rok sprawozdawczy pracowała podstawowa wirówka odwadniająca, po zastosowaniu której zawartość s.m. w osadzie odwodnionym wyniosła tak jak w roku ubiegłym 19% (średnia z badań laboratoryjnych).

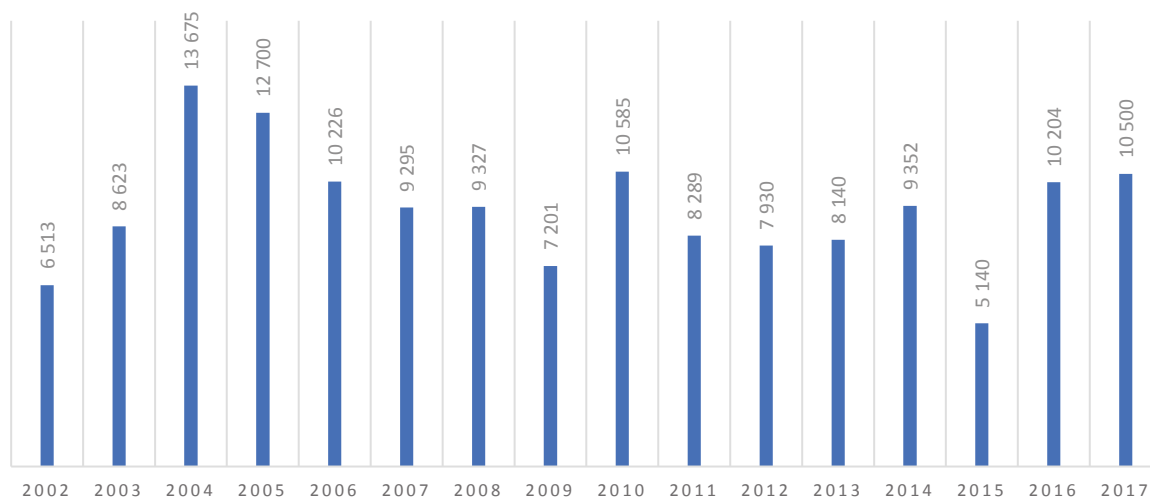

Rysunek 40 Schemat bilansowy do weryfikacji redukcji masy w procesie fermentacji mezofilowej

Odpady, które zostały wytworzone w związku z działalnością spółki „Wodociągi Słupsk”, a które nie mogły zostać zagospodarowane we własnym zakresie, przekazane zostały podmiotom zewnętrznym legitymującym się właściwymi dokumentami w zakresie gospodarowania odpadami. Transport odpadów odbywa się pojazdami spółki zgodnie z przepisami o transporcie drogowym.

2.4.7 KOMPOSTOWNIA OSADÓW I ODPADÓW ZIELONYCH

Od powstania kompostowni na oczyszczalni ścieków w Słupsku przekompostowano ponad **160 tys. Mg** odwodnionych osadów ściekowych.

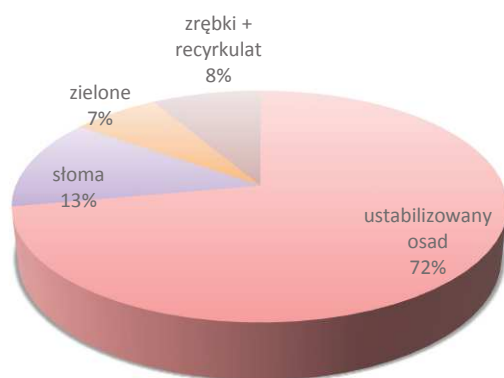

Rysunek 41 Ilość osadów w poszczególnych latach poddana kompostowaniu

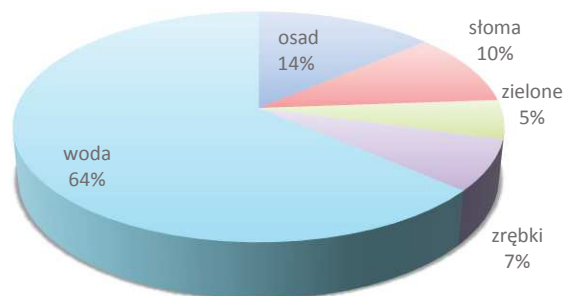
W 2017 roku kompostownia pracowała w sposób ciągły i stabilny. Wydajność kompostowni w obecnych procedurach technologicznych wynosi 180 -200 Mg /tydzień tj. ok. 9 -10 tys. Mg odwodnionego osadu rocznie. Obecna roczna produkcja osadu wynosi ponad 11 tys. Mg. Konieczność ograniczenia oddziaływania odorowego obiektu powoduje, że nie ma możliwości zwiększenia ilości osadu kierowanego do kompostowania. Potrzeba zmaksymalizowania procesu kompostowania, a co za tym idzie zagospodarowania ustabilizowanych osadów ściekowych spowodowała, że dwa lata temu zaadoptowano całą przestrzeń hali kompostowania. W roku sprawozdawczym kompostowaniu poddano ok. 10 200 Mg osadu odwodnionego a ok. 1 600 Mg zostało przekazane do zagospodarowania poza kompostownią.

Tabela 34 Bilans roczny surowców odpadowych wykorzystywanych do mieszanki kompostowej i kompostu surowego

ROZNY BILANS MASY SUROWCÓW KOMPOSTOWYCH														
Surowiec	MASA [Mg]	% udziału	% s.m.	% s.m.o	s.m. [Mg]	H ₂ O [Mg]	s.m.o. [Mg]	Gęst. [Mg/m ³]	V [m ³]	C [%s.m.]	N [%s.m.]	C Mg	N Mg	C:N
osad	10 221	72,1%	19,0%	69,0%	1 942	8 279	1 340	1,01	10 170	38,30%	5,00%	743,78	97,1	7,7
słoma	1 797	12,7%	80,0%	90,0%	1 438	359	1 294	0,20	8 985	46%	0,90%	661,3	12,94	51,1
zielone (gałęzie)	963	6,8%	80,0%	90,0%	770	193	693	0,35	2 751	47%	1%	362,09	7,7	47,0
zrębki+recyrkulat	1192	8,4%	85,0%	90,0%	1013	179	912	0,30	3973	47%	0,20%	476,20	2,03	235,0
RAZEM MIESZANKA	14 173	100,0%	36,4%	82,1%	5 163	9 010	4 239	0,55	25 880	43,4%	2,3%	2243,37	119,8	18,7
KOMPOST DOJRZAŁY	4 713	100,0%	53,0%	63,0%	2 498	2 215	1 574	0,65	7 250					
ZREDUKOWANO	9 460	66,75%	51,6%	62,9%	2 666	8 661	2 666	72%	18 630					

Rysunek 43 Udział mokrej masy surowców mieszanki kompostowej

Rysunek 42 Udział suchej masy surowców mieszanki kompostowej

W ramach funkcjonowania kompostowni jako **instalacji regionalnej - RIPOK** Spółka zobowiązana jest do przyjęcia komunalnych odpadów ulegających biodegradacji o kodzie 20 02 01, które stanowią głównie odpady strukturalne tj. gałęzie. W tym strumieniu odpadowym są także liście i trawy, które Spółka ma zamiar przyjmować po rozbudowaniu obecnego systemu gospodarowania odpadami o instalację tzw. suchej fermentacji perkolacyjnej dla odpadów komunalnych (głównie zielonych tj. np. trawa, liście) i innych tj. np. skratki.

Sprzedaż hurtowa kompostu w skali całego roku 2017 wyniosła ponad 3 800 ton, natomiast detaliczna ok 750 Mg. Spółka odnotowuje stałe zainteresowanie kompostem, szczególnie w grupie dużych odbiorców zainteresowanych zakupem całej rocznej produkcji. Główną zachętą jest zawartość substancji nawozowych NPK, szczególnie fosforu oraz duża zawartość materii organicznej. Znaczenie ma również bezpieczna i bardzo niska zawartość zanieczyszczeń w kompoście spełniająca kryteria jakościowe wynikające z *Ustawy o nawozach i nawożeniu*. Spółka w tym względzie podlega kontroli *Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno Spożywczych*.

Tabela 35 Jakość produkowanego kompostu BIOTOP

ZAWARTOŚĆ	Azot ogólny	Fosfor ogólny	Potas	Magnez	Wapń	Substancje organiczne	AT4
	[%s.m.]	[%s.m.]	[%s.m.]	[%s.m.]	[%s.m.]	% s.m.	mg O ₂ /g s.m
ŚREDNIA	3,98	3,22	1,12	0,68	3,41	62,9	6,39
MIN.	3,08	2,3	0,84	0,38	2,57	56,2	2,57
MAX	5,35	3,3	1,4	0,86	4,22	68,0	9,82
NAWOZY	0,3	0,2 P ₂ O ₅	0,2 K ₂ O			>30%	

Badania dotyczące parametrów kompostu potwierdzają bardzo dobrą jakość produkowanego nawozu. Największe różnice w porównaniu do roku ubiegłego odnotowano w zawartości substancji organicznej – wzrost o ponad ok. 5% oraz w wskaźniku AT4 – wzrost o 30%. Pozostałe wskaźniki są na podobnym poziomie.

Pod koniec 2017 roku została zakończona modernizacja dot. infrastruktury składającej się z magazynów oraz dróg dojazdowych oraz placu załadunku w obrębie obiektu kompostowni. W wyniku przeprowadzenia analizy zachodzących procesów produkcyjnych w kompostowni, zostały zidentyfikowane działania mające na celu dokonanie oceny skuteczności i efektywności procesu

produkcyjnego kompostu. Modernizacja pozwoliła na zwiększenie łącznej kubatury magazynów z 2 412 m³ do 5 114, 96 m³. Poszerzone zostały drogi dojazdowe oraz plac, na którym odbywa się proces przesiewania oraz załadunki gotowego kompostu. Wprowadzone zmiany pozwoliły uzyskać wyższy poziom bezpieczeństwa w poruszaniu się ładunków oraz poprawiły wydajność pracy. Transport kompostu z płyty do procesu przesiewania uległ skróceniu (w skali tygodnia) z 18 h do 14 h, co spowodowało jednocześnie obniżenie czasu transportu odpadów spod sita na płytę aktywnego kompostowania z 12 h do 8 h. Wykonanie nowego dojazdu do magazynów kompostu pozwoliło na poszerzenie drogi dojazdowej z 3, 50 do 6, 0 m, usprawniając dojazd do poszczególnych boksów oraz dogodniejszy i bardziej bezpieczny proces załadunku gotowego nawozu. Łącznie utwardzono 2 196, 78 m² powierzchni przeznaczonej na place składowe oraz drogi wewnętrzne.

2.4.8 KONTROLA ODOROWA NA OCZYSZCZALNI

Obecnie na oczyszczalni funkcjonuje kilka systemów antyodorowych, wraz z armaturą sterującą:

- BF 1 – Biofiltr obsługujący część ściekową, zbiornik nieczystości ciekłych oraz zbiorniki osadowe przeróbki pierwotnej – o wydajności 1 400 m³/h
- BF2 – Biofiltr obsługujący część osadową oczyszczalni oraz ciąg boczny oczyszczania odcieków – o wydajności 1 700 m³/h
- BF 3 - Biofiltr obsługujący kompostownię – o wydajności 29 000 m³/h
- Dezodoryzacja zainstalowana na płycie kompostowej – adsorpcja czynników złoonych za pomocą preparatów na bazie glikolu (dezodoryzacja sucha D1) i tzw. kurtyny zapachowej (dezodoryzacja mokra D2).

Kontrola odorowa oczyszczalni jest jednym z priorytetów Spółki, związanych z ograniczeniem emisji poza działką oczyszczalni. Spółka zobowiązała się do realizacji programu antyodorowego na kompostowni, dlatego od IV kwartału 2015 roku redukcja substancji złoonych z kompostowni zachodzi na biofiltrze nr 3 zlokalizowanym w obrębie jednego z istniejących magazynów struktury. Układ jest trzystopniowy i składa się z :

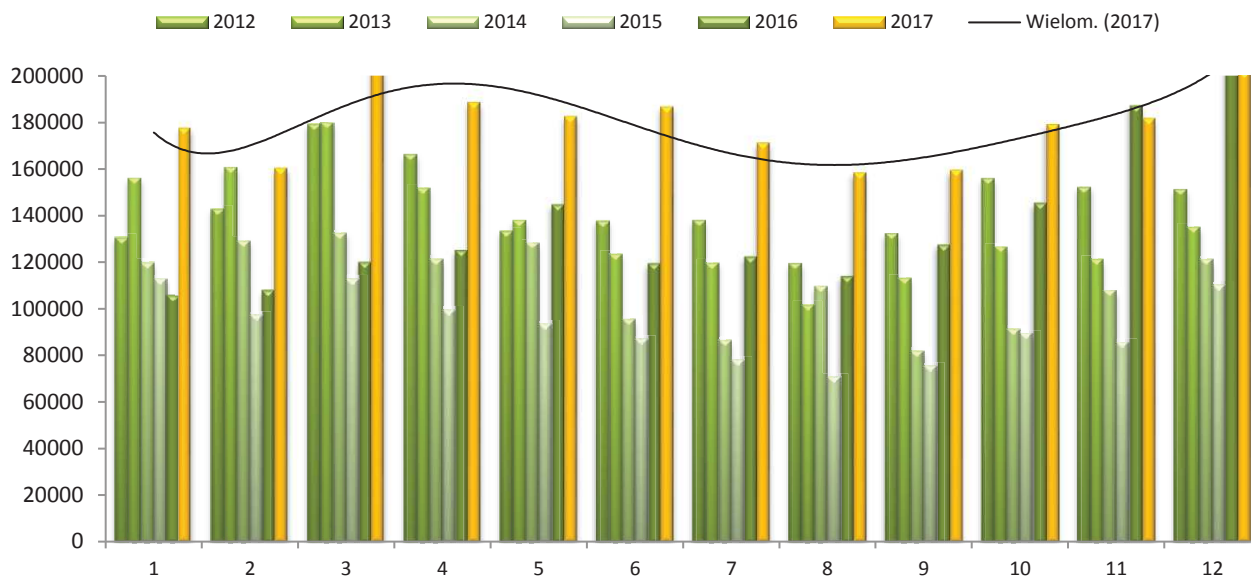
- odpylacza, w którym zachodzi redukcja cząstek stałych i pyłów,
- płuczki gazowej, w której zachodzi redukcja amoniaku i siarkowodoru
- modułów biofiltra, w którym zachodzi biochemiczny rozkład substancji przez mikroorganizmy.

Biomasę biofiltra stanowi lekko kompostowana kora sosnowa ze zrębkami drzewnymi. Cały system sterowany jest za pomocą automatyki powiązanej z warunkami technologicznymi procesu, oraz stacją meteo. W celu pełnej kontroli Biofiltra nr 3 i możliwości jego optymalizacji zakupiono anemometr, który służy do pomiaru prędkości (m³/h) i ilości przepływającego powietrza w rurociągach.

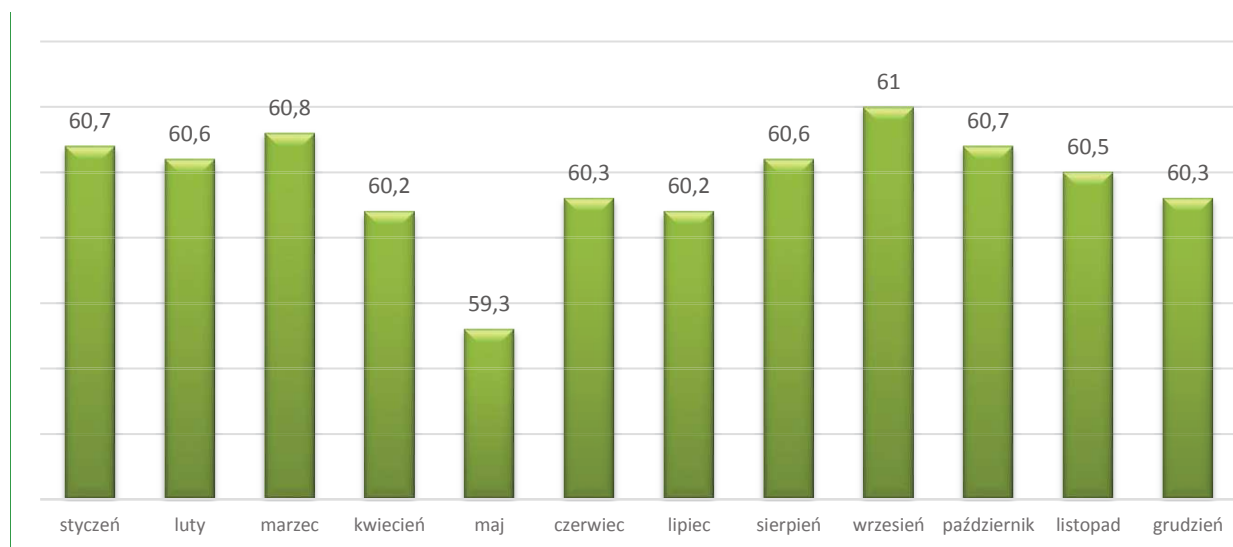
W 2017 roku na terenie kompostowni pracowała tylko dezodoryzacja sucha wyposażona w 4 wentylatory z rozpylaczami specjalnych preparatów adsorpcyjnych na bazie glikolu, których zużycie w roku sprawozdawczym wyniosło 660 litrów. W celu poprawy skuteczności instalacji dezodoryzacyjnej funkcjonuje stacja meteo, która określa m.in. kierunki wiatrów, ciśnienie atmosferyczne oraz wilgotność powietrza. Modernizacja przeprowadzona w poprzednim roku polegająca między innymi na częściowej zabudowie hali kompostowej oraz wprowadzenia biofiltracji powietrza, pozwoliła na zamknięcie roku 2017 z zerowym stanem zgłoszeń mieszkańców, dotyczących uciążliwości odorowych pochodzących z kompostowni. Wszelkie informacje pogodowe i techniczne wraz z możliwością podglądu z kamery *online* są dostępne na specjalnie stworzonej stronie internetowej [<http://kompostownia.wodociagi.slupsk.pl>]

2.4.9 PRODUKCJA BIOGAZU

W porównaniu do 2016 roku odnotowano wzrost produkcji biogazu o ponad 31%. Jedynie w listopadzie i grudniu zarejestrowano spadek w produkcji biogazu. Łącznie w procesie kofermentacji uzyskano **2 152 197 m³** biogazu tj. 0,8 m³ / kg zred. smo., a średnia zawartość metanu w biogazie wyniosła ok. **60%**.

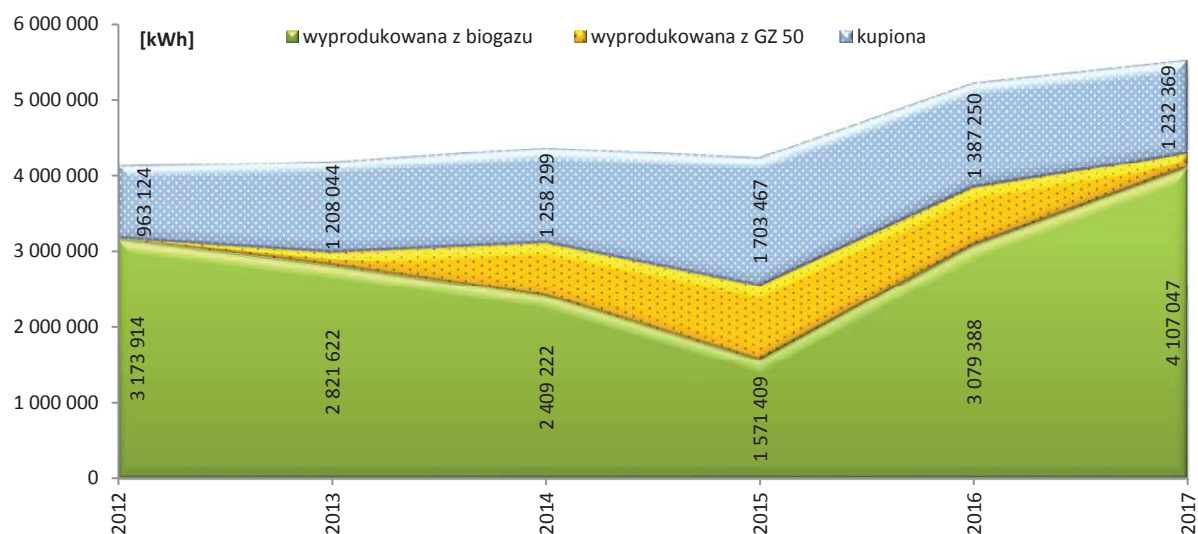
Rysunek 44 Miesięczna produkcja biogazu w latach 2012-2017

Rysunek 45 Zawartość metanu w biogazie w 2017 roku [%]

W wyniku działań inwestycyjnych dot. rozbudowy węzła fermentacji, przeprowadzonych w 2015 roku nastąpiło zwiększenie stopnia przefermentowania osadów z 42 % w 2016 roku do 55% w 2017 roku, co spowodowało wzrost produkcji biogazu i możliwość wykorzystania potencjału energetycznego w instalacji kogeneracji. Roczna redukcja suchej masy organicznej wyniosła 2 701 Mg s.m.o tj. 55%, a redukcja suchej masy 2 701 Mg s.m. tj. 45%.

2.4.10 GOSPODARKA ENERGETYCZNA

Rysunek 46 Produkcja i zakup energii elektrycznej na potrzeby oczyszczalni w latach 2011-2017

Za 2017 rok bilans energetyczny oczyszczalni, w porównaniu do roku 2016, jest zdecydowanie bardziej korzystny. Większa produkcja biogazu (wzrost o 31%) spowodowała, że ilość wyprodukowanej zielonej energii elektrycznej w CHP wzrosła o 31%, co w 75 % pokryło całkowite zapotrzebowanie obiektu na energię. Łączna produkcja energii elektrycznej z biogazu i gazu ziemnego w CHP w 78% pokryła całkowite zapotrzebowanie obiektu na energię.

Średni wskaźnik energochłonności procesu oczyszczania (z kompostowaniem i przepompowniami) wyniósł 0,69 kWh/m³, a zapotrzebowanie na moc odbiorników elektrycznych wyniosło 626 kW.tj o 42 kW więcej, niż w 2016. Związane jest to z nowymi odbiornikami energii elektrycznej na terenie oczyszczalni po modernizacji oraz z dwoma przepompowniami Ring-POS i Borchardta zlokalizowanymi poza obiektem. Pod koniec 2017 rok na terenie oczyszczalni został zamontowany i zwiualizowany bardziej szczegółowy system rozliczania energii elektrycznej z podziałem na poszczególne obiekty części ściekowej i osadowej (montaż podliczników), a także wykluczający w ogólnym bilansie zużycia energii przez oczyszczalnię zapotrzebowanie w/w przepompowni. Ponadto projektowana instalacja przewidziana do przesyłu energii elektrycznej w kierunku odbiorcy zewnętrznego oraz Bazy Spółki umożliwi lepsze wykorzystanie energii elektrycznej produkowanej ze źródeł odnawialnych w CHP, a tym samym ograniczy sprzedaż energii do sieci.

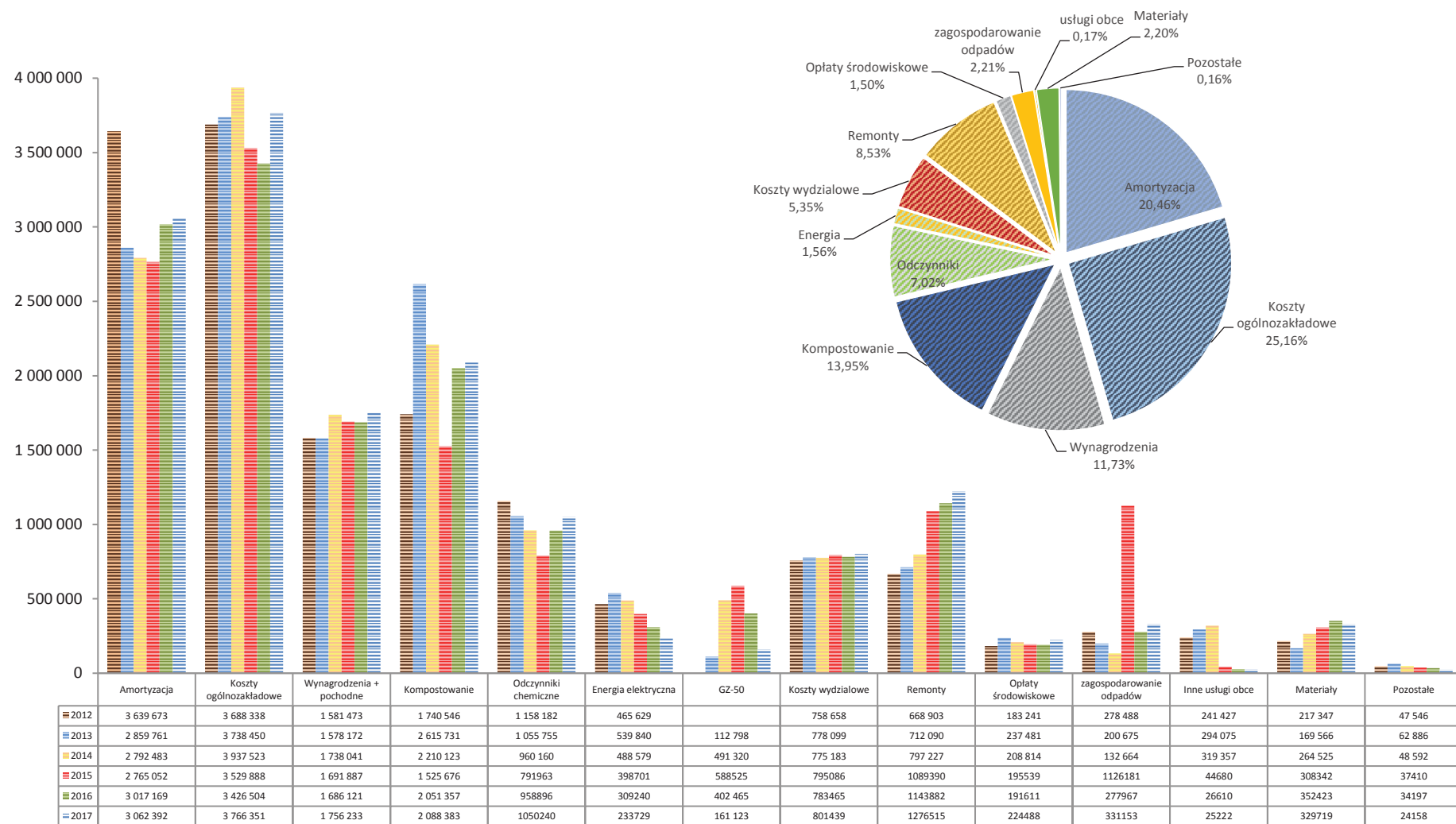
W 2017 roku odnotowano spadek kosztów serwisowych jednostek kogeneracyjnych z 10 gr/kWh w 2016r. do ok. 8 gr/kWh w 2017r. Ilość przepracowanych motogodzin przez agregaty kogeneracyjne wyniosła podobnie jak rok wcześniej czyli ok. 17 tys. m-g/rok. Ze względu na znaczne zanieczyszczenie biogazu związkami krzemoorganicznymi nadal występuje wysoka awaryjność

Rysunek 47 Sprawność elektryczna CHP z biogazu w latach 2016-2017

Największy wzrost (ok. 23%) w ilości przepracowanych motogodzin - 5144 i 6342 odpowiednio dla 2016r. i 2017r. - dotyczy agregatu nr 2. Porównując natomiast pracę pozostałych dwóch jednostek CHP dla Agregatu 1 nastąpił wzrost o ok.12% w ilości przepracowanych godzin - 5236 mg/rok, a dla agregatu nr 3 spadek o ok. 22% w ilości przepracowanych godzin - 5711 mg/rok. Dobrą kondycję agregatów kogeneracyjnych potwierdza także sprawność elektryczna zespołu CHP, której średnia roczna wyniosła 31%.

2.4.11 KOSZTY OCZYSZCZALNI

Rysunek 48 Koszty oczyszczalni w latach 2012-2017

W 2017 roku łączne koszty oczyszczalni wraz z kompostownią wyniosły **17 147 578 zł** i w odniesieniu do 2016 roku wrosły o ok. 5%. Największy spadek kosztów w roku sprawozdawczym odnotowano w zakresie ogólnych kosztów energetycznych. Wynika to z faktu wyprodukowania o 31% większej ilości energii zielonej w zespole CHP, co przyczyniło się do mniejszej ilości zakupu energii z sieci energetyki zawodowej (spadek o 24%), a także ilości zakupionego GZ-50 (spadek o ok.60%), który od ok.5 lat dodatkowo zasila słupską oczyszczalnię, jako alternatywne źródło paliwa dla agregatów prądotwórczych sytuacji niskiej produkcji biogazu. Ponadto w ubiegłym roku, ze względu na dobrą i stabilną pracę jednostek kogeneracyjnych, nie było konieczności w 2017 roku zwiększania mocy zamówionej, tj. utrzymano wartość na poziomie 400 kW.

Największą dynamikę wzrostu kosztów ok 19% odnotowano w zakresie zagospodarowania odpadów. Związane jest to przede wszystkim z przekazaniem do odzysku firmom zewnętrznym o ok. 350 Mg osadu więcej niż rok wcześniej. Wysoką dynamikę ok 17% odnotowano również w opłatach środowiskowych.

W roku ubiegłym nie odnotowano znaczącego wzrostu kosztów eksploatacyjnych związanych z pracą kompostowni, co świadczy o stabilnej i ciągłej pracy tego obiektu umożliwiającej odzysk osadów w procesie R3 na poziomie zgodnym z wydajnością kompostowni. Dynamika zmian w tej pozycji związana jest zazwyczaj z dwoma czynnikami tj. kosztami zakupu materiału strukturalnego oraz kosztami transportu. W 2017 roku zarówno ilość słomy jak i praca pojazdów pracujących na kompostowni liczona w motogodzinach oraz związane z tym zużycie paliwa utrzymały się na poziomie z 2016 roku.

W roku sprawozdawczym nastąpił wzrost o ok. 11% kosztów dotyczących remontów urządzeń. Największy udział ok. 28% w kosztach remontowych stanowił koszt generalnego remontu wirówki odwadniającej wykonanego przez autoryzowany serwis oraz konieczność wynajęcia na czas trwania remontu wirówki zastępczej w celu zabezpieczenia prawidłowego działania węzła odwodnienia osadu. Wymieniono również stator do pompy odprowadzającą osad odwirowany na plac magazynowy. Znaczący wzrost odnotowano także w zakresie remontu przerzucarki pracującej na kompostowni. Związane to było z koniecznością naprawy napędu wału oraz wykonania przeglądów oraz zakupu narzędzi roboczych.

W porównaniu do roku ubiegłego największy spadek kosztów remontowych ~ o ok. 58%~ dotyczył remontów jednostek kogeneracyjnych, gdyż nastąpiła dalsza wyraźna poprawa w pracy agregatów, o czym świadczą dobre wskaźniki poprawy efektywności energetycznej opisane w rozdziale gospodarki energetycznej.

W 2017 roku nastąpił wzrost kosztów związanych z zakupem odczynników chemicznych o ok.9%. Dotyczy to głównie zakupu zewnętrznego źródła węgla na potrzeby prowadzenia procesu technologicznego w reaktorze biologicznym dla odcieków, zakupu koagulantu PIX do przeprowadzenia próby kondycjonowania osadów odwodnionych oraz zakupu środków antypiennych. Koszty dot. zakupów polielektrolitów utrzymały się na podobnym poziomie jak w 2016r.

Pozostałe wskaźniki mieszczą się w normatywnych i przewidywalnych wielkościach zmian dynamiki kosztów.

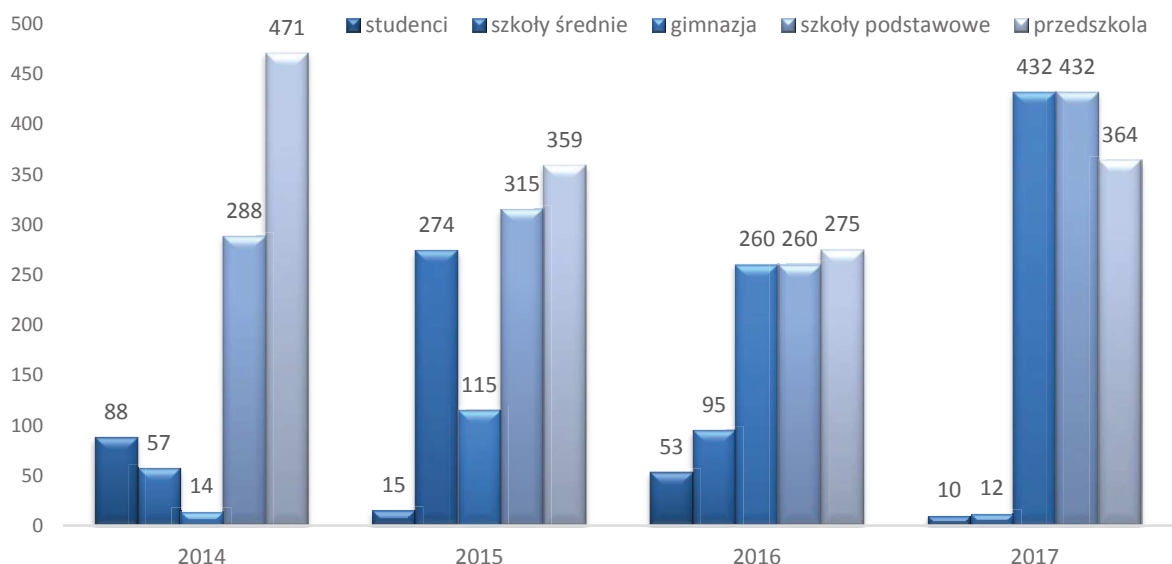
2.4.12 DZIAŁALNOŚĆ CENTRUM EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Centrum Edukacji Ekologicznej działające przy Spółce „Wodociągi Słupsk” aktywnie uczestniczy w kształtowaniu postaw odpowiedzialności za stan środowiska naturalnego i racjonalnego korzystania z jego zasobów. Realizowane na przestrzeni 12 lat funkcjonowania jednostki zadania są ściśle związane z pracą przedsiębiorstwa i pozostają ukierunkowane na:

- nowoczesną edukację dzieci i młodzieży,
- podnoszenie świadomości ekologicznej wśród społeczeństwa regionu słupskiego w obszarze gospodarowania zasobami wodnymi, stosowania nowoczesnych technologii oraz poprawy kultury użytkowania urządzeń wodno-kanalizacyjnych i racjonalizacji zużycia wody
- propagowanie wykorzystania alternatywnych źródeł energii,
- konfrontację rozwiązań technicznych i technologicznych w gospodarce wodno-ściekowej i odpadowej w Polsce i na świecie.

W 2017 roku zrealizowano wszystkie stawiane założenia planu podtrzymując dotychczasowy, wysoki wskaźnik liczby osób odwiedzających centrum (ok. 1 200 gości). Forma korzystania z oferty edukacyjnej posiadała bardzo zróżnicowany charakter i obejmowała zarówno indywidualne zajęcia i wykłady poświęcone ochronie środowiska dla przedszkoli, uczniów wszystkich typów szkół, studentów wyższych uczelni, jak i tradycyjnie organizowane imprezy (konkursy, spotkania wymiany, szkolenia oraz prezentacje). Ważnym elementem działalności była współpraca z innymi podmiotami.

W ramach kierunkowej edukacji zrealizowano 30 zajęć, w których uczestniczyło 889 osób. Standardowy pakiet szkolny składał się z części teoretycznej ilustrującej obszary działalności Spółki (prezentacja) i praktycznej (doświadczenia, obserwacje, pomiary). Każdorazowo oprowadzano grupę po instalacji oczyszczalni. Świadome zachowania konsumenckie były promowane w formie dedykowanych zabaw i gier.

Rysunek 49 Ilość osób odwiedzających CEE w latach 2014-2017

Zestawienie ocen zainteresowania prowadzoną formą dydaktyki wygenerowane na podstawie rozchodu materiałów edukacyjnych i promocyjnych potwierdza nieznaczny progres, zarówno w obszarze liczby uczestników jak i ilości spotkań w siedzibie CEE.

Wśród tendencji zauważono bardzo wysoki udział grup wiekowo niskich (przedszkola i szkoły podstawowe) oraz regres młodzieży starszej. Wg informacji uzyskanych w jednostkach oświatowych bezpośrednią przyczyną tego trendu są uwarunkowania systemowe – ograniczona liczba godzin przeznaczonych na realizację programu nauczania, likwidacja kierunków związanych z ochroną środowiska (słabnące zainteresowanie), zapotrzebowanie na odmienne formy i kierunki kształcenia.

Spółka odpowiadając na zachodzące zmiany we współpracy z I Liceum Ogólnokształcącym im. Bolesława Krzywoustego w Słupsku rozpoczęła realizację eksperymentalnych zajęć cyklicznych realizowanych w sposób ciągły z częstotliwością raz w miesiącu, w których uczestniczyły dwie klasy szkolne (około 40 osób). Lekcje będą kontynuowane w kolejnych semestrach w roku 2018.

Równoległą ofertą skierowaną do ludzi młodych przejawiających zwiększone zainteresowanie problematyką środowiskową były konkursy ekologiczne: „Teraz woda” – przygotowany z myślą o uczniach szkół ponadgimnazjalnych oraz „Woda - dar Natury” skierowany do uczniów szkół podstawowych. W bloku opracowanym dla dzieci starszych (XIV edycja) uczestniczyło osiem czteroosobowych zespołów wraz z opiekunami. W konkursie dla szkół podstawowych (XI edycja) wystartowało 12 reprezentacji. W roku 2017 ze względu na likwidację gimnazjów wstrzymano akcję „Podaj wodzie pomocną dłoń”.

Przyjęta formuła współzawodnictwa w szerokim ujęciu dotyczyła wszystkich aspektów środowiskowych z uwzględnieniem atmosfery, hydrosfery, powierzchni ziemi oraz czynnej ochrony przyrody. W zajęciach adresowanych do starszej grupy wiekowej szczególny nacisk położono na umiejętności praktycznego wykorzystywania posiadanej wiedzy oraz zdobywania nowych wiadomości i doświadczenia. W przypadku dzieci młodszych główne starania zmierzały do kształtowania poczucia odpowiedzialności i wrażliwości z wykorzystaniem środków artystycznych. Efekty plastycznej twórczości zostały zaprezentowane w postaci długoczasowej ekspozycji w auli Centrum Edukacji. Tytuł głównych laureatów konkursów w roku 2017 przyznano IV Liceum Ogólnokształcącemu w Słupsku oraz Szkole Podstawowej Nr VI im. Ludwika Waryńskiego w Słupsku. W opinii nauczycieli koncepcja zmagania szkół stanowiła pomocne narzędzie skutecznego utrwalania zdobytej w szkole wiedzy i umiejętności.

Wzorem lat ubiegłych Spółka udostępniała również swoje zasoby na cele praktycznej nauki zawodu - współpracując z uczelniami wyższymi (Politechnika Gdańska i Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny) i szkołami ponadgimnazjalnymi (Technikum Analityki Laboratoryjnej, Technikum Ochrony Środowiska (ostatni nabór) - Zespołów Szkół Agrotechnicznych w Słupsku). Studenci i uczniowie mieli możliwość odbywania praktyk zawodowych na obiektach oczyszczalni zapoznając się z technologią uzdatniania wody, oczyszczania ścieków i zagospodarowania osadów na cele energetyczne i nawozowe. Cykl zajęć obejmował prowadzone przez wyspecjalizowaną kadrę wykłady i prezentacje oraz samodzielne ćwiczenia niewielkich grup osobowych.

W ramach współpracy z Pomorskim Zespołem Parków Krajobrazowych w dniu 30 maja w CEE odbył się finał XXVI konkursu wiedzy o ochronie przyrody i Parku Krajobrazowym Dolina Słupi „Rzeki żywe arterie krajobrazu”, w którym udział wzięło ponad 33 uczniów różnych szkół powiatowych.

Obiekty edukacyjne Spółki były również chętnie wykorzystywane przez osoby dorosłe pragnące poszerzyć własną wiedzę i zdobyć niezbędne umiejętności. 2 października w Centrum Edukacji Ekologicznej wizytę złożyli uczestnicy i uczestniczki szkolenia INSPIRATORIUM, organizowanego przez fundację Otwarty Plan, przy współpracy Urzędu Miasta Słupska. Jednym z celów prowadzonego seminarium było zapoznanie się z lokalnymi działaniami na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz przygotowanie kadry do prowadzenia zajęć poświęconych tej tematyce w szkołach z woj. śląskiego, małopolskiego oraz dolnośląskiego.

W dniu 8 października w Centrum przebywała grupa uczestników projektu Erasmus+. Na zaproszenie Szkoły Podstawowej im. Kornela Makuszyńskiego w Kobylnicy partnerzy z jednostek oświatowych Portugalii, Rumunii, Bułgarii, Litwy, Grecji i Turcji w ramach programu pn. „*Friends across the water*” przeprowadzili dyskusję poświęconą oszczędzaniu wody i prezentacji działalności przedsiębiorstwa. 4 grudnia Gdańska Fundacja Wody zorganizowała szkolenie branżowe z zakresu nowej ustawy Prawo wodne. Wykładów wysłuchało 29 osób. Instalacje oczyszczalni wraz z obiektem edukacyjnym stanowiły również stały punkt wizyt gości i osób współpracujących.

Na zaproszenie Wójta Gminy Kobylnica Leszka Kulińskiego 6 lipca Spółkę odwiedziła gruzińska delegacja ds. rozwoju gospodarczego. Regularne miały miejsce spotkania z operatorami innych oczyszczalni w tym takich przedsiębiorstw jak: Gwda Sp. z o. o. (Piła), Spółka wodno-ściekowa Swarzewo, Aquanet S.A. (Poznań). Centrum Edukacji Ekologicznej poszerzyło również ofertę o dodatkowe elementy ekspozycyjne. Od października 2017 osoby zwiedzające aulę mogły podziwiać sezonową wystawę roślin egzotycznych, zapoznając się z problematyką gospodarowania wodą w przyrodzie. Uzupełnieniem działań własnych jednostki były imprezy plenerowe organizowane przez Urząd Miejski w Słupsku w ramach zintegrowanego Programu Edukacji Ekologicznej. Bogatą oprawę uzyskiwały w szczególności obchody Tygodnia Wody obejmującego międzynarodowego dzień wody (22 marca). W bieżącej edycji aktywność dotyczyła promocji bezpośredniego spożycia wody oraz oszczędzania jej zasobów. Dla potrzeb popularyzacji idei zorganizowano dwa otwarte konkursy - fotograficzny i telefoniczny, wyreżyserowano także krótki film informacyjny.

Zasady racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi były dodatkowo regularnie upowszechniane przez opiekunów Centrum Edukacji Ekologicznej w trakcie wydarzeń lokalnych, zwłaszcza tych o szerokim zasięgu oddziaływania. Na stoisku Spółki Wodociągi Słupsk specjalny kącik dydaktyczny uruchomiono na spotkaniu z Mieszkańcami Słupska (Noc w Ratuszu (20 maja), podczas Jarmarku Gryfitów i Jarmarku bioróżnorodności (2 lipca), na Mobilnym Pikniku MZK (23 września), oraz imprezy PGK: Dzień bez śmiecenia (13 maja).

Wykonywane aktywności przyniosły spodziewany efekt w postaci zwiększenia zainteresowania działalnością CEE oraz szerszego odbicia tematyki wodnej w mediach lokalnych. Kadra centrum nawiązała współpracę z pracownikami Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie w ramach przygotowywanego projektu BONUS RETURN. Uczestniczono w regionalnych konferencjach i szkoleniach regularnie podnosząc swoje kompetencje

Wymiana doświadczeń z innymi ośrodkami edukacyjnymi potwierdziła potrzebę funkcjonowania struktur kształcących działających przy przedsiębiorstwie wodociągowo-kanalizacyjnym.

Jednocześnie oczekiwane osiągnięcie wysokich wyników musi iść w parze ze znaczącym zaangażowaniem środków finansowych na bieżącą obsługę i wyjściem poza tradycyjne formy kształcenia.

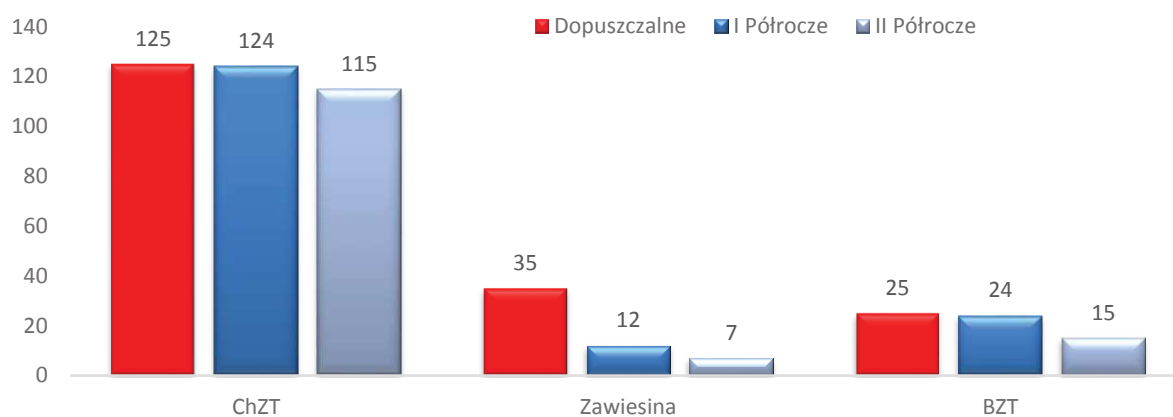
W warunkach lokalnych, ze względu na niekorzystne położenie i słabe skomunikowanie z centrum miasta niezbędnym elementem wspomagającym jaki należy rozpatrzyć jest zapewnienie transportu dzieci i młodzieży do CEE w ramach usługi kompleksowej. Równoległe kontynuacji winny podlegać dotychczasowe formy działania z poszukiwaniem nowych odbiorców i modyfikacją oferty dla młodzieży starszej.

2.4.13 OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW W KCZEWIE

Ekspluatowana od 2014 roku oczyszczalnia ścieków w Kczewie miała charakter pilotażowy, sprawdzający skuteczność takich obiektów w rozwiązywaniu problemów gospodarki ściekowej lokalnych, gminnych społeczności. Obecnie oczyszczalnia funkcjonuje, jako obiekt docelowy dla miejscowości Kczewo.

Zgodnie z projektem obciążenie oczyszczalni ładunkiem BZT₅ wyrażone równoważną liczbą mieszkańców RLM wynosi 160. W 2017 roku całkowity przepływ ścieków przez oczyszczalnię w Kczewie, wyniósł 3 816 m³ (ok. 10,4 m³/d) tj. ok. 7% mniej niż w roku ubiegłym. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rów melioracyjny oddalony od obiektu o około 100 m.

Z uwagi na fakt, że w 2016 roku wszystkie cztery próbki spełniły warunki zawarte w pozwoleniu wodnoprawnym, w 2017 roku pobrano do analizy dwie próbki ścieków oczyszczonych. Obie próbki spełniły warunki zawarte w pozwoleniu wodnoprawnym.

Rysunek 50 Jakość oczyszczonych ścieków odpływających z oczyszczalni w 2017 z podziałem na półrocza w odniesieniu do wartości dopuszczalnych zawartych w pozwoleniu wodnoprawnym [mg/dm³]

Ilość osadu wytworzonego w oczyszczalni ścieków w Kczewie wyniosła około 43,4 Mg (masa mokra). Osad został w całości przetransportowany do zagospodarowania na oczyszczalnię ścieków w Słupsku.

W 2017 roku zostały przeprowadzone dwie kontrole sprawdzające skuteczność działania oczyszczalni ścieków w Kczewie. Obie kontrole, zarówno z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska oraz Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, nie wykazały żadnych nieprawidłowości w działalności lokalnej oczyszczalni ścieków w Kczewie.

W roku sprawozdawczym na terenie gminy Kobylnica rozpoczęły się prace związane z budową kolejnych, lokalnych oczyszczalni ścieków. Docelowo do użytku zostanie oddanych dziewięć obiektów, których zadaniem będzie poprawa gospodarki ściekowej w Gminie Kobylnica.

2.5 PION SERWISOWY

Efektywne zarządzanie majątkiem Spółki oraz utrzymanie wysokiej niezawodności i bezpieczeństwa świadczonych usług wymaga dobrze zorganizowanego zaplecza technicznego i laboratoryjnego. Specjalistyczne usługi zewnętrzne, tzw. *outsourcing*, w wielu przypadkach nie dają pożądanego efektu jakości usługi w stosunku do jej kosztu oraz oczekiwanej szybkości reakcji na pojawiające się sytuacje awaryjne, szczególnie w tak specyficznej i wrażliwej społecznie branży wodociągowo-kanalizacyjnej. Dlatego na potrzeby wspomagania działalności eksploatacyjnej oraz prawidłowego utrzymania całego zaplecza operacyjnego funkcjonują specjalistyczne działy serwisowe: utrzymanie ruchu i zaplecza technicznego, dział transportu oraz laboratorium badania wody i ścieków.

2.5.1 LABORATORIUM BADANIA WODY I ŚCIEKÓW

W 2017 roku wykonano 18 494 oznaczeń. Wyposażenie pracowni umożliwia wykonywanie ponad 80 oznaczeń, z czego dla 38 najważniejszych oznaczeń jest akredytowana. Laboratorium posiada również akredytację na pobieranie próbek wody i ścieków.

Spółka dysponuje dwoma specjalistycznymi pracownikami laboratoryjnymi:

- pracownią badania wody zlokalizowaną na obiektach działu Produkcji wody przy ul. Westerplatte 54B – prowadzącą badania w zakresie jakości wody zgodnie z wymogami art. 5 *Ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* oraz *Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. (Dz. U. z 2017r. poz. 2294) w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi*;
- pracownią badania ścieków zlokalizowaną na obiektach oczyszczalni ścieków w Słupsku przy ul. Sportowej 73 – prowadzącą badania jakości ścieków, osadów i kompostu, w celu kontroli wskaźników określonych w Pozwoleniu wodno-prawnym wydanym przez Marszałka Województwa Pomorskiego 31 grudnia 2013 - *decyzją Nr DROŚ-SW.7322.16.2013/JS, zezwoleniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi Nr 77/04 z 2 kwietnia 2004 r. na wprowadzanie do obrotu nawozu organicznego w postaci kompostu BIOTOP oraz Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego*.

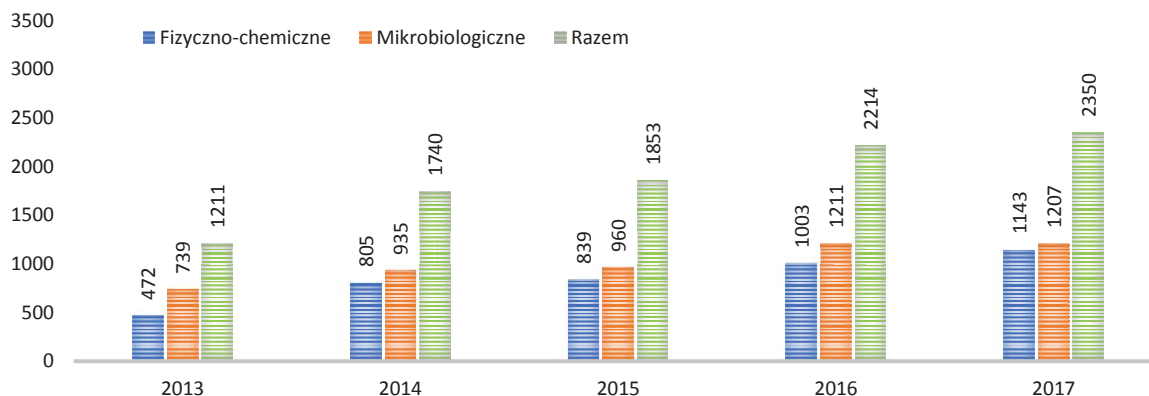
Laboratorium zapewnia wysoką jakość badań potwierdzoną posiadaniem systemu jakości zgodnego z normą PN-EN ISO/IEC 17025 + Ap 1:2007 i uzyskaniem certyfikatu akredytacji nr 1079 wydanym przez Polskie Centrum Akredytacji oraz kwalifikacjami personelu sprawdzanymi poprzez udział w badaniach porównawczych. Laboratorium posiadając certyfikat umożliwia niezależne i wiarygodne prowadzenie badań laboratoryjnych, zarówno w zakresie tzw. nadzoru własnego, zgodnie z obowiązującymi przepisami *Prawa ochrony środowiska*, jak również w zakresie usług zleconych.

Laboratorium w 2017 roku kontynuowało walidację oznaczania metali w wodzie i ściekach (kadmu, ołowiu, chromu, cynku, miedzi, niklu, wanadu i srebra). Pracownia badania wody zwalidowała metodę spektrofotometryczną oznaczania barwy zgodnie z normą PN-EN ISO 7887:2012. W lutym laboratorium wzięło udział w badaniach biegłości uzyskując pozytywny wynik.

W kwietniu 2017 roku została przeprowadzona przez Polskie Centrum Akredytacji [PCA] ocena kompetencji laboratorium do wykonywania badań z dotychczasowego zakresu akredytacji oraz

rozszerzenia o nową metodę badawczą. W wyniku oceny auditorzy stwierdzili, że laboratorium utrzymuje system zarządzania zgodny z normą PN-EN ISO/IEC 17025 + Ap 1:2007, spełnia wymagania dokumentów akredytacyjnych oraz posiada kompetencje techniczne w zakresie posiadanej akredytacji (raport z oceny A-525-2017 z dnia 21.04.2017r.).

W ramach usług dodatkowych zrealizowano zlecenia na łączną kwotę ok. 83 tys. zł netto.

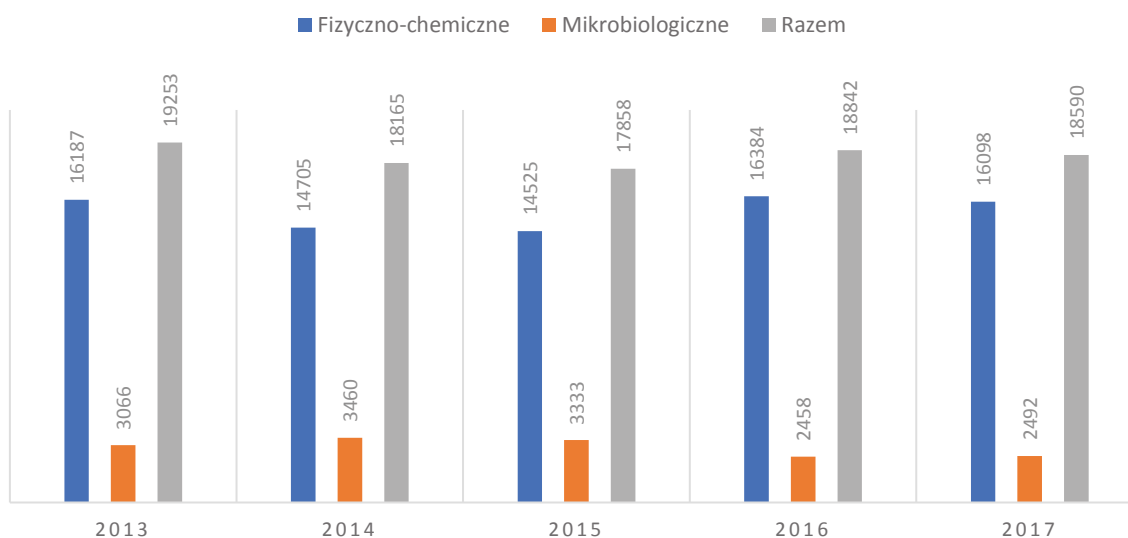
Rysunek 51 Ilość oznaczeń wykonanych na zlecenie w latach 2013 - 2017 (na zlecenie)

Najwięcej badań na zlecenie wykonała Pracownia badania wody, gdzie wartość wystawionych obciążeń dla klientów zewnętrznych jest o wiele większa niż wartość poniesionych wydatków przez tą pracownię.

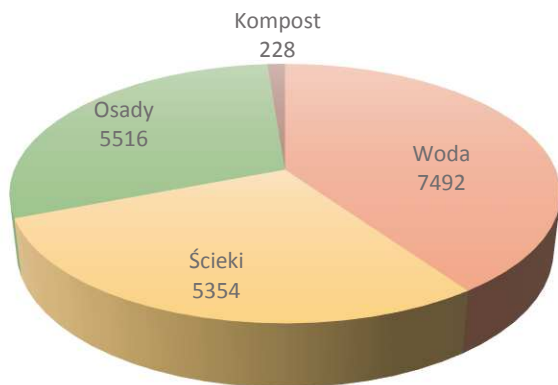
Laboratorium w zakresie w którym nie posiada akredytacji zleciło badania rozszerzone wody (w tym badania substancji promieniotwórczych w wodzie surowej), ścieków, osadów i kompostu innym laboratorium akredytowanym na kwotę ok. 34 tys. zł. netto.

Tabela 36 Ilość oznaczeń wykonanych w Laboratorium badania wody i ścieków w 2017 r. (nadzór)

OZNACZENIA	woda	ścieki	osady	kompost	2017	2016	2015	2014	2013
Fizyko-chemiczne	5000	5354	5516	228	16098	16384	14525	14705	16187
Mikrobiologiczne	2492				2492	2458	3333	3460	3066
Razem	7492	5354	5516	228	18590	18842	17858	18165	19253

Rysunek 52 Ilość oznaczeń wykonanych przez Laboratorium badania wody i ścieków w latach 2013-2017 (nadzór)

Rysunek 53 Liczba oznaczeń w 2017 roku wg materiału badawczego

Pracownia badania wody wykonała w 2017r. **5 000** oznaczeń fizyczno-chemicznych i **2 492** oznaczeń mikrobiologicznych. Liczba ta dotyczy badań próbek wody pochodzącej z sieci wodociągowej, wody ze stacji uzdatniania wody, ujęć wody, piezometrów oraz wody z cystern dowożących wodę oraz badań wykonanych po awariach na sieci wodociągowej (próbki pochodziły z miasta Słupska i gminy Kobylnica).

Liczba oznaczeń wykonanych przez pracownię w 2017 r. jest porównywalna z liczbą oznaczeń, wykonanych w 2016 r. Pracownia badania ścieków wykonała w 2017r. **11 098** oznaczeń fizyczno-chemicznych. Liczba ta dotyczy badań próbek ścieków, osadów, odcieków i kompostu, wykonanych na potrzeby Oczyszczalni ścieków. Liczba oznaczeń wykonanych przez pracownię w 2017r. jest porównywalna z liczbą oznaczeń, wykonanych w 2016r.

2.5.2 UTRZYMANIE RUCHU I ZAPLECZA TECHNICZNEGO

Jest podstawowym działem serwisowym w zakresie utrzymania odpowiedniego standardu technicznego i użytkowego obiektów Spółki oraz nadzoru energetycznego, mechanicznego i informatycznego nad maszynami, urządzeniami, aparaturą kontrolno-pomiarową i automatyką [AKPiA] i sieciami teletechnicznymi skupionymi w działach produkcyjnych i pomocniczych.

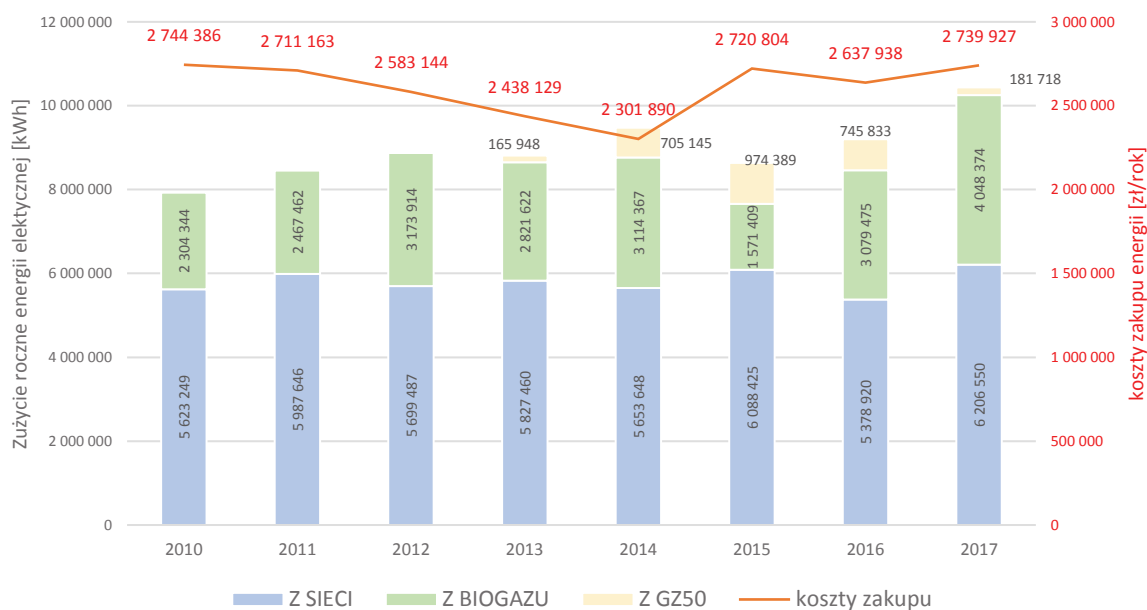
W 2017 roku **sekcja utrzymania ruchu elektrycznego** wykonała na obiektach Spółki pomiary elektryczne i przeglądy urządzeń elektroenergetycznych w łącznym wymiarze ok. 80 09 r-g. Sekcja nadzoruje realizację ok. 159 umów energetycznych dotyczących zakupu i dystrybucji energii elektrycznej z sieci i do sieci energetyki zawodowej. W 2017 roku usunięto 422 awarie, w tym 193 w ramach funkcjonowania pogotowia energetycznego

Pod koniec 2016 roku Spółka samodzielnie zorganizowała postępowanie na zakup energii elektrycznej (w latach 2014-2016 była członkiem Słupskiej Grupy Zakupowej której ze względu na wielkość zapotrzebowania na energię elektryczną stanowiła podstawowy filar). W wyniku rozstrzygnięcia postępowania podpisano umowę na sprzedaż energii elektrycznej z PGE Obrót. Uzyskano korzystne ceny, a także jednolitą stawkę dla poszczególnych taryf energetycznych B23, C11, C12A, C21, C22A, C22B, C23. W 2017 r. zakupiono rozdzielnicę prądu zmiennego i transformatora SN/nn co umożliwiło zmianę grupy taryfowej z C23 na B23 na Oczyszczalni Ścieków w Słupsku. Rozliczenie się z dostawcą wg grupy taryfowej B23 (średnie napięcie) pozwala na uzyskanie w skali roku około 122 000 zł oszczędności.

Tabela 37 Zakup energii z sieci zawodowej w latach 2013-2017 r.

	Jednost.	2013	2014	2015	2016	2017
Zakup energii	[MWh/rok]	5 827,460	5 653,648	6 088,425	5 378,920	6 206,550
Całkowite roczne koszty zakupu energii	[zł/rok]	2438129,75	2301890,74	2720803,74	2637937,87	2739926,95
Wskaźnik ceny jednostkowej*	[zł/MWh]	423,4	407,15	446,88	490,42	441,46

* uwzględnia wszystkie koszty taryfowe

Rysunek 54 Struktura pochodzenia energii elektrycznej w konsumpcji energii elektrycznej w poszczególnych latach wraz ze zmianą kosztów rocznych zakupu energii

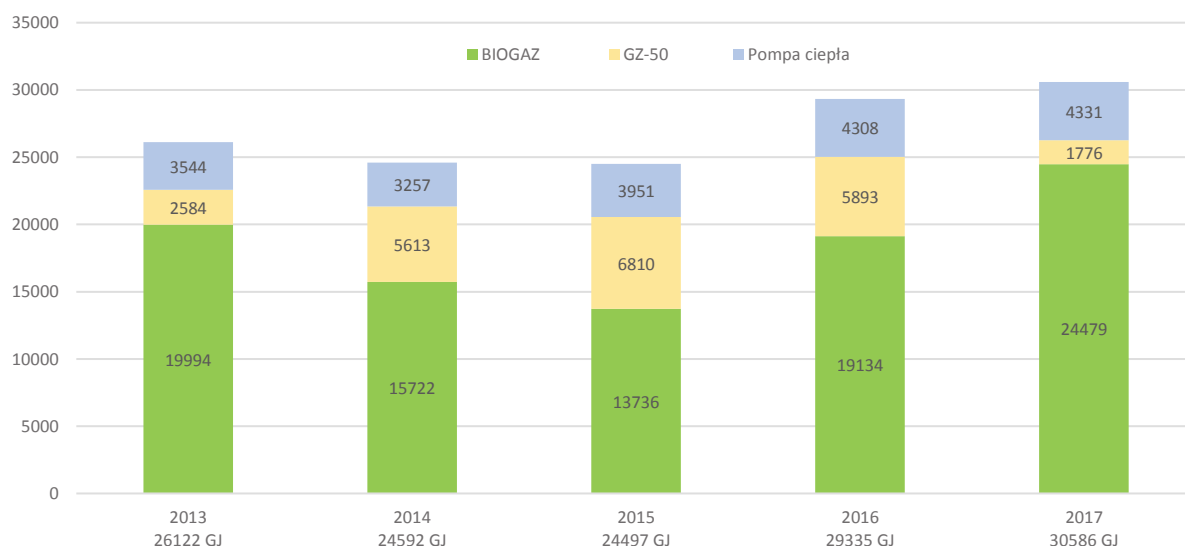
Zużycie energii przez wszystkie odbiorniki energii elektrycznej wyniosło w 2017 roku ok. 10 436 642 kWh, z czego 6 206 550 kWh pokryto zakupem z sieci energetyki zawodowej, a 4 048 374 kWh wyprodukowano z biogazu, oraz 181 718 kWh z GZ-50 w systemie kogeneracji. Udział energii elektrycznej z OZE jest największy w historii i wynosi blisko 39%.

40,53 % energii elektrycznej całkowitego zapotrzebowania jest energią własną wytwarzaną jest w kogeneracji, w tym z OZE (biogaz) = **38,79%** oraz z gazu ziemnego GZ50= 1,74%

W związku z rosnącym zapotrzebowaniem na energię i presją na koszty jednostkowe z energetyki zawodowej oraz w związku z celami środowiskowymi regionu i UE zamierzeniem strategicznym Spółki jest uzyskanie wskaźnika energii własnej w całkowitej konsumpcji energii elektrycznej na poziomie 50%.

W Spółka wykorzystuje tylko własną energię ciepłą do ogrzewania obiektów. Oczyszczalnia ścieków zasilana jest w ciepło powstające w wyniku spalania biogazu w systemach kogeneracyjnych, jako paliwo dywersyfikujące biogaz w kogeneratorach spalany jest gaz ziemny Gz-50. Baza Spółki ogrzewana jest z pompy ciepła „woda-woda”, natomiast obiekty stacji uzdatniania wody ogrzewane są ciepłem produkowanym w kotłowni gazowej spalającej gaz ziemny.

W 2017 roku wytworzono ze wszystkich źródeł 30 586 GJ energii cieplnej (ok. 8,5 GWh). Część tej energii stanowi niewykorzystana nadwyżka pochodząca z kogeneracji na oczyszczalni ścieków. Przy obecnej rocznej produkcji ciepła z biogazu w CHP na poziomie 20-25 tys. GJ i zapotrzebowaniu ok. 10-12 tys. GJ energia odpadowa szacowana jest na poziomie około 10 000÷15 000 GJ na rok. Spółka prowadzi intensywne poszukiwania możliwości zbytu ciepła odpadowego jak również możliwej nadwyżki ciepła, która może być wygenerowana z większej produkcji biogazu poprzez ko-fermentację bioodpadów oraz wykorzystania gazu ziemnego do skojarzonej produkcji energii elektrycznej (na własne potrzeby) i cieplnej, jako produktu handlowego. Planowanym punktem odbioru wyprodukowanej nadwyżki ciepła jest budowany w Słupsku Aquapark.

Rysunek 55 Struktura pochodzenia energii cieplnej w konsumpcji energii cieplnej w poszczególnych latach [GJ]

Prowadzone są również działania zmierzające do stworzenia faktycznych możliwości zagospodarowania całej nadwyżki wytwarzanej energii, a także korzystania z dostępu do tańszej energii. Wspólny lokalny rynek zbytu i podaży ma zapewnić Słupski Klaster Bioenergetyczny. W 2017 roku prowadzono działania organizacyjne zakończone formalnym związaniem inicjatywy SKB. Złożono aplikację do konkursu Ministerstwa Energii ogłoszonego w celach ogólnokrajowej promocji rozwiązań klastrowych metod regionalnej współpracy energetycznej. Słupski Klaster ma za zadanie skoordynować w pierwszej kolejności współpracę producentów energii ze Słupskiem z jej odbiorcami na SSSE w dalszym etapie ma przyczynić się do rozwoju energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii.

Dostawa gazu ziemnego dla potrzeb kogeneracji objęta jest monitoringiem i analizą pod kątem optymalizacji potrzeb i możliwości. Aneksowano dotychczasowe umowy oraz wprowadzono nowy system rozliczenia za paliwo gazowe. Działania optymalizacyjne doprowadziły do zmniejszenia zapotrzebowania na gaz ziemny ograniczając jego rolę dywersyfikacyjną do zużycia w sytuacjach zapotrzebowania szczytowego lub awaryjnego opierając produkcję energii na spalaniu biogazu.

Sekcja utrzymania ruchu mechanicznego prowadziła przeglądy konserwacje oraz naprawy maszyn i urządzeń działu produkcji wody oraz licznych przepompowni. W 2017r. usunięto ok. 170 awarii.

Sekcja utrzymania zaplecza technicznego utrzymuje ład i porządek na terenie obiektów należących do Spółki. Zadaniem sekcji jest utrzymanie terenów zielonych o powierzchni ponad 30 ha, prowadzenie ksiąg obiektów budowlanych dla ok. 98 obiektów, nadzór nad ochroną obiektów, odśnieżanie, sprzątnięcie oraz drobne prace konserwatorskie.

Nadzór, bieżące zarządzanie i utrzymanie instalacji, urządzeń i maszyn infrastruktury technicznej Spółki w zakresie systemów automatyki przemysłowej, telekomunikacyjnej, alarmowej, kontroli dostępu i sygnalizacji p.poż. należy do sekcji automatyki. Spółka wyposażona jest w kilkadziesiąt urządzeń AKPiA, nadzorowanych przez sterowniki przemysłowe i systemy SCADA. W 2017 roku układy sterownikowe w połączeniu z systemami SCADA zostały zastosowane w kilku nowych obiektach. Rozbudowano istniejący system monitorujący rozbiór wody w głównych punktach magistral wodociągowych. Rozbudowano i zmodernizowano system lokalnych przepompowni ścieków. Zastosowanie tychże systemów zmniejszyło możliwość nielegalnych poborów wody, zrzutów ścieków oraz lepsze ich bilansowanie. Uruchomiono system pomiaru energii elektrycznej oczyszczalni ścieków, którego celem jest pomoc w racjonalizacji zużycia energii elektrycznej w procesach oczyszczania.

W roku 2017, wraz w sekcję informatyki kontynuowano prace nad wirtualizacją systemów SCADA. Realizowana wirtualizacja docelowo pozwoli uniezależnić się od architektury sprzętowej i zapewni szybsze usunięcie ewentualnych awarii.

Ze względu na konieczność zapewnienia dużej niezawodności działania systemów produkcji i dystrybucji wody oraz odbioru i oczyszczania ścieków część urządzeń i maszyn wyposażona jest w niezależne od energetyki zawodowej systemy podtrzymania zasilania. Spółka dysponuje 9 generatorami zasilającymi w systemie pracy wyspowej urządzenia i maszyny m.in. oczyszczalni ścieków, stacji uzdatniania wraz z pompownią II stopnia i głównej przepompowni ścieków. Spółka posiada również dwa mobilne agregaty prądotwórcze, dzięki czemu poziom ciągłości świadczenia usług w przypadku brak zasilania obiektów w energii elektryczną znacznie się podniósł.

Prawidłowa konfiguracja i konserwacja systemu jest gwarancją jakości i bezpieczeństwa funkcjonowania kluczowych obiektów, takich jak stacja uzdatniania wody i oczyszczalnia ścieków.

Spółka „Wodociągi Słupsk” jest jednym z najbardziej zautomatyzowanych i opomiarowanych przedsiębiorstw w całym rejonie.

W Spółce funkcjonuje rozbudowana infrastruktura informatyczna, nad którą nadzór sprawuje sekcja informatyki. W roku 2017 sekcja informatyki kontynuowała prace nad wirtualizacją systemów SCADA. Pomyślnie zwirtualizowano następujące serwery: lokalne oczyszczalnie ścieków, liczniki energii elektrycznej na OS oraz monitoring sieci wodociągowej. Realizowana wirtualizacja pozwoli docelowo uniezależnić się od architektury sprzętowej i zapewni szybsze usunięcie ewentualnych awarii.

W Spółce funkcjonuje rozbudowana infrastruktura informatyczna, nad którą nadzór sprawuje sekcja informatyki. W 2017 roku w celu poprawy obsługi klienta zaktualizowano elektroniczny system obsługi klienta (e-BOK) oraz wprowadzono nowy system inkasencki mOdczyt ZSI.

W 2017 wdrożono nowoczesne serwery typu BLADE oraz zmigrowano dotychczasowe środowisko wirtualne do wyższej wersji. Pozwoliło to na zredukowanie kosztów utrzymania oraz na zminimalizowanie czasu dostępności usług w razie ewentualnej awarii.

W ramach wsparcia użytkowników tj. „helpdesk” sekcja informatyki obsłużyła 1 150 zgłoszeń oraz zrealizowano 327 zadań dodatkowych. W 2017 sekcja informatyki świadczyła usługę outsourcing’ową dla Spółki „Trzy Fale” w ramach której udostępniała własną infrastrukturę serwerową, hosting, wsparcie IT, obsłużyła 67 zgłoszeń serwisowych oraz utrzymywała trzy serwisy internetowe.

Wdrażane w Spółce inteligentne i mobilne rozwiązania IT oraz AKPiA od lat wpisują się w ideę „Smart City” .

2.5.3 TRANSPORT

Dział Transportu świadczy usługi transportowe i sprzętowe dla innych działów Spółki oraz klientów zewnętrznych, powierza pojazdy działom Spółki sprawuje nadzór nad prawidłowym wykorzystaniem powierzonych pojazdów, zapewnia serwis, zaopatrzenie w paliwa i materiały eksploatacyjne. Praca pojazdów jest monitorowana za pomocą systemu monitorującego, który zapewnia kontrolę pracy pojazdów w czasie rzeczywistym, archiwizuje dane historyczne oraz zapewnia tworzenie raportów i zestawień. Zmniejszenie oddziaływania pojazdów na środowisko naturalne jest jednym z priorytetów Spółki.

Rysunek 56 Normy spalin pojazdów samochodowych o DMC do 3,5 tony

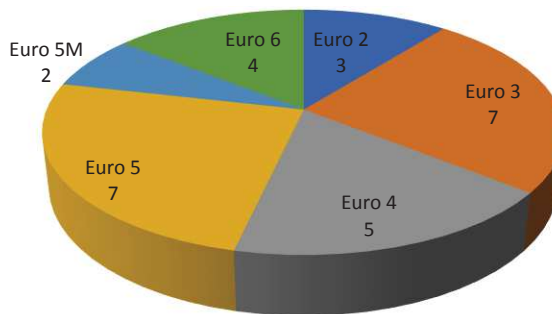

Tabela 38 Parametry transportowe na przestrzeni lat 2010 – 2017.

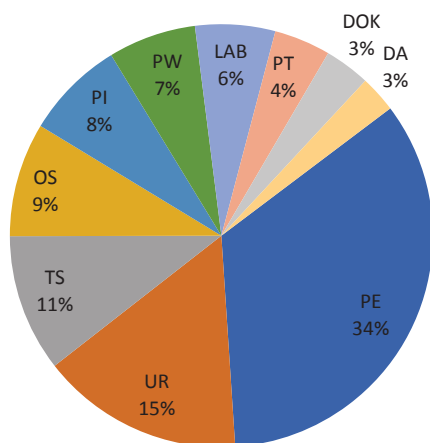
WSKAŹNIK	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Liczba przejechanych kilometrów [km/rok]	326 280	385 697	358 532	403 478	391 275	384 023	383 007	392 530
Zużycie łączne paliwa [l/rok]	136 635	140 110	137 135	163 396	155 956	140 473	162 437	154 250
Średni koszt jednostkowy oleju napędowego [zł/l]	3,14	3,98	4,40	4,23	3,93	3,39	3,14	3,31

Spółka dysponuje 28 pojazdami samochodowymi o **DMC do 3,5 tony**:

- 22 ciężarowe i specjalne do 3,5 t;
- 7 samochodów osobowych.

Łączny przebieg pojazdów samochodowych do 3,5 tony w roku 2017 wyniósł **327 472 km**; średni miesięczny przebieg pojazdów wyniósł 955 km. Średni wiek pojazdów samochodowych do 3,5 tony DMC wynosił **9 lat**.

Tabela 39 Ilość pojazdów do 3,5 tony w działach Spółki

Dział	Liczba pojazdów do 3,5 tony DMC
PE	11
UR	5
PT	2
OS	2
TS	2
DA	1
DOK	1
LAB	1
PI	1
PW	2

Rysunek 57 Struktura przebiegu pojazdów o DMC do 3,5 tony w poszczególnych działach Spółki

Pojazdy wykorzystywane są w różnych działach Spółki do transportu osób, rzeczy i urządzeń niezbędnych do prowadzenia działalności. Pojazdy zostały przydzielone poszczególnym działom i powierzone uprawnionym pracownikom, którzy posiadają stosowne kwalifikacje i zaliczone testy psychotechniczne. Dwa pojazdy pozostawione są w dziale, jeden z nich stanowi rezerwę w razie awarii.

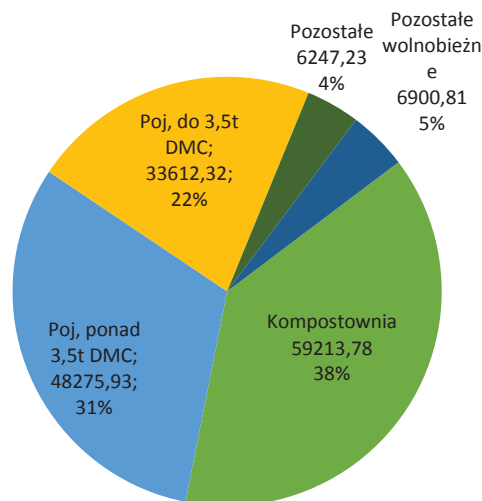
Pojazdy ciężarowe ponad 3,5 tony DMC i specjalne znajdują się w dyspozycji działu transportu i udostępniane wraz z kierowcą operatorem poszczególnym działom. Flota pojazdów ciężarowych koniec 2017 roku składa się z:

- samochodu ciężarowego Scania - dźwignik tłokowy z 2000 r.
- samochodu ciężarowego DAF - wywrotka 3 W z 2014 r.
- 3 samochodów specjalnych - typu SW:
 - Renault z 2002 r.
 - 2 Stary 1142 z 1995 i 1997 r (pojazd z 1995 wycofany z eksploatacji);
- 2 samochodów specjalnych do czyszczenia kanałów ściekowych z recyklingiem:
 - Mercedes Actros z 2008 r.
 - Mercedes Axor z 2012 r.

Średni wiek pojazdów ciężarowych i specjalnych o DMC ponad 3,5 tony wynosił **13 lat**. Łączny przebieg pojazdów samochodowych wyniósł **50 661 km**. Rejestrujące urządzenia, które stanowią integralną część zabudowy tych pojazdów wykazały pracę w ilości **3 339,9 mtg**.

Maszyny i pojazdy pracujące na potrzeby kompostowni wykonały pracę liczoną w motogodzinach lub w godzinach w ilości odpowiadającej **5 173 mtg**.

- St. Wola Ł34BC ładowarka kołowa 2000 r.
- TIM DRUM RIDDLE Sito do kompostu z 2001 r.
- JENZ AZ35 Rozdrabniarka do gałęzi z 2001 r.
- BACKUHUS 17-50 z 2012 r.
- JCB 541 T70 AG+ ładowarka kołowa z 2014 r.
- JCB 560 80 AG T4 z 2016 r.

Rysunek 58 Struktura zużycia paliw [litry;%] przez poszczególne grupy pojazdów w 2017 r

Pozostałe pojazdy wolnobieżne i ciągniki rolnicze:

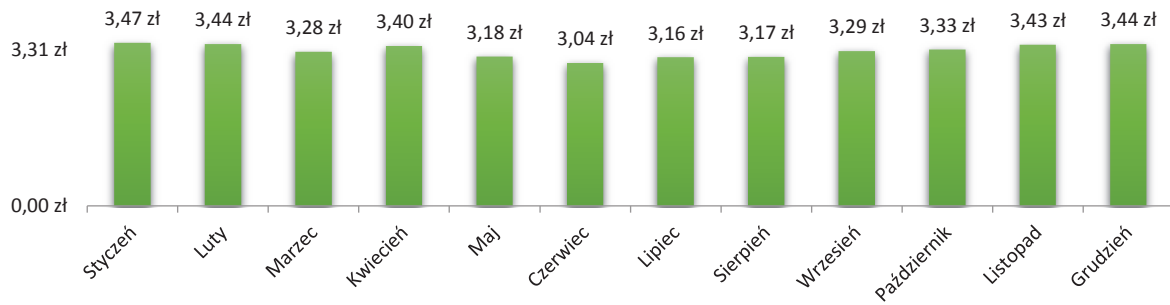
- JCB 3CX AEC koparko – ładowarka z 2012 r.
- CAT 432 D koparko – ładowarka z 2005 r.
- John Deere ciągnik rolniczy z 2012 r.
- El-Pol K1 ciągnik rolniczy z 1999 r.
- DEUTZ-FAHR ciągnik rolniczy z 2017 r.

W roku 2017 zostało zawartych 50 polis OC oraz 5 polis AC. Ogólny koszt ubezpieczeń komunikacyjnych wyniósł 39 685 zł: ubezpieczenie OC – 32 940 zł, ubezpieczenie AC – 6 745 zł.

W ciągu roku 2017 odnotowano 2 szkody komunikacyjne:

- Szkoła z polisy OC pojazdu GS 17271 likwidacja szkody – 9 250,44 zł
- Szkoła z polisy AC pojazdu GS 59866 likwidacja szkody – 784,66 zł

W roku 2017 zużyto **154 250,07 litrów paliw pędnych**. Większość zużytych paliw pochodzi z zakładowej stacji paliw, część paliw jest zakupywana na stacjach w czasie podróży służbowych. Zakupy etyliny i gazu LPG realizowane są w stacji paliw na ul. Portowej w Słupsku. Paliwo do zakładowe stacji dostarczany jest hurtowo w ramach obowiązującej umowy.

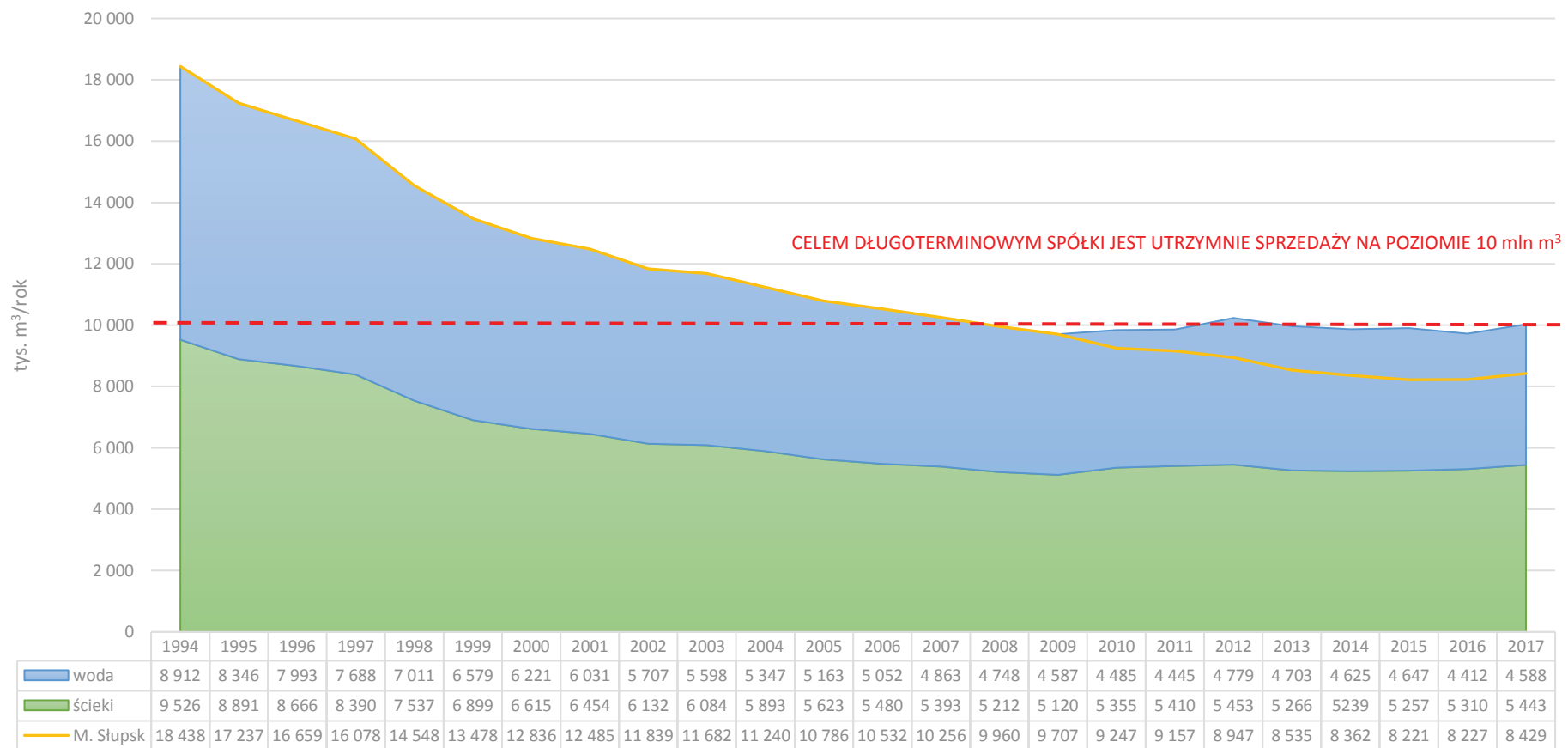

Rysunek 59 Średnie ceny netto oleju napędowego zakupionego do zakładowej stacji paliw w 2017 r

Średnia cena netto za liter oleju napędowego wyniosła **3,31 zł**. Struktura zakupu paliw:

- Zakupy ON do zakładowej stacji paliw 150 500 litrów;
- Zakupy ON na innych stacjach paliw 1 382,65 litrów;
- Zakupy etyliny 4 957,52 litrów;
- Zakupy autogazu LPG 55 litrów.

3 SPRZEDAŻ USŁUG

Rysunek 60 Trendy konsumpcyjne w usługach wodociągowo-kanalizacyjnych na tle celu strategicznego

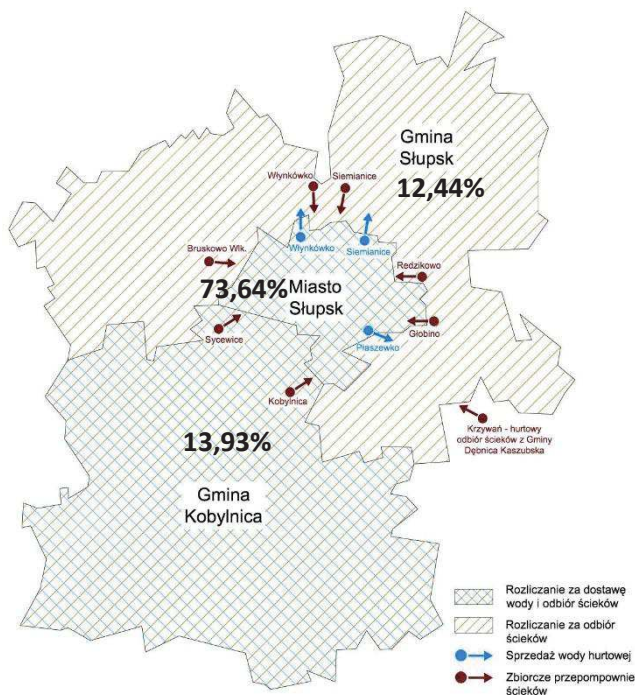
3.1 PRZYCHODY Z USŁUG ZAOPATRZENIA W WODĘ I ODPROWADZANIA ŚCIEKÓW

Tabela 40 Przychody ze sprzedaży usług wodociągowych i kanalizacyjnych wg gmin w tys. zł

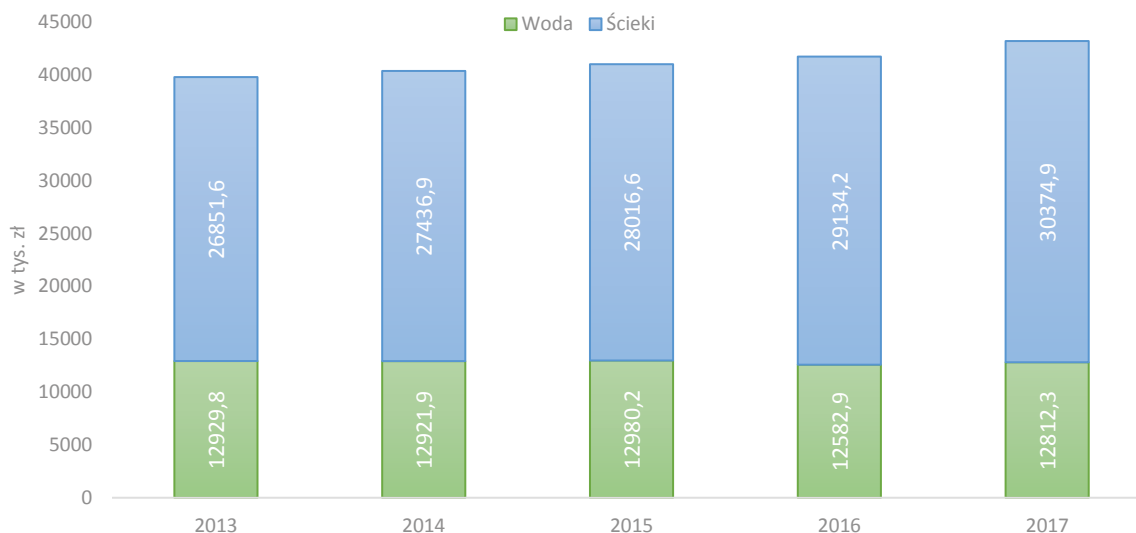
Gmina	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017
Miasto Słupsk	30 838,74	31 227,53	31 802,14
Gmina Kobylnica	5 088,02	5 646,82	6 014,59
Gmina Słupsk	4 479,99	4 708,47	4 959,43
Hurt woda, ścieki	590,01	134,33	411,04
RAZEM	40 996,75	41 717,15	43 187,21

W roku 2017 przychody ze sprzedaży usług dostarczania wody i odprowadzania ścieków wyniosły 43 187,21 tys. zł. W stosunku do roku 2016 wzrosły o 1 470,1 tys. zł tj. o około 3,5 %. Przychody z tytułu świadczenia usług wodociągowych zwiększyły się o 1,8 % w stosunku do roku ubiegłego i wyniosły 12 812,32 tys. zł. Przychody w tytułu świadczenia usług kanalizacyjnych wzrosły o 4,25 % i wyniosły 30 374,89 tys. zł.

Przychody z gminy Kobylnica i gminy Słupsk stanowią 26,36 % w przychodach przedsiębiorstwa z tytułu usług wodociągowych i kanalizacyjnych.

Rysunek 61 Zakres działalności zbiorowego zaopatrzenia

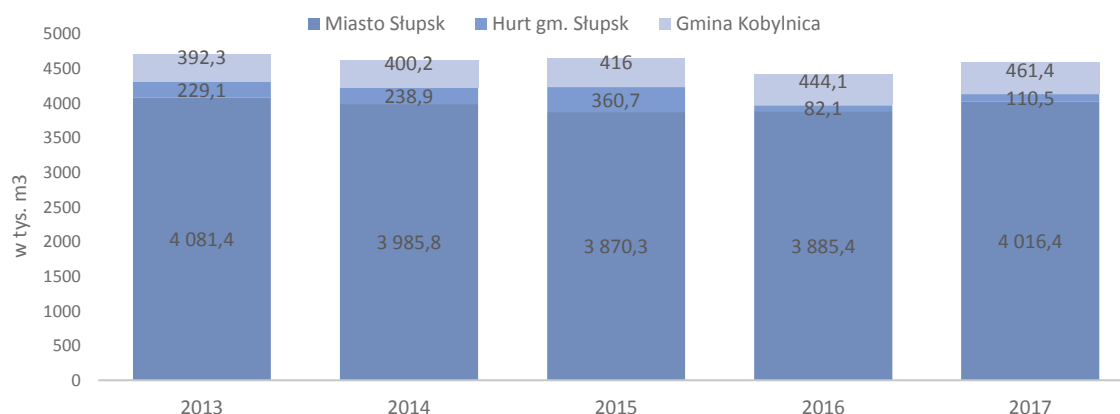
Rysunek 62 Przychody ze sprzedaży usług dostarczania wody i odprowadzania ścieków w latach 2013-2017

3.1.1 SPRZEDAŻ USŁUG ZBIOROWEGO ZAOPATRZENIA W WODĘ - OGÓŁEM

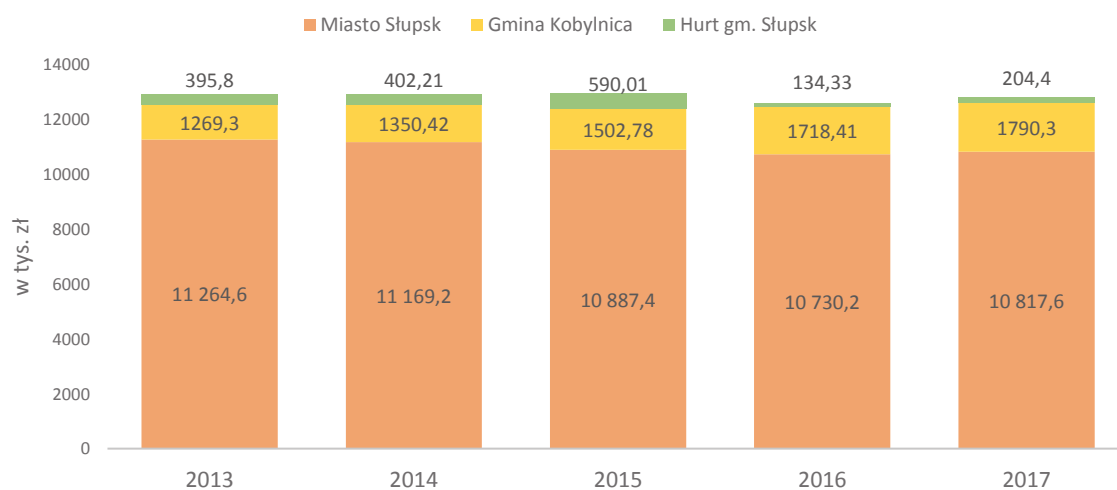
Przedsiębiorstwo prowadzi działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę na obszarze miasta Słupska i gminy Kobylnica. Ponadto do miejscowości: Włynkówko, Siemianice i Płaszewko położonych w gminie Słupsk woda dostarczana była na zasadach sprzedaży hurtowej. W roku 2017 sprzedano 176,7 tys. m³ wody więcej niż w roku ubiegłym. Na obszarze miasta Słupska sprzedano o 131,0 tys. m³ więcej niż w roku 2016, a na obszarze gminy Kobylnica sprzedaż wzrosła o 17,3 tys. m³. Przychody zwiększyły się o 229,4 tys. zł.

Tabela 41 Sprzedaż usług dostarczania wody w latach 2012 – 2017

Rok	Ilość wody sprzedanej tys. m ³	Wartość wody sprzedanej tys. zł	Zmiana ilości sprzedaży %	Zmiana wartości sprzedaży %
2012	4 778,7	13 033,3	7,5	14,9
2013	4 702,9	12 929,8	-1,6	-0,8
2014	4 624,9	12 921,9	-1,7	-0,06
2015	4 647,0	12 980,2	0,4	0,45
2016	4 411,6	12 582,9	-5,06	-3,06
2017	4 588,3	12 812,3	4,0	1,8

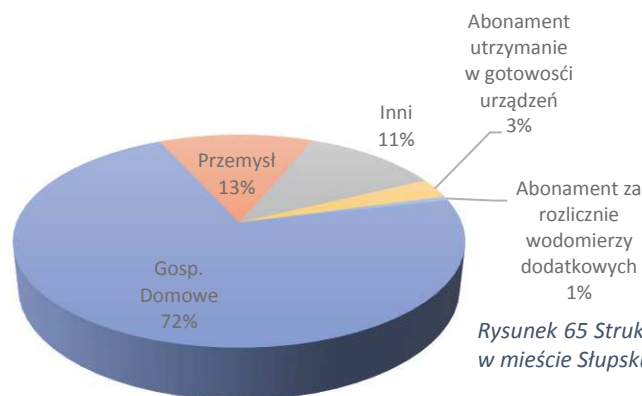

Rysunek 63 Sprzedaż usług dostarczania wody wg gmin w latach 2013-2017 w tys. m³

Rysunek 64 Przychody ze sprzedaży usług dostarczania wody wg gmin w latach 2013- 2017 w tys. zł

3.1.2 SPRZEDAŻ USŁUG ZBIOROWEGO ZAOPATREZNIA W WODĘ - MIASTO SŁUPSK

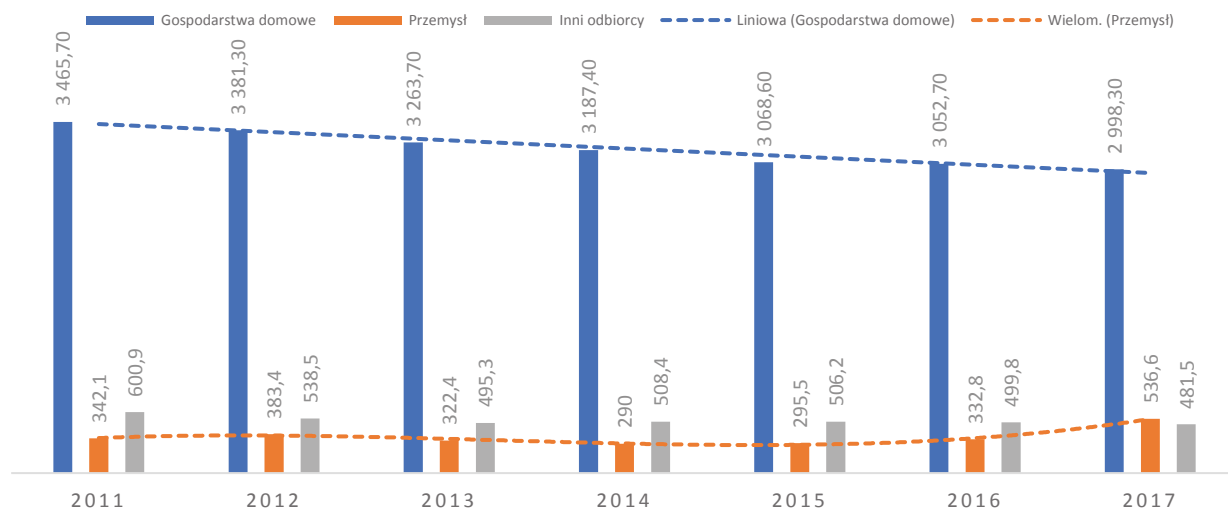
W roku 2017 przychody ze sprzedaży usług wodociągowych na terenie miasta Słupska zwiększyły się o 87,45 tys. zł tj. o około 0,8 %. Największy wzrost zarejestrowano w grupie przemysłu i przetwórstwa spożywczego – ok. 500 tys. zł, tj. 57,6%.

Rysunek 65 Struktura przychodów z tytułu zbiorowego zaopatrzenia w wodę w mieście Słupsku w 2017 r.

Tabela 42 Przychody ze sprzedaży usług dostarczania wody na obszarze miasta Słupska w latach 2013- 2017

Rok	Wartość przychodów w tys. zł					Ogółem w tys. zł
	Gospodarstwa domowe	Przemysł i produkcja spożywcza	Inni odbiorcy na cele socjalno-bytowe i p.poż	Abonament za utrzymanie w gotowości	Abonament za wodomierze dodatkowe	
2013	8 495,71	847,93	1 291,22	629,78		11 264,60
2014	8 414,73	771,39	1 347,29	569,59	66,23	11 169,23
2015	8 216,50	802,24	1 357,87	444,36	66,41	10 887,38
2016	8 118,39	898,63	1 330,35	315,31	67,49	10 730,17
2017	7 765,49	1 416,71	1 247,17	321,26	66,99	10 817,62

Od kilku lat **zmniejsza się** ilość wody w głównej grupie taryfowej - **gospodarstw domowych**, która stanowi obecnie 75% udziału w ilości sprzedaży. W roku 2017 ilość usług sprzedanych dla tej grupy zmniejszyła się o 54,4 tys. m³. Jest to w główne mierze efekt trendu demograficznego i migracji ludności. **Wzrosła o 296,2 tys. m³** (ok. 5%) sprzedaż usług wodociągowych w grupie: **przemysł i produkcja spożywcza**, szczególnie w zakresie przetwórstwa rybnego. Udział przemysłu w sprzedaży wody stanowi obecnie 13%. **Ogółem w Słupsku w roku 2017 sprzedano o 131,1 tys. m³ więcej wody niż w roku 2016.**

Rysunek 66 Trendy zmian w strukturze odbiorców usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę

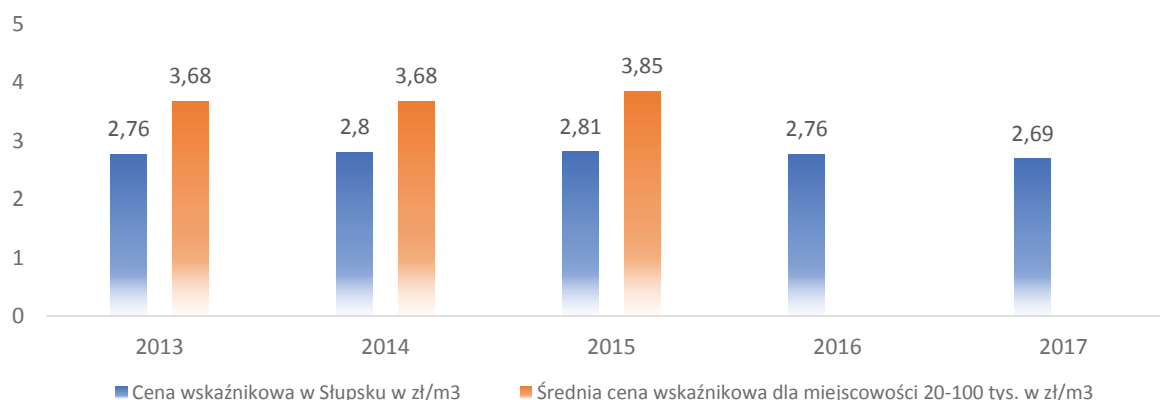
Tabela 43 Sprzedaż usług dostarczania wody w latach 2013- 2017 wg opłat taryfowych

Rok	Ilość w tys. m ³				Abonament ilość opłat w szt.	
	Gospodarstwa domowe	Przemysł i produkcja spożywcza	Inni odbiorcy na cele socjalno-bytowe i p.poż	Ogółem	Za utrzymanie w gotowości urządzeń wodociągowych	Za rozliczanie wodomierzy dodatkowych
2013	3 263,7	322,4	495,3	4 081,4	82 227	
2014	3 187,4	290,0	508,4	3 985,8	73115	11 362
2015	3 068,6	295,5	506,2	3 870,3	74286	11 534
2016	3 052,7	332,8	499,8	3 885,3	75659	11 898
2017	2 998,3	536,6	481,5	4 016,4	77052	11 969

Tabela 44 Zestawienie cen wody i opłat obowiązujących na obszarze miasta Słupska w latach 2012-2017

Okres obowiązywania	1.07.2012 30.06.2013	1.07.2013 30.06.2014	1.07.2014 30.06.2015	1.07.2015 30.06.2016.	1.07.2016 30.06.2017	1.07.2017 10.06.2018
Podstawa prawna	Art. 24 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę	Uchwała nr XXXVI/508/13 RM z dnia 29.05.2013	Uchwała nr LIV/710/14 RM z dnia 28.05.2014.	Art. 24 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę	Uchwała nr XXV/296/16 RM z dnia 25.05.2016	Uchwała nr XXXIX/494/17 RM z dnia 31.05.2017, zmiana ustawy
Grupy taryfowe w zł/m ³						
Gospodarstwa domowe	2,57	2,64	2,64	2,72	2,59	2,59
Przemysł	2,61	2,66	2,66	2,77	2,64	2,64
Inni i pobór z hydrantów p.poż.	2,57	2,65	2,65	2,72	2,59	2,59
	2,57	2,64	2,64			
Abonament – wodomierz główny w zł/m-c						
Utrzymanie w gotowości urządzeń wodociągowych	7,50	7,50	7,50	3,75	3,75	3,75
Jw. + zapewnienie p.poż. poniżej 10 l/s	12,50	12,50	12,50	12,50	12,50	12,50
Jw.+ zapewnienie p.poż. od 10 l/s	22,50	22,50	22,50	22,50	22,50	22,50
Abonament wodomierz dodatkowy w zł/m-c						
Wodomierz całoroczny	7,50	7,50	7,50	7,50	7,50	7,50
j.w. za każdy następny w lokalu	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50
Sezonowy, woda bezpowrotnie zużyta	3,75	3,75	3,75	3,75	3,75	3,75

Cena wskaźnikowa przedstawia przychody ze sprzedaży usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę w przeliczeniu na 1 m³ wody. Cena uwzględnia przychody od poszczególnych grup taryfowych odbiorców oraz przychody z abonamentu. Niweluje różnice wynikające z różnych terminów wprowadzania taryf w życie. Cena wskaźnikowa wykorzystywana w celach porównawczych między przedsiębiorstwami wodociągowymi.

Rysunek 67 Cena wskaźnikowa zł/m³ w Słupsku na tle średnich cen wskaźnikowych w Polsce

Do wyliczeń średniego zużycia wody przez mieszkańca przyjęto liczbę mieszkańców na dzień 31.12.2017 wg ewidencji ludności prowadzonej w Urzędzie Miasta w Słupsku. Do roku 2015 dane o liczbie mieszkańców przyjmowano na podstawie danych urzędu statystycznego.

W roku 2017 zużycie wody przez mieszkańca Słupska na dobę wyniosło 94 litry na dobę.

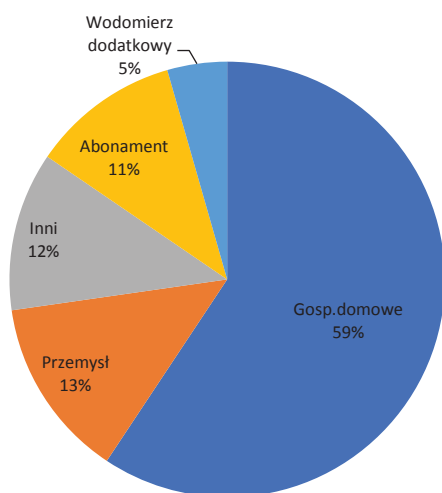
Tabela 45 Zużycie wody na mieszkańca w Słupsku w latach 2011-2017 w $\text{dm}^3/\text{osobę}/\text{dobę}$

Rok	Sprzedaż wody na cele gosp. domowych w tys. m^3 /rok	Liczba mieszkańców	Zużycie wody w $\text{dm}^3/\text{osobę}/\text{dobę}$
2011	3 466	96 655*	98
2012	3 381	95 882*	96,6
2013	3 264	94 849*	94
2014	3 187	93 936*	93
2015	3 069	93 206*/89 981**	90/93
2016	3 052,7	88 552**	94
2017	2 998,3	87 368**	94

* wg danych GUS, ** wg danych Urzędu Miasta Słupska

W roku 2017, tak jak w roku 2016 osiem nieruchomości, w których woda wykorzystywana jest do celów gospodarstw domowych nie jest przyłączona do miejskiej sieci wodociągowej. Są to posesje w rejonie ulic: Owocowa, Malinowa, Kaszubska i Szpilewskiego. Właściciele tych posesji korzystają z własnych ujęć wody.

3.1.3 SPRZEDAŻ USŁUG DOSTARCZANIA WODY NA OBSZARZE GMINY KOBYLNICA

Od roku 2012 tj. od czasu rozpoczęcia działalności w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę na obszarze gminy Kobylnica co roku wzrasta ilość wody dostarczonej do odbiorców na terenie gminy.

W roku 2017 dostarczono do odbiorców o 17,3 tys. m^3 wody więcej tj. o około 3,9 %.

Przychody ze sprzedaży usług wodociągowych wzrosły o 71,88 tys. zł tj. o około 4,2%.

Rysunek 68 Struktura przychodów ze sprzedaży usług dostarczania wody w 2017

Tabela 46 Przychody ze sprzedaży usług dostarczania wody na obszarze gminy Kobylnica w latach 2013 - 2017

Rok	Gosp. domowe	Przemysł	Inni	Abonament wodomierze		Ogółem
				główne	dodatkowe	
2013	734,37	152,00	160,49	222,45		1 269,31
2014	776,74	162,93	170,07	240,68		1 350,42
2015	883,18	183,61	186,44	177,61	71,94	1 502,78
2016	1 019,41	230,43	202,74	189,57	76,26	1 718,41
2017	1 076,36	248,56	184,32	201,14	79,92	1 790,30

Tabela 47 Sprzedaż usług dostarczania wody na obszarze gminy Kobylnica w latach 2013 - 2017

Rok	Ilość w tys. m ³				Abonament - ilość w szt.	
	Gosp. domowe	Przemysł	Inni	Ogółem	Wodomierze główne	Wodomierze dodatkowe
2013	275,73	56,45	60,15	392,33	46 972	
2014	280,42	58,40	61,40	400,22	48 137	
2015	294,11	60,27	61,61	415,99	35 522	14 387
2016	312,70	69,20	62,19	444,09	37 915	15 252
2017	330,21	74,64	56,54	461,39	40 231	15 983

Tabela 48 Zestawienie cen wody i opłat obowiązujących na obszarze gminy Kobylnica w latach 2013-2017

Taryfa opłat bez VAT	Okres obowiązywania				
	1.07.2013r. – 30.06.2014r.	1.07.2014r. – 30.06.2015r.	1.07.2015r.- 30.06.2016r.	1.07.2016r.- 30.06.2017r.	1.07.2017r.- 10.06.2018r.
	Uchwała nr XXXVII/324/2013 Rady Gminy z dnia 16.05.2013r.	Uchwała nr XLVIII/454/2014 Rady Gminy z dnia 12.06.2014r.	Uchwała nr XII/63/2015 Rady Gminy z dnia 7.05.2015r.	Uchwała nr XXVII/227/2016 Rady Gminy z dnia 19.05.2016r.	Uchwała nr XL/338/2017 Rady Gminy z dnia 25.05.2017r.
Gospodarstwa domowe w zł/m ³	2,77	2,77	3,26	3,26	3,26
Przemysł w zł/m ³	2,79	2,79	3,33	3,33	3,33
Inne cele socjalno-bytowe w zł/m ³	2,77	2,77	3,26	3,26	3,26
Opłata abonamentowa w zł/m-c	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00

Tabela 49 Cena wskaźnikowa na obszarze gminy Kobylnica w zł za 1 m³ wody w latach 2013-2017

Rok	Cena wskaźnikowa w gm. Kobylnica w zł/m ³	Średnia cena wskaźnikowa dla obszarów do 20 tys. mieszkańców w zł/m ³
2013	3,24	3,70
2014	3,37	3,47
2015	3,61	3,81
2016	3,87	
2017	3,88	

W roku 2017 średnie zużycie wody na mieszkańca gminy Kobylnica na dobę wyniosło **77 litrów/dobę**. Ten wskaźnik nie uwzględnia wody pobieranej z własnych ujęć odbiorców usług.

Tabela 50 Zużycie wody na mieszkańca w gminie Kobylnica w latach 2013- 2017 w dm³/osobę/dobę

Rok	Sprzedaż wody na cele gosp. domowych w tys. m ³ /rok	Liczba mieszkańców	Zużycie wody w dm ³ /osobę /dobę
2013	275,73	10 965*	69
2014	280,42	11 076*	69
2015	294,11	11 302*/11 159**	71/72
2016	312,7	11 444**	75
2017	330,21	11 734**	77

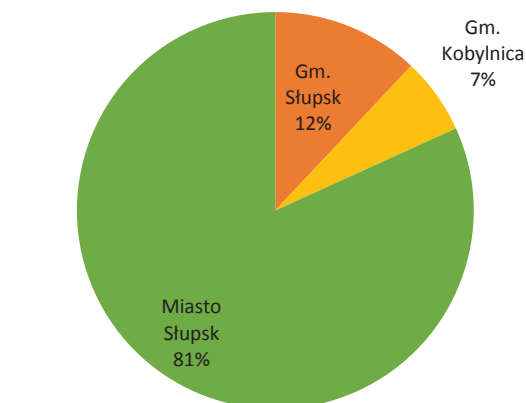
*wg GUS, **wg danych z Urzędu Gminy Kobylnica

3.1.4 SPRZEDAŻ USŁUG ZBIOROWEGO ODPROWADZANIA ŚCIEKÓW – OGÓŁEM

Przedsiębiorstwo prowadzi działalność w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków na obszarze miasta Słupska i gminy Kobylnica i gminy Słupsk. Od 2016 rozpoczęto odbiór ścieków z będącego w budowie osiedla domów w miejscowości Krzywań w gminie Dębica Kaszubska na zasadach sprzedaży hurtowej. Ilość ścieków dostarczonych z tej miejscowości wyniosła 412 m³, a przychód z tego tytułu 2 339,64 zł.

Ogółem w roku 2017 ilość odebranych ścieków wzrosła o 133 tys. m³ tj. o około 2,5% w stosunku do roku 2016. Przychody z tego tytułu wyniosły 30 374,9 tys. zł i są większe o 1240,7 tys. zł niż w roku 2016 tj. o około 4,2 %.

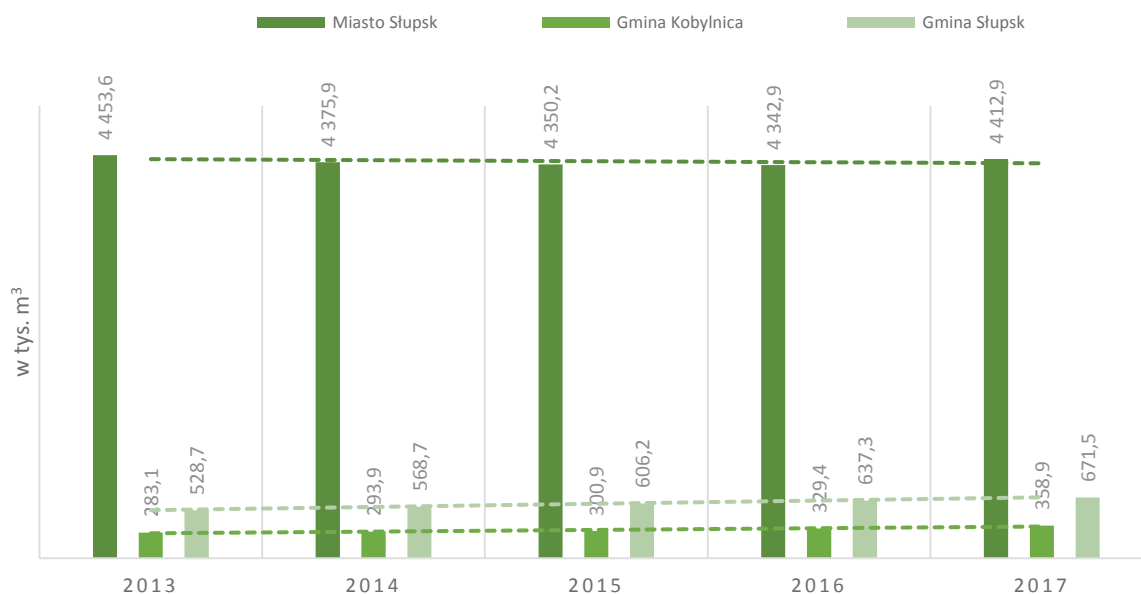
Ilościowo ścieki odprowadzane z obszaru miasta Słupska stanowią 81% ogółu sprzedaży (-1%), zaś udział tych ścieków w przychodach wynosi 70 %. Udział w przychodach z gminy Kobylnica to 14 %, a gminy Słupsk 16 %.

Rysunek 69 Struktura ilościowa odbioru ścieków na obszarze działalności Spółki

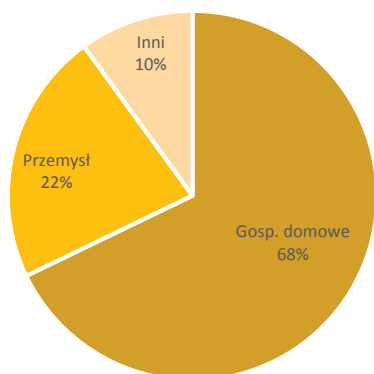
Tabela 51 Dynamika zmian sprzedaży i przychodów z tytułu odbioru ścieków w latach 2013-2017

Rok	Ilość odebranych ścieków	Wartość przychodów z odbioru ścieków	Zmiana ilości odebranych ścieków do roku poprzedniego	Zmiana przychodów z tytułu odbioru ścieków do roku poprzedniego
	tys. m ³	tys. zł	%	%
2013	5 266	26 712,3	-3,4	3,2
2014	5 239	27 437,0	-0,5	2,7
2015	5 257	28 016,6	0,3	2,1
2016	5 310	29 134,2	1,0	4,0
2017	5 443	30 374,9	2,5	4,2

Rysunek 70 Sprzedaż usług odprowadzania ścieków wg gmin w latach 2013 – 2017 [tys. m³]

3.1.5 SPRZEDAŻ USŁUG ZBIOROWEGO ODPROWADZANIA ŚCIEKÓW - MIASTO SŁUPSK

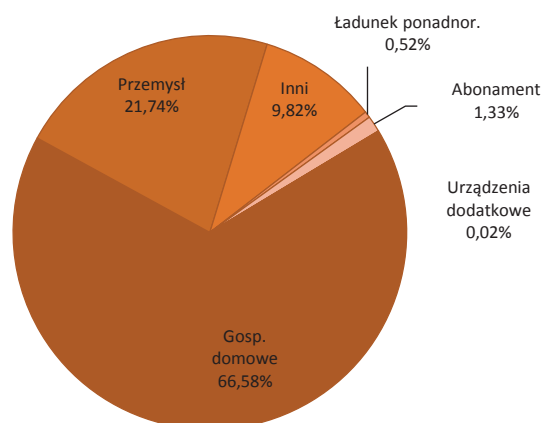

Rysunek 71 Struktura sprzedaży wg odbiorców usług kanalizacyjnych w Słupsku w 2017 r.

W roku 2017 ilość ścieków odprowadzanych od odbiorców z grupy taryfowej:

- gospodarstwa domowe zmniejszyła się o 54,7 tys. m³;
- przemysł wzrosła o 129,7 tys. m³;
- pozostali odbiorcy - zmniejszyła się o 5,3 tys. m³.

W roku 2017 sprzedaż usług kanalizacyjnych na obszarze Słupska **zwiększyła się 69,7 tys. m³**.

Rysunek 72 . Rozkład przychodów ze sprzedaży usług odprowadzania ścieków w Słupsku w roku 2017

Tabela 52 Sprzedaż usług odprowadzania ścieków w Słupsku wg taryf w latach 2013- 2017

Rok	Ilość w tys. m ³				Abonament za gotowość w szt.	Abonament za liczniki dodatkowe w szt.
	Gospodarstwa domowe	Przemysł	Inni odbiorcy	Ogółem		
2013	3 252,5	755,7	445,4	4 453,6		
2014	3 180,9	748,2	446,8	4 375,9		
2015	3 063,8	833,8	452,6	4 350,2	35 158	
2016	3 048,0	847,9	446,9	4 342,8	73510	139
2017	2 993,3	977,6	441,6	4 412,5	75038	429

Tabela 53 Przychody ze sprzedaży usług odprowadzania ścieków na obszarze miasta Słupska w latach 2013- 2017

Rok	Wartość w tys. zł						
	Gospodarstwa domowe	Przemysł	Inni odbiorcy	Ładunek ponadnor.	Abonament – gotowość	Abonament - rozliczenia	Ogółem
2013	14 346,24	3 325,46	1 963,41	116,99			19 752,10
2014	14 282,48	3 359,20	2 006,04	100,43			19 748,15
2015	13 842,56	3 765,96	2 044,28	166,70	131,85		19 951,35
2016	14 053,38	3 907,00	2 059,96	199,63	275,67	1,04	20 496,68
2017	14 106,69	4 606,46	2 080,73	110,03	281,68	3,22	21 188,81

Od 1.07.2017r. na obszarze miasta Słupska wzrosła o 0,07 zł cena za 1 m³ ścieków odprowadzanych we wszystkich grupach taryfowych.

Tabela 54 Zestawienie cen ścieków obowiązujących na obszarze miasta Słupska w latach 2013-2017 [bez VAT]

Okres obowiązywania	1.07.2012 - 30.06.2013	1.07.2013 - 30.06.2014	1.07.2014 - 30.06.2015	1.07.2015 - 30.06.2016	1.07.2016 - 30.06.2017	1.07.2017 - 10.06.2018
Podstawa prawna	Art. 24 ustawy	Uchwała nr XXXVI/508/13 RM z 29.05.2013	Uchwała nr LIV/710/14 RM z 28.05.2014	Art. 24 ustawy	Uchwała nr XXV/296/16 RM z 25.05.2016	Uchwała nr XXXIX/494/17 RM z 31.05.2017,
Grupy taryfowe w zł/m ³						
Gospodarstwa domowe	4,34	4,49	4,49	4,55	4,68	4,75
Przemysł	4,34	4,49	4,49	4,55	4,68	4,75
Inni	4,34	4,49	4,49	4,55	4,68	4,75
Abonament w zł/m-c						
Utrzymanie w gotowości urządzeń kanalizacyjnych				3,75	3,75	3,75
Rozliczanie liczników dodatkowych odbiorców				7,50	7,50	7,50

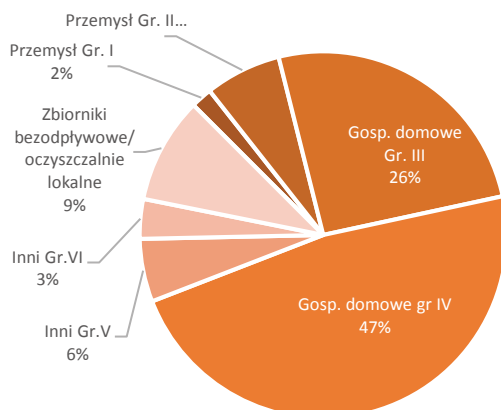
Cena wskaźnikowa przedstawia przychody ze sprzedaży usług zbiorowego odprowadzania ścieków w przeliczeniu na 1 m³ ścieków. Cena uwzględnia przychody od poszczególnych grup taryfowych odbiorców oraz przychody z tytułu przekroczenia dopuszczalnego ładunku w ściekach przemysłowych. Niweluje różnice wynikające z różnych terminów wprowadzania taryf w życie.

Tabela 55 Cena wskaźnikowa w zł za 1 m³ ścieków w latach 2013-2017

Rok	Cena wskaźnikowa w Słupsku w zł/m ³	Średnia cena wskaźnikowa dla miejscowości 20-100 tys. w zł/m ³
2013	4,43	5,83
2014	4,51	5,85
2015	4,59	6,76
2016	4,72	
2017	4,80	

Na koniec 2017 roku w Słupsku - na podstawie wspólnych ustaleń z Urzędem Miejskim w Słupsku – zidentyfikowano 76 nieruchomości nie przyłączonych do systemu sieci kanalizacji sanitarnej. Są to niektóre nieruchomości w rejonie ulic: Spacerowa, Zamiejska, Sportowa, Poznańska, Legionów Polskich, B. Chrobrego, S. Banacha, Leszczyńskiego, Klonowa, Riedla, Nalepy, Zamiejskiej i innych. Właściciele tych posesji posiadają zbiorniki bezodpływowe lub odprowadzają ścieki w inny sposób.

3.1.6 SPRZEDAŻ USŁUG ZBIOROWEGO ODPROWADZANIA ŚCIEKÓW - GMINA KOBYLNICA

Ilość odprowadzanych ścieków z obszaru gminy Kobylnica w roku 2017 zwiększyła się o 29,44 tys. m³ tj. około 8,9 %. W 2017 r. przychody z tytułu usług odprowadzania ścieków wzrosły o 295,89 tys. zł tj. o około 7,5 %.

O 1,67 zł za 1 m³ obniżyła się opłata za ścieki odprowadzane do zbiorników bezodpływowych i lokalnych oczyszczalni ścieków.

Rysunek 73 Struktura przychodów za odbiór ścieków w gminie Kobylnica w 2017 roku wg grup taryfowych

Tabela 56 Sprzedaż usług odprowadzania ścieków wg taryf w latach 2013- 2017 w tys. m³

Rok	Grupa taryfowa							Ogółem w tys. m³
	Przemysł		Gospodarstwa domowe		Pozostali odbiorcy		zbiorniki bezodpływ.	
	Grupa I	Grupa II	Grupa III	Grupa IV	Grupa V	Grupa VI		
2013	9,22	10,78	81,95	136,44	20,03	8,94	15,72	283,08
2014	4,58	15,61	84,31	147,19	17,37	9,29	15,59	293,94
2015	4,72	15,93	80,47	159,79	15,08	9,80	15,25	300,94
2016	5,16	20,84	83,03	178,55	14,88	11,91	15,07	329,44
2017	5,98	27,77	81,31	196,54	17,69	14,46	15,13	358,88

Tabela 57 Przychody ze sprzedaży usług odprowadzania ścieków wg taryf w latach 2013 – 2017 w tys. zł

Rok	Grupa taryfowa							Ogółem w tys. zł
	Przemysł		Gospodarstwa domowe		Pozostali odbiorcy		zbiorniki bezodpływ.	
	Grupa I	Grupa II	Grupa III	Grupa IV	Grupa V	Grupa VI		
2013	109,92	106,62	1 039,16	1 349,31	254,58	88,40	417,87	3 365,86
2014	58,58	155,79	1 079,00	1 468,78	222,97	92,77	414,81	3 492,70
2015	61,54	160,63	1 048,87	1 611,17	196,56	98,96	407,50	3 585,23
2016	68,50	212,73	1 100,63	1 822,99	197,16	121,59	404,80	3928,40
2017	79,28	283,53	1 078,14	2 006,66	234,35	147,68	394,65	4224,29

Tabela 58 Zestawienie cen ścieków obowiązujących na obszarze gminy Kobylnica w latach 2013-2017 [zł/m³ bez VAT]

Grupy taryfowe	Okres obowiązywania				
	1.07.2013 – 30.06.2014	1.07.2014 – 30.06.2015	1.07.2015- 30.06.2016	1.07.2016- 30.06.2017	1.07.2017- 10.06.2018
	Uchwała RG Nr XXXVI/326/2013 i XXXVI/325/2013 z 16.05.2013r.	Uchwała RG Nr XLVIII/456/2014 i XLVIII/455/2014 z 12.06.2014r.	Uchwała RG nr XII/63/2015 z 7.05.2015r.	Uchwała RG nr XXVII/227/2016 i XXVII/228/2016 z 19.05.2016r.	Uchwała RG nr XL/338/2017 i XL/339/z 25.05.2017r
Grupa I. Przemysł z przepompowniami przydomowymi będącymi własnością gminy	12,83	12,83	13,26	13,26	13,26
Grupa II. Przemysł - inni niż w grupie I	9,98	9,98	10,21	10,21	10,21
Grupa III. Gospodarstwa domowe z przepompowniami przydomowymi będącymi własnością gminy	12,83	12,83	13,26	13,26	13,26
Grupa IV. Gospodarstwa domowe inne niż w grupie III	9,98	9,98	10,21	10,21	10,21
Grupa V. Pozostali odbiorcy usług z przepompowniami przydomowymi będącymi własnością gminy	12,83	12,83	13,26	13,26	13,26
Grupa VI. Pozostali odbiorcy usług inni niż w grupie V	9,98	9,98	10,21	10,21	10,21
Ścieki odprowadzane do gminnego zbiornika bezodpływowego/ lokalnej oczyszczalni ścieków	26,61	26,61	26,85	26,85	25,18

Ze względu na występowanie na terenie gminy Kobylnica kanalizacji ciśnieniowej, we wszystkich podstawowych grupach odbiorców usług dodatkowo wyodrębniono odbiorców, którzy posiadają przydomowe przepompownie będące własnością przedsiębiorstwa. W miejscowościach Dobrzęcino, Kczewo, Wrząca, Zagórki, Płaszewo, Runowo Sławieńskie spółka świadczy usługi zbiorowego odprowadzania ścieków. Sieć kanalizacyjna w miejscowościach: Dobrzęcino, Wrząca, Zagórki, Płaszewo i Runowo Sławieńskie zakończona jest gminnym zbiornikiem bezodpływowym, z którego ścieki dowożone są do oczyszczalni ścieków w Słupsku. W miejscowości Kczewo znajduje się lokalna oczyszczalnia ścieków.

Podstawową i reprezentatywną grupą taryfową, w której występuje największa sprzedaż stanowiąca niespełna 50% przychodów jest grupa IV – gospodarstwa domowe bez przepompowni ścieków eksploatowanej przez Spółkę.

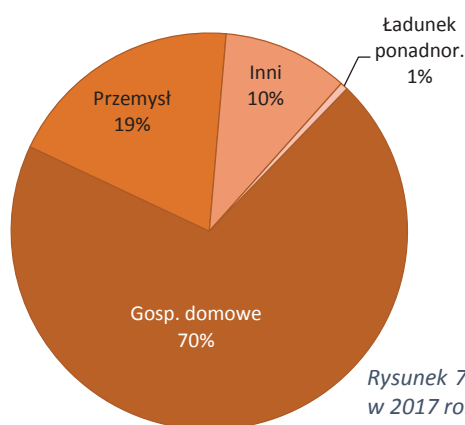
Dla odbiorców należących do III i IV grupy dopłata gminy wynosi 4,63 zł/m³ ścieków (5,00 zł/m³ wraz z podatkiem VAT- 8 %). Dla odbiorców odprowadzających ścieki do systemu kanalizacji sanitarnej zakończonego zbiornikiem bezodpływowym lub lokalną oczyszczalnią ścieków dopłata gminy wynosi 18,56 zł/m³.

Cena wskaźnikowa przedstawia przychody ze sprzedaży usług zbiorowego odprowadzania ścieków do jednolitego systemu kanalizacji sanitarnej zakończonego oczyszczalnią ścieków w Słupsku w przeliczeniu na 1 m³ ścieków. Cena uwzględnia przychody od poszczególnych grup taryfowych odbiorców. Niweluje różnice wynikające z różnych terminów wprowadzania taryf w życie.

Tabela 59 Cena wskaźnikowa w zł za 1 m³ ścieków w latach 2013-2017

Rok	Cena wskaźnikowa w gm. Kobylnica w zł/m ³	Średnia cena wskaźnikowa dla obszarów do 20 tys. mieszkańców w zł/m ³
2013	11,03	5,82
2014	11,06	8,90
2015	11,91	6,67
2016	11,92	
2017	11,14	

3.1.7 SPRZEDAŻ USŁUG ZBIOROWEGO ODPROWADZANIA ŚCIEKÓW - GMINA SŁUPSK

Rysunek 74 Struktura przychodów wg grup taryfowych w 2017 roku w gminie Słupsk

Od roku 2013 nie zmieniała się cena za 1 m³ ścieków odprowadzanych od odbiorców na obszarze gminy Słupsk do jednolitego systemu kanalizacji sanitarnej zakończonego oczyszczalnią ścieków w Słupsku. Ilość odprowadzanych ścieków z obszaru gminy Słupsk z roku na rok wzrasta i w 2017 r. zwiększyła się o 34,24 tys. m³ tj. około 5,4 %. Dopłata z budżetu gminy dla odbiorców zaliczonych do grupy gospodarstw domowych była taka jak w latach poprzednich i wynosiła 1,40 zł/m³ ścieków.

Tabela 60 Sprzedaż usług odprowadzania ścieków w gminie Słupsk wg taryf w latach 2013- 2017 [tys. m³]

ROK	Gospodarstwa domowe	Przemysł	Inni odbiorcy	Hurt	Ogółem
2013	396,97	66,18	65,58	0	528,73
2014	422,76	75,14	70,83	0	568,73
2015	442,90	91,91	71,42	0	606,23
2016	459,75	115,21	62,31	0	637,27
2017	471,51	130,77	69,23	0	671,51

Tabela 61 Przychody ze sprzedaży usług odprowadzania ścieków wg taryf w latach 2013- 2017 [tys. zł]

ROK	Gospodarstwa domowe	Przemysł	Pozostali odbiorcy	ładunek ponadnor.	Ogółem
2013	2 781,37	466,58	463,34	22,33	3 733,62
2014	3 101,99	550,56	518,17	25,40	4 196,12
2015	3 250,74	674,62	524,19	30,44	4 479,99
2016	3 374,67	845,66	457,35	30,79	4 708,47
2017	3 460,85	959,84	508,17	30,57	4 959,43

Tabela 62 Zestawienie cen ścieków obowiązujących na obszarze gminy Słupsk w latach 2013-2017

Grupy taryfowe	Okres obowiązywania				
	1.07.2013 – 30.06.2014	1.07.2014 – 30.06.2015	1.07.2015 – 30.06.2016	1.07.2016 – 30.06.2017	1.07.2017 – 10.06.2018
	Uchwała nr XXVIII/278/2013 z 24.05.2013	Uchwała nr XXXVII/403/2014 z 9.05.2014	Uchwała nr VII/87/2015 z 27.05.2015	Uchwały nr XVIII/213/2016 i XIX/216.2016 z 24.05.2016	Uchwała nr XXX/378/2017 z 26.04.2017,
Grupa I. Gosp. domowe	7,34	7,34	7,34	7,34	7,34
Grupa II. Przemysł	7,34	7,34	7,34	7,34	7,34
Grupa III. Pozostali	7,34	7,34	7,34	7,34	7,34

Tabela 63 Cena wskaźnikowa w zł za 1 m³ ścieków w latach 2013-2017 [zł/m³]

Rok	Gmina Słupsk	Średnia dla obszarów do 20 tys. mieszkańców
2013	7,06	5,82
2014	7,38	8,90
2015	7,39	6,67
2016	7,39	
2017	7,39	

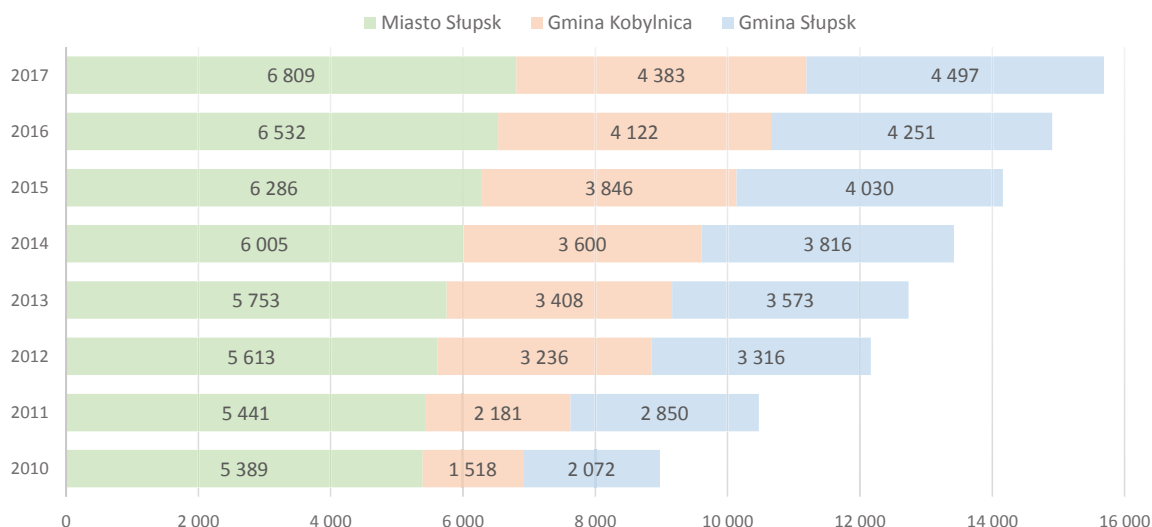
3.2 SPRZEDAŻ POZOSTAŁA

W roku 2017 inne przychody spółki wyniosły 1 080 804 zł. W pozycji inne przychody, w tym OZE zawarte są między innymi przychody z tytułu sprzedaży praw majątkowych OZE, refakturowania niektórych usług, sprzedaży materiałów tym złomu, dzierżawy, najmu, sprzedaży środków trwałych, rozliczeń z pracownikami, itp.

Tabela 64 Struktura przychodów ze sprzedaży pozostałej w poszczególnych latach

Dział	Rodzaj usług	2012	2013	2014	2015	2016	2017
DOK, PE	Usługi dot. zbiorowego zaopatrzenia, wodomierze dodatkowe, odcięcia usług	42 147	63 705	48 250	61 546	59 322	55 954
PT	Uzgodnienia, opinie techniczne	51 126	44 705	43 129	47 695	53 465	50 676
PE	Usługi na sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, odbiory techniczne	83 993	93 036	91 423	147 222	157 086	85 558
PS	Usługi sprzętowe i transportowe	32 820	20 381	10 038	8 132	5 296	1 909
LAB	Usługi laboratoryjne	54 442	43 868	62 403	68 194	75 885	84 195
OS	Usługi oczyszczalni, przyjmowanie odpadów, nieczystości ciekłych, sprzedaż kompostu	891 307	646 525	466 200	229 932	360 487	142 985
PI	Usługi techniczne	33 191	154 000	0	29 691	87 156	99 326
Razem usługi dodatkowe		1 189 026	1 066 221	721 433	592 412	798 697	520 603
Inne przychody, w tym OZE		1 030 377	1 830 530	962 316	324 581	267 901	560 201
Ogółem		2 219 403	2 896 751	1 683 749	916 993	1 066 598	1 080 804

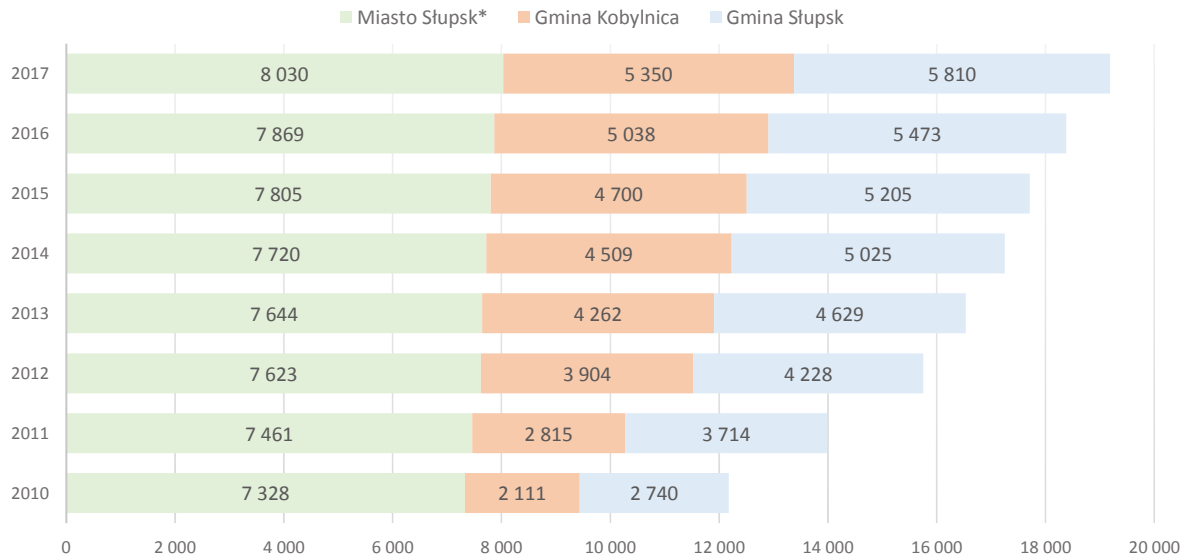
3.3 ODBIORCY USŁUG I PUNKTY ROZLICZENIOWE

Rysunek 75 Zmiana ilości odbiorców usług w poszczególnych gminach w latach 2010-2017

Wraz ze wzrostem liczby odbiorców wzrasta liczba rozliczanych punktów pomiarowych. W 2017 roku łączna ilość odbiorców wyniosła 15 689, a liczba punktów rozliczeniowych 19 190 szt. (wodomierzy).

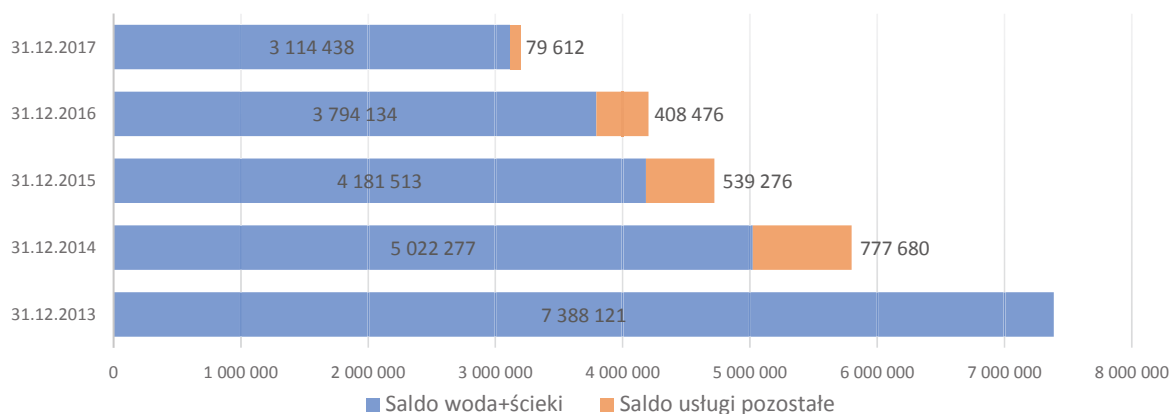
Ilość obsługiwanych punktów rozliczeniowych w Słupsku stanowi 42 % ogólnej liczby punktów będących w ewidencji przedsiębiorstwa, Gmina Kobylnica 28% i Gmina Słupsk 30%.

Rysunek 76 Zmiana liczby punktów rozliczeniowych w poszczególnych gminach w latach 2010-2017 (*z uwzględnieniem rozliczania wody ciepłej z wymiennikowni grupowych)

3.4 WINDYKACJA NALEŻNOŚCI

Na dzień 31.12.2017 r. **saldo** należności z tytułu świadczenia usług dostarczania wody i odprowadzania ścieków oraz sprzedaży pozostałej **wynosi 3 194 050 zł**. W stosunku do roku ubiegłego **zmniejszyło się o 1 008 560 zł**. Saldo należności z tytułu świadczenia usług podstawowych wynosi 3 114 438 zł. Najniższe było na koniec marca i wyniosło 2 945 340 zł. Ogólny wskaźnik obrotu należności z tytułu usług dostarczania wody i odprowadzania wyliczony na dzień 31.12.2017 r. wynosi 24 dni.

Rysunek 77 Saldo rozrachunków z tytułu sprzedaży w latach 2013-2017 [zł]

Rysunek 78 Stan obrotów z tytułu sprzedaży w roku 2017 [zł]

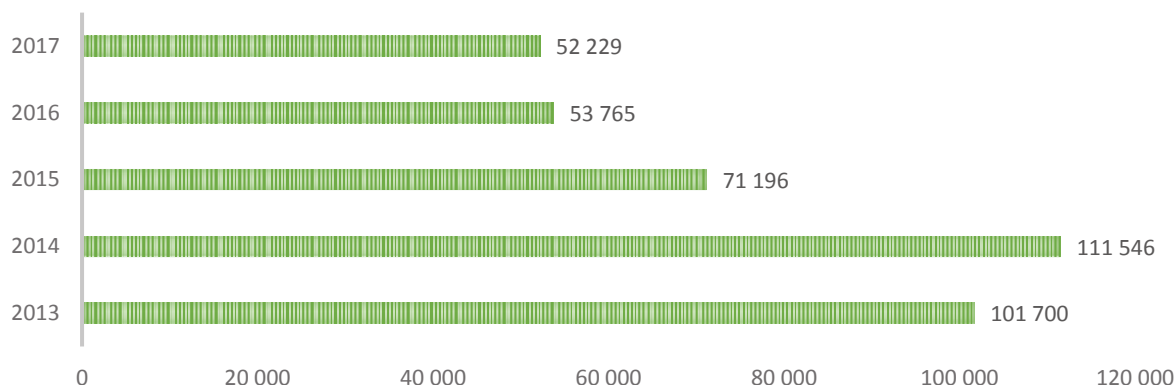
Tabela 65 Wskaźnik ściągłości należności w roku 2017 wg gmin w porównaniu do średniego wskaźnika w Polsce

Gmina	Suma wpłat w zł	Przychód brutto w zł	Wskaźnik ściągłości należności w %	Średni wskaźnik w Polsce w 2015 w %
Miasto Słupsk	34 790 200	34 790 220	99,99	96,3
Gmina Kobylnica	7 051 875	6 495 669	108,6	94,7
Gmina Słupsk	5 427 333	5 356 193	101,3	94,7
Ogółem	47 269 408	46 642 082	101,3	

Tabela 66 Saldo należności oraz sprzedaż brutto usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzenia ścieków wg gmin w roku 2017

Grupa odbiorców	Saldo w zł	Sprzedaż brutto w zł
	na 31.12.2017	1.01.2017r.- 31.12.2017r.
Miasto Słupsk	2 018 392	34 790 220
Gm. Kobylnica	494 819	6 495 669
Gm. Słupsk	601 227	5 356 193
Razem	3 114 438	46 642 082

W roku 2017 zapłacone odsetki naliczone z tytułu nie uregulowania należności w terminie oznaczonym na fakturze wyniosły 52 229 zł.

Rysunek 79 Wartość zapłaconych odsetek w latach 2013-2017 w zł

Tabela 67 Wartość należności umorzonych przez komornika

Odbiorcy usług	Należności nieregularne w zł			
	2014	2015	2016	2017
Odbiorcy w m. Słupsku	3 077,35	18 582,26	943,22	364,91
Odbiorcy w gminie Kobylnica	28 353,08	20 996,05	12 757,11	87 328,44
Odbiorcy w gminie Słupsk	13 677,65	29 075,05	17 075,89	43 754,36
Razem	32 361,57	60 505,48	30 776,22	131 447,71

W roku 2017 uznane za nieściągalne zostały należności dwóch największych dłużników:

- Zakład Mięśny z Wiklina: 30 988,97 zł,
- Zakład Przetwórstwa Rybnego z Kobylnicy: 82 011,24 zł.

Spółka współpracuje z gminnymi ośrodkami pomocy w zakresie identyfikacji odbiorców wykluczonych społecznie lub znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. Wielkość pomocy społecznej przyznanej odbiorcom usług, która przeznaczona została na zapłatę należności za usługi wodociągowe i kanalizacyjne wyniosła łącznie 11 337,61 zł.

Tabela 68 Pomoc społeczna w zł w latach 2014-2017

	2014	2015	2016	2017
Gmina Słupsk	5 110,25	5 036,79	9 559,11	5 232,41
Gmina Kobylnica	22 415,53	16 000,03	2 762,54	6 105,20
Razem	27 525,78	21 036,82	12 321,65	11 337,61

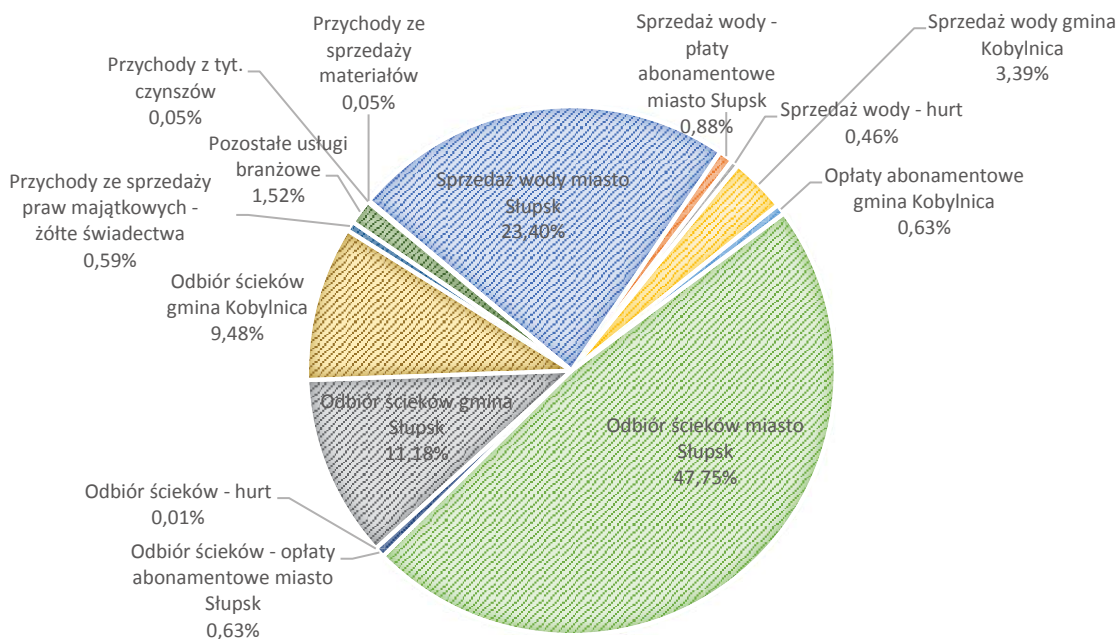
4 SYTUACJA FINANSOWA SPÓŁKI

4.1 DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

W 2017 R. SPÓŁKA OSIĄGNĘŁA Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ PRZYCHODY W WYSOKOŚCI 44 566 020,32 ZŁ.

Tabela 69. Przychody spółki w latach 2016-2017.

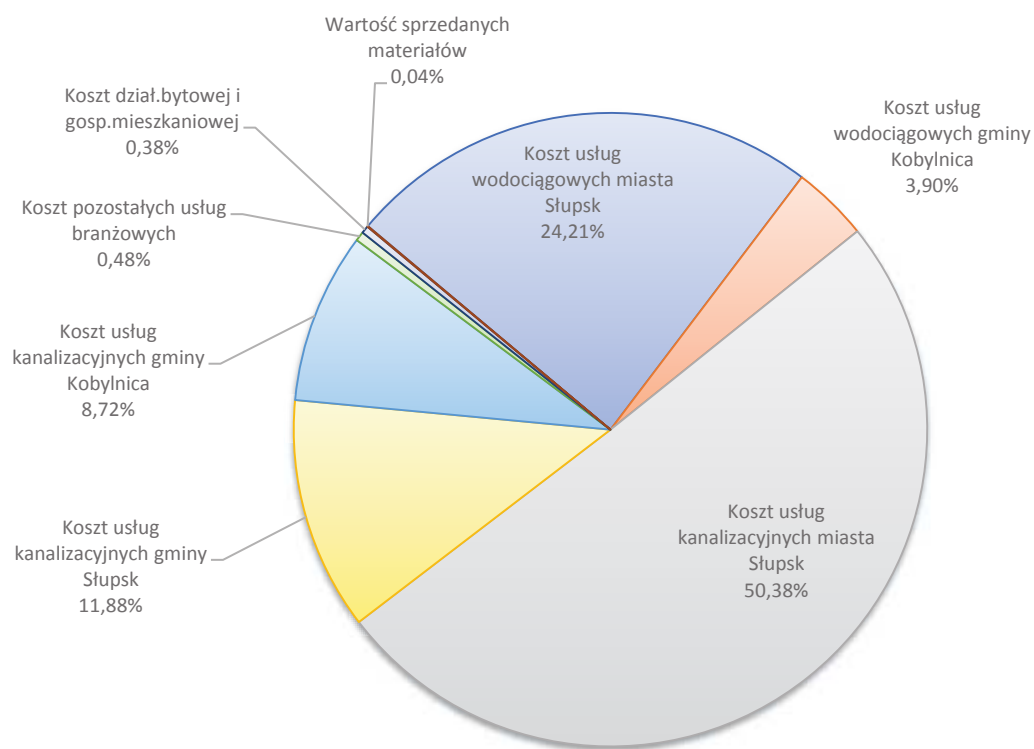
Rodzaj działalności		Wartość sprzedaży w zł		Struktura sprzedaży %
		2016	2017	
1	<i>Sprzedaż wody miasto Słupsk</i>	10 347 373,28	10 429 370,74	23,40
2	<i>Opłaty abonamentowe- woda miasto Słupsk</i>	383 674,25	391 469,88	0,88
3	<i>Sprzedaż wody - hurt</i>	134 329,02	204 395,40	0,46
4	<i>Sprzedaż wody gmina Kobylnica</i>	1 452 581,32	1 509 238,62	3,39
5	<i>Opłaty abonamentowe gmina Kobylnica</i>	265 826,14	281 059,33	0,63
6	<i>Odbiór ścieków miasto Słupsk</i>	20 445 808,66	21 279 744,90	47,73
7	<i>Odbiór ścieków - opłaty abonamentowe miasto Słupsk</i>	275 747,96	281 380,31	0,63
8	<i>Odbiór ścieków - hurt</i>	731,80	2 642,14	0,01
9	<i>Odbiór ścieków gmina Słupsk</i>	4 705 762,36	4 980 859,65	11,18
10	<i>Odbiór ścieków gmina Kobylnica</i>	3 928 412,02	4 224 297,50	9,48
11	<i>Przychody ze sprzedaży praw majątkowych- żółte świadectwa</i>		262 275,44	0,59
12	<i>Pozostałe usługi branżowe</i>	754 804,44	676 042,38	1,52
13	<i>Przychody z tyt. czynszów</i>	26 061,66	22 282,74	0,05
14	<i>Przychody ze sprzedaży materiałów</i>	62 638,78	20 961,29	0,05
Razem		42 783 751,69	44 566 020,32	100,00

Rysunek 80 Struktura przychodów ze sprzedaży w 2017 r.

Tabela 70 . Koszty działalności operacyjnej spółki w latach 2016-2017

Rodzaj kosztów		Kwota kosztów w zł		Struktura %
		2016	2017	
1	Koszt usług wodociągowych miasta Słupsk	9 928 087,23	10 350 585,80	24,21
2	Koszt usług wodociągowych gminy Kobylnica	1 584 096,04	1 668 571,26	3,90
3	Koszt usług kanalizacyjnych miasta Słupsk	20 193 835,75	21 535 869,65	50,38
4	Koszt usług kanalizacyjnych gminy Słupsk	4 634 799,50	5 078 963,27	11,88
5	Koszt usług kanalizacyjnych gminy Kobylnica	3 639 479,75	3 727 319,36	8,72
6	Koszt pozostałych usług branżowych	294 019,16	204 304,31	0,48
7	Koszt dział. bytowej i gosp. mieszkaniowej	163 935,20	163 642,69	0,38
8	Wartość sprzedanych materiałów	17 163,34	16 057,90	0,04
Razem		40 455 415,97	42 745 314,24	100,00

Rysunek 81 Struktura kosztów działalności operacyjnej w 2017 r.

Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ SPÓŁKA UZYSKAŁA DOCHÓD BRUTTO W WYSOKOŚCI 1 820 706,08 ZŁ (RENTOWNOŚĆ BRUTTO 4,09%)

Tabela 71. Struktura dochodów z działalności operacyjnej

Rodzaj działalności operacyjnej	Dochód/strata	Rentowność brutto	Udział % w zysku z działalności operacyjnej
działalność wodociągowa	796 376,91	6,21%	43,74
działalność kanalizacyjna	689 047,66	2,22%	37,85
pozostała działalność operacyjna	335 281,51	34,15%	18,41
RAZEM	1 820 706,08		100,00

Tabela 72 Koszty w układzie kalkulacyjnym działalności wodociągowej w mieście Słupsku w latach 2016-2017

Wyszczególnienie		Kwota kosztów w zł	Struktura %	Kwota kosztów w zł	Struktura %
		2016		2017	
1	Wynagrodzenia z narzutami	919 866,54	9,26	914 608,93	8,85
2	Materiały	66 947,63	0,67	72 069,23	0,70
3	Energia	1 002 197,13	10,09	1 044 323,18	10,11
4	Amortyzacja	2 058 431,05	20,73	2 069 048,32	20,02
5	Remonty	1 614 055,21	16,25	1 729 205,35	16,73
6	Pozostałe koszty	1 881 680,85	18,95	2 054 593,17	19,88
7	Koszty wydziałowe i międzywydziałowe	546 701,11	5,51	515 764,59	4,99
8	Koszty ogólnozakładowe	2 130 264,21	21,47	2 205 174,69	21,34
9	Koszty produkcji wody dla gminy Kobylnica	-290 521,35	-2,93	-270 264,60	-2,62
Ogółem		9 929 622,38	100,00	10 334 522,86	100,00
Udział w kosztach rodzajowych			24,40		24,07

Tabela 73. Koszty w układzie kalkulacyjnym działalności wodociągowej w Gminie Kobylnica w latach 2016-2017

Wyszczególnienie		Kwota kosztów w zł	Struktura %	Kwota kosztów w zł	Struktura %
		2016		2017	
1	Wynagrodzenia z narzutami	118 854,67	7,50	115 452,46	6,85
2	Materiały	209,17	0,01	2 160,62	0,13
3	Energia	89 623,28	5,66	118 858,55	7,05
4	Amortyzacja	185 862,59	11,73	179 762,59	10,66
5	Remonty	526 242,19	33,22	608 506,96	36,09
6	Pozostałe koszty	65 085,80	4,11	83 468,03	4,95
7	Koszty wydziałowe i międzywydziałowe	69 503,79	4,39	60 452,57	3,59
8	Koszty ogólnozakładowe	238 193,20	15,04	247 152,17	14,66
9	Koszty produkcji wody (przesył z ujęć miejskich)	290 521,35	18,34	270 264,60	16,02
Ogółem		1 584 096,04	100,00	1 686 078,55	100,00
Udział w kosztach rodzajowych			3,89		3,93

Tabela 74. Koszty w układzie kalkulacyjnym działalności kanalizacyjnej w mieście Słupsku w latach 2016-2017

Wyszczególnienie		Kwota kosztów w zł	Struktura %	Kwota kosztów w zł	Struktura %
		2016		2017	
1	Wynagrodzenia z narzutami	2 329 405,94	11,54	2 408 452,87	11,17
2	Materiały	2 039 997,31	10,11	2 117 420,21	9,82
3	Energia	1 336 358,65	6,62	1 051 098,86	4,87
4	Amortyzacja	5 082 505,63	25,19	5 338 261,26	24,75
5	Remonty	1 723 165,75	8,54	1 908 221,48	8,85
6	Pozostałe koszty	3 140 321,37	15,57	3 920 641,40	18,18
7	Koszty wydziałowe i międzywydziałowe	2 935 297,03	14,55	3 093 164,36	14,34
8	Koszty ogólnozakładowe	4 754 493,57	23,56	5 153 060,34	23,88
9	Koszty oczyszczania ścieków z Gminy Słupsk	-2 090 302,75	-10,36	-2 230 518,85	-10,34
10	Koszty oczyszczania ścieków z Gminy Kobylnica	-1 072 526,75	-5,32	-1 190 661,48	-5,52
Ogółem		20 178 715,75	100,00	21 569 140,45	100,00
zmiana stanu produktów gotowych		15 120,00		33 180,00	
udział w kosztach rodzajowych			49,58		50,24

Tabela 75. Koszty w układzie kalkulacyjnym działalności kanalizacyjnej w Gminie Kobylnica w latach 2016-2017

Wyszczególnienie		Kwota kosztów w zł	Struktura %	Kwota kosztów w zł	Struktura %
		2016		2017	
1	Wynagrodzenia z narzutami	189 940,86	5,22	172 340,01	4,62
2	Materiały	72 100,58	1,98	71 375,29	1,91
3	Energia	170 614,66	4,69	137 308,69	3,68
4	Amortyzacja	825 339,61	22,68	828 759,60	22,21
5	Remonty	299 771,96	8,24	310 793,41	8,33
6	Pozostałe koszty	706 100,04	19,40	725 294,37	19,44
7	Koszty wydziałowe i międzywydziałowe	292 630,80	8,04	286 103,75	7,67
8	Koszty ogólnozakładowe	10 454,49	0,29	8 927,49	0,24
9	Koszty oczyszczania ścieków	1 072 526,75	29,46	1 190 661,48	31,90
Ogółem		3 639 479,75	100,00	3 731 564,09	100,00
Udział w kosztach rodzajowych			8,94		8,69

Tabela 76. Koszty w układzie kalkulacyjnym działalności kanalizacyjnej w Gminie Słupsk w latach 2016-2017

Wyszczególnienie		Kwota kosztów w zł	Struktura %	Kwota kosztów w zł	Struktura %
		2016		2017	
1	Wynagrodzenia z narzutami	134 043,67	2,89	157 195,88	3,10
2	Materiały	30 129,51	0,65	43 210,89	0,85
3	Energia	467 132,68	10,08	519 680,95	10,24
4	Amortyzacja	273 173,43	5,89	396 082,20	7,81
6	Pozostałe koszty	1 576 945,81	34,02	1 645 126,06	32,42
7	Koszty wydziałowe i międzywydziałowe	63 071,65	1,36	82 903,71	1,63
8	Koszty oczyszczania ścieków	2 090 302,75	45,11	2 230 518,85	43,95
Ogółem		4 634 799,50	100,00	5 074 718,54	100,00
Udział w kosztach rodzajowych			11,39		11,82

Tabela 77 . Koszty w układzie kalkulacyjnym działalności wodociągowo-kanalizacyjnej w latach 2016-2017

Wyszczególnienie		Wartość w zł	Wartość w zł	Dynamika %	Odchylenie bezwzględne w zł
		2016	2017	2017:2016	2017-2016
1	Wynagrodzenia z narzutami	3 692 111,68	3 768 050,15	102,06	75 938,47
2	Materiały	2 209 384,2	2 306 236,24	104,38	96 852,04
3	Energia	3 065 926,4	2 871 270,23	93,65	-194 656,17
4	Amortyzacja	8 425 312,31	8 811 913,97	104,59	386 601,66
5	Remonty	4 163 235,11	4 556 727,2	109,45	393 492,09
6	Pozostałe koszty	7 370 133,87	8 429 123,03	114,37	1 058 989,16
7	Koszty wydziałowe i międzywydziałowe	3 907 204,38	4 038 388,98	103,36	131 184,60
8	Koszty ogólnozakładowe	7 371 598,67	7 861 466,86	106,65	489 868,19
9	W tym : koszty produkcji wody dla gminy Kobylnica	290 521,35	270 264,6	93,03	-20 256,75
10	W tym : koszty oczyszczania ścieków z gmin	3 162 829,5	3 421 180,33	108,17	258 350,83
Ogółem		40 204 906,62	42 643 176,66	106,06	2 438 270,04

4.2 KOSZTY RODZAJOWE W LATACH 2016-2017

Tabela 78. Koszty w układzie rodzajowym w latach 2016-2017

Wyszczególnienie		Wykonanie	Wykonanie	Struktura 2017
		2016	2017	%
1	Amortyzacja	9 853 833,58	10 248 673,25	23,87
2	Materiały	2 494 955,57	2 623 341,45	6,11
3	Paliwo	501 036,12	522 903,76	1,22
4	Odczynniki	1 093 445,24	1 052 567,08	2,45
5	Energia elektryczna	2 598 197,55	2 654 956,08	6,18
6	Energia elektryczna zużyta na potrzeby c.o.	126 557,35	129 078,49	0,30
7	Gaz	478 669,81	238 677,44	0,56
8	Usługi łączności	74 385,09	61 810,40	0,14
9	Usługi informatyki	77 971,59	160 444,30	0,37
10	Usługi komunalne	366 153,02	386 114,31	0,90
11	Usługi transportowe	15 728,64	23 953,93	0,06
12	Remonty obce	1 149 959,73	1 256 284,31	2,93
13	Usługi ochrony zdrowia	5 423,28	13 130,35	0,03
14	Pozostałe usługi obce	3 410 170,28	3 816 843,70	8,89
15	Wynagrodzenia	10 762 729,35	11 318 443,37	26,36
16	Składki na ubezpieczenie społeczne	2 042 778,46	2 136 001,69	4,98
17	Odpis na fundusz socjalny	237 659,83	254 272,69	0,59
18	Inne świadczenia na rzecz pracowników	167 339,34	176 278,73	0,41
a)	w tym: szkolenia	65 484,60	71 840,40	0,17
19	Podróże służbowe	39 534,00	37 118,34	0,09
20	Koszty reprezentacji	42 417,22	77 727,58	0,18
21	Usługi reklamy	11 565,53	12 110,00	0,03
22	Opłata za wieczyste użytkowanie gruntów	79 320,10	64 460,08	0,15
23	Podatek od nieruchomości	3 693 352,70	4 147 522,00	9,66
24	Podatek od środków transportu	3 515,00	3 624,00	0,01
25	Ubezpieczenia majątku	194 402,00	164 770,00	0,38
26	Opłaty skarbowe	2 162,50	1 781,80	0,00
27	Opłaty za korzystanie ze środowiska	605 970,00	677 073,00	1,58
28	Podatek VAT nie podlegający odliczeniu	11655,55	4 696,03	0,01
29	PFRON	43 128,00	59 293,00	0,14
30	Czynsze i dzierżawy	23 866,84	25 477,38	0,06
31	Podatek akcyzowy	200745	211 708,00	0,49
32	Podatek rolny	572	504,00	0,00
33	Podatek od czynności cywilno-prawnych	0	3 725,00	0,01
34	Opłata za służebność gruntów	1 798,00	53 828,50	0,13
35	Opłata za zajęcie pasa drogowego oraz umieszczenie urządzeń w pasach drogowych	288 500,20	310 297,52	0,72
36	Opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi	1 536,00	1 536,00	0,00
RAZEM		40 701 034,47	42 931 027,56	100,00

4.3 DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA

Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ SPÓŁKA UZYSKAŁA WYNIK -248 575,00 ZŁ.

Tabela 79. Zestawienie pozycji

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość w zł
1	Odsetki otrzymane z tytułu nieterminowego regulowania należności	+52 254,89
2	Odsetki od lokat terminowych i rachunków bankowych	+277 045,92
3	Pozostałe przychody	+0,02
4	Odsetki zapłacone	-515 059,39
5	Ujemne różnice kursowe	-8 814,30
6	Odpis aktualizujący wartość akcji w STK Ssa	-54 000,00
7	Inne koszty	-2,14
Wynik		-248 575

4.4 POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNA

Z POZOSTAŁEJ DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ UZYSKANO DOCHÓD W WYSOKOŚCI 2 328 742,44 ZŁ.

Tabela 80. Pozostałe przychody operacyjne

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość w zł
1	Rozwiązanie rezerwy z 2016r.	285 794,03
2	Rozliczenie amortyzacji od środków trwałych sfinansowanych z obcych źródeł*	2 359 933,54
3	Zwrot z US podatku dochodowego za 2010 r.	124 173,00
4	Przychody ze sprzedaży środków trwałych.	8 911,00
5	Amortyzacja prawa wieczystego użytkowania gruntu	82 191,16
6	Wadium nie podlegające zwrotowi	1 500,00
7	Refaktury za naprawy gwarancyjne	6 907,52
8	Zwrot kosztów postępowania windykacyjnego	16 965,60
9	Spłata umorzonych wierzytelności	13 736,86
10	Odszkodowanie za szkodę komunikacyjną	784,66
Razem		2 900 897,37

* Wyjaśnienia do pozycji 2 „Rozliczenie amortyzacji od środków trwałych sfinansowanych z obcych środków”. - W latach ubiegłych spółka pozyskiwała zewnętrzne środki na finansowanie inwestycji. Zgodnie z art.41 ust.1 pkt 2 ustawy o rachunkowości środki pieniężne otrzymane na sfinansowanie nabycia lub wytworzenia środków trwałych, w tym także środków trwałych w budowie oraz prac rozwojowych, jeżeli stosownie do innych ustaw nie zwiększają one kapitałów (funduszy) własnych należy zaliczyć do rozliczeń międzyokresowych przychodów.

Odpisy amortyzacyjne od majątku sfinansowanego z zewnętrznych środków (dotacji) skutkują zmniejszaniem wartości pozycji bilansowej rozliczeń międzyokresowych przychodów i równoległe zwiększeniem pozostałych przychodów operacyjnych w rachunku zysków i strat, w wysokości naliczonej amortyzacji. Tym samym odpisy amortyzacyjne wpływają na wysokość zysku, który nie

znajduje pokrycia w przepływach pieniężnych. Jeżeli zakup środków trwałych został tylko w części sfinansowany dotacją, wówczas do pozostałych przychodów operacyjnych zalicza się tę część odpisów amortyzacyjnych, która odpowiada udziałowi otrzymanej dotacji w wartości początkowej majątku trwałego.

Tabela 81 . Pozostałe koszty operacyjne

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość w zł
1	Amortyzacja budynku mieszkalnego	2 213,24
2	Składka na rzecz organizacji	5 390,50
3	Koszty postępowania sądowego , komorniczego, koszty zastępstwa procesowego	14 243,32
4	Likwidacja środków trwałych – nieumorzona wartość	65 385 ,10
5	Odpisane należności	150 971,50
6	Odpis aktualizujący należności	210 042,52
7	Podatek VAT	10 972,82
8	Likwidacja materiałów zbędnych i nieużytecznych	2 460,81
9	Koszty ubezpieczenia Organów Spółki	7 500,00
10	Opłaty za wydanie decyzji	2 441,00
11	Koszty Klastra energetycznego	87 268,11
12	Pozostałe	13 266,01
Razem		572 154,93

4.5 WYNIK FINANSOWY

ZA 2017 ROK WYNIK FINANSOWY NETTO SPÓŁKA ZAMKNEŁA KWOTĄ 2 940 779,52 ZŁ

Tabela 82. Zestawienie pozycji wyniku finansowego

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość w zł
1	Przychody ze sprzedaży i zrównane z nimi	44 767 791,54
2	Koszty działalności operacyjnej	-42 947 085,46
3	Zysk z działalności operacyjnej	1 820 706,08
4	Pozostałe przychody operacyjne	2 891 986,37
5	Pozostałe koszty operacyjne	-563 243,93
6	Przychody finansowe	329 300,83
7	Koszty finansowe	-577 875,83
8	Dochód brutto	3 900 873,52
10	Podatek dochodowy za rok 2017	-946 749
11	Aktywa z tytułu podatku odroczonego za rok 2016	-50 279
12	Aktywa z tytułu podatku dochodowego za rok 2017	+36 934
Dochód netto		2 940 779,52

4.6 OCENA SYTUACJI FINANSOWEJ

W załączeniu do sprawozdania z działalności przedstawiono główne wskaźniki ekonomiczno-finansowe charakteryzujące sytuację finansową spółki. Poniżej zostały omówione wskaźniki istotne dla oceny kondycji Spółki.

4.6.1 ANALIZA WSKAŹNIKÓW MAJĄTKU I KAPITAŁÓW

Wskaźnik struktury majątku trwałego w majątku ogółem wyniósł 89,93% i uległ obniżeniu w stosunku do roku 2016 o 1,74p. p. Udział majątku obrotowego w majątku ogółem wyniósł 10,07% - wzrósł w stosunku do wskaźnika z roku 2016 o 1,74 p. p.

Wskaźnik struktury kapitałów własnych uległ zwiększeniu (z 59,647% w 2016 r. do 59,75% w 2017 r.), natomiast wskaźnik struktury kapitałów obcych (zobowiązań) uległ zmniejszeniu z 40,36% do 40,25%. Stan zobowiązań krótkoterminowych jest wyższy o kwotę 2.376.432,68 zł tj. o 25,86% i wynika głównie ze zobowiązań z tytułu realizacji inwestycji.

Zobowiązania długoterminowe obejmują pożyczki inwestycyjne, zobowiązania z tytułu umieszczenia urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych w pasach drogowych oraz zobowiązania w stosunku do Gminy Słupsk z racji nieodpłatnego użytkowania urządzeń kanalizacyjnych. Stan zobowiązań długoterminowych wzrósł o kwotę 70.368,00 zł, tj. o 0,23%.

Zwiększeniu uległ wskaźnik struktury finansowania kapitałem własnym ze 147,77% w roku 2016 do 148,45% w roku 2017.

Wskaźnik udziału kapitału własnego w finansowaniu majątku ogółem pozostał na niezmiennym poziomie i wynosi 60%.

Wskaźnik ogólnego zadłużenia krótkoterminowego zwiększył się z 4% do 5%.

Wskaźnik zobowiązań ogółem zmniejszył się z 68% do 67%.

4.6.2 ANALIZA WSKAŹNIKÓW RENTOWNOŚCI

Wskaźniki rentowności służą do oceny efektywności działań realizowanych w spółce. Przedstawiają one relacje wyniku finansowego liczonego na różnych poziomach działalności do efektów wyrażonych przychodami.

Można wyodrębnić trzy obszary analizy rentowności:

- rentowność sprzedaży,
- rentowność majątku,
- rentowność zaangażowanych kapitałów.

Rentowność sprzedaży w spółce zmniejszyła się o 1,36 p. p. i wynosi 4,09%. Rentowność netto zwiększyła się o 0,44 p. p. i wynosi 7,04%.

Rentowność kapitału własnego ROE wynosi 1,96% (2,17% w 2016r.) natomiast rentowność aktywów ROA 1,15% (1,27% w 2016r.).

4.6.3 ANALIZA WSKAŹNIKÓW PŁYNNOŚCI FINANSOWEJ

Ocena płynności finansowej polega na analizie powiązań zachodzących między składnikami majątku obrotowego, a zobowiązaniami wymagalnymi w krótkim okresie czasu.

Wskaźniki płynności finansowej umożliwiają ocenę wypłacalności spółki i jej zdolności do terminowego regulowania bieżących zobowiązań.

Porównanie wskaźników płynności finansowej:	2016 r.	2017 r.
• CR wskaźnik bieżącej płynności	2,79	2,59
• QR wskaźnik szybkiej płynności	2,58	2,39
• WSZ' wskaźnik płynności gotówkowej	1,89	1,92

Stosując do oceny płynności finansowej dane o przepływach pieniężnych, można ustalić różne relacje, które zaliczane są do wskaźników wydajności środków pieniężnych, czyli:

• wydajność sprzedaży	0,29 $\supset$ 0,28
• wydajność zysku	3,06 $\supset$ 3,04
• wydajność majątku trwałego	0,05 = 0,05
• wydajność majątku obrotowego	0,59 $\supset$ 0,49

4.6.4 ANALIZA WSKAŹNIKÓW OBROTOWOŚCI MAJĄTKU

Wskaźniki obrotowości wykorzystywane są dla majątku ogółem, jak też dla poszczególnych rodzajów majątku.

Wskaźnik obrotowości aktywów informuje o tym, jak spółka efektywnie wykorzystuje posiadany majątek, czyli ile jednostek przychodu generuje jedna jednostka zaangażowana w majątek. Pożądane jest, aby wskaźnik ten był relatywnie wysoki i wykazywał tendencję wzrostową.

Wartość tego wskaźnika w spółce wynosi w 2017 roku 0,17 - świadczy o tym, że jedna złotówka aktywów generuje przychód w wysokości siedemnastu groszy. W roku 2016 wskaźnik ten wynosił również 0,16. Jednak uwzględniając charakter działalności spółki należy uznać, że jest on na dobrym poziomie, gdyż przychody spółki nie są adekwatne do wartości aktywów, ponieważ te nie mają bezpośredniego wpływu na wielkość przychodów ze sprzedaży, a wydatki na aktywa trwałe w latach ubiegłych stanowią znaczne kwoty.

Wskaźnik obrotowości zapasów w dniach zwiększył się nieznacznie w stosunku do roku 2016. W roku 2017 wyniósł 16,72 dni i oznacza, że w spółce średnio co 16,72 dni odnawiane są zapasy.

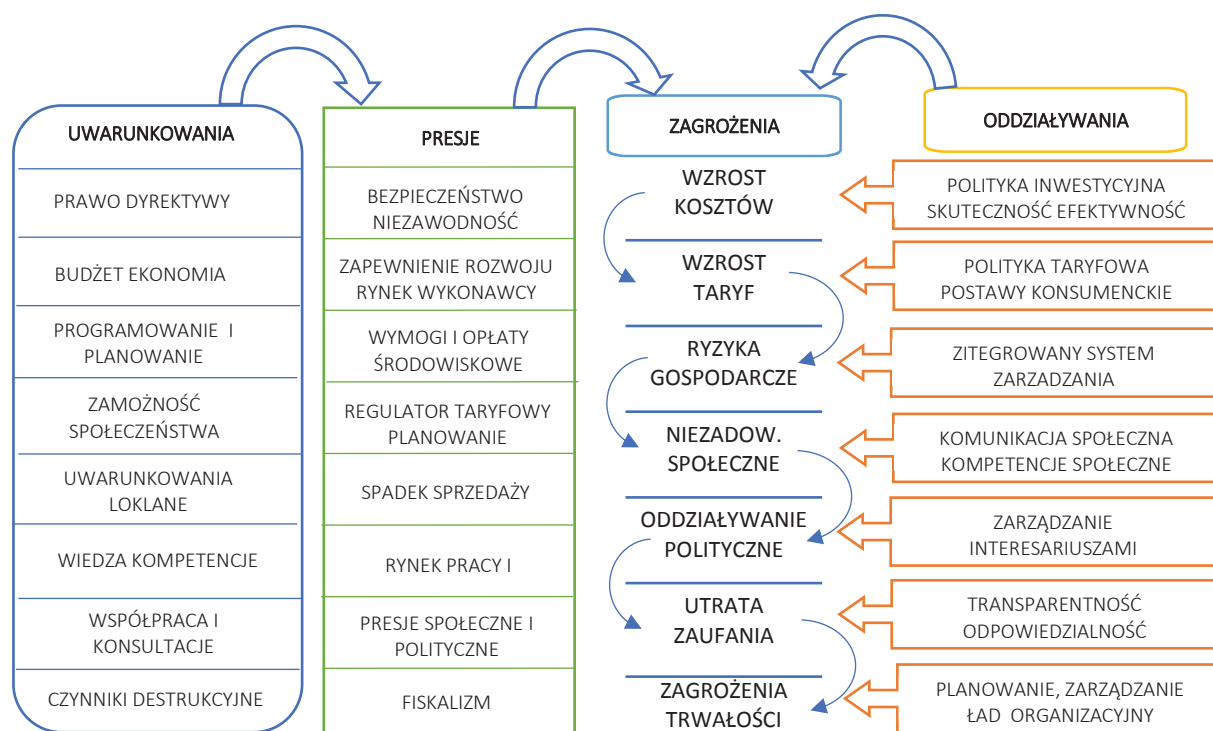
Wskaźnik rotacji należności z tytułu dostaw i usług zmniejszył się z 34,22 dni w roku 2016 do 27,64 dni w roku 2017. Wskaźnik ten wykazuje tendencję malejącą od kilku lat co jest dowodem na skuteczne dochodzenie należności za świadczone usługi.

4.6.5 ANALIZA WSKAŹNIKÓW WYDAJNOŚCI

Porównanie przychodów z kosztami danego okresu dokonuje się za pomocą wskaźnika poziomu kosztów. Im niższa jest wartość tego wskaźnika, tym relacje pomiędzy przychodami i kosztami są bardziej poprawne (wcześniej omówiona rentowność sprzedaży). Natomiast każdy wzrost wskaźnika poziomu kosztów prowadzi do pogorszenia efektywności działalności spółki. W roku 2017 wartość tego wskaźnika wynosiła w spółce 0,95 i uległa zmianie w stosunku do roku 2016 o - 0,02 p. p. Wskaźnik ten odzwierciedla poziom zysku ze sprzedaży.

5 KIERUNKI ROZWOJU SPÓŁKI

Osiągnięcie równowagi pomiędzy środowiskiem, społeczeństwem i gospodarką jest traktowane przez Spółkę jako warunek zaspokajania obecnych potrzeb bez zagrożenia dla potrzeb przyszłych pokoleń. Oczekiwania społeczne dotyczące zrównoważonego rozwoju, przejrzystości i wiarygodności ewaluują w związku z zaostrzającymi się wymaganiami prawa, wzrostem presji środowiskowych, nieefektywnym wykorzystaniem zasobów, niewłaściwą gospodarką odpadami, zmianami klimatu, degradacją ekosystemu oraz zmniejszeniem bioróżnorodności.

Rysunek 82 Podstawowe presje i oddziaływania w strategii Spółki

Przedsiębiorstwo chcąc wzmocnić swój udział w rozwoju gospodarczym i poprawie życia mieszkańców w regionie konsekwentnie realizuje ustalone i uzgodnione społecznie zadania inwestycyjne uchwalane przez poszczególne rady gmin w **Wieloletnim Planie Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych** [WPRiMUWiK]. Ze względu na charakter prowadzonej działalności oraz generalne priorytety rozwoju zarząd wyznacza kierunki działań inwestycyjnych w oparciu o strategię zrównoważonego rozwoju oraz priorytety wynikające ze **specyficznej misji przedsiębiorstwa będącego monopolem naturalnym**.

Sukces procesowego i holistycznego zarządzania zależy od zaangażowania pracowników bez względu na funkcję w organizacji, z odpowiedzialnym i efektywnym przywództwem zarządu. Ciągłe doskonalenie i podnoszenie własnych kompetencji, analiza zagrożeń i szans w powiązaniu z celami biznesowymi, strategią rozwoju i poszczególnymi politykami są niezbędnymi elementami zarządzania opartego o wdrożony w spółce model *Deminga*.

5.1 KONTEKST PRZEDSIĘBIORSTWA - CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA DZIAŁALNOŚĆ I CELE SPÓŁKI

Rysunek 83 Podstawowe cele zarządcze dla sektora wodnego
— na bazie publikacji *Principles on Water Governance OECD 2015*

Przedsiębiorstwo nie funkcjonuje w próżni, jest osadzone w sieci powiązań, kontaktów, zależności, podlega szeregowi wpływów i uwarunkowań na różnym poziomie zarządzania, co wymaga koordynacji i komunikacji. Aby skutecznie zarządzać przedsiębiorstwem kluczowa jest świadomość otoczenia, sił które na niego wpływają i konsekwencji z tego wynikających. Usługi wodociągowo-kanalizacyjne są kapitałochłonne i wymagają zaangażowania znacznych środków publicznych (np. fundusze, samorządy) i prywatnych (np. amortyzacja w taryfach). Wysoki stopień oddziaływania monopolistycznego Spółki zmniejsza poziom zaufania społecznego. Występuje silna asymetria wiedzy technicznej i ekonomicznej pomiędzy decydentami publicznymi (władza samorządowa), odbiorcami usług i przedsiębiorstwem (branża wod-kan. jest trudną dyscypliną).

Podejście holistyczne do procesu inwestycyjnego wymaga dobrego prognozowania, programowania i planowania procesów rozwojowych, a także ewaluacji i konsekwencji działania. Jednym z ważniejszych elementów zarządczych jest prawidłowe zdefiniowanie szans i zagrożeń oraz określenie trendów zmian czynników mających wpływ na działalność Spółki. Do najistotniejszych na najbliższy okres należy zaliczyć:

- istotne zmiany na rynku pracy wymagają reakcji w polityce HR i podniesienia atrakcyjności pracy w Spółce – rynek pracownika;
- istotne zmiany na rynku robót budowlanych – koniunktura inwestycyjna przy jednoczesnych zmianach rynkowych (m.in. brak pracowników) powodują presję na ceny robót, terminy i ich jakość, a tym samym na realizację wieloletnich planów inwestycyjnych w szacowanych budżetach i terminach – rynek wykonawcy;
- w 2017 roku nastąpiła istotna zmiana *Prawa Wodnego* oraz *Ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* wraz z rozporządzeniem „taryfowym” – zmienił się organ regulacyjny (Polskie Wody) oraz wydłużony został okres taryfowania do 3 lat, co zwiększa ryzyko planowania i uzgadniania polityki taryfowej i inwestycyjnej;
- trendy demograficzne i konsumpcyjne (zużycie jednostkowe) wykazują dynamikę spadkową w całej Europie, co ma negatywne przełożenie sprzedaż i na cenę jednostkową usług wod-kan.;
- długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej rośnie przy jednoczesnym spadku sprzedaży - spowodowane przede wszystkim tendencją do wzrostu znaczenia budownictwa

jednorodzinnej oraz prowadzoną polityką urbanistyczną związaną z uchwalaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie działalności Spółki, co powoduje:

- wzrost udziału kosztów kapitałowych w strukturze kosztów zbiorowego zaopatrzenia;
- wzrost kosztów związanych z utrzymaniem (liczba urządzeń do konserwacji, liczba potencjalnych awarii i strat liniowych) i funkcjonowaniem sieci (ciśnienie dyspozycyjne w sieci wodociągowej i transport ścieków);
- wzrost kosztów związanych z rozliczeniem usług – rosnąca liczba punktów rozliczeniowych – mniejsza ilość wody rozliczana przez jeden wodomierz;
- wzrost wartości majątku oraz jego różnorodność i wrażliwość wymagają wdrożenia coraz bardziej zaawansowanych metod zarządzania, implementacji nowych spójnych zasad do wszystkich działów Spółki i interesariuszy zewnętrznych;
- rosnące wymogi formalne dotyczące bezpieczeństwa wody - 7 grudnia 2017 r. weszło kolejne nowe *Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi* (poprzednia zmiana w listopadzie 2015 roku), a już została zaprezentowana treść nowej *Dyrektywy w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi*;
- wymogi dotyczące jakości oczyszczonych ścieków i przetwarzania odpadów są coraz większe, nowe pozwolenie wodno-prawne rozszerzyło zakres wskaźników zanieczyszczeń; obowiązuje zakaz składowania osadów, co powoduje ograniczoną i drogą alternatywę dla obecnie prowadzonego procesu przetwarzania osadu i zagospodarowania odpadów powstających w Spółce;
- coraz większy wpływ gospodarki wodami opadowymi i roztopowymi (lub jej braku) na rozwiązania techniczne i ekonomiczne w Spółce (przy mokrym 2017 roku ilość wód przypadkowych w sieci i na oczyszczalni wzrosła do 55%, tj. o 1,2 mln m³ w porównaniu z rokiem poprzednim) – wymaga większego zaangażowania Spółki w rozwiązanie problemów samorządów z zarządzaniem zlewniami;
- podatki - wyraźne trendy wzrostowe wynikające zarówno ze wzrostu wartości majątku Spółki, jak i polityki państwa i samorządów; dodatkowo jest nowa struktura i zakres opłat za usługi wodne powodujące wzrost opłat dotychczas określanych jako środowiskowe;
- coraz większa presja na zmniejszanie emisji i uciążliwości odorowej – przy charakterze prowadzonej przez Spółkę działalności ma to przełożenie na konieczność stosowania bardzo drogiego hermetycznych rozwiązań lub oczyszczania znacznych mas powietrza – dodatkowa presja na koszty inwestycyjne i operacyjne (chemia, energia, itp.);
- wzrost zapotrzebowania (m.in. z wdrożeniem nowych instalacji i procesów) i cen energii, spodziewany wzrost kosztów przesyłu;
- spadek cen praw majątkowych do energii odnawialnej oraz trudne do spełnienia wymogi w zakresie obowiązków dokumentowania i rozliczania energii z kogeneracji w powiązaniu z niestabilnością systemów wsparcia, docelowo likwidacja systemu certyfikatów i wdrożenie niekorzystnego dla przedsiębiorstwa wod-kan. systemu *fit in tariff* spowoduje zmniejszenie przychodów;
- wzrost ryzyka gospodarczego wynikającego m.in. z realizacji, zazwyczaj w presji czasu, dużych projektów z dofinansowaniem zewnętrznym – np. sprawy terenowo-prawne przy obiektach liniowych, oraz duży stopień zaawansowania technologicznego przy instalacjach, takich jak

oczyszczalnie – powodują znaczne ryzyko opóźnień; dodatkowym zagrożeniem jest nierzetelność wykonawcy oraz ryzyka kursowe i budowlane;

- niezawodność – wpływ na koszty związane z utrzymaniem gotowości oraz zarządzaniem prewencyjnym; konieczność wdrożenia rozwiązań redundantnych i stosowania odpowiedniej polityki materiałowej;
- ryzyko polityczne – aspekty populizmu i potencjalnych konfliktów społeczno- politycznych (szczególnie w okresie wyborów) oraz ich wpływ na spółki komunalne – presje ze strony samorządów oraz nowego regulatora taryfowego pełniącego również funkcje organu odwoławczego;
- słaba kondycja finansowa gmin – coraz mniejszy stopień zaangażowania się gmin w inwestycje wod-kan. powoduje konieczność większego obciążenia inwestycjami taryf; dodatkowo możliwości świadczenia dopłat do taryf przez gminy jest coraz mniejsza, a także presja na dywidendę;
- oczekiwania społeczne – wdrożenie kolejnych i różnorodnych rozwiązań ułatwiających różnym interesariuszom szeroki dostęp do informacji, weryfikacji oraz dowolnego sposobu rozliczeń, a także związana z tym ochrona danych (osobowych RODO i tajemnicy przedsiębiorstwa).

Pojawiające się zagrożenia i wyzwania wymagają reakcji i podjęcia działań strategicznych. To będzie wymagało dużego zaangażowania kierownictwa Spółki i wysokich kompetencji kreatywnych i merytorycznych. Dlatego duże znaczenie Spółka przywiązuje do budowania efektywnych zespołów i szkolenia kadry kierowniczej. Realizowany jest przez Zarząd program lider mający na celu budowanie zaplecza kadry zarządzającej posiadającej odpowiednie kompetencje i stanowiących zespół funkcjonujący o wspólne wartości i cele.

DOBRE PLANOWANIE I KONSEKWENCJA DZIAŁANIA

- JASNA WIZJA ROZWOJU, DOBRZE PRZYGOTOWANE PROJEKTY, AKTYWNA DZIAŁALNOŚĆ MENEDŻERSKA ZARZĄDU, ZANGAŻOWANIE ŚRODKÓW ZEWNĘTRZNYCH,
- ZARZĄDZANIE PREWENCYJNE, POMIAR I MONITOROWANIE,

ZWIĘKSZENIE ILOŚCI USŁUG

- OFERTA DLA PRZEMYSŁU I GMIN – KONSOLIDACJA NA WIELU PŁASZCZYZNACH WSPÓŁPRACY, PRZYGOTOWANIE INFRASTRUKTURY I PERSONELU DO NOWYCH PROBLEMÓW

EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE MAJĄTKU I POTENCJAŁÓW

- ROZWÓJ W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADOWEJ, ENERGETYCZNEJ, LOGISTYKA, DORADZTWO, ITP.
- ZAANGAZOWANIE W PROJEKTY ROZWOJOWE W REGIONIE, WSPÓŁPRACA Z BIZNESEM I SAMORZĄDAMI

INTELIGENTNE I INNOWACYJNE ROZWIĄZANIA TECHNOLOGICZNE I POLITYKA MATERIAŁOWA

- DOSTOSOWANE DO POTRZEB ROZWIĄZANIA, EFEKTYWNE ENERGETYCZNIE, KOMPATYBILNE, TRWAŁE I NIEZAWODNE
- WIĘKSZY UDZIAŁ B+R W PRZYGOTOWANIU ZAŁOŻEŃ INWESTYCYJNYCH, ZARZĄDZANIE PROJEKTAMI NP. PRINCE2

ZMOTYWOWANY I KOMPETENTNY ZESPÓŁ LUDZI

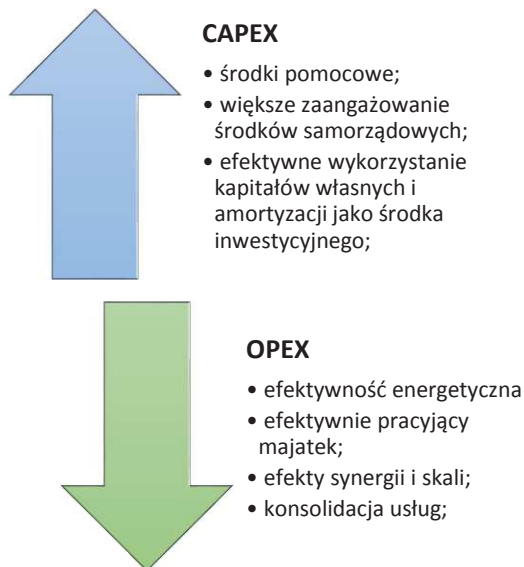
- SZKOLENIA I ROZWÓJ KOMPETENCJI, ELIMINACJA SILOSOWEGO PODEJŚCIA,
- PODNIESIENIE ATRAKCYJNOŚCI PRACY, BUDOWANIE POZYTYWNEGO WIZERUNKU I RELACJI

Rysunek 84 Główne kierunki oddziaływania na zagrożenia i trendy gospodarcze i społeczne w otoczeniu Spółki;

5.2 KIERUNKI DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH

Analiza obecnie panujących zagrożeń i trendów nadchodzących zmian wskazuje na konieczność podjęcia ambitnych planów rozwojowych umożliwiających **utrzymanie akceptowalnych taryf, poziomu zatrudnienia i pozycji Spółki na rynku usług wodociągowo-kanalizacyjnych w regionie**. Spółka realizuje je poprzez:

- konsekwencja - kontynuacja dotychczasowych celów i zamierzeń zgodnie ze strategią Spółki ;
- aktywność w pozyskiwaniu środków pomocowych, szczególnie w zakresie:
 - środowisko – wod-kan. i odpady;
 - ekoefektywność i innowacyjność;
- powstrzymanie trendu spadku sprzedaży usług poprzez:
 - ofertę dla przemysłu;
 - usługi hurtowe;
 - konsolidacja na poziomie majątkowym, operacyjnym i organizacyjnym;
- dostosowanie się do nowych szans i zagrożeń;
 - rynek energetyczny i odpady;
 - nowe obciążenia fiskalne i kosztowe;
 - budżety gminne;
 - nowy regulator usług;
- nowe modele inwestycyjne:
 - partycypacja wielu inwestorów, odpłatne przejęcia majątku;
 - partnerstwo inwestycyjne, również w zakresie międzygminnym;
 - PPP i formuła ESCO

Rysunek 85 Środki do optymalizacji kosztów taryfowych

Rysunek 86 Kierunki działań strategicznych na wybranych obszarach działalności Spółki

Koszty *od-inwestycyjne* (amortyzacja + podatki) stanowią największy udział w kosztach przekraczających 1/3 wszystkich kosztów rodzajowych. Dlatego **głównym celem polityki inwestycyjnej jest przewidywalny poziom taryf poprzez efektywne zarządzanie kosztami inwestycyjnymi i operacyjnymi.**

Komisja Europejska w swoim komunikacie z 2 grudnia 2015 sprecyzowała plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym. Propozycje te obejmują cały cykl życia produktów: od produkcji i konsumpcji do gospodarki odpadami i rynku surowcami wtórnymi. Analiza tej strategii wskazuje, że przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne:

- gospodarujące tak wrażliwym i cyrkulacyjnym zasobem jakim jest woda,
- produkujące olbrzymie ilości odpadów (osadów), które mają potencjał surowcowy i energetyczny,
- zużywające znaczne ilości energii i mające potencjał do produkcji energii,
- mające wpływ na jakość życia mieszkańców i jego postawy konsumenckie,
- posiadające potencjał ekonomiczny, techniczny i intelektualny,

są naturalnym liderem lokalnej gospodarki w obiegu zamkniętym. Jest to również szansa dla Spółki na wykorzystanie nowych instrumentów organizacyjnych, technicznych i finansowych do poprawy swojej efektywności, wizerunku i zmniejszenia emisyjności.

Proces przejścia na GOZ będzie wspierany finansowo z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, z czego 5,5 mld euro zostanie przeznaczonych na inwestycje w gospodarkę odpadami. Ponadto zostanie udzielone wsparcie w wysokości 650 mln euro w ramach programu „Horyzont 2020” (programu finansowego UE na rzecz badań naukowych i innowacji) oraz inwestycji w GOZ podejmowanych na poziomie krajowym.

Ważnym elementem strategii inwestycyjnej jest poszukiwanie i wdrożenie innowacyjnych, efektywnych rozwiązań technologicznych. Wymaga to zaangażowania nauki i progresywnej techniki w formie programów badawczo-rozwojowych, które potwierdzą (lub nie) ich zasadność ekonomiczną i ekoefektywność. Dodatkowa wartością dodaną projektów B+R jest:

- wypracowanie nowych kierunków rozwoju i aktywności Spółki;
- znalezienie efektywnych metod i rozwiązań technicznych i technologicznych;
- zalecenia do procesów inwestycyjnych i operacyjnych;
- nauka i zdobywanie doświadczeń personelu Spółki oraz działania zespołowe.

Spółka współpracuje z wieloma uczelniami, instytucjami i partnerami oraz aplikuje lub uczestniczy w kilku projektach:

- **BARITECH** - Zintegrowana technologia dla poprawy bilansu energii i redukcji emisji gazów cieplarnianych – Politechnika Gdańska –zakończony został podstawowy etap, planowane jest dalszy rozwój projektu w celu wykorzystania wniosków przeprowadzonych badań w zakresie poprawy efektywności energetycznej oczyszczalni;
- **NOAH Project** – sterowanie zlewnią ściekową, wykorzystanie retencji, zmniejszenie ryzyka wylań i przelewów – złożona została aplikacja – projekt międzynarodowy;
- Międzynarodowe projekty zlewniowe - **Race for the Baltic i Bonus Return** – celem projektów jest integracja progresywnych interesariuszy w zlewni Morza Bałtyckiego, wsparcie rozwoju, komercjalizacji oraz dopasowania do warunków lokalnych innowacyjnych działań (eko-technologii), które mogą przyczynić się do ograniczenia skali bądź rozwiązania problemów dotyczących jakości wody w regionie Morza Bałtyckiego; szczególna uwaga zwrócona jest na

rozwiązania prowadzące zarówno do ograniczenia ładunków zanieczyszczeń jak i możliwości ponownego wykorzystania biogenów oraz związków organicznych.

Jednym z kierunków rozwoju dostosowanym do nowej perspektywy środków pomocowych są programy nastawione na **poprawę efektywności energetycznej**. Pomimo zrealizowania wielu projektów energetycznych istnieje dalsza możliwość wykorzystania potencjałów energetycznych, szczególnie w zakresie odzysku energii ze ścieków, biomasy i słońca. Dla przedsiębiorstwa o dużej energochłonności i jednocześnie potencjale wytwórczym jest duża szansa na realne korzystne oddziaływanie na presję kosztów energetycznych. Pakiet zimowy UE wskazuje na nowe kierunki tworzenia różnych inicjatyw energetycznych, dla których przewidziane są znaczne środki finansowe (energetyka ma w przyszłych perspektywach finansowych największą alokację środków). Dla kończących się programów wsparcia projektów wod-kan. sfera ta może okazać się nowym kierunkiem aplikacji i pozyskiwania środków na rozwój i inwestycje zmniejszające koszty i stymulujące rozwój gospodarczy w regionie.

Rysunek 87 Programowanie procesu inwestycyjnego w zakresie poprawy efektywności energetycznej w Spółce

Nową inicjatywą energetyczną Spółki jest projekt pn. **Słupski Klaster Bioenergetyczny**. Celem klastrów energii zdefiniowanych w art. 2 Ustawy o OZE, jest budowanie lokalnej społeczności energetycznej i rozwój energetyki rozproszonej służący poprawie lokalnego bezpieczeństwa energetycznego i wykorzystaniu lokalnych potencjałów. W październiku 2017 r. zostało podpisane Porozumienie klastrowe, w skład którego weszło 20 lokalnych przedsiębiorstw oraz miasto Słupsk. Spółka złożyła aplikację na projekt pilotażowy i certyfikację klastra w Ministerstwie Energii.

Głównym celem inicjatywy z punktu widzenia Spółki jest zbadanie możliwości:

- stworzenia efektywnej sieci ciepła i chłodu z udziałem lokalnego wytwórcy z możliwością dystrybucji z oczyszczalni ciepła odpadowego oraz ciepła ze ścieków ;
- stworzenia wydzielonej sieci elektroenergetycznej w obrębie oczyszczalni i Słupskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, integrującej duże zakłady wytwarzające i/lub zużywające energie elektryczną;
- wykorzystanie istniejących turbin wiatrowych oddalonych o ok. 2 km od oczyszczalni do stworzenia efektywnego tzw. *energy mix* w ramach klastra;
- rozpoznanie możliwości działań Spółki na rynku usług energetycznych w tym usług DSR⁵.
- wdrożenie nowych innowacyjnych technologii z zakresu magazynowania i wytwarzania energii, w ramach posiadanych potencjałów.

Rysunek 88 Idea i cele Słupskiego Klastra Bioenergetycznego

Spółka koordynuje również kilka gminnych programów inwestycyjnych , w tym:

- **projekt wsparcia dla miasta Słupska w zakresie know-how dotyczącego modelu instytucjonalnego i finansowego zakończenia budowy parku wodnego.** 14 września 2016 została powołana nowa celowa spółka miejska, pn.: Trzy Fale sp. z o.o., której Spółka świadczy usługi asysty technicznej i organizacyjnej, doradztwa inwestycyjnego oraz wsparcia w zakresie

⁵ Demand Side Response (DSR) polega na ograniczaniu zużycia energii w czasie, gdy obciążenie energii jest największe i korzystaniu z energii w czasie, gdy tej jest pod dostatkiem.

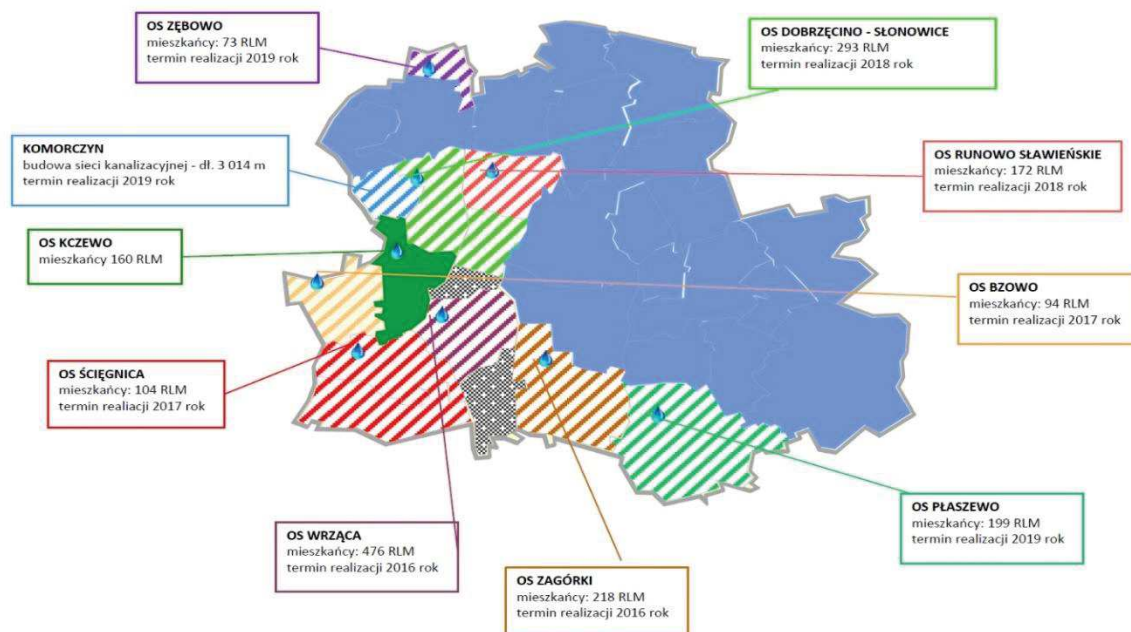
zarządzania projektowego. W 2017 roku została podpisana umowa z generalnym wykonawcą na dokończenie prac budowlanych z terminem wykonania do 30.06 2019 roku.

- **„Zarządzanie wodami opadowymi i roztopowymi w zlewni rzeki Słupi”,** który został rekomendowany do kontraktu terytorialnego. W perspektywie kilku najbliższych lat należy przewidywać, że Spółka może być podmiotem odpowiedzialnym za funkcjonowania systemu kanalizacji deszczowej, dlatego w interesie przedsiębiorstwa jest odpowiednie przygotowanie potencjałów technicznych, organizacyjnych i instytucjonalnych.

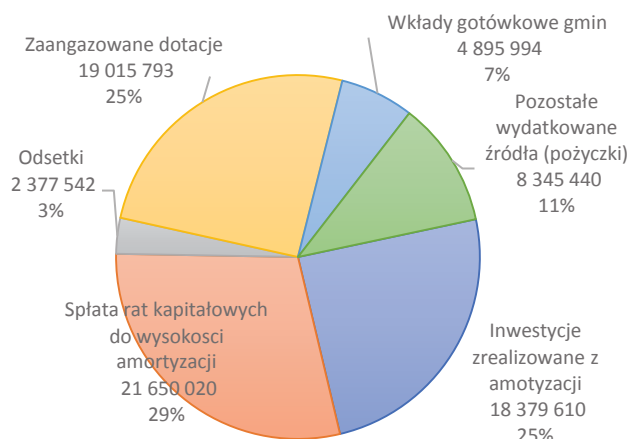
Rysunek 89 Wytyczne systemowe dla efektywnej gospodarki wodami opadowymi i roztopowymi

- **Program budowy lokalnych oczyszczalni ścieków w Gminie Kobylnica** na terenie poza aglomeracją słupską, który ma kompleksowo zapewnić dostęp do usług kanalizacyjnych w terenie o zabudowie rozproszonej. Został wykonany podział zakresu finansowania projektu, uwzględniający minimalizowanie wpływu na taryfy, zostały złożone wnioski o dofinansowanie ze środków WFOŚiGW w Gdańsku. Spółka odpowiedzialna będzie za dwie miejscowości Wrząca i Bzowo. Pozostałe miejscowości będą finansowane ze środków budżetowych Gminy Kobylnica. Całość prac inwestycyjnych będzie nadzorowana jest przez Spółkę..

Rysunek 90 Wizualizacja kompleksowego rozwiązania gospodarki ściekowej na terenie gminy Kobylnica

5.3 REALIZACJA PLANÓW INWESTYCYJNYCH I AKTYWNOŚĆ INWESTYCYJNA

Wydatki inwestycyjne w ostatnich 5 latach wyniosły 74 664 400 zł, czego 32 257 228 zł (>40%) stanowiło dofinansowanie ze środków UE. Obciążenie spłatą rat kapitałowych i odsetek wyniosło 24 027 562 (32,2%). Średnia roczna wartość amortyzacji w taryfach 9,7 mln zł rocznie. Nie były wliczane do taryfy środki na spłatę rat kapitałowych i odsetek ponad wartość amortyzacji

Rysunek 91 Struktura finansowania inwestycji w latach 2013-2017

Spółka zakończyła realizację kilku kluczowych projektów finansowanych ze środków pomocowych:

- *Program gospodarki wodno-ściekowej w rejonie Słupska* –przedsięwzięcie współfinansowane z Funduszu Spójności nadzorowane przez NFOŚiGW – zakończone i rozliczone;
- Budowa biologicznej lokalnej oczyszczalni ścieków w miejscowości Kczewo wraz z budową sieci kanalizacji sanitarnej i podłączeniem odbiorców – budżet: 545 454 zł, dofinansowane ze środków krajowych w kwocie 234 906 złw ramach projektu PBOŚ NFOŚiGW - zakończono w 2014 roku - po kontroli ex post;
- Gospodarka osadowa w oczyszczalni wraz z modernizacją sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Słupsk - budżet 48,5 mln zł - dofinansowane w kwocie 17 715 690,80 zł z Fundusz Spójności - nadzorowany przez WFOŚiGW – Gmina Słupsk była parterem Spółki uprawnionym do ponoszenia kosztów kwalifikowanych w zakresie modernizacji 4 systemów uzdatniania i zaopatrzenia Gminy w wodę oraz w ramach porozumienie międzygminnego w zakresie tzw. ringu kanalizacyjnego - zakończono w 2016 roku.

W 2017 r. przeprowadzona została kontrola RN w ramach nadzoru właścicielskiego, która obejmowała sprawdzenie przygotowania, sposobu realizacji oraz zasadności wykonania inwestycji ujętych w WPRiMUWiK. Kontrola potwierdziła prawidłowy sposób realizacji inwestycji, co znalazło swoje odzwierciedlenie w informacji pokontrolnej. Ponadto prowadzone były kontrole lub audyty realizowane w ramach procedury Systemu Zarządzania Jakością ISO, które nie wskazały uchybień w działalności inwestycyjnej.

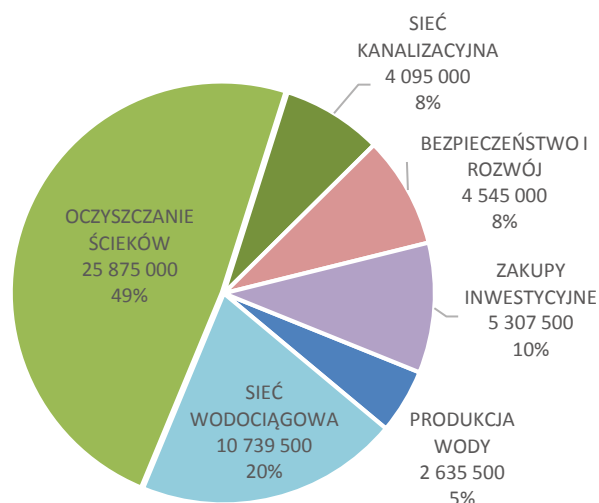
WSZYSTKIE ZADANIA INWESTYCYJNE UCHWALONE W ZAKTUALIZOWANYCH WPRiMUWiK SĄ W TRAKCIE REALIZACJI LUB ZOSTAŁY JUŻ ZREALIZOWANE W PLANOWANYCH ZAKRESACH I TERMINACH.

W 2017 roku obowiązywały dwa uchwalone i zaktualizowane plany z perspektywą 3-letnią:

- WPRiMUWiK dla miasta Słupska – uchwała Nr XXXVII/449/17 Rady Miejskiej w Słupsku z dnia 29 marca 2017 r.
- WPRiMUWiK dla gminy Kobylnica – uchwała Nr XXXVIII/317/2017 Rady Gminy Kobylnica z dnia 16 marca 2017 r.

Plany inwestycyjne aktualizowane były dotychczas są raz do roku, lecz w związku ze zmianą ustawy i rozporządzenia taryfowego okres planowania jest ustalony sztywno i wynosi 3 lata. Na potrzeby realizacji strategii i celów Spółki, eliminacji niedoborów oraz poprawy efektywności pod koniec 2017

roku przeprowadzono gruntowną rewizję planów i zgłoszono nowe plany do poszczególnych Rad Gmin.

W perspektywie 3,5 letniej (do końca 2021 roku) łącznie planowane wydatki wynoszą **53 197 500 zł**, z czego:

- Gospodarka wodna - **13 375 000 zł** – 25%
- Gospodarka ściekowa – **29 970 000 zł** – 57%
- Pozostałe wydatki - **9 852 500 zł** – 18%

Planowana amortyzacja: **19 636 707 zł**, w tym:

- bilansowa - 27 267 648 zł;
- po odliczeniu majątku sfinansowanego z dotacji - 19 636 707 zł;
- dyspozycyjna po spacie rat kapitałowych - 11 246 069 zł.

Rysunek 92 Struktura wydatków inwestycyjnych na nową perspektywę do końca 2021 roku

Planowany koszt spłaty rat kapitałowych wraz z odsetkami - **10 588 729 zł**, z czego:

- z amortyzacji - 8 390 638 zł
- ponad wartość amortyzacji - 2 198 091 zł

Łączne zapotrzebowanie na środki - **41 951 431 zł**, w tym:

- Dotacje - 12 830 000 zł
- Pożyczki i kapitały własne - 29 121 431 zł

WPRiMUWiK finansowane są z amortyzacji pochodzącej z taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków, ze środków pozyskanych z funduszy pomocowych oraz środków gminnych skierowanych na realizację poszczególnych zadań uwzględnionych w porozumieniu międzygminnym. Spółka otrzymuje również majątek na potrzeby prowadzonej działalności w formie aportów.

W 2017 roku w związku z pojawieniem się możliwości pozyskania dofinansowania na realizację planowanych w WPRiMUWiK zadań, Spółka wykonała studia wykonalności i aplikowała z nowymi projektami do:

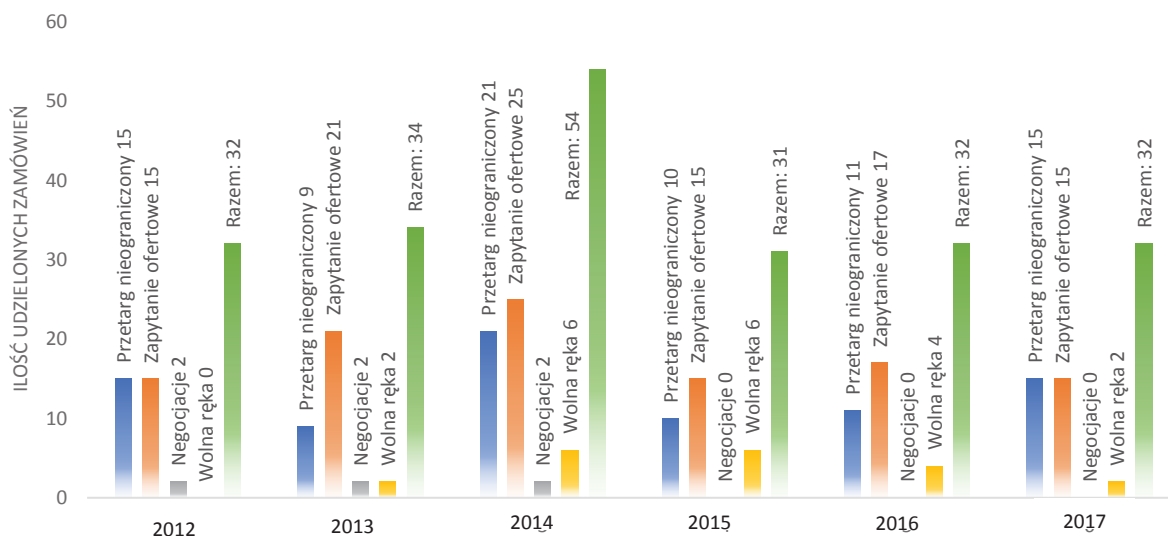
- Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 – konkurs nr POLiŚ.2.3/3/2016, zadanie: „**Gospodarka cyrkulacyjna w oczyszczalni ścieków wraz z rozbudową sieci wodno-kanalizacyjnej w aglomeracji Słupsk**”. Budżet projektu: 34 581 713,73 zł brutto. Wniosek złożony wspólnie z Partnerem Gminą Słupsk. Wniosek po złożeniu wyjaśnień przeszedł pozytywnie wszystkie stopnie oceny, co pozwoliło na przyznanie dofinansowania w kwocie 17 715 690,80 PLN. **Umowę podpisano w dniu 14.12.2017 r.**
- Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego – zadanie: „Odnawialne źródła energii – **Budowa instalacji fotowoltaicznej o mocy 250 kWp wraz z pompą ciepła na terenie SUW Westerplatte w Słupsku**” na kwotę 2.824.900,00 PLN. Do dnia dzisiejszego, wniosek przeszedł wymagane stopnie oceny, jednakże nadal nie została podjęta decyzja i przyznaniu dofinansowania i podpisaniu umowy.
- Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich – zadanie: „**Budowa lokalnego systemu zbierania ścieków oraz przebudowa urządzeń wodociągowych w miejscowościach Wrząca i Bzowo w**

gminie Kobylnica” na kwotę 3.805,260,04 PLN. Pomimo, że wniosek przeszedł pozytywną ocenę, nie uzyskał odpowiedniej ilości punktów i nie zakwalifikował przedsięwzięcia do przyznania dofinansowania. W związku z tym, podjęto decyzję o wnioskowaniu o środki pomocowe do WFOŚiGW. **Uzyskano dotację w kwocie 600 000,00 zł oraz pożyczkę preferencyjną w kwocie 2 400 000,00 zł.**

Spółka zrezygnowała z projektu zgłoszonego w 2015 roku do Zintegrowanego Porozumienia Terytorialnego w ramach środków pozakonkursowych RPO Województwa Pomorskiego. Zadanie budowy instalacji suchej fermentacji perkolacyjnej zostało uwzględnione w umowie o dofinansowanie w ramach POLiŚ. W to miejsce wskazany został inny projekt odpadowy nadzorowany przez siostrzaną spółkę PGK Słupsk.

Spółka jest podmiotem realizującym zamówienia w trybie zamówień sektorowych w oparciu o obowiązujący w Regulamin Udzielania Zamówień (zatwierdzony również przez Instytucję Wdrażającą Funduszu Spójności). W przeprowadzonych postępowaniach na roboty budowlane w roku sprawozdawczym wyrównał się stosunek trybu zapytania ofertowego (dla mniejszych przedsięwzięć) i przetargu nieograniczonego (dla większych projektów). Zamówienia z wolnej ręki stosowane są do nabycia specjalistycznych usług, bądź wykonania dodatkowych robót budowlanych przez Wykonawców realizujących umowy podpisane w trybach przetargowych.

W 2017 r. przeprowadzono 32 postępowania o udzielenie zamówienia na roboty budowlane. Na realizację prac w wyniku przeprowadzonych postępowań zawarto 21 umów oraz udzielono 19 zleceń, na łączną wartość netto wynoszącą **13 421 133,75 zł netto**. Ilość postępowań jest zbliżona do lat poprzednich, jednak wartość umów jest o ok. 90% wyższa niż w roku ubiegłym. Nie przeprowadzono żadnego postępowania w trybie negocjacji. Mniejsza jest ilość postępowań udzielonych w trybie z wolnej ręki. Zamówienia te dotyczyły głównie nabycia specjalistycznych usług, bądź wykonania dodatkowych robót budowlanych przez Wykonawców realizujących umowy podpisane w trybach przetargowych. Zgodnie z regulaminem dla małych przedsięwzięć, dopuszczony jest tryb zapytania ofertowego, który był najbardziej odpowiedni do rodzaju zleczanych prac. Zgodnie z polityką Spółki, celem jest osiągnięcie jak największej dostępności i zachowanie zasad jawności przeprowadzanych postępowań, dla jak największej liczby potencjalnych Wykonawców. Działania te powinny mieć pozytywny wpływ na wizerunek Spółki, a także niższą wartość uzyskiwanych ofert na wykonanie robót.

Rysunek 93 Rodzaj i ilość postępowań przeprowadzonych w latach 2012-2016

W 2017 r. Spółka realizowała głównie inwestycje liniowe tj.: sieci wodociągowe i kanalizacyjne ujęte w planach oraz skupiono się na przygotowaniu kolejnych inwestycji do realizacji, poprzez opracowanie dokumentacji projektowych i uzyskanie wymaganych pozwoleń. Inwestycją obiektową zrealizowaną w 2017 r. była budowa placów składowych magazynów kompostu na terenie oczyszczalni ścieków.

Formalna ilość wykonanych inwestycji sieciowych w odniesieniu do lat poprzednich jest mniejsza, co wynika z faktu, iż niektóre z realizowanych inwestycji nie zostały jeszcze zakończone w stopniu umożliwiającym przyjęcie ich na majątek Spółki. Zakończone zostały w poprzednich latach również duże inwestycje sieciowe, m.in. ring kanalizacyjny. Pomimo spadku długości zrealizowanych sieci, oceniając zaangażowanie przygotowania kolejnych inwestycji należy uznać, że prowadzona konsekwentnie polityka inwestycyjna, realizowana jest w sposób zrównoważony, aby zoptymalizować jej wpływ na taryfy.

Udział rurociągów żeliwnych w wykonanych sieciach się zmniejszył w stosunku do lat poprzednich, co wynika z polityki materiałowej Spółki dotyczącej stosowania rur żeliwnych do budowy sieci o dużym znaczeniu, zamykających lub tworzących układy pierścieniowe, które to w tym okresie nie były realizowane.

Tabela 83 Długość i materiał wybudowanych sieci wodociągowych i kanalizacyjnych w latach 2012-2016

Materiał	2012		2013		2014		2015		2016		2017	
	[m]	[%]	[m]	[%]	[m]	[%]	[m]	[%]	[m]	[%]	[m]	[%]
sieci wodociągowe												
rury żeliwne	2617,2	67%	1377,4	35%	272,5	27%	1561,5	62%	1193,86	54%	22,5	14%
rury PE wodoc.	1313,1	33%	2 512,90	65%	735,4	73%	964,1	38%	1017,0	46%	143,0	86%
Razem woda	3 930,30		3890,3		1007,9		2525,6		2210,86		165,5	7%
sieci kanalizacyjne												
rury kam.	b.d.	b.d.	0		817	27%	3574,52	21,9%	713,3	45,6%	0	0,0%
rury PE kan.	b.d.	b.d.	770	100%	1017,5	34%	12694,27	77,9%	124,25	7,9%	710	100,0%
rury PVC	b.d.	b.d.	0		1175,4	39%	24	0,1%	726,3	46,4%	0	0,0%
Razem kan.		b.d.	770		3009,9		16292,8		1563,85		710	
Łącznie sieci	3930,3		4660,3		4017,8		18818,39		3774,71		875,5	

W 2017 r. realizacja inwestycji na sieciach wodociągowych nastawiona była wyłącznie na wymianę i modernizację sieci w ulicach: Poznańskiej oraz Boya-Żeleńskiego. W toku są prace wymiany sieci na os. Akademickim, Niepodległości. Realizowana jest jedna inwestycja skierowana dla potrzeb nowych odbiorców, przy ul. Owocowej. Wyliczenia wskaźników inwestycyjnych wymiany i rozbudowy sieci wodociągowych dokonano dla Miasta Słupska, ponieważ w 2017 r. nie realizowano inwestycji na sieci wodociągowej na terenie Gminy Kobylnica.

Tabela 84. Wskaźniki przyrostu sieci wodociągowych.

Łączna długość wybudowanej sieci wodociągowej dla nowych odbiorców w 2016r [km]	0,0
Łączna długość wybudowanej sieci wodociągowej w 2016 r. [km]	0,1655
Łączna długość sieci wodociągowej na koniec 2016 r. [km]	228,9
Wskaźnik przyrostu sieci wodociągowej w 2013 r.	0,78%
Wskaźnik przyrostu sieci wodociągowej w 2014 r.	0,0047%
Wskaźnik przyrostu sieci wodociągowej w 2015 r.	0,0%
Wskaźnik przyrostu sieci wodociągowej w 2016 r.	0,54%
Wskaźnik przyrostu sieci wodociągowej w 2017 r.	0,0%

Wskaźnik przyrostu sieci wodociągowych w Spółce w 2017 r. jest niższy niż w poprzednich latach i w kraju. Wynika to z faktu przyspieszenia realizacji kilku inwestycji z planu i wykonania ich w poprzednich latach, przy lepszej koniunkturze na rynku (obecnie koszty inwestycji sieciowych znacząco wzrosły). Ponadto, stopień zwodociągowania terenów miasta i Gminy Kobylnica jest bliski 100% i na tle kraju Spółka ma mniejszą dynamikę, bo procesy rozwojowe i modernizacyjne przeprowadziła znacznie wcześniej.

Tabela 85 Tabela 86 Wskaźnik wymiany sieci wodociągowych w 2017 r.

Łączna długość wymienionej sieci wodociągowej [km]	0,1655
Łączna długość sieci wodociągowej Miasta Słupska na koniec 2016 r. [km]	228,9
Wskaźnik wymiany sieci wodociągowej w 2013 r.	1,0%
Wskaźnik wymiany sieci wodociągowej w 2014 r.	0,46%
Wskaźnik wymiany sieci wodociągowej w 2015 r.	1,13%
Wskaźnik wymiany sieci wodociągowej w 2016 r.	0,44%
Wskaźnik wymiany sieci wodociągowej w 2017 r.	0,07%

Obecnie realizowane inwestycje (os. Akademickie – ostatni etap, os. Niepodległości) mają na celu wymianę najbardziej awaryjnych obszarów sieci wodociągowej, a dalszy rozwój inwestycji sieciowych dotyczy uzbrojenia terenów ujętych w MPZP, ale przy założeniu ich realizacji równolegle wraz z pozostałą infrastrukturą (odwodnienie, drogi, itd.) przez samorządy. W tym zakresie planowane są inwestycje dotyczące uzbrojenia terenów na osiedlu „Zachód” w rejonie ulicy Banacha oraz uzbrojenia terenów na osiedlu „Owocowa”. W zaktualizowanym WPRiMUWiK przewidziane są również kolejne duże inwestycje w zakresie wymiany/modernizacji sieci wodociągowych dotyczące głównie osiedli mieszkaniowych w rejonie osiedla przy ul. Zygmunta, które będzie realizowane w ramach Projektu dofinansowanego z POIiŚ 2014-2020. Inwestycje te są rozłożone na kilka kolejnych lat taryfowych, w celu rozłożenia i utrzymania akceptowalnego obciążenia kosztami odinwestycyjnymi taryf. W przyjętej polityce inwestycyjnej Spółka świadomie zarządza majątkiem tak, aby stopień wymiany sieci wodociągowej umożliwił utrzymanie niskiego poziomu awaryjności oraz akceptowalny poziom strat.

W 2017 r. Spółka zrealizowała budowę sieci kanalizacyjnych mające na celu przyłączenie do sieci nowych odbiorców oraz modernizację istniejącego systemu kanalizacyjnego w ulicach: Kaszubskiej i Poznańskiej.

Tabela 87 Wskaźniki budowy sieci kanalizacji sanitarnej dla nowych odbiorców w latach 2013-2017.

Łączna długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej dla nowych odbiorców w 2017 [km]	0,526
Łączna długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej w 2017 r. [km]	0,71
Łączna długość sieci kanalizacyjnej Miasta Słupska na koniec 2017 r. [km]	184,6
Wskaźnik przyrostu sieci kanalizacyjnej w 2013 r.	0,44%
Wskaźnik przyrostu sieci kanalizacyjnej w 2014 r.	0,23%
Wskaźnik przyrostu sieci kanalizacyjnej w 2015 r.	0,64%
Wskaźnik przyrostu sieci kanalizacyjnej w 2016 r.	0,90%
Wskaźnik przyrostu sieci kanalizacyjnej w 2017 r.	0,38%

Podobnie jak w sieciach wodociągowych niższe wskaźniki wskaźnik przyrostu sieci kanalizacyjnej wynikają z wyższej dynamiki w poprzednich latach oraz wysokiego stopnia skanalizowania odbiorców na terenie aglomeracji, który wynosi niemalże 100%.

Poza systemem kanalizacyjnym w aglomeracji słupskiej pozostają miejscowości na terenie Gminy Kobylnica, na terenie których realizowany jest obecnie program budowy sieci kanalizacyjnych wraz z lokalnymi oczyszczalniami ścieków. W tym aspekcie dalszy rozwój sieci nadal ukierunkowany jest na tworzenie możliwości podłączania do sieci obszarów na terenie miasta objętych MPZP, poprzez wspólną realizację inwestycji w miarę potrzeb przez samorząd oraz prywatnych inwestorów. Tak więc konieczne inwestycje powinny dotyczyć zbrojenia nowych terenów inwestycyjnych podobnie i w powiązaniu z sieciami wodociągowymi.

Tabela 88 Wskaźniki wymiany sieci kanalizacyjnych w latach 2013-2017.

Łączna długość wymienionej sieci kanalizacyjnej [km]	0,18
Łączna długość sieci kanalizacyjnej Miasta Słupska na koniec 2017 r. [km]	184,6
Wskaźnik wymiany sieci kanalizacyjnej w 2013r	1,73%
Wskaźnik wymiany sieci kanalizacyjnej w 2015 r.	9,96%
Wskaźnik wymiany sieci kanalizacyjnej w 2016 r.	0,30%
Wskaźnik wymiany sieci kanalizacyjnej w 2017 r.	0,10%

Oceniając wyliczone wskaźniki należy brać pod uwagę fakt, iż w WPRiMUWiK zgłoszone zostały do realizacji sieci wodociągowe i kanalizacyjne, które sukcesywnie będą poddawane wymianie poprzez budowę nowych lub poprzez renowację istniejących kanałów metodami bezwykopowymi, głównie ze względu na zły stan techniczny i dużą liczbę występujących na nich awarii. Sieć kanalizacyjna zrealizowana w ramach dużych projektów międzygminnych jest eksploatowana od ok. 6 lat i nie wymaga w chwili obecnej podejmowania kosztowych działań modernizacyjnych i remontowych.

Zgodnie z WPR na rok taryfowy od 01.07.2017 r do 31.12.2018 planowane były nakłady na inwestycje oraz zakupy inwestycyjne na kwotę 29 977 500 zł. Budżet zadań ujętych w planie remontów to dodatkowe 5,2 mln zł.

Wstępne dane wskazują, iż realizacja finansowa planów w większości przypadków przekracza zakładane budżety. Spowodowane to jest widocznym na rynku wzrostem kosztów usług budowlanych. Szacowane wartości opierały się o dane z lat poprzednich, a dynamika wzrostu cen jest wyższa niż przewidywane w planach wartości. W związku z tym identyfikowane jest ryzyko realizacji zadań w planowanych budżetach i terminach. Sytuacja taka nie jest pożądana, gdyż uniemożliwia prawidłowe planowanie inwestycji w dłuższej perspektywie czasowej (wg. nowych zmienionych przepisów) i zapewnienie ich finansowania przez Spółkę. Konieczne jest zatem monitorowanie i kontrola na każdym etapie celowości i zakresu realizacji poszczególnych zadań.

Znacząco spadło zainteresowanie Wykonawców realizacją robót, a oferowane ceny znacząco przekraczały planowane wartości, dotyczy to szczególnie os. Niepodległości i Owocowa. Wartość umów podpisanych na wykonanie sieci wodociągowych jest wyższa od zakładanych.

Spółka dysponuje własnym oprogramowaniem do kosztorysowania i szacuje wartości realizacji poszczególnych robót dla każdego zadania inwestycyjnego dotyczącego wykonania robót budowlanych, w oparciu o normy do kosztorysowania i aktualne ceny rynkowe robocizny, materiału i sprzętu.

Analiza kosztów realizowanych inwestycji wskazuje, iż wpływ materiału, średnic a w głównej mierze lokalizacji budowanych sieci wodociągowych i kanalizacyjnych wpływa znacząco na koszty ich budowy. Różnice wynikają przede wszystkim, z lokalizacji i warunków realizowanych robót, rodzaju nawierzchni do odtworzenia, konieczności uwzględnienia indywidualnych uwarunkowań. Widać również znaczny wpływ cen w odniesieniu do koniunktury rynkowej, wynikające z dużej ilości robót i zmian makroekonomicznych (m.in. rynek pracy).

Tabela 89 Jednostkowe koszty budowy sieci wodociągowych i kanalizacyjnych w latach 2012-2017

		2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
L.p.	Średni koszt budowy 1 m wodociągu wynikający ze złożonych ofert						
1	bez opłat i odtworzenia	456,69 zł	226,92 zł	647,56 zł	447,79 zł	364,52 zł	309,08 zł
2	z opłatami i odtworzeniami nawierzchni	719,83 zł	258,40 zł	705,39 zł	596,91 zł	385,09 zł	380,08 zł
	Średni koszt budowy 1 m wodociągu wynikający z podpisanych umów						
3	bez opłat i odtworzenia	339,09 zł	251,55 zł	609,42 zł	442,46 zł	273,66 zł	363,37 zł
4	z opłatami i odtworzeniami nawierzchni	565,33 zł	300,63 zł	666,74 zł	595,96 zł	285,88 zł	437,00 zł
	Średni koszt budowy 1 m kanalizacji wynikający ze złożonych ofert						
5	bez opłat i odtworzenia		474,83 zł	460,59 zł	692,91 zł	447,88 zł	398,22 zł
6	z opłatami i odtworzeniami nawierzchni		548,34 zł	475,25 zł	791,68 zł	533,27 zł	431,72 zł
	Średni koszt budowy 1 m kanalizacji wynikający z podpisanych umów						
7	bez opłat i odtworzenia		372,46 zł	370,15 zł	453,29 zł	321,99 zł	337,10 zł
8	z opłatami i odtworzeniami nawierzchni		379,15 zł	420,82 zł	726,21 zł	379,03 zł	356,45 zł
	Średni koszt odtworzenia 1 mb nawierzchni na realizowanych sieciach wod-kan.			120,97 zł	157,13 zł	105,06 zł	51,03 zł
9	Średni koszt budowy sieci wodociągowej z żeliwa o średnicy 100mm i PE 110 z odtworzeniami, wg. informatora cenowego Sekocenbud	624 zł	619 zł	625,00 zł	632,00 zł	450,50 zł	657,00 zł
10	Średni koszt budowy sieci kanalizacji sanitarnej z PVC śr. 0,2m oraz kam. 0,2m z odtworzeniami, wg. informatora cenowego Sekocenbud			576,00 zł	1 077,00 zł	808,50 zł	605,00 zł
	Różnica (9-4):	58,67 zł	318,37 zł	-41,74 zł	36,04 zł	164,62 zł	220,00 zł
	Różnica (10-8):			155,18	350,79 zł	429,47 zł	248,55 zł

5.4 REMONTY

Zaplanowane prace remontowe zostały realizowane zgodnie z uchwalonym planem i harmonogramem remontów. Obiekty Spółki wraz z ich wyposażeniem technicznym są utrzymane w należytym stanie.

W 2017 roku wydatki na remonty stanowią kwotę **4 763 428,89 zł**. W stosunku do kosztów remontów poniesionych w 2016 r. nastąpił wzrost o kwotę 178 284,08 zł, tj. o 3,89%.

Tabela 90 Wysokość nakładów na poszczególne rodzaje remontów w Słupsku

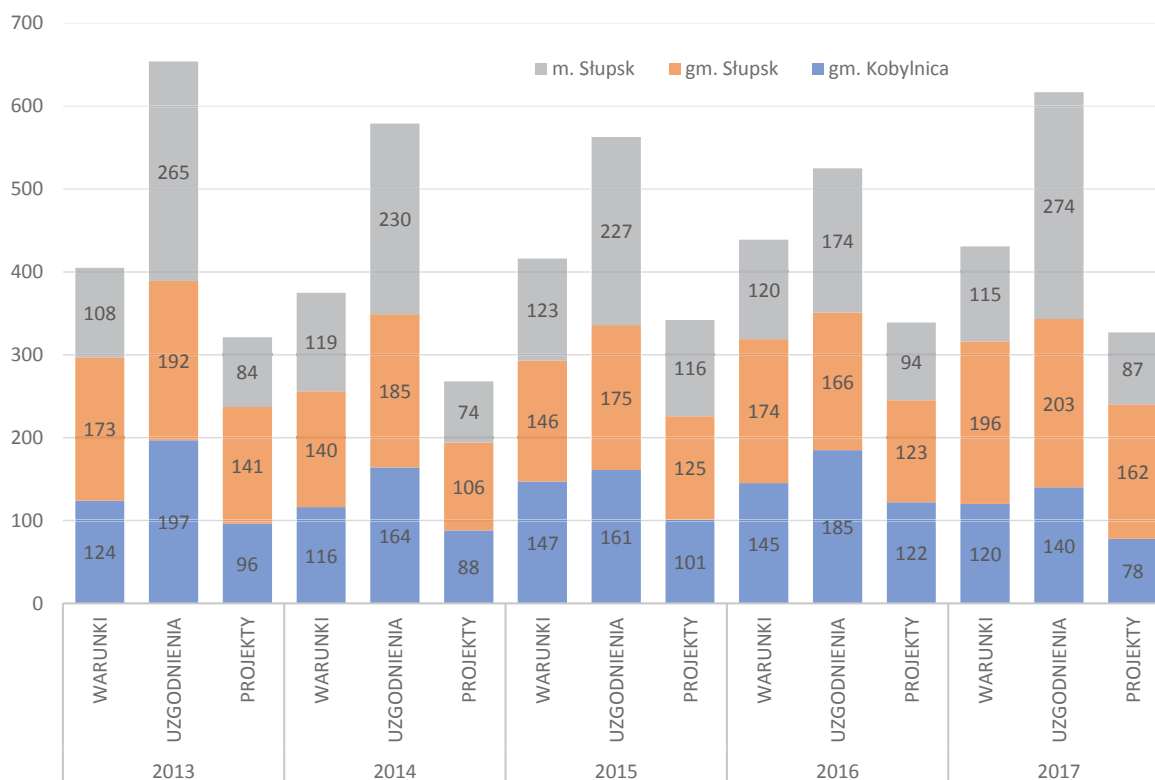
Wyszczególnienie	2016	2017	Struktura %	Trend
urządzeń pompowych i stacyjnych	41 274,51	74 461,97	1,71	↗
urządzeń energetycznych ujęć wody	71 207,47	67 910,17	1,56	↘
obiektów budowlanych, ogrodzeń, studni	104 683,33	124 988,11	2,88	↗
przyłączy wodociągowych	191 802,39	251 768,24	5,79	↗
uzbrojenia sieci wodociągowej	507 704,90	380 771,72	8,76	↘
wymiana wodomierzy i podejść wod.	561 627,74	674 297,25	15,52	↗
zabruki po wykopach	250 909,85	191 336,04	4,40	↘
sieci kanalizacyjnych	159 767,48	201 737,48	4,64	↗
zespołów pomp. i energ. przepompowni	285 936,18	274 960,69	6,33	↘
urządzeń mech. i energ. na oczyszczalni	821 207,14	1 082 929,81	24,92	↗
obiektów bud. na przepompowni ścieków	545,27	0,00	0,00	↘
obiektów budowlanych oczyszczalni	319 954,82	193 585,66	4,46	↘
maszyn i urządzeń warsztatowych	8 615,10	15 395,60	0,35	↗
środków transportu	521 250,47	463 755,16	10,67	↘
sprzętu pomocniczego	19 601,79	27 764,78	0,64	↗
obiektów budowlanych bazy	71 326,30	319 403,85	7,35	↗
Razem	3 937 414,74	4 345 066,53	100	

5.5 PLANOWANIE ROZWOJU INFRASTRUKTURY WODOCIĄGOWO-KANALIZACYJNEJ

Spółka wykonuje uzgodnienia branżowe przebiegu infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej, uzgodnienia lokalizacyjne (trasy sieci i przyłączy) branży wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i deszczowej, energetycznej, gazowej, kanalizacji teletechnicznej, sieci ciepłych, telekomunikacyjnych, itp. oraz uzgodnienia drogowe. Uzgodnienia te są wykonywane na potrzeby instytucji oraz dla tzw. Narad Koordynacyjnych działających przy Urzędzie Miejskim oraz przy Starostwie Powiatowym w Słupsku.

Koniunktura inwestycyjna w regionie jest na podobnym poziomie co w roku 2016. Nastąpił minimalny spadek ilości wydanych opinii i warunków technicznych o 2%, z tego w Gminie Kobylnica o 17%, w Słupsku o 5%, natomiast w Gminie Słupsk nastąpił wzrost o 13%.

O 3% spadła liczba uzgodnionych projektów budowlanych, natomiast wystąpił wzrost projektów na terenie Gminy Słupsk o 32% i spadek w Gminie Kobylnica o 36%. Jest to odwrotna sytuacja do tej sprzed roku. W mieście wahanie jest nieznaczne i spadek wynosi 7%.

Rysunek 94 Aktywność inwestycyjna inwestorów w poszczególnych gminach w latach 2013-2017

Tabela 91 Ilości wydanych warunków i opinii z podziałem na gminy

Gmina	2012	2013	2014	2015	2016	2017
gm. Kobylnica	112	124	116	147	145	120
gm. Słupsk	144	173	140	146	174	196
m. Słupsk	116	108	119	123	120	115
Razem	372	405	375	416	439	431

Tabela 92 Ilości wykonanych uzgodnień z podziałem na gminy

Gmina	2012	2013	2014	2015	2016	2017
gm. Kobylnica	185	197	164	161	185	140
gm. Słupsk	230	192	185	175	166	203
m. Słupsk	324	265	230	227	174	274
Razem	739	654	579	563	525	617

Tabela 93 Ilości uzgodnionych projektów budowlanych z podziałem na gminy

Gmina	2012	2013	2014	2015	2016	2017
gm. Kobylnica	106	96	88	101	122	78
gm. Słupsk	125	141	106	125	123	162
m. Słupsk	76	84	74	116	94	87
Razem	307	321	268	342	339	327

5.6 ODPLATNE PRZEJĘCIA I SŁUŻEBNOŚĆ PRZESYŁU

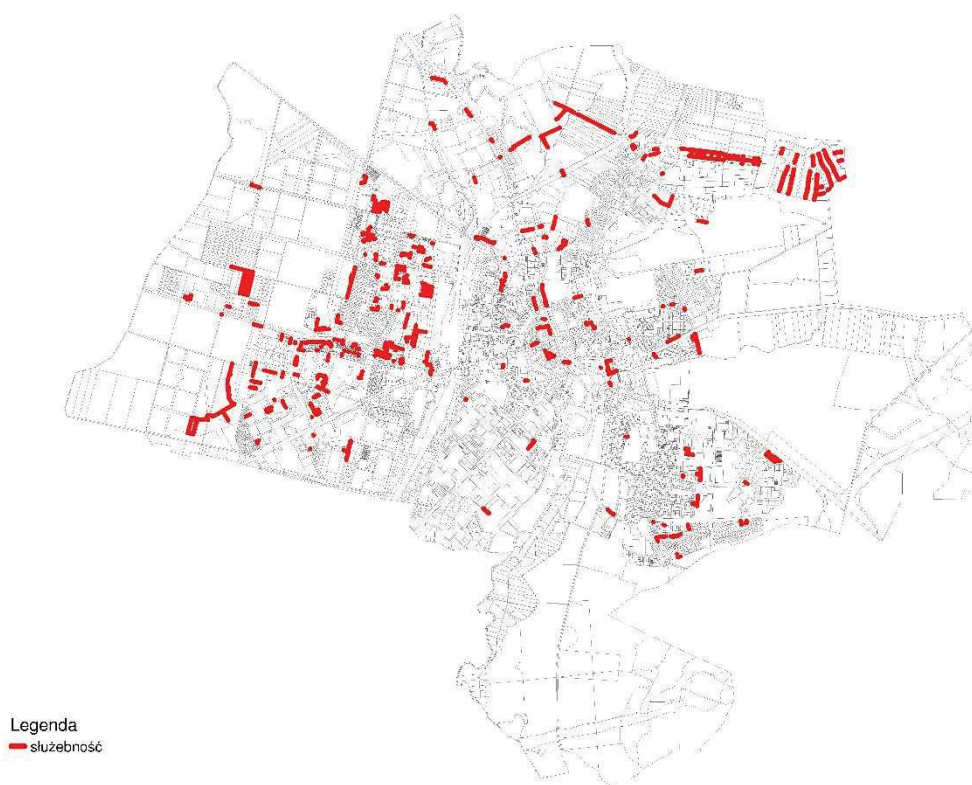
Zawarto 10 nowych umów o budowę i odpłatne przekazanie urządzeń wod-kan:

- **3 065 m** wodociągu o wartości wg wyceny dochodowej **128 044 zł**;
- **2 565 m** kanalizacji sanitarnej o wartości wg wyceny dochodowej **121 103 zł**.

Tabela 94 Zestawienie umów o budowę i przekazanie sieci (m. Słupsk)

Adres inwestycji w Słupsku	Rodzaj obiektu do budowy				Wartość wg metody dochodowej	
	WODA		KANALIZACJA		WODA	KANALIZACJA
	materiał, średnica	długość [m]	materiał, średnica	długość [m]	[zł]	[zł]
dz. nr 459/10	żel Dn 150	160	Kam dn200	180	24 631	37 306
dz. nr 206, 207, 208	żel Dn 80, 100	100	PCV dn200	80	4 585	9 262
dz. 67, 123	PE 63, 90	230	PCV dn200	240	4 089	6 195
ul. Banacha dz. 234	PE 110	700	PCV dn200	700	20 418,5	20 418,5
dz. nr 46/1 do 46/23	żel 150, 100, 80	960	PCV dn200	880	15 458,50	15 458,50
dz. 60/3, 60/4	żel Dn 80	55	PCV de160	55	2 452	3 714
dz. 234 II etap	PE De 90-110	120	PCV de200	120	6 831	10 348
dz. nr 29/2	PE De 110	400	-	-	18 342	-
dz. nr 665	Żel De 100	270	PCV de200	240	29 326	15 507
dz. nr 1155	PE De 63	70	PCV de160	70	1 911	2 894
RAZEM		3065 m		2 565 m	128 044	121 103

W 2017 roku przeprowadzono 20 spraw związanych z ustanowieniem służebności przesyłu. W listopadzie 2017 r. Sąd Rejonowy w Słupsku ustanowił na rzecz Spółki służebność przesyłu dla sieci zlokalizowanych na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych w Sycewicach. Zakończenie procesu pilotażowego jest dla Spółki ukierunkowaniem dalszych działań w analogicznych sprawach.

Rysunek 95 Aktualny schemat służebności Miasto Słupsk z aplikacji ArcMap

Na terenie Gminy Kobylnica przygotowano dokumenty i prowadzono wspólnie z pracownikami Gminy sprawy związane ze służebnością przesyłu dla projektowanych lub przejmowanych sieci wodociągowych i kanalizacyjnych.

Wykonano również zadania związane z umową dzierżawy sieci kanalizacyjnych na terenie Gminy Słupsk – aktualizacja zakresu umowy oraz weryfikacja składników majątkowych z ZGK Jezierzycze.

5.7 INWENTARYZACJA SIECI I SYSTEM INFORMACJI PRZESTRZENNEJ GIS

Dokonano przeglądu i inspekcji telewizyjnej 4,5 km sieci kanalizacyjnej oraz ponad 524 sprawdzeń i interwencji pod potrzeby obsługi inwestorów lub do ustalenia warunków umów, takich jak:

- sposobu zasilania w wodę, trasowanie i średnice przewodów;
- podejścia wodomierzowego (lokalizacja, zdjęcie),
- istniejącej instalacji p.poż. (ilość i rodzaj hydrantów),
- sposobu odprowadzania ścieków sanitarnych (m.in. miejsce włączenia),
- weryfikacji odprowadzania wód opadowych;

Kontynuowane były prace związane wprowadzaniem danych do systemu GIS, w szczególności kreśleniem sieci i przyłączy wod-kan, powiązaniem obiektów z dokumentami oraz wprowadzaniem danych dotyczących własności i posiadania infrastruktury wod-kan. :

- na terenie **miasta Słupska** dotychczas wkreślono **ok. 321 km sieci wodociągowej** (magistrale, sieci rozdzielcze, przyłącza, instalacje) i **ok. 348 km sieci kanalizacyjnej** (kolektory, sieci, przyłącza, instalacje);

- na terenie **Gminy Kobylnica** dotychczas określono **ok. 208 km sieci wodociągowej i ok. 215 km sieci kanalizacyjnej** (sieci, przyłącza, instalacje);
- na terenie **Gminy Słupsk** dotychczas określono **ok. 260 km sieci kanalizacyjnej (tylko sieć)**.

Do 31.12.2017 r. na terenie miasta i gmin określono 9 012 szt. przyłączy wodociągowych i 11 048 szt. przyłączy kanalizacyjnych (z wprowadzeniem do bazy danych podstawowych informacji technicznych). W bazie danych założono obiekty punktowe sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, m.in.:

- 2 077 hydranty,
- 12 756 zasuw (11 371 wodociągowych i 1 385 kanalizacyjnych),
- 23 875 studni.

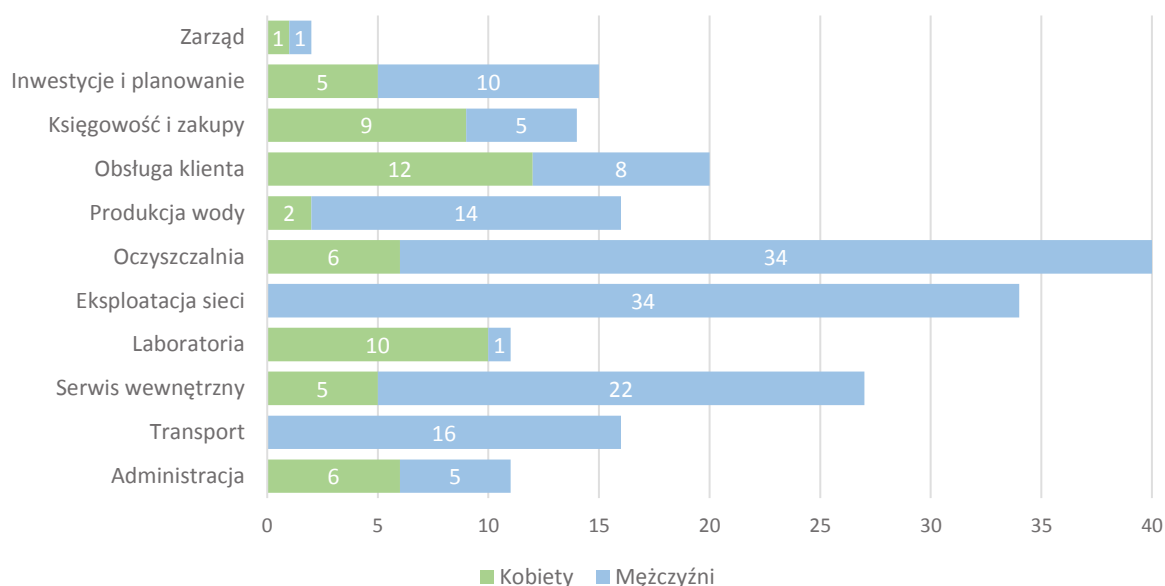
Łącznie zdigitalizowano 144 436 obiektów sieciowych, zeskanowano 9 816 dokumentów, w tym 4 895 protokołów odbioru.

6 SYTUACJA KADROWA SPÓŁKI

W Spółce przeciętna roczna liczba etatów w Spółce w 2017 roku wyniosła **204,78**, a na koniec roku zatrudnionych było **206 osób**: 56 kobiet (27,18%) i 150 mężczyzn. Wykształcenie wyższe posiada 34 % pracowników. 7 pracowników to osoby z orzeczoną stopniem niepełnosprawności. Spółka nie zatrudnia osób młodocianych. Proces zatrudnienia prowadzony jest w sposób zapewniający optymalny wybór kandydata na dane stanowisko pracy (zgodnie z Regulaminem Pracy).

Największym kapitałem Spółki są jej pracownicy.

Spółka tworzy przyjazne i bezpieczne warunki pracy, zapewnia rozwój kompetencji, umiejętności i wiedzy fachowej. W zamian wymaga się od pracowników świadomości wartości etycznych, przestrzegania ich przy wykonywaniu powierzonych zadań oraz posiadania odpowiedniej wiedzy, umiejętności i doświadczenia pozwalającego na skuteczną i efektywną realizację powierzonych zadań.

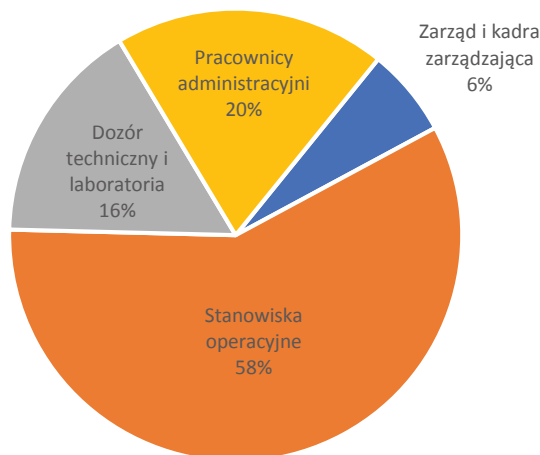
Rysunek 96 Ilość zatrudnionych w komórkach organizacyjnych w 2017 roku z podziałem na płeć

6.1 ORGANIZACJA I EFEKTYWNOŚĆ PRACY

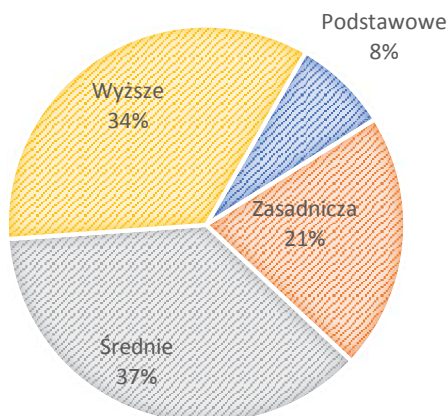
W Spółce kadrę kierowniczą stanowi 2-osobowy zarząd oraz 11 kierowników komórek organizacyjnych, pełniących również funkcje merytoryczne, zazwyczaj jako specjaliści i inżynierowie branżowi. Od kierownictwa Spółki wymaga się wspierania, promowania i przestrzegania wartości etycznych poprzez dobry przykład poparty odpowiednim postępowaniem i podejmowanymi decyzjami. Rozwój kompetencji kadry zarządzającej jest jednym z priorytetów Spółki. Kontynuowany jest program Lider mający na celu kształtowanie nowoczesnego modelu przywództwa i tworzenia zaplecza zarządczego w Spółce. Dbamy również o rozwój słupskiego rynku pracy wspierając projekty kompetencyjne i szkoleniowe, m.in. uczestniczymy w programie SOA - Słupski Ośrodek Akademicki oraz organizujemy praktyki i szkolenia studenckie i dla uczniów technikum.

Tabela 95 Struktura zatrudnienia na przestrzeni lat 2013-2017

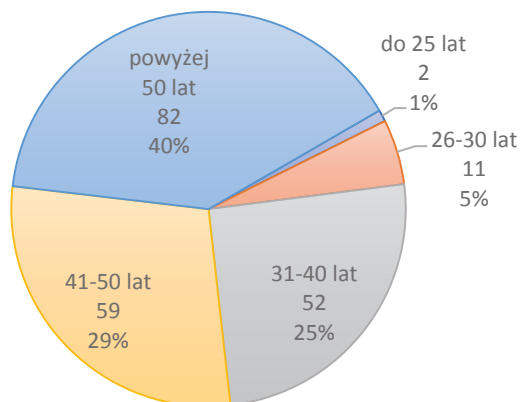
Wyszczególnienie	Przeciętna liczba				
	zatrudnionych [osoby]				
	2013	2014	2015	2016	2017
Zarząd i kadra zarządzająca	13	13	13	13	13
Stanowiska operacyjne	129	125	122	121	120
Dozór techniczny i laboratoria	33	34	33	33	33
Pracownicy administracyjni	41	43	40	40	40
Pracownicy ogółem	216	215	208	207	206

Rysunek 97 Struktura zatrudnienia w 2017 roku

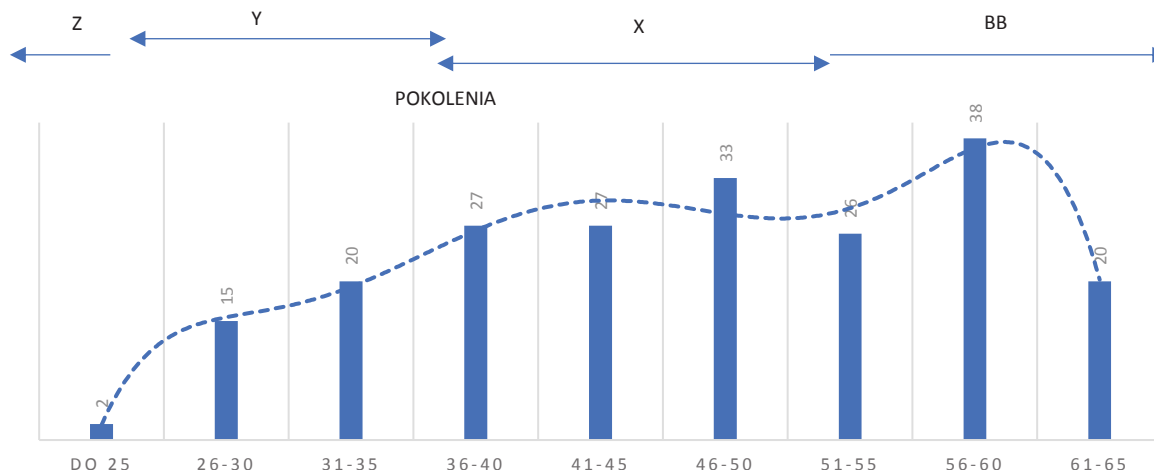

Rysunek 98 Struktura wykształcenia osób zatrudnionych w Spółce w 2017 roku

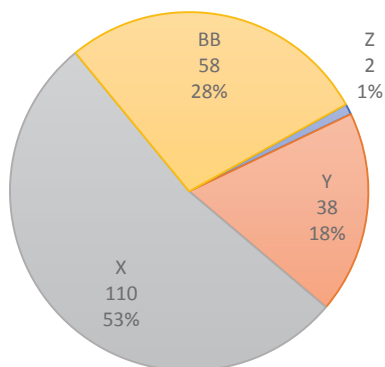

Rysunek 99 Struktura wiekowa osób zatrudnionych w Spółce w 2017 roku

Wysoki odsetek pracowników powyżej 50 lat (40%) przy operacyjnym charakterze działalności Spółki jest elementem wymagającym odpowiedniego zarządzania i organizacji pracy. W 2017 roku przeprowadzono wewnętrzną analizę pokoleniową pn: *Zarządzanie wiekiem jako część strategii zarządzania różnorodnością w organizacji*. Według prognoz demograficznych w 2025 roku przedstawiciele pokolenia Y i Z zdominują rynek pracy i będą stanowić około 75% osób aktywnych zawodowo. Spółka próbując dostosować się do nowych realiów rynku pracy analizuje kim są osoby należące do tych generacji i jakie są ich oczekiwania odnośnie życia zawodowego.

Rysunek 101 Liczba zatrudnionych osób w poszczególnych przedziałach wiekowych i pokoleniowych

Rysunek 100 Struktura pokoleniowa w Spółce

Istotna zmiana na rynku pracy – rynek pracownika, wymaga aktywnego działania Spółki w zakresie pozyskiwania i utrzymania wartościowych pracowników poprzez:

- profil pracodawcy + zmiana formy rekrutacji,
- elastyczne warunki i formy zatrudnienia, dostosowanie oferty do potrzeb pokoleniowych;
- współpraca ze szkołami i uczelniami,
- szkolenia i programy mentoringowe i motywacyjne, nowoczesne przywództwo,
- integracja i tworzenie firmy przyjaznej zarządzanej przez wartości.

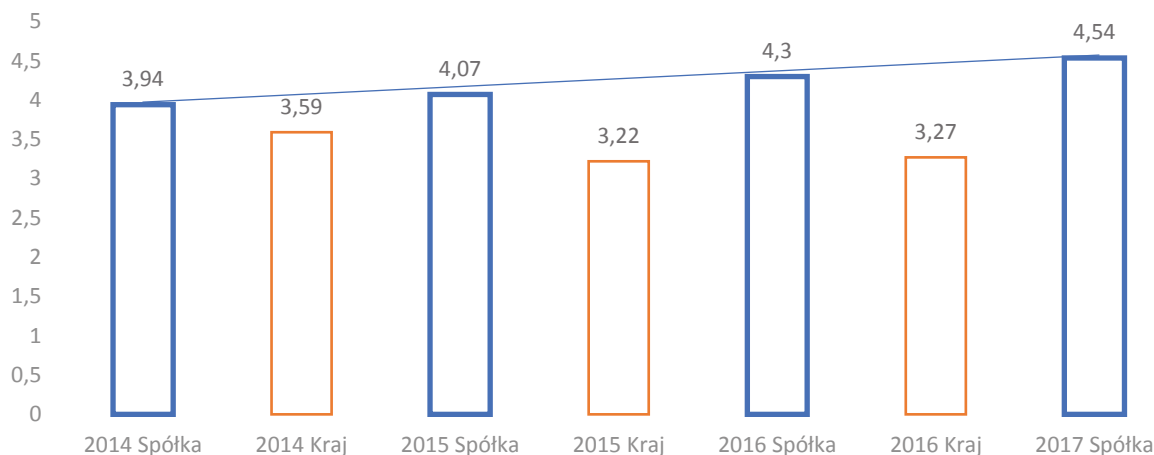
Pracownicy operacyjni stanowią główną ok. 60% grupę pracowników. Są to przede wszystkim operatorzy maszyn i urządzeń, monterzy oraz pracownicy serwisowi – mechanicy i elektrycy. Brak jest uznanych standardów branżowych wskazujących wiarygodne wskaźniki efektywności pracy.

Na podstawie publikacji IGWP nt.: benchmarkingu przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych można uznać, że **Spółka należy do wysokoefektywnych przedsiębiorstw w Polsce.** W Polsce w 2016 roku wskaźnik efektywności obsługi sieci w grupie przedsiębiorstw dużych wynosił 3,27 km/etat (mediana 2,99 km/etat). Osiągnięty w 2017 roku wskaźnik jest korzystny na tle kraju i wynosi 4,54 km/etat (3,5 km/etat bez Gminy Słupsk w której w imieniu Spółki świadczy usługi ZGK Jezierzycze). Widoczna jest również dynamika wzrostu efektywności.

Bezpośredni nadzór i kontrolę warunków pracy oraz procesów technicznych i technologicznych sprawuje kadra dozoru i pracownicy laboratoryjni posiadający odpowiednie kwalifikacje i uprawnienia. Są one stale odnawiane i uzupełniane w cyklach szkoleń oraz weryfikacji wewnętrznej poprzez kontrolę procedur zarządczych i organizacyjnych obowiązujących w Spółce (m.in. w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania oraz regulaminów i instrukcji).

Liczba pracowników administracyjnych jest podyktowana przede wszystkim ilością obsługiwanych klientów i punktów rozliczeniowych oraz zakresem prowadzonej działalności (w tym działalności inwestycyjnej oraz pozyskiwania funduszy zewnętrznych). W porównaniu do podobnych

przedsiębiorstw **Spółka wykazuje wysoki poziom efektywności pracy i małą ilość stanowisk o charakterze administracyjnym.**

Rysunek 102 Wskaźniki efektywności pracy w Spółce na tle wyników benchmarkingowych w Polsce

Tabela 96 Wskaźniki absencji i nadgodzin na przestrzeni lat 2011-2017

Wskaźnik	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
wszystkie nieobecności [%]	14,5	14,7	14,2	17,0	15,8	15,3	15,9
w tym absencje chorobowe [%]	3,3	3,9	3,8	5,4	4,2	4,4	4,2
nadgodziny [%]	1,8	1,8	1,5	1,8	1,4	1,6	2,1

Nadgodziny są wypłacane tylko pracownikom działów wymagających bezpośredniej reakcji na zagrożenia bezpieczeństwa i ciągłości pracy, które zostały wymienione w obowiązującym w Spółce Zakładowym Układem Zbiorowym Pracy. Analiza stanowiskowa nadgodzin wykazuje, że wzrost wskaźnika w stosunku do 2016 roku nastąpił w poszczególnych działach:

- PE - Dział Eksploatacji sieci kanalizacyjnej – łącznie ok. 3 700 dodatkowo 180 nadgodzin - spowodowane większą liczbą zatorów i wylań (mokry rok) oraz awariami kanalizacyjnymi (nie występowały w 2016 roku).
- UR - Dział Utrzymania Ruchu – łącznie 763,5 – o 208 nadgodzin więcej - związane jest to przede wszystkim ze specyfiką obiektów rozproszonych na terenie miasta i gmin, a w szczególności poszczególnych sekcjach:
 - mechanicznej + 90 h; - wzrost działań na nowych przepompowniach sieciowych, dostrajanie i rozruch systemu w okresie roku z dużą ilością opadów;
 - informatycznej +64,5 h – związane z modyfikacją systemu informatycznego oraz testami i symulacjami w Spółce, które wykonywane muszą być w czasie wolnym od pracy innych działów;
 - elektrycznej 57 h – awarie w zakresie tolerancji, symulacje systemu energetycznego.
- TS - Dział Transportu – 2 341,5 nadgodziny - wzrost o 42 h – w granicach tolerancji.

W przypadku działów PE i TS zostały wprowadzone rozwiązania organizacyjne mające na celu zoptymalizowanie ilości nadgodzin począwszy od 2018 roku.

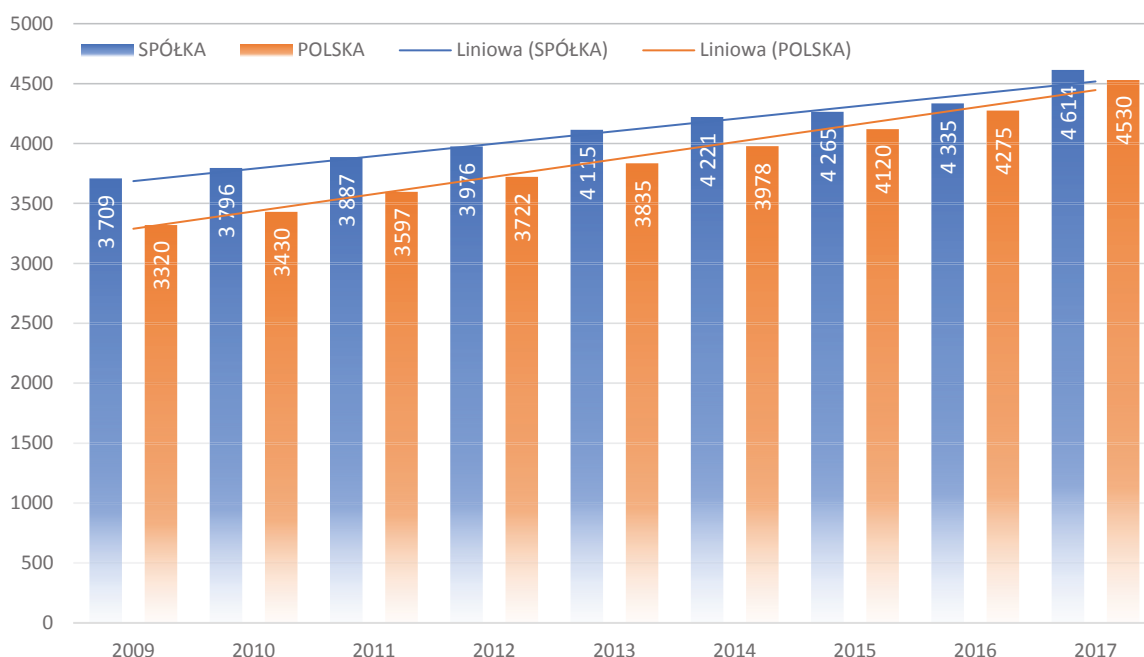
6.2 WYNAGRODZENIA

Spółka zapewnia dobre warunki zatrudnienia i wynagradzania w odniesieniu do rynku pracy.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie ogółem brutto w Spółce w 2016 roku wyniosło :

- 4 614,28 zł/m-c, - z wynagrodzeniami zarządu;
- 4 444,39 zł - bez wynagrodzenia zarządu;

Średnia płaca w Spółce jest o ok.1,8% wyższa od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w 2017 r. bez nagród z zysku. Mniejsza jest natomiast dynamika wzrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, która w okresie 2009-2017 wyniosła w Spółce 24,7 %, natomiast w sektorze przedsiębiorstw 36,45%.

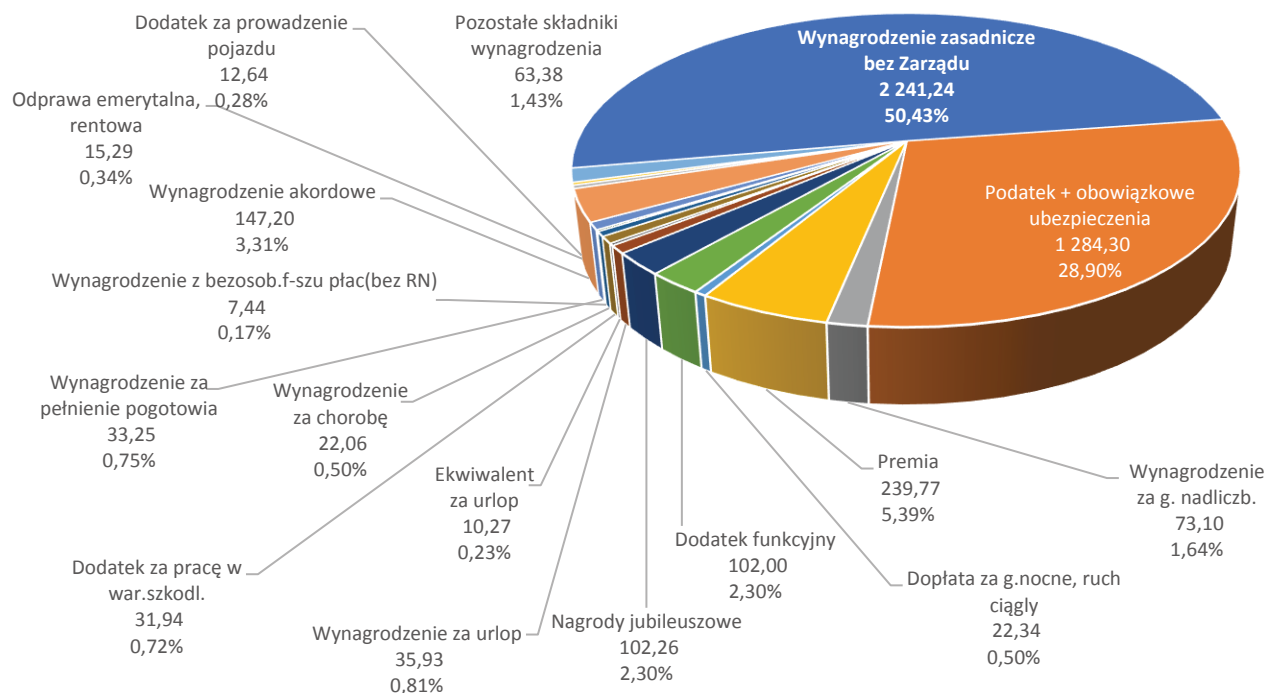

Rysunek 103 Zmiana w latach 2009-2017 przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w Spółce w odniesieniu do wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw (GUS - bez nagród z zysku)

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie zawiera wszystkie składniki wynagrodzenia, w tym: nagrody jubileuszowe, odprawy emerytalne, wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych oraz za pracę w niedziele i święta pracowników zmianowych, itp.

Rozpatrując wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia na różnym poziomie jego składników, średnie miesięczne wynagrodzenie **netto tj. po potrąceniu składek ZUS i podatku dochodowego** (bez wynagrodzenia zarządu oraz bez nagrody z zysku) w 2017 roku wyniosło:

- wynagrodzenie uwzględniające płacę zasadniczą i premię - 2 478,01 zł/m-c;
- wynagrodzenie uwzględniające wszystkie składniki - 3 000,85 zł/m-c .

Rysunek 104 Struktura wynagrodzenia w 2016 roku

Tabela 97 Zestawienie wypłaconych wynagrodzeń oraz nagród z zysku w latach 2012-2016

Rok	Wynagrodzenie	Nagrody z zysku	Razem	Liczba zatrudnionych (etaty)	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie
2012	10 108 721,69	685 064,19	10 793 785,88	212,76	4 227,68
2013	10 611 733,81	739 492,09	11 351 225,90	216,30	4 373,26
2014	10 933 024,05	775 330,32	11 708 354,37	216,72	4 502,11
2015	10 657 563,40		10 657 563,40	208,62	4 257,17
2016	10 712 325,35	131 044,27	10 843 369,62	205,93	4 387,97
2017	10 828 659,34		10 828 659,34	204,78	4 406,62

Dynamika wzrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia (uwzględniającego nagrody z zysku oraz wynagrodzenia zarządu) na przestrzeni lat 2012-2017 wyniosła 4,23%. Najwyższy poziom przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia miał miejsce w roku 2014 ze względu na kumulację wypłat odpraw emerytalnych.

6.3 WARUNKI PRACY

Ze względu na specyficzne warunki pracy w branży wodociągów i kanalizacji, w tym realizacji większości robót konserwacyjno-remontowych na otwartej przestrzeni bez względu na porę roku oraz pogodę, pracę w pasach drogowych, czynniki biologiczne, kontakt ze ściekami i osadami, występujące zagrożenie narażenia pracowników na działanie gazów wybuchowych (metan) oraz duszących (siarkowodór) i złośliwych (amoniak) Spółka stosuje szereg przedsięwzięć profilaktycznych poprzez:

- system okresowych i kontrolnych badań prowadzonych przez lekarza medycyny pracy,
- szczepienia ochronne (szczepionka przeciwko durowi brzuszemu oraz przeciwko grypie),
- wyposażenie w odzież i obuwie robocze, środki ochrony indywidualnej oraz sprzęt ratunkowy,
- odpowiednio wyposażone maszyny i sprzęt budowlany (klimatyzacja, kabiny z nadciśnieniem);
- specjalistyczny nadzór nad wykonawstwem robót,
- pomiary na stanowiskach pracy (natężenie hałasu oraz oświetlenia),
- szkolenia w zakresie bhp dla pracowników na stanowiskach robotniczych, administracyjno-biurowych, dla osób kierujących pracownikami oraz ćwiczenia w zakresie obsługi sprzętu ratunkowego i gaśniczego,
- sukcesywne doskonalenie wiedzy zawodowej pracowników poprzez uczestnictwo w kursach podnoszących umiejętności i kwalifikacje,
- wdrażanie nowych rozwiązań technicznych przy wykonywaniu robót oraz w zakresie eksploatacji obiektów wodociągowych i kanalizacyjnych,
- zapewnienie odpowiedniego zaplecza socjalnego, jak szatnie, umywalnie, suszarnie odzieży i obuwia roboczego, pomieszczenia przeznaczone na spożywanie posiłków.

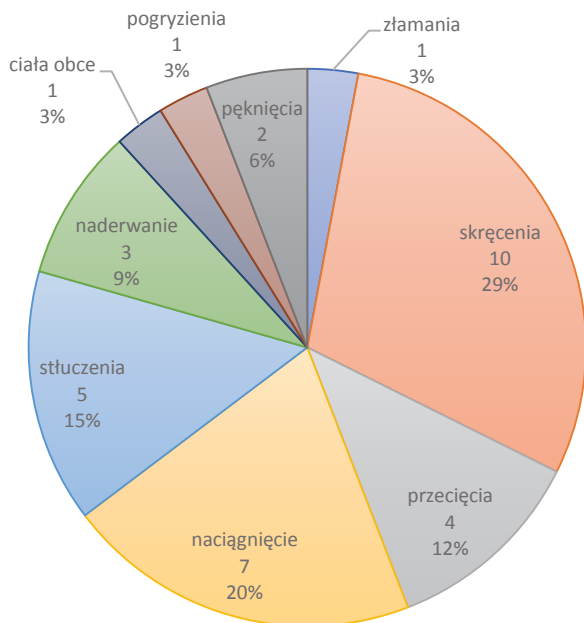
W 2017 roku zarejestrowano **8 wypadków przy pracy, które spowodowały łączną absencję 292 dni**. Nie zostały zgłoszone sytuacje potencjalnie wypadkowe

Tabela 98 Wskaźniki wypadkowości w latach 2012-2017

Analizowany rok	Zatrudnienie [w osobach]	Ilość wypadków [w szt.]	Absencja chorobowa [w dniach]
2012	220	4	170
2013	213	4	183
2014	215	5	564
2015	208	10	525
2016	207	5	524
2017	206	8	292

Tabela 99 Wypadkowość w poszczególnych działach Spółki w latach 2012-2016

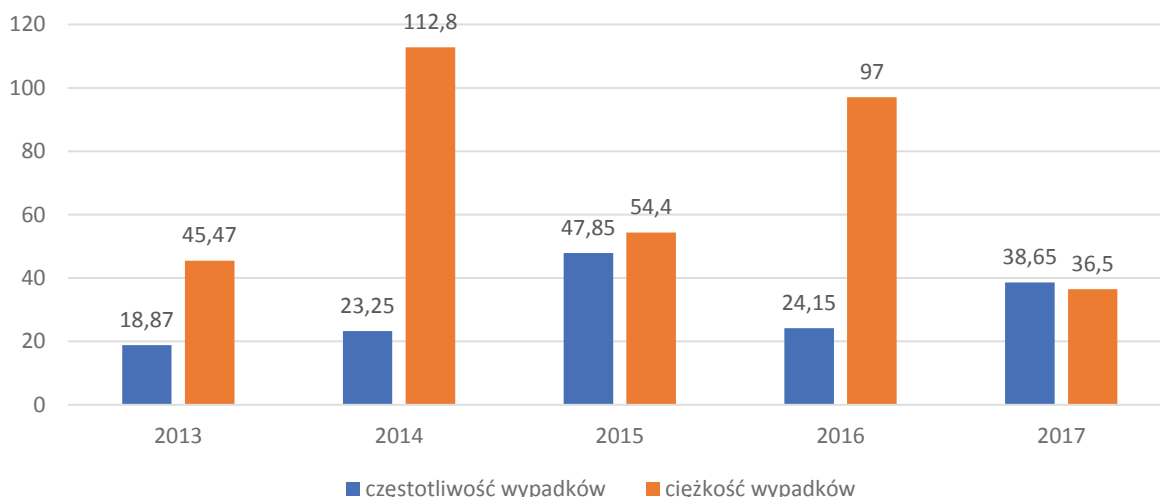
ROK	PI	PEw	PEk	PT	PW	OS	TS	UR
2012		1						2
2013		1					2	1
2014		1	1			1	1	1
2015	1	2	1	1	1		3	1
2016		1	1			1	2	
2017		1	1		1	2	3	
RAZEM	1	7	4	1	2	4	11	5

Najwięcej urazów w ostatnich 6 latach dotyczyło kończyn dolnych (19) i górnych (14), kręgosłupa (5) i głowy (1), najczęściej były to: skręcenia, naciągnięcia i stłuczenia.

W opracowanym planie poprawy warunków pracy na 2017 rok priorytetem była ochrona zdrowia pracowników przed czynnikami biologicznymi, zapobieganie chorobom zawodowym, jak również kształtowanie prawidłowego zachowania pracowników w sytuacjach awaryjnych oraz zagrożenia życia i mienia np. poprzez przeprowadzenie praktycznych ćwiczeń w zakresie gaszenia zarzewi pożarów, zagrożenia terrorystycznego (ćwiczenia Słupia 2017), itp.

Rysunek 105 Ilość i proporcje różnych typów urazów w latach 2012-2017

Rysunek 106 Wskaźniki wypadkowości w Spółce w latach 2013-2017 – częstotliwość = liczba wypadków na 1000 pracowników; ciężkość wypadków = liczba dni absencji przypadająca na jeden wypadek;

W ramach ogólnej profilaktyki i poprawy bezpieczeństwa pracy przeprowadzono:

- badania wstępne ogólne dla 3 pracowników,
- badania profilaktyczne okresowe dla 75 pracowników,
- badania sanitarno-epidemiologiczne dla 17 pracowników,
- szkolenia okresowych dla 156 pracowników,
- szkolenia wstępne ogólne – 4 pracowników i praktykantów/stażystów.

W 2017 roku zostały przeprowadzone kontrole przestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy:

- Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny przeprowadził kontrolę w zakresie nadzoru nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy pracowników oraz nadzór nad warunkami pracy, wypełnienia przez pracodawców obowiązków wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników zatrudnionych w zakładach sektora gospodarki odpadami i ściekami. Kontrola dotyczyła obiektów znajdujących się na terenie bazy głównej, oczyszczalni ścieków oraz stacji uzdatniania wody;
- Państwowa Inspekcja Pracy Okręgowego Inspektoratu Pracy przeprowadziła na terenie Stacji Uzdatniania Wody kontrolę w zakresie przestrzegania przepisów bezpieczeństwa pracy dotyczących problematyki REACH i CLP dalszego użytkowania chemikaliów;
- dwa przeglądy stanowisk pracy przez służbę bhp oraz Społecznego Inspektora Pracy.

Wszystkie kontrole zakończyły się bez uwag, w jednym przypadku ustalono brak aktualnych badań hałasu pojazdu, które zostało bezzwłocznie uzupełnione.

6.4 WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI PRACOWNICZYMI

W Spółce funkcjonują dwa związki zawodowe, skupiające większość pracowników przedsiębiorstwa:

1. NSZZ „Solidarność”
2. NSZZ Pracowników Wodociągów.

Zarząd Spółki prowadził stałe konsultacje z przedstawicielami związków zawodowych oraz bezpośrednio z pracownikami. W roku 2017 odbyły się 3 formalne spotkania Zarządu z przedstawicielami związków zawodowych działających w Spółce, na których omówione zostały tematy dotyczące dodatkowej opieki medycznej, konsekwencji wejścia w życie nowej ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz sprawy płacowe. Rozbieżności dotyczące wzrostu wynagrodzeń pomiędzy stronami doprowadziły do sporu zbiorowego, który w drodze rokowań został w krótkim czasie zakończony porozumieniem.

W Spółce tworzony jest odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, z którego wydatkowane są środki na rzecz pracowników w zakresie pomocy finansowej (zapomogi), dofinansowania wypoczynku dzieci i pracowników, aktywności sportowej i rekreacyjnej:

- Dofinansowanie do kolonii - 42 dzieci
- Zakup karnetów na basen- 55 pracowników
- Zapomogi- 26 osób
- Spływ kajakowy- 24 osoby
- Zabawa integracyjna- 33 osoby
- Wycieczka autokarowa- 21 osób
- Paczki dla dzieci- 85 sztuk
- Spotkanie emerytów- 55 osób
- Sala gimnastyczna - 12 osób
- Bilety na kabarety - 18 osób
- Wczasy „Pod Gruszą” - 204 pracowników.

Preliminarz wydatków z Funduszu oraz kwalifikację i ocenę składanych przez pracowników wniosków ustala powołana Komisja Socjalna.

7 WIELKOŚĆ I RODZAJ KAPITAŁÓW WŁASNYCH I UDZIAŁÓW

Wartość kapitału własnego na dzień 31.12.2017 r. wynosi **88.832.500,00 zł**

Zmiana wartości kapitału w ciągu roku 2017 o kwotę 399.000,00 zł

wynika z wniesionego wkładu gotówkowego Miasta Słupsk

Miasto Słupsk na prawach powiatu **posiada 144.763** udziały o wartości **72.780.500,00 zł (81,93%)**, z tego udziałom w liczbie 86.175 nadano szczególne uprawnienie w zakresie prawa głosu, tak że na jeden udział przypadają trzy głosy. **Gmina Kobylnica posiada 32.104** udziały o wartości **16.052.000,00zł (18,07%)**. Udziałom w liczbie 10.900 nadano szczególne uprawnienie w zakresie prawa głosu, tak że na jeden udział przypadają dwa głosy. Struktura posiadanych uprawnień w zakresie prawa głosu przedstawia się następująco:

- **Miasto Słupsk 88,08%**,

- **Gmina Kobylnica 11,92%**

Kapitał zapasowy na dzień 31.12.2017 r. wynosi: **31.073.410,99 zł**

Zmiany wysokości kapitału zapasowego w ciągu 2017 roku
wynikają z następujących pozycji:

Zwiększenia: **2.019.348,44 zł**

- z podziału zysku za 2016 r. 1.660.391,65 zł
- z funduszu aktualizacji wyceny środków trwałych 258.271,06 zł

Kapitał z aktualizacji wyceny stan na koniec roku 2017 **8.116 489,38**

W 2017 r. nastąpiło zmniejszenie wartości kapitału o kwotę 258.271,06zł

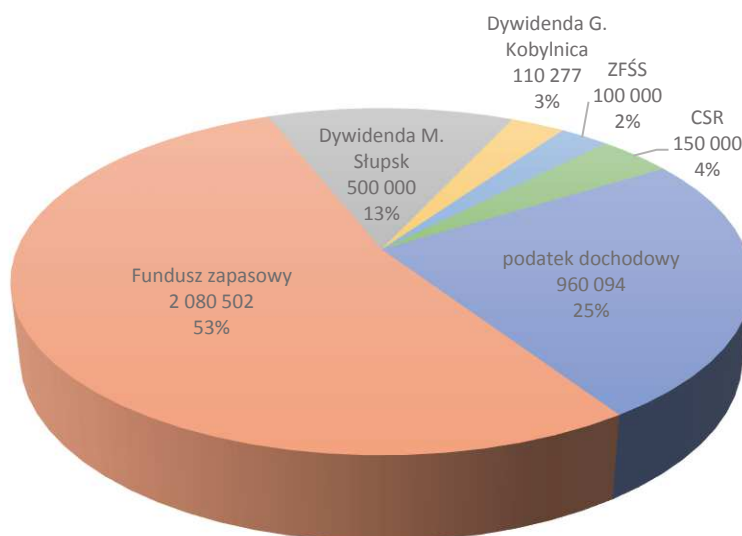
Kapitał rezerwowy stan na koniec 2017 roku: **22.227.189,77 zł**

(bez zmian w 2017 r.)

8 PROPOZYCJA PODZIAŁU ZYSKU ZA 2017 ROK

DOCHÓD BRUTTO	3 900 873,52
PODATEK DOCHODOWY	960 094
DOCHÓD NETTO DO PODZIAŁU	2 940 779,52
FUNDUSZ ZAPASOWY	2 080 502,52
DYWIDENDA DLA MIASTA SŁUPSKA	500 000,00
DYWIDENDA DLA GMINY KOBYLNICZA	110 277,00
ZASILENIE ZAKŁADOWEGO FUNDUSZU ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH	100 000,00
FUNDUSZ CELOWY NA DZIAŁALNOŚĆ CSR: PROMOCJA , SPORT, DZIAŁALNOŚĆ CHARYTATYWNA I EDUKACYJNA	150 000,00

Zasilenie funduszu zapasowego wynika z obowiązku wynikającego z umowy spółki, zgodnie z którą na fundusz przeznacza się co roku co najmniej 1% zysku do czasu, gdy ten fundusz osiągnie wysokość jednej trzeciej wysokości kapitału zakładowego. Ponadto zasilenie kapitału zapasowego wynika z okoliczności, w której odpisy amortyzacyjne od majątku sfinansowanego z zewnętrznych środków (dotacji) skutkują zmniejszaniem wartości pozycji bilansowej rozliczeń międzyokresowych przychodów i równoległe zwiększeniem pozostałych przychodów operacyjnych w rachunku zysków i strat, w wysokości naliczonej amortyzacji. Tym samym odpisy amortyzacyjne wpływają na wysokość zysku, który nie znajduje pokrycia w przepływach pieniężnych, w związku z czym ta część zysku nie może być związana z wydatkowaniem środków pieniężnych na inny tytuł niż zasilenie funduszu zapasowego bądź rezerwowego.

Rysunek 107 Propozycja Zarządu podziału zysku za 2017 rok

9 WNIOSKI

W związku z osiągnięciem przez Spółkę „Wodociągi Słupsk” sp. z o.o. pozytywnych wyników finansowych i gospodarczych wnosimy o udzielenie Członkom Zarządu Spółki pokwitowania z wykonania obowiązków - zgodnie z § 16 umowy spółki oraz art. 231 § 2 Kodeksu spółek handlowych.

Słupsk, dnia 21.05.2018 r.

GŁÓWNA KSIĘGOWA
CZŁONEK ZARZĄDU

Alina Zimnicka

PREZES ZARZĄDU

Andrzej Wójtowicz

ZAŁĄCZNIKI

**DO SPRAWOZDANIA ZARZĄDU
SPÓŁKI Z DZIAŁALNOŚCI
W 2017 ROKU**

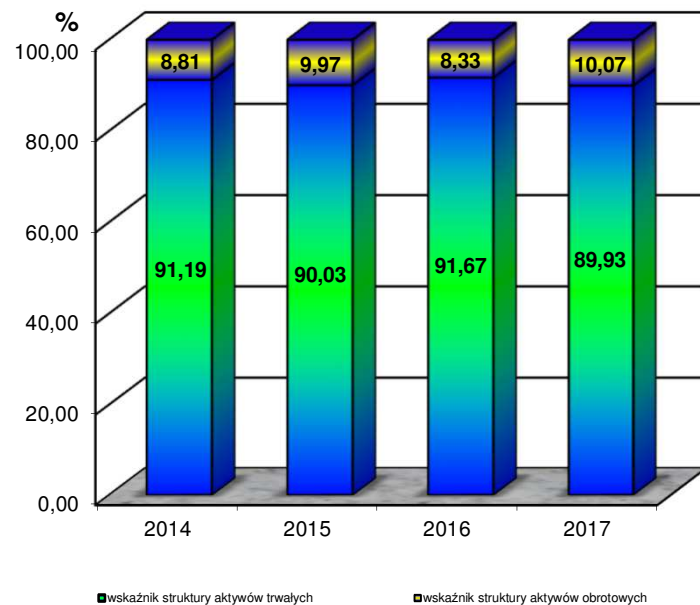
SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

1. ANALIZA PIONOWA BILANSU	ZAŁĄCZNIK 1
2. STRUKTURA AKTYWÓW I PASYWÓW BILANSU	ZAŁĄCZNIK 2
3. WSKAŹNIKI STRUKTURY KAPITAŁOWEJ I MAJĄTKOWEJ	ZAŁĄCZNIK 3
4. SYTUACJA DOCHODOWA	ZAŁĄCZNIK 4
5. WSKAŹNIKI RENTOWONOŚCI	ZAŁĄCZNIK 5
6. WSKAŹNIKI PŁYNNOŚCI FINANSOWEJ	ZAŁĄCZNIK 6
7. WSKAŹNIKI PŁYNNOŚCI FINANSOWEJ-WYKRES.....	ZAŁĄCZNIK 7
8. WSKAŹNIKI WYSTARCZALNOŚCI ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH	ZAŁĄCZNIK 8
9. WSKAŹNIKI ROTACJI MAJĄTKU (OBROTOWOŚCI MAJĄTKU)	ZAŁĄCZNIK 9
10. WSKAŹNIK ROZWOJU	ZAŁĄCZNIK 10
11. ZATRUDNIENIE, PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIE, KOSZTY OSOBOWE	ZAŁĄCZNIK 11
12. WSKAŹNIKI WYDAJNOŚCI	ZAŁĄCZNIK 12
13. DYNAMIKA SPRZEDAŻY	ZAŁĄCZNIK 13
14. STRUKTURA SPRZEDAŻY	ZAŁĄCZNIK 14
15. DYNAMIKA PRODUKCJI	ZAŁĄCZNIK 15
16. STRUKTURA PRODUKCJI	ZAŁĄCZNIK 16

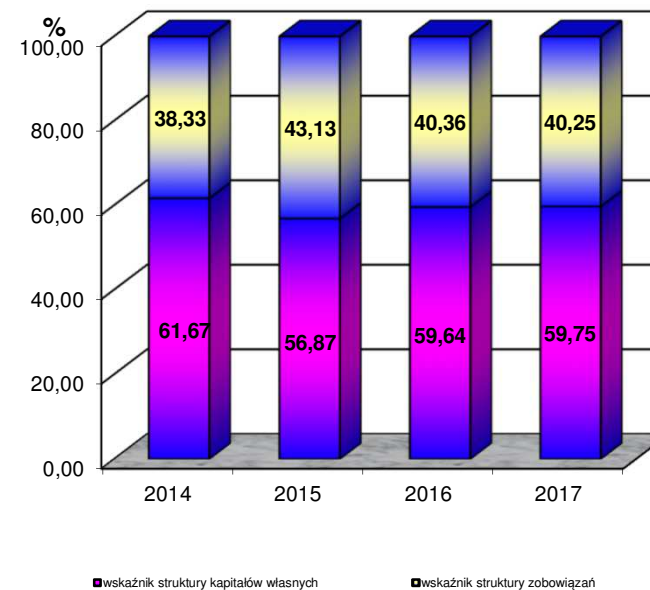
ANALIZA PIONOWA BILANSU

lp	Wyszczególnienie	Symbol	Formuła	2014	2015	2016	2017	odchylenie bezwzględne 2017-2016	dynamika % 2017-2016
				%	%	%	%		
Analiza pionowa bilansu									
a	wskaźnik struktury aktywów trwałych	WSAtr	(aktywa trwałe/aktywa ogółem)*100	91,19	90,03	91,67	89,93	-1,74	98,10
b	wskaźnik struktury aktywów obrotowych	WSAob	(aktywa obrotowe/aktywa ogółem)*100	8,81	9,97	8,33	10,07	1,74	120,89
c	wskaźnik struktury kapitałów własnych	WSKwł	(kapitały własne/pasywa ogółem)*100	61,67	56,87	59,64	59,75	0,11	100,18
d	wskaźnik struktury zobowiązań	WSZ	(zobowiązania i rezerwy/pasywa ogółem)*100	38,33	43,13	40,36	40,25	-0,11	99,73
e	wskaźnik struktury aktywów	WSA	(aktywa trwałe ogółem/aktywa obrotowe ogółem)*100	1034,61	903,16	1100,39	892,82	-207,57	81,14
f	wskaźnik struktury finansowania	WSF	(kapitał własny ogółem/zobowiązania i rezerwy ogółem)*100	160,90	131,86	147,77	148,45	0,68	100,46
Wskaźniki służące do oceny sytuacji majątkowej jednostki									
a	wskaźnik produktywności aktywów obrotowych	Wpao	przychód ze sprzedaży/średni stan aktywów obrotowych	2,21	1,82	1,84	1,91	0,07	103,80
b	wskaźnik produktywności zapasów	Wpz	przychód ze sprzedaży/średni stan zapasów	24,46	21,92	24,57	25,42	0,85	103,46
c	wskaźnik produktywności należności	Wn	przychód ze sprzedaży/średni stan należności	5,29	25,62	37,41	82,11	44,70	219,49
d	wskaźnik produktywności środków pieniężnych	Wrsp	przychód ze sprzedaży/średni stan środków pieniężnych	6,02	3,19	2,88	2,67	-0,21	92,71

Struktura aktywów

Struktura pasywów

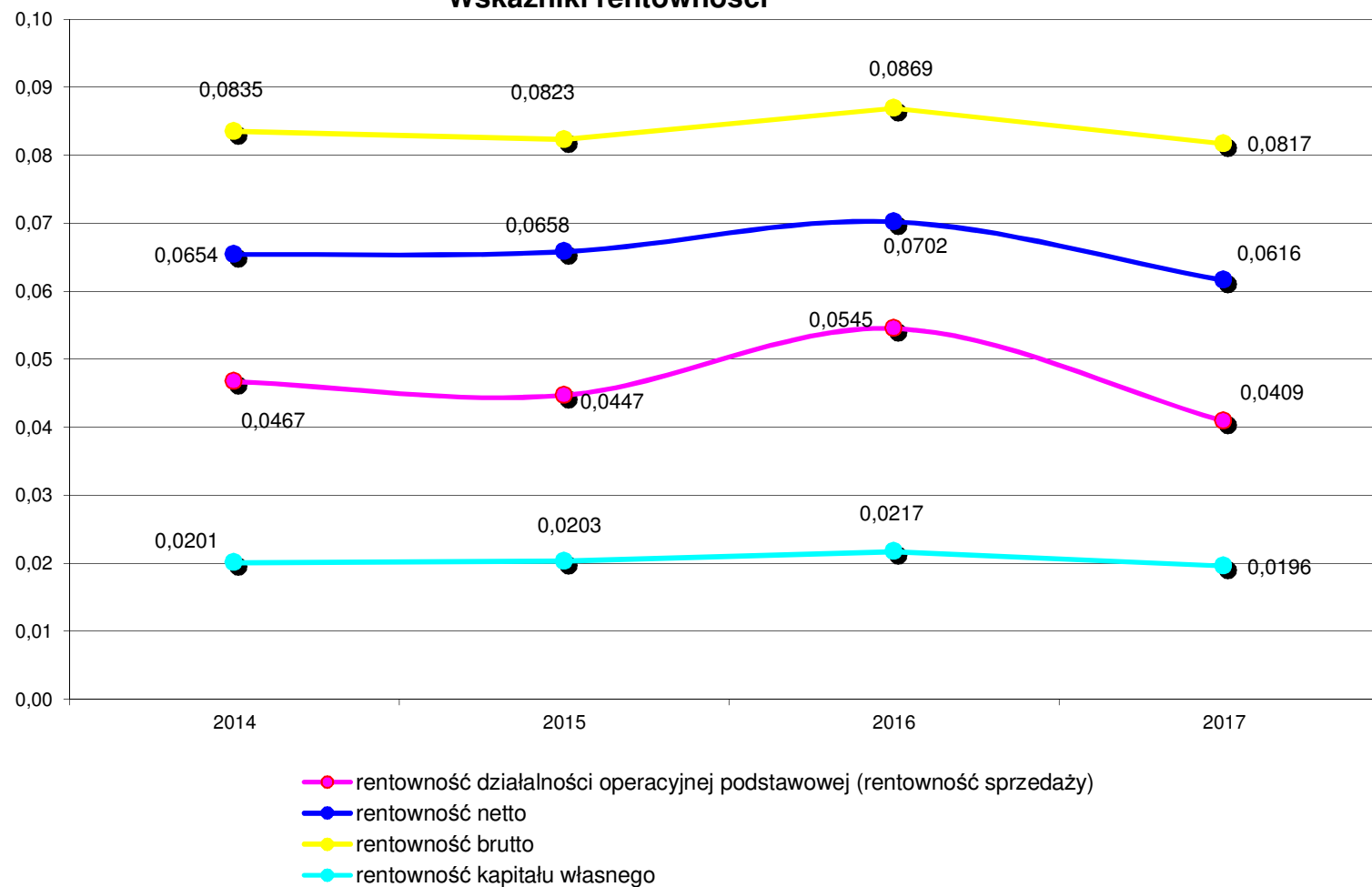
Wskaźniki struktury kapitałowej i majątkowej

lp	Wyszczególnienie	Symbol	Formuła	2014	2015	2016	2017	odchylenie bezwzględne 2017-2016	dynamika % 2017-2016
Wskaźniki struktury kapitałowej i majątkowej									
a	wskaźnik udziału kapitału własnego w finansowaniu majątku	Kw/A	kapitał (fundusz) własny/suma aktywów	0,62	0,57	0,60	0,60	0,00	100,00
b	wskaźnik ogólnego zadłużenia	Z/A	(zobowiązania ogółem krótkoterminowe):(aktywa ogółem)	0,04	0,05	0,04	0,05	0,01	125,00
c	wskaźnik zobowiązania/kapitał	Z/Kw	(rezerwy+zobow.długoter.+zobow.krótkoter. i fundusze specjalne+rozl.międzyokr. i przychody przyszłych okresów)/kapitał (fundusz) własny	0,62	0,76	0,68	0,67	-0,01	98,53

SYTUACJA DOCHODOWA

lp	Wyszczególnienie	Symbol	Formuła	2014	2015	2016	2017	odchylenie bezwzględne 2017-2016	dynamika % 2017-2016
Wskaźniki rentowności									
a	rentowność działalności operacyjnej podstawowej (rentowność sprzedaży)	R	(zysk ze sprzedaży):(przychody netto ze sprzedaży towarów i produktów)	0,0467	0,0447	0,0545	0,0409	-0,0136	75,05
b	rentowność działalności operacyjnej	RO	(zysk na działalności operacyjnej):(przychody netto ze sprzedaży towarów i produktów + pozostałe przychody operacyjne+przychody finansowe)	0,0901	0,0855	0,0824	0,0804	-0,0020	97,57
c	rentowność brutto	RB	(zysk (strata) brutto):(przychody netto ze sprzedaży towarów i produktów + pozostałe przychody operacyjne+przychody finansowe+zyski nadzwyczajne)	0,0835	0,0823	0,0869	0,0817	-0,0052	94,02
d	rentowność netto	RN	(zysk (strata) netto):(przychody netto ze sprzedaży towarów i produktów + pozostałe przychody operacyjne+przychody finansowe+zyski nadzwyczajne)	0,0654	0,0658	0,0702	0,0616	-0,0086	87,75
e	rentowność kapitału własnego	ROE	zysk(strata) netto/kapitał (fundusz) własny - wynik finansowy netto roku obrotowego	0,0201	0,0203	0,0217	0,0196	-0,0021	90,32
f	rentowność aktywów	ROA	(zysk (strata) netto):aktywa ogółem	0,0121	0,0113	0,0127	0,0115	-0,0012	90,55
g	rentowność operacyjna aktywów	ROA ₁	(zysk (strata) operacyjny):aktywa ogółem	0,0167	0,0147	0,0161	0,0162	0,0001	100,62
h	stopa zysku brutto w przedsiębiorstwie ogółem	RZ	zysk brutto ogółem w przedsiębiorstwie do przychodów ze sprzedaży i zrównanych z nimi	0,0885	0,0862	0,0927	0,0871	-0,0056	93,96

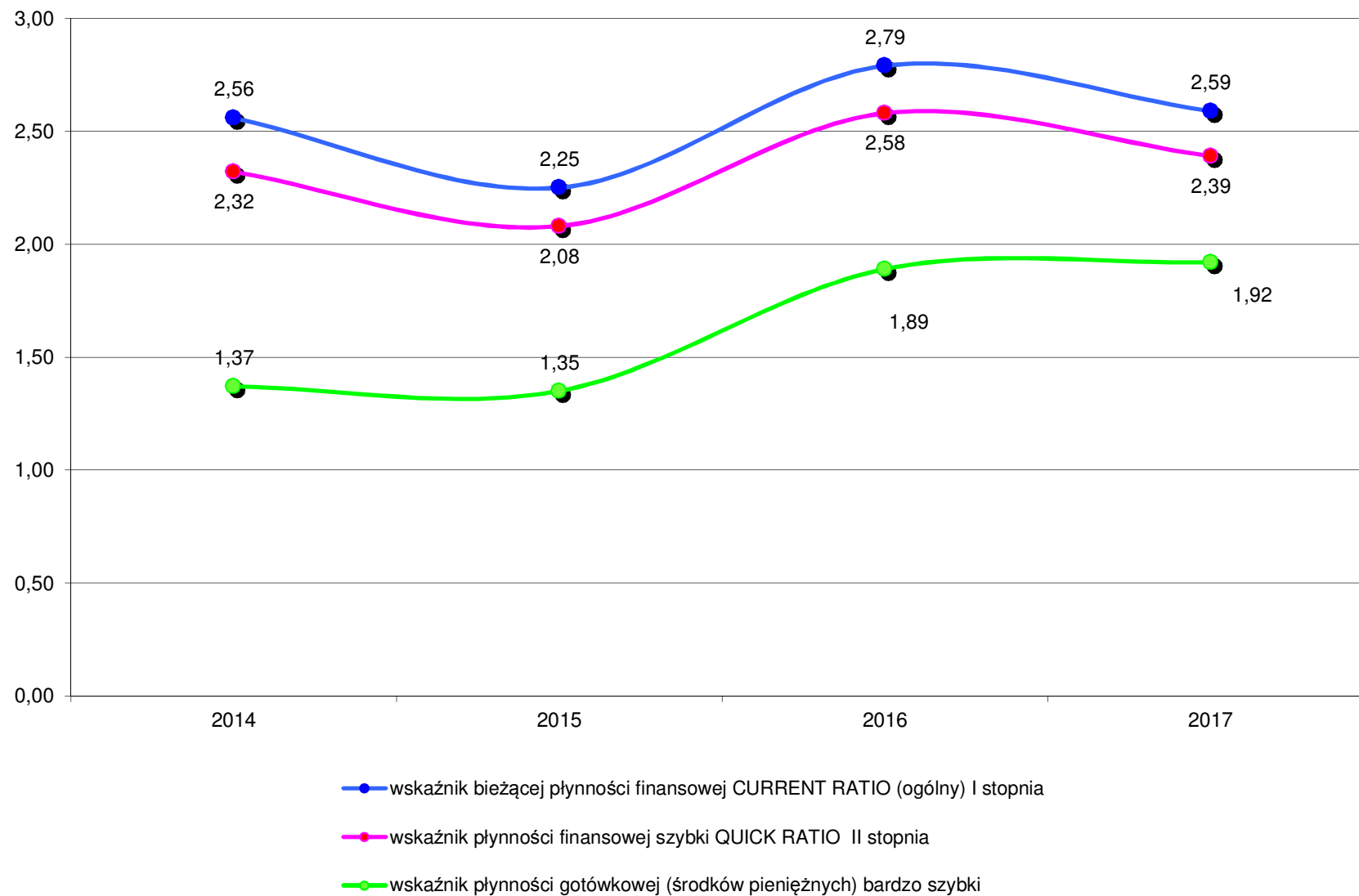
Wskaźniki rentowności

Wskaźniki płynności finansowej

lp	Wyszczególnienie	Symbol	Formuła	2014	2015	2016	2017	odchylenie bezwzględne 2017-2016	dynamika % 2017-2016	norma ogólna
Wskaźniki płynności finasowej										
a	wskaźnik bieżącej płynności finansowej CURRENT RATIO (ogólny) I stopnia	CR	(aktywa bieżące):(zobowiązania bieżące-fundusze specjalne)	2,56	2,25	2,79	2,59	-0,20	92,83	<1.8;2>
b	wskaźnik płynności finansowej szybki QUICK RATIO II stopnia	QR	(aktywa bieżące-zapasy):(zobowiązania bieżące-fundusze specjalne)	2,32	2,08	2,58	2,39	-0,19	92,64	<1.2;1>
c	wskaźnik płynności gotówkowej (środków pieniężnych) bardzo szybki	WSZ'	(środki pieniężne):(zobowiązania bieżące-fundusze specjalne)	1,37	1,35	1,89	1,92	0,03	101,59	<0;2>
Wskaźniki płynności finasowej w dynamice										
a	wskaźnik wydajności sprzedaży	WS	(środki pieniężne netto z działalności operacyjnej):(sprzedaż netto)	0,43	0,46	0,29	0,28	-0,01	96,55	
b	wskaźnik wydajności zysku	WZ	(środki pieniężne netto z działalności operacyjnej):(zysk(strata) na działalności operacyjnej)	4,48	5,09	3,06	3,04	-0,02	99,35	
c	wskaźnik wydajności majątku trwałego	WMT	(środki pieniężne netto z działalności operacyjnej):(aktywa trwałe)	0,08	0,08	0,05	0,05	0,00	100,00	
d	wskaźnik wydajności majątku obrotowego	WMO	(środki pieniężne netto z działalności operacyjnej):(aktywa obrotowe)	0,85	0,75	0,59	0,49	-0,10	83,05	

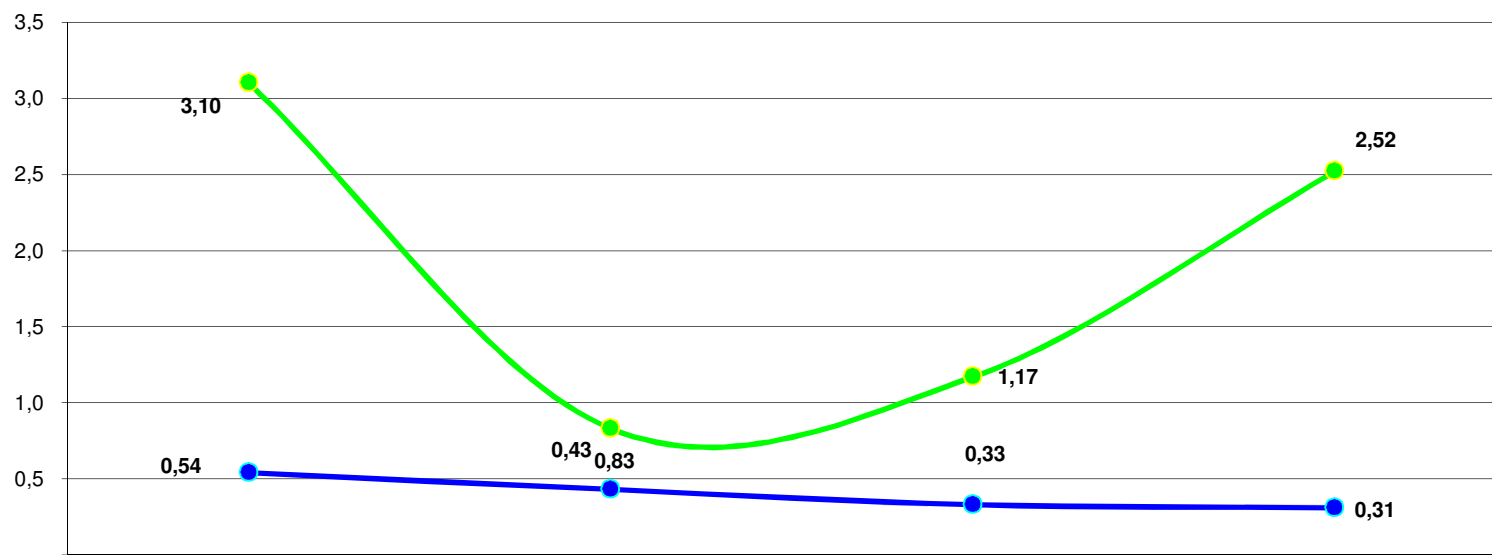
Wskaźniki płynności finansowej

Wskaźniki wystarczalności środków pieniężnych

lp	Wyszczególnienie	Symbol	Formuła	2014	2015	2016	2017	odchylenie bezwzględne 2017-2016	dynamika % 2017-2016
Wskaźniki wystarczalności środków pieniężnych									
a	wystarczalność środków pieniężnych z działalności operacyjnej na spłatę zobowiązań ogółem	WŚO ₁	(przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej):(zobowiązania ogółem-fundusze specjalne-rozl.miejsk.)	0,54	0,43	0,33	0,31	-0,02	93,94
b	ogólna wystarczalność środków pieniężnych z działalności operacyjnej	OWŚ	(gotówka netto z działalności operacyjnej):(spłata zobowiązań długoterminowych+zakup majątku trwałego+wyplata dywidend)	3,10	0,83	1,17	2,52	1,35	215,38

Wskaźniki wystarczalności

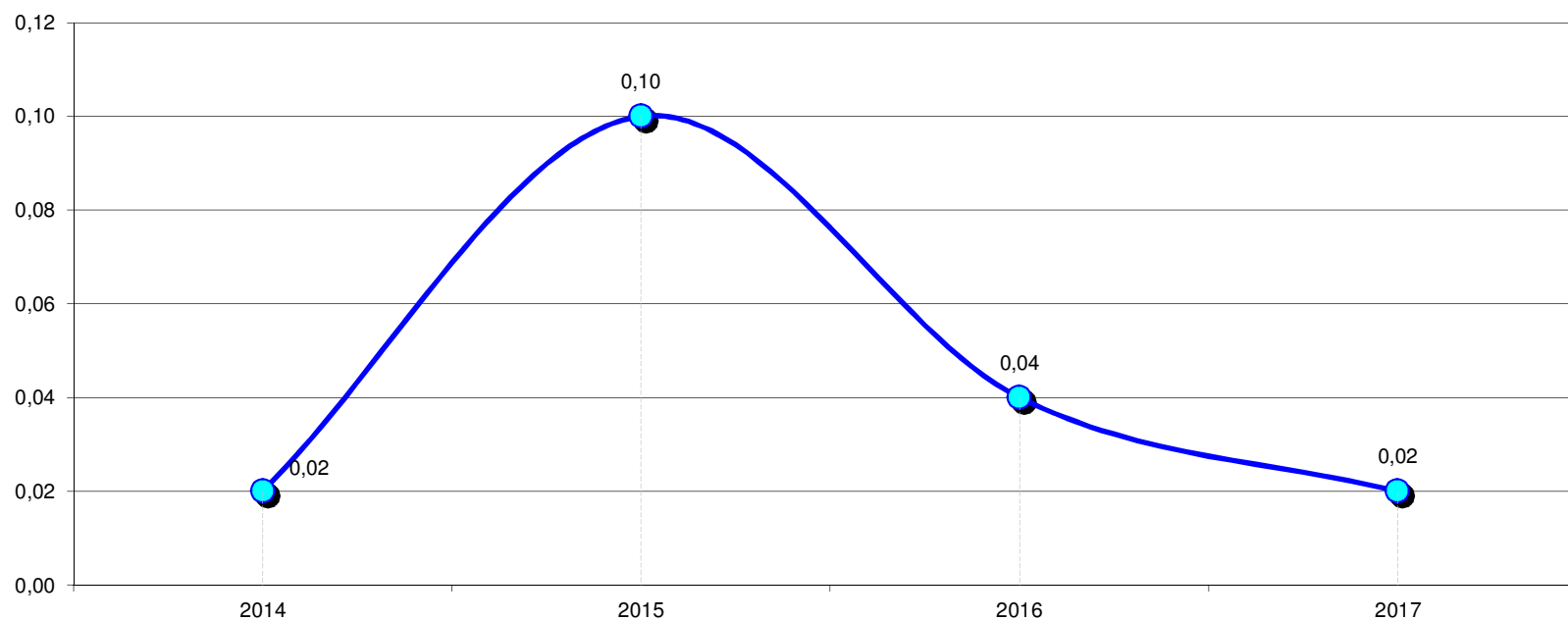
Wskaźniki rotacji majątku (obrotowości majątku)

lp	Wyszczególnienie	Symbol	Formuła	2014	2015	2016	2017	odchylenie bezwzględne 2017-2016	dynamika % 2017-2016
Wskaźniki rotacji majątku (obrotowości majątku)									
a	wskaźnik obrotowości aktywów	WOA	(przychody ogółem):(przeciętny stan aktywów ogółem)	0,18	0,16	0,17	0,17	0,00	100,00
b	wskaźnik obrotu zapasami w dniach	Wrzd	[(zapasy okresu poprzedniego+zapasy okresu bieżącego)/2x365]/przychody ze sprzedaży i zrównane z nimi	17,64	18,34	16,63	16,72	0,09	100,54
c	wskaźnik obrotu zapasami w razach	Wrzr	(przychody ze sprzedaży produktów, towarów, materiałów):[(zapasy okresu poprzedniego+zapasy okresu bieżącego)/2]	20,67	21,65	24,38	25,29	0,91	103,73
d	wskaźnik obrotu należności i roszczeń (netto) w dniach	Wrnd ₁	[(należności i roszczenia okresu poprzedniego+należności i roszczenia okresu bieżącego)/2x365]/przychody ze sprzedaży i zrównane z nimi	69,05	66,04	53,83	36,81	-17,02	68,38
e	wskaźnik obrotu należności i roszczeń (netto) w razach	Wrnr ₁	(przychody ze sprzedaży produktów, towarów, materiałów):(przeciętny stan należności i roszczeń)	5,28	5,46	6,73	9,87	3,14	146,66
f	wskaźnik rotacji należności i roszczeń z tyt.dostaw i usług (netto) w dniach	Wrnd ₂	[(należności z tyt.dostaw i usług okresu poprzedniego+należności z tyt.dostaw i usług okresu bieżącego)/2x365]/przychody ze sprzedaży i zrównane z nimi	70,99	42,89	34,22	27,64	-6,58	80,77
g	wskaźnik obrotu należności i roszczeń z tyt.dostaw i usług (netto) w razach	Wrnr ₂	(przychody ze sprzedaży produktów, towarów, materiałów):(przeciętny stan należności z tyt.dostaw i usług)	5,13	7,48	9,23	10,98	1,75	118,96
h	wskaźnik obrotu zobowiązań krótkoterminowych w dniach	Wrzd	[zobowiązania krótkoter.-fundusze specjalne okresu poprzedniego+zobowiązania krótkoter-fundusze specjalne. okresu bieżącego)/2x365]/przychody ze sprzedaży i zrównane z nimi	69,59	41,98	24,76	34,16	9,40	137,96
i	wskaźnik okresu spłaty zobowiązań w dniach	Wrzd	(zobowiązania krótkoterminowe-fundusze specjalne x 365 dni):przychody netto ze sprzedaży prod.i usług	71,71	99,87	64,74	81,85	17,11	126,43
j	wskaźnik okresu spłaty zobowiązań z tyt.dostaw i usług w dniach	Wrzd ₁	(zobowiązania z tyt.dostaw i usług x 365 dni):przychody netto ze sprzedaży prod.i usług	30,69	39,22	16,36	32,56	16,20	199,02
k	wskaźnik rotacji środków płynnych	Wrsp	(sprzedaż netto):(średni stan należności i środków pieniężnych)	2,81	2,02	2,02	2,11	0,09	104,46

Wskaźnik rozwoju

lp	Wyszczególnienie	Symbol	Formuła	2014	2015	2016	2017	odchylenie bezwzględne 2017-2016	dynamika % 2017-2016
Wskaźnik rozwoju									
	wydatki inwestycyjne do majątku trwałego	I/At	wydatki na inwestycje/majątek trwały netto	0,02	0,10	0,04	0,02	-0,02	50,00

Wskaźnik rozwoju

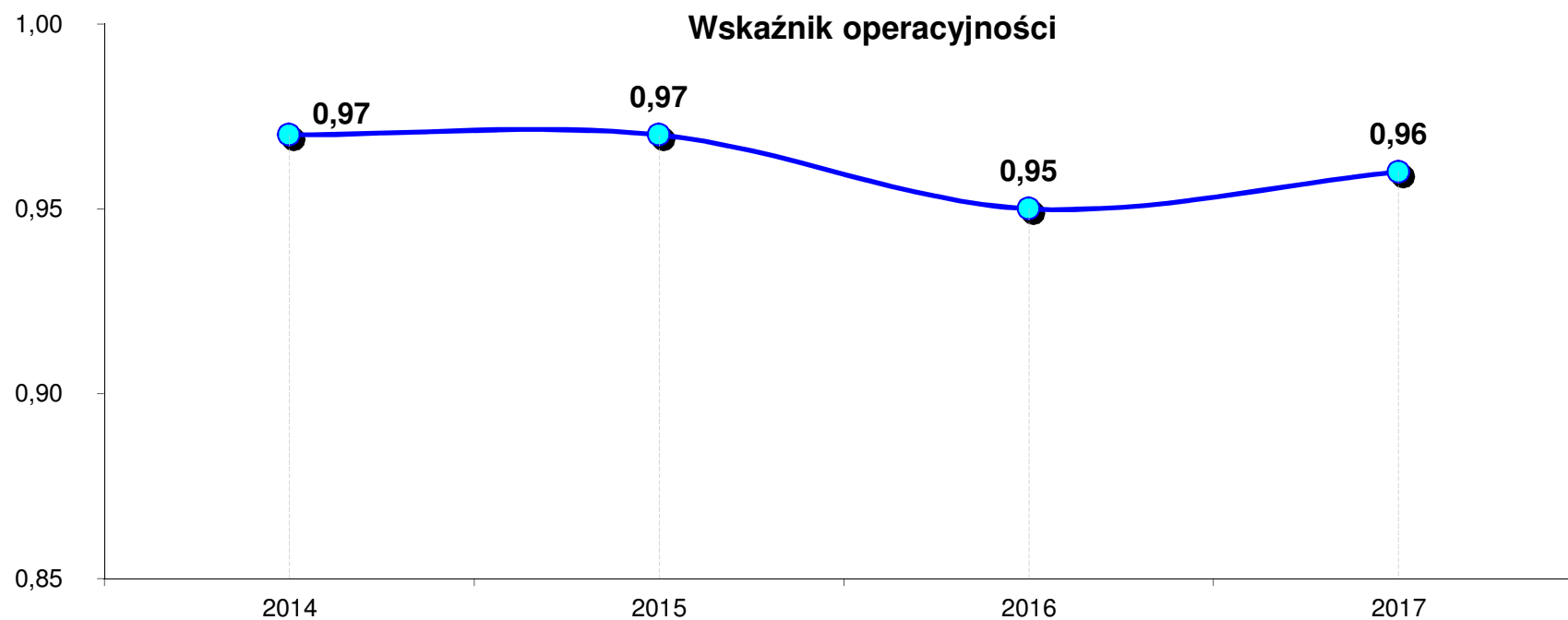

Zatrudnienie, przeciętne wynagrodzenie, koszty osobowe

lp	Wyszczególnienie	Symbol	Formuła	2014	2015	2016	2017	odchylenie bezwzględne 2017-2016	dynamika % 2017-2016
Zatrudnienie, przeciętne wynagrodzenie, koszty osobowe									
a	zatrudnienie w przeliczeniu na pełne etaty na koniec okresu			216,72	208,62	205,93	205,04	-0,89	99,57
b	przeciętne miesięczne wynagrodzenie		(wynagrodzenie bez wypłat z zysku/liczba m-cy w okresie)/przeciętne miesięczne zatrudnienie	4 221,48	4 264,83	4 334,94	4 571,17	236,23	105,45
c	udział płac (wraz z pochodnymi) w kosztach ogółem		(wynagrodzenia+świadczenia na rzecz pracowników)/(koszty działalności operacyjnej+pozostałe koszty operacyjne+koszty finansowe)	0,34	0,32	0,30	0,30	0,00	100,00

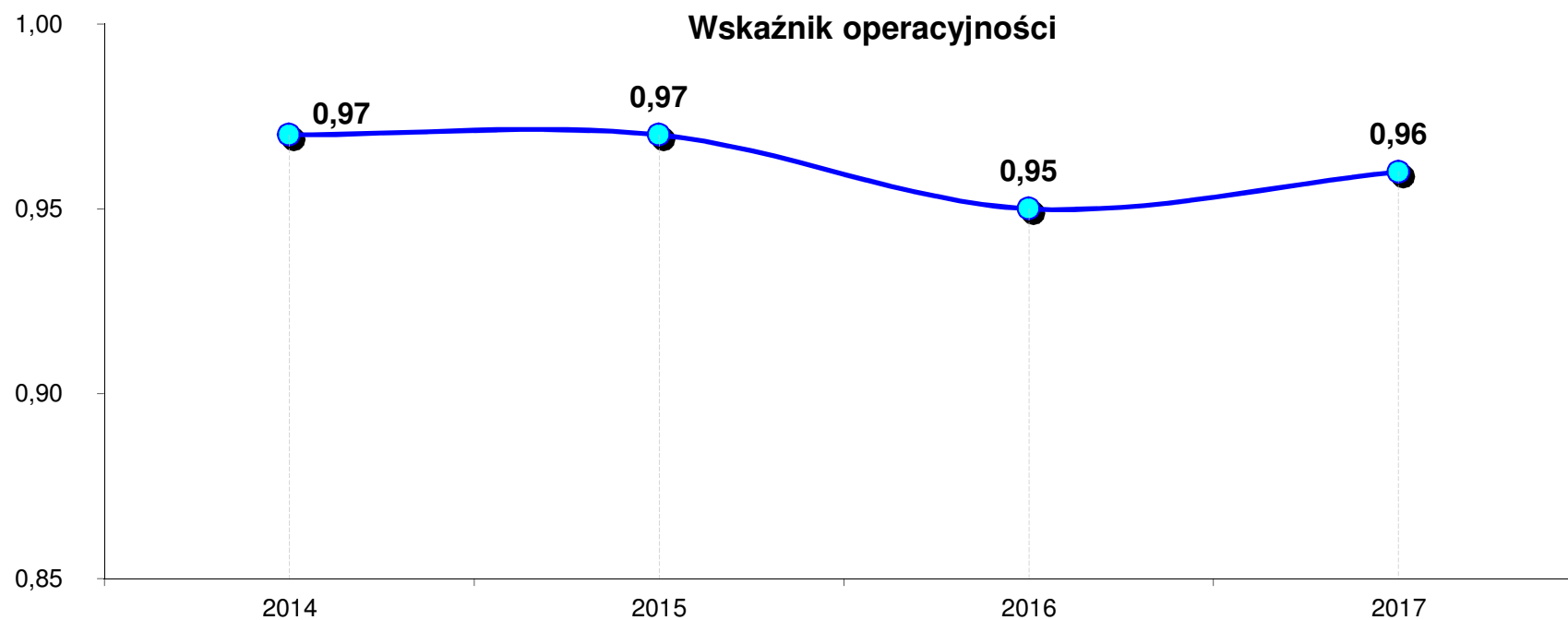
Wskaźniki wydajności

lp	Wyszczególnienie	Symbol	Formuła	2014	2015	2016	2017	odchylenie bezwzględne 2017-2016	dynamika % 2017-2016
8 Wskaźniki wydajności									
a	wskaźnik operacyjności	WO	koszt własny sprzedaży /sprzedaż netto	0,97	0,97	0,95	0,96	0,01	101,05
b	wydajność pracy	WP	sprzedaż netto/przeciętna liczba zatrudnionych	187690	197077	207759	217353	9594,00	104,62

Wskaźniki wydajności

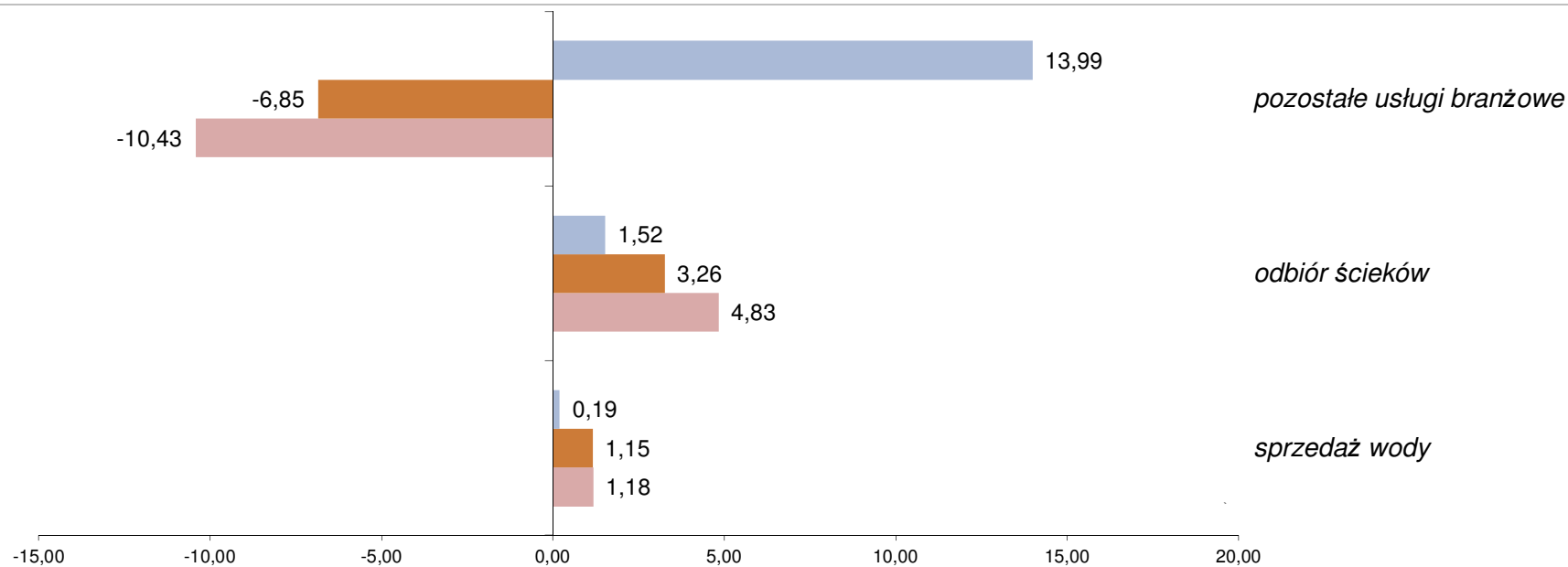
lp	Wyszczególnienie	Symbol	Formuła	2014	2015	2016	2017	odchylenie bezwzględne 2017-2016	dynamika % 2017-2016
8 Wskaźniki wydajności									
a	wskaźnik operacyjności	WO	koszt własny sprzedaży /sprzedaż netto	0,97	0,97	0,95	0,96	0,01	101,05
b	wydajność pracy	WP	sprzedaż netto/przeciętna liczba zatrudnionych	187690	197077	207759	217353	9594,00	104,62

DYNAMIKA PRZYCHODÓW ZE SPRZEDAŻY

Wyszczególnienie	2014	2015	przyrost 2015-2014 (+) wzrost (-) spadek %		2015	2016	przyrost 2016-2015 (+) wzrost (-) spadek %		2016	2017	przyrost 2017-2016 (+) wzrost (-) spadek %	
sprzedaż wody	11 643 283,74	11 665 404,07	22 120,33	0,19	11 665 404,07	11 799 954,60	134 550,53	1,15	11 799 954,60	11 938 609,36	138 654,76	1,18
odbiór ścieków	27 740 591,86	28 162 630,51	422 038,65	1,52	28 162 630,51	29 079 983,04	917 352,53	3,26	29 079 983,04	30 484 902,05	1 404 919,01	4,83
pozostałe usługi branżowe	710 886,89	810 323,60	99 436,71	13,99	810 323,60	754 804,44	-55 519,16	-6,85	754 804,44	676 042,38	-78 762,06	-10,43
razem	40 094 762,49	40 638 358,18	543 595,69	1,36	40 638 358,18	41 634 742,08	996 383,90	2,45	41 634 742,08	43 099 553,79	1 464 811,71	3,52

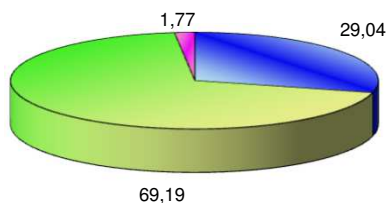
■ 2015 w porównaniu do 2014
■ 2016 w porównaniu do 2015
■ 2017 w porównaniu do 2016

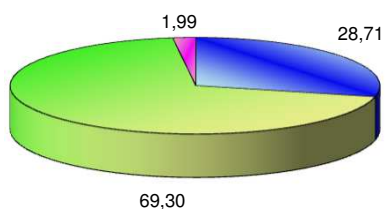
STRUKTURA PRZYCHODÓW ZE SPRZEDAŻY

Wyszczególnienie	2014		2015		2016		2017		odchylenie bezwzględne 2017- 2016	dynamika % 2017-2016
	Wartość	Udział ogółem %	Wartość	Udział ogółem %	Wartość	Udział ogółem %	Wartość	Udział ogółem %		
sprzedaż wody	11 643 283,74	29,04	11 665 404,07	28,71	11 799 954,60	28,34	11 938 609,36	27,70	138 654,76	101,18
odbiór ścieków	27 740 591,86	69,19	28 162 630,51	69,30	29 079 983,04	69,85	30 484 902,05	70,73	1 404 919,01	104,83
pozostałe usługi branżowe	710 886,89	1,77	810 323,60	1,99	754 804,44	1,81	676 042,38	1,57	-78 762,06	89,57
razem	40 094 762,49	100,00	40 638 358,18	100,00	41 634 742,08	100,00	43 099 553,79	100,00	1 464 811,71	103,52

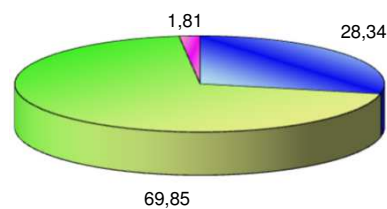
STRUKTURA SPRZEDAŻY 2014

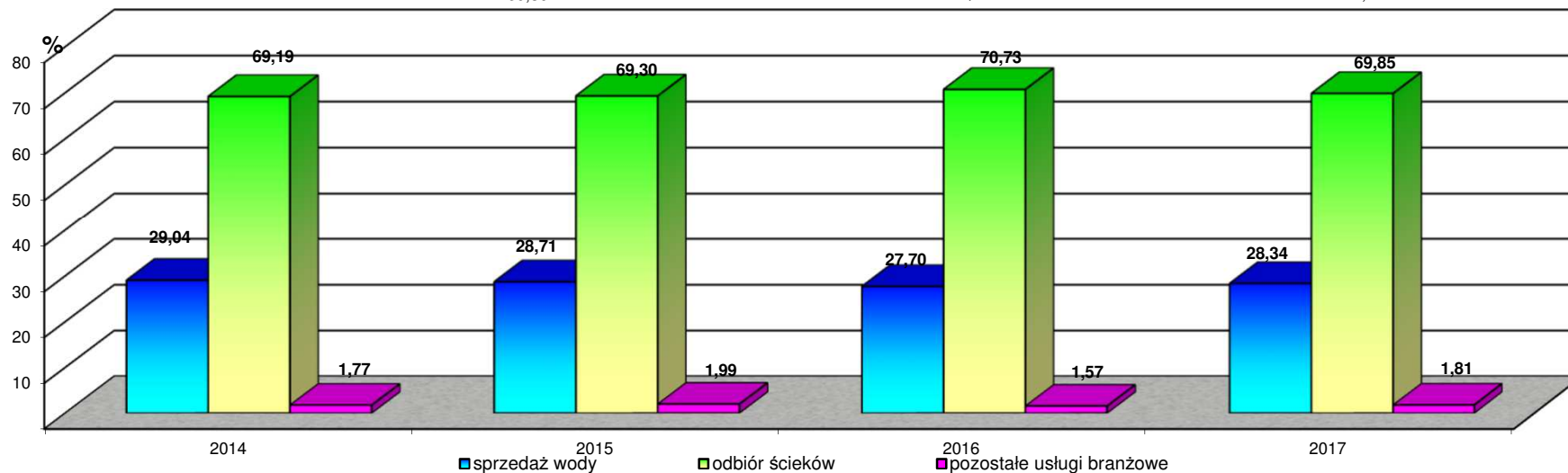
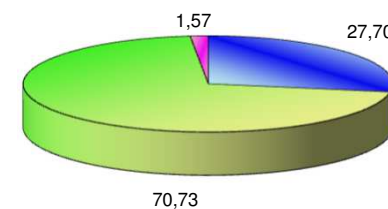
STRUKTURA SPRZEDAŻY 2015

STRUKTURA SPRZEDAŻY 2016

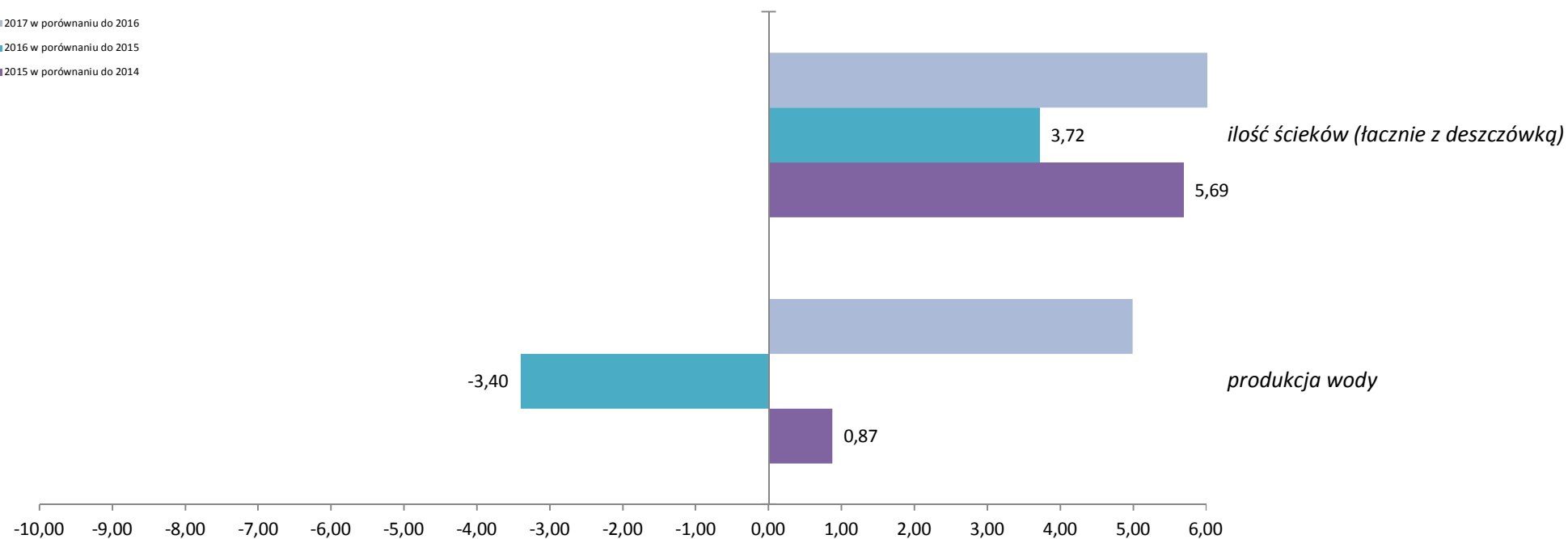
STRUKTURA SPRZEDAŻY 2017

DYNAMIKA PRODUKCJI

Wyszczególnienie	2014	2015	przyrost 2015-2014		2015	2016	przyrost 2016-2015		2016	2017	przyrost 2017-2016	
			(+) wzrost (-) spadek m ³	%			(+) wzrost (-) spadek m ³	%			(+) wzrost (-) spadek m ³	%
produkcja wody	5 359 855,00	5 406 721,00	46 866,00	0,87	5 406 721,00	5 222 837,00	-183 884,00	-3,40	5 222 837,00	5 483 287,00	260 450,00	4,99
ilość ścieków (łącznie z deszczówką)	6 096 705,00	6 443 630,00	346 925,00	5,69	6 443 630,00	6 683 129,00	239 499,00	3,72	6 683 129,00	7 989 973,00	1 306 844,00	19,55
razem	11 456 560,00	11 850 351,00	393 791,00	3,44	11 850 351,00	11 905 966,00	55 615,00	0,47	11 905 966,00	13 473 260,00	1 567 294,00	13,16

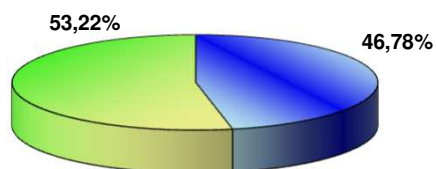
■ 2017 w porównaniu do 2016
■ 2016 w porównaniu do 2015
■ 2015 w porównaniu do 2014

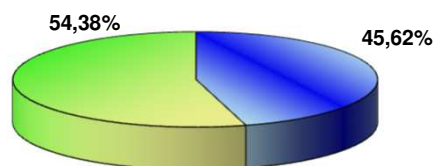
STRUKTURA PRODUKCJI

Wyszczególnienie	2014		2015		2016		2017		odchylenie bezwzględne 2017-2016	dynamika % 2017-2016
	Ilość m ³	Udział ogółem %	Ilość m ³	Udział ogółem %	Ilość m ³	Udział ogółem %	Ilość m ³	Udział ogółem %		
produkcja wody	5 359 855,00	46,78	5 406 721,00	45,62	5 222 837,00	43,87	5 483 287,00	40,70	260 450,00	104,99
ilość ścieków (łącznie z deszczówką)	6 096 705,00	53,22	6 443 630,00	54,38	6 683 129,00	56,13	7 989 973,00	59,30	1 306 844,00	119,55
razem	11 456 560,00	100,00	11 850 351,00	100,00	11 905 966,00	100,00	13 473 260,00	100,00	1 567 294,00	113,16

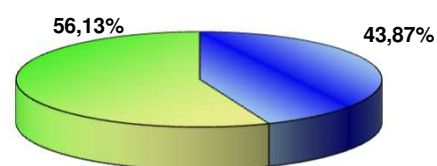
STRUKTURA PRODUKCJI 2014

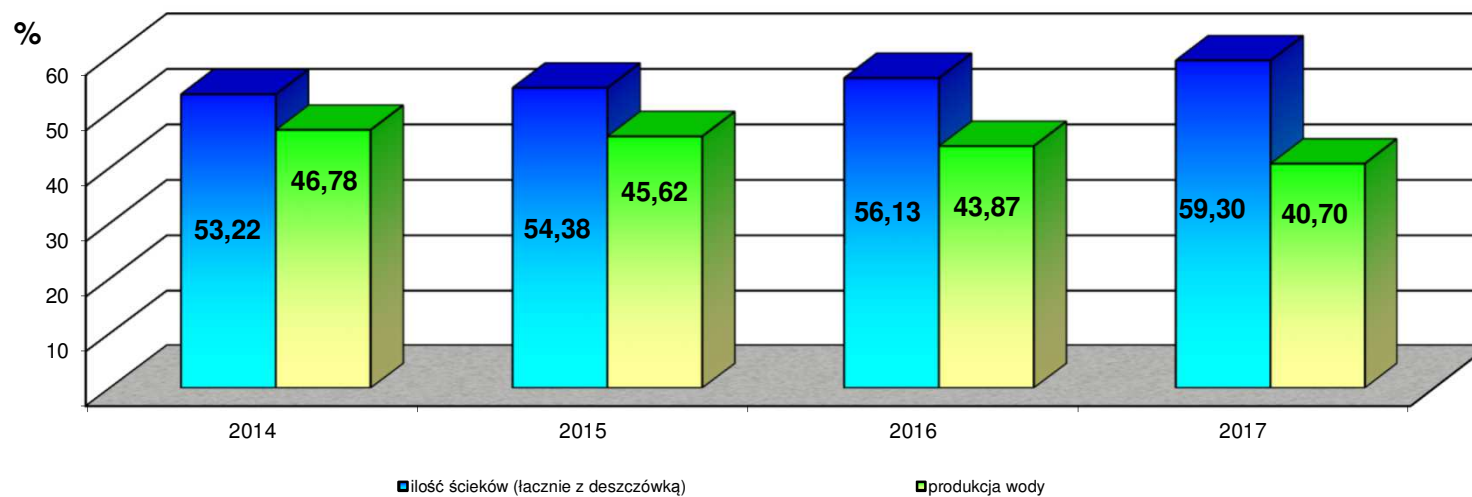
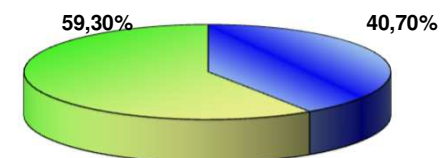
STRUKTURA PRODUKCJI 2015

STRUKTURA PRODUKCJI 2016

STRUKTURA PRODUKCJI 2017

INFORMACJA DODATKOWA

za okres 01.01.2017-31.12.2017

Sporządzona na podstawie art. 45 ust. 2 pkt 3, oraz art.48-
według załącznika nr 1 do ustawy z dnia 29 września 1994r. o
rachunkowości (t. j.: Dz. U. z 2017 r., poz.2342, ze zm.)

1. „Wodociągi Słupsk” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością wpisana do KRS pod numerem 0000078635 w Sądzie Rejonowym w Gdańsku, VIII Wydział Gospodarczy KRS. **Miasto Słupsk** na prawach powiatu **posiada 145.561** udziały o wartości **72.780.500 zł (81,93%)**, z tego udziałom w liczbie 86.175 nadano szczególne uprawnienie w zakresie prawa głosu, tak że na jeden udział przypadają trzy głosy. **Gmina Kobylnica posiada 32.104** udziały o wartości **16.052.000 zł (18,07%)**. Udziałom w liczbie 10.900 nadano szczególne uprawnienie w zakresie prawa głosu, tak że na jeden udział przypadają dwa głosy. Struktura posiadanych uprawnień w zakresie prawa głosu przedstawia się następująco:

- **Miasto Słupsk 88,08 %**,

-**Gmina Kobylnica 11,92 %**

2. Czas trwania Spółki jest nieoznaczony.
3. Roczne sprawozdanie finansowe obejmuje okres od 01.01.2017 r. do 31.12.2017 r.
4. Spółka jest jednooddziałową jednostką organizacyjną.
5. Roczne sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności przez Spółkę w dającej się przewidzieć przyszłości. Nie istnieją zagrożenia dla kontynuowania działalności.
6. W okresie obejmującym sprawozdanie nie nastąpiło połączenie z inną spółką.
7. Aktywa i pasywa wyceniono wg zasad określonych ustawą o rachunkowości z tym, że:
 - a) dla amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych jednostka stosuje stawki przewidziane w wykazie rocznych stawek amortyzacyjnych, stanowiącym załącznik do ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, z wyłączeniem środków trwałych współfinansowanych z Funduszu Spójności, dla których zastosowano obniżone stawki amortyzacji: z 4,5% do 2%; z 14% i z 10% do 7% dla środków trwałych zlokalizowanych na terenie Miasta Słupska i Gminy Kobylnica oraz z 4,5% do 1% dla środków trwałych zlokalizowanych na terenie Gminy Słupsk. Dla środków trwałych współfinansowanych przez Fundusz Spójności , a dotyczących oczyszczalni ścieków zastosowano stawki maksymalne przewidziane w wykazie rocznych stawek amortyzacyjnych. Majątek wniesiony przez Gminę Kobylnica w zamian za objęcie udziałów amortyzowany jest stawką 1%. Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne amortyzowane są metodą liniową,
 - b) aktywa finansowe oraz inwestycje w nieruchomości wycenia się w cenach nabycia, z uwzględnieniem ewentualnej utraty wartości przez nie,
 - c) wyceną i ewidencją materiałów, towarów i produktów prowadzi się w następujący sposób:
 - materiały podstawowe – w cenach nabycia
 - pozostałe materiały – w cenach zakupu

- towary – w cenach zakupu
- produkty – w cenie sprzedaży,

d) wycena różnic kursowych prowadzona jest metodą podatkową.

Rachunek zysków i strat sporządza się w wariantcie porównawczym.

Sporządzono: Słupsk, dnia 21.05.2018r.

GLÓWNA KSIĘGOWA
CZŁONEK ZARZĄDU

Alina Ziemińska

PREZES ZARZĄDU

Andrzej Wójtowicz

1.

1) Szczegółowy zakres zmian wartości grup rodzajowych środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz inwestycji długoterminowych, zawierający stan tych aktywów na początek roku obrotowego, zwiększenia i zmniejszenia z tytułu: aktualizacji wartości, nabycia, przemieszczenia wewnętrznego oraz stan końcowy, a dla majątku amortyzowanego- podobne przedstawienie stanów i tytułów zmian dotychczasowej amortyzacji lub umorzenia.

Zakres zmian zaprezentowano odpowiednio w tabelach 1 i 2.

2) Kwota dokonanych w trakcie roku obrotowego odpisów aktualizujących wartość aktywów trwałych odrębnie dla długoterminowych aktywów niefinansowych oraz długoterminowych aktywów finansowych.

W trakcie roku obrotowego nie dokonano odpisów aktualizujących dla wymienionej grupy majątku.

3) Kwota kosztów zakończonych prac rozwojowych oraz kwota wartości firmy a także wyjaśnienie okresu ich odpisywania, określonego odpowiednio w art.33 ust 3 oraz art.44b ust.10.

Nie prowadzono prac rozwojowych.

4) Wartość gruntów użytkowanych wieczystie.

	stan na dzień 31.12.2016	stan na dzień 31.12.2017
powierzchnia	207.865 m ²	207.865 m ²
wartość	1.648.941,36 zł	1.648.941,36 zł

5) Wartość nieamortyzowanych lub nieumarzanych przez jednostkę środków trwałych, używanych na podstawie umów najmu, dzierżawy i innych umów, w tym z tytułu umów leasingu.

Spółka użytkuje obce środki trwałe na podstawie umowy nieodpłatnego używania zawartej z Gminą Słupsk. Wartość brutto użytkowanych nieodpłatnie środków trwałych wynosi 22.889.967,50 zł, wartość netto 13.522.877,44 zł. Spółka użytkuje również odpłatnie majątek trwały służący odprowadzaniu ścieków z terenu Gminy Słupsk. Wartość brutto tego majątku wynosi 4.243.962,80 zł. Od majątku użytkowanego nieodpłatnie oraz użytkowanego odpłatnie nie nalicza się odpisów amortyzacyjnych. Przychód z tytułu nieodpłatnego używania majątku korzysta ze zwolnienia od podatku dochodowego od osób prawnych na mocy art. 12 ust. 1 pkt. 2 Ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od

osób prawnych [tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. , poz.2343, z późn. zm.]. Środki trwale użytkowane odpłatnie oraz nieodpłatnie zostały wykazane w bilansie: w aktywach- w pozycji A.II.1. rzeczowe aktywa trwałe - środki trwałe; w pasywach w pozycji B.II.2.d. zobowiązania długoterminowe wobec pozostałych jednostek- inne.

Spółka nie użytkuje innych środków trwałych na podstawie umów najmu, dzierżawy i leasingu, oprócz wymienionych w punkcie 4 i 5.

6) Liczba oraz wartość posiadanych papierów wartościowych lub praw, w tym świadectw udziałowych, zamiennych dłużnych papierów wartościowych, warrantów lub opcji, ze wskazaniem praw jakie przyznają.

Spółka nie posiada papierów wartościowych ani innych praw.

7) Dane o odpisach aktualizujących wartość należności, ze wskazaniem stanu na początek roku obrotowego, zwiększeniach, wykorzystaniu, rozwiązaniu i stanie na koniec roku obrotowego.

Odpisy aktualizujące należności:

a) stan na 01.01.2017 r.	302.279,93
w tym:	
MAT S.A. Grudziądz	922,89,
ZASTA sp. z o.o. Słupsk	3.108,16
Kamel Sp. z o.o.	495,85
Polscan Sp. z o.o.	4.016,57
Przedsiębiorstwo Drogowo-Mostowe	190,16
WEMA Sp. z o.o.	698,91
TOMSAN	2.766,65
FORUM sp. j.	12.870,97
TRIGONELLA sp. z o.o	4.286,71
odpis aktualizujący rozrachunki dla spraw dochodzonych na drodze postępowania sądowego	272.923,06

Rozwiązano odpis aktualizujący należności w kwocie 285.794,03 zł utworzony w roku 2016.

W 2017 r. utworzono odpis aktualizujący rozrachunki w kwocie brutto 210.072,81 zł. Wysokość odpisu aktualizującego rozrachunki na dz.31.12.2017 r. wynosi 226.528,42 zł.

8) Dane o strukturze własności kapitału podstawowego oraz liczbie i wartości nominalnej subskrybowanych akcji, w tym uprzywilejowanych.

Miasto Słupsk na prawach powiatu posiada 145.561 udziałów o wartości 72.780.500 zł (81,93%), z tego udziałom w liczbie 86.175 nadano szczególne uprawnienie w zakresie prawa głosu tak, że na jeden udział przypadają trzy głosy. Gmina Kobylnica posiada 32.104 udziały o wartości 16.052.000 zł

(18,15%). Udziałom w liczbie 10.900 nadano szczególne uprawnienie w zakresie prawa głosu, tak że na jeden udział przypadają dwa głosy. Struktura posiadanych uprawnień w zakresie prawa głosu przedstawia się następująco:

- Miasto Słupsk 88,08 %,
- Gmina Kobylnica 11,92 %.

9) Stan na początek roku obrotowego, zwiększenia i wykorzystanie oraz stan końcowy kapitałów (funduszy), o ile jednostka nie sporządza zestawienia zmian w kapitale (funduszu własnym).

Zestawienie zmian w kapitałach (funduszach) przedstawiono w sprawozdaniu ZESTAWIENIE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM.

10) Propozycja do sposobu podziału zysku lub pokrycia straty a rok obrotowy:

Propozycja podziału zysku netto w wysokości 2.940.779,52 zł:

Przeznaczenie na:	
1. Zasilenie funduszu zapasowego	2.080.502,52
2. Dywidendę dla Miasta Słupska	500.000,00
3. Dywidendę dla Gminy Kobylnica	110.277,00
4. Zasilenie funduszu celowego z przeznaczeniem na darowizny	150.000,00
5. Zasilenie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych	100.000,00

11) Dane o stanie rezerw według celu ich utworzenia na początek roku obrotowego, zwiększeniach, wykorzystaniu, rozwiązaniu i stanie końcowym.

Spółka nie tworzyła rezerw.

12) Podział zobowiązań długoterminowych według pozycji bilansu o pozostałym od dnia bilansowego przewidywanym umów, okresu spłaty:

a) do 1 roku –zobowiązania krótkoterminowe

b) powyżej 1 roku do 3 lat 9.768.000,00 zł

c) powyżej 3 do 5 lat 2.600.000,00 zł

d) powyżej 5 lat. 2.925.000,00 zł

Podział zobowiązań spółki:

* zobowiązania Spółki z tytułu działalności operacyjnej mieszczą się w przedziale czasowym do jednego roku, za wyjątkiem zobowiązań z tytułu umieszczenia urządzeń w pasach drogowych.

Wartość zobowiązań długoterminowych

*zobowiązania z tytułu pożyczki inwestycyjnej NFOŚiGW Nr 237/2008/Wn9/Ow-ki-IS/P obejmują okres spłaty do 20.12.2020 r., -do spłaty pozostaje kwota 5.268.000 zł

*zobowiązania długoterminowe z tytułu umieszczenia urządzeń w pasach drogowych obejmują okres do 2027 roku -zgodnie z otrzymanymi decyzjami.

Dla decyzji, w których nie określono okresu obowiązywania opłat, do celów bilansowych przyjęto dziesięcioletni okres zobowiązań.

* zobowiązania z tytułu pożyczki WFOŚ/P/PO li Ś/5/2015 obejmują okres spłaty do 2025 roku- do spłaty pozostaje kwota 9.425.000 zł.

* zobowiązania z tytułu pożyczki WFOŚ/29/2017 z dnia 19.07.2017 r.(umowa pożyczki na kwotę 2.400.000 zł) obejmują okres spłaty do 2022 r. Na dzień 31.12.2017 r. zaangażowania pożyczki wynosi 600.000,00 zł.

13) Łączna kwota zobowiązań zabezpieczonych na majątku jednostki ze wskazaniem charakteru i formy tych zabezpieczeń.

Zabezpieczenia z tytułu podpisanych umów kredytowych i pożyczek:

* pożyczka inwestycyjna z NFOŚ i GW Nr 237/2007/Wn9/Ow-ki-IS/P na kwotę 19.337.078 zł:

- oświadczenie pożyczkobiorcy w formie aktu notarialnego o poddaniu się rygorowi egzekucji,

* pożyczka NFOŚiGW nr 39/2014/Wn1/OW-C/P na kwotę 301.050,00 zł- dokonano spłaty w 2017r .

- weksel własny in blanco.

* pożyczka WFOŚ/P/POLIŚ/5/2015 na kwotę 12.000.000,00 zł:

- weksel własny in blanco.

* pożyczka WFOŚ/29/2017 na kwotę 2.400.000 zł

- weksel własny in blanco

14) Wykaz istotnych pozycji czynnych i biernych rozliczeń międzyokresowych, w tym kwotę czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów stanowiących różnicę między wartością otrzymanych finansowych składników aktywów, a zobowiązaniem zapłaty za nie.

Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe w aktywach bilansu obejmują następujące pozycje dotyczące roku 2017:

1. koszty usług obcych oraz zakupu prasy i wydawnictw	25.776,47
2. koszty usług ubezpieczenia majątku	31.749,00
3.zobowiązania krótkoterminowe z tytułu umieszczenia urządzeń w pasie drogowym	347.129,27
4. licencje na oprogramowanie	35.818,83
5. znaki sądowe	51,00
6. weksle	300,00
7. aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego – odpis aktualizujący rozrachunki w kwocie 189.521,00 bez należnego podatku VAT,	36.934,00
razem	477.758,57

Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe w kwocie **1.417.698,79 zł** dotyczą długoterminowych decyzji za umieszczenie urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych w pasach drogowych.

Rozliczenia międzyokresowe w pasywach bilansu obejmują następujące pozycje:

*** rozliczenia krótkoterminowe :**

1. prawa majątkowe do energii wytworzonej w odnawialnych źródłach	551.010,58
2. amortyzacja od majątku sfinansowanego ze środków zewnętrznych zewnętrznych	2.660.036,84
3. amortyzacja prawa wieczystego użytkowania gruntów	82.191,16
razem	3.293.238,58

*** rozliczenia długoterminowe**

1. dotacja na sfinansowanie majątku trwałego	57.951.979,95
2. prawo wieczystego użytkowania gruntów	285.415,24
razem	58.237.395,19

15) W przypadku gdy składnik aktywów lub pasywów jest wykazywany w więcej niż jednej pozycji bilansu, jego powiązanie między tymi pozycjami; dotyczy to w szczególności podziału należności i zobowiązań na część długoterminową i krótkoterminową.

Wartość zobowiązań:

- z tytułu dostaw i usług (konto „201” i „202”)	4.226.805,02
z tego : zobowiązanie długoterminowe	1.417.698,79
(w tym: 253.026,14 poz. Pasywa B.II.1 ; 1.164.672,65 poz. Pasywa .B II.2 d)	
- z tytułu należnego podatku VAT (konto „222”)	15.476,31
- z tytułu zobowiązań wobec ZUS (konto „228”)	578.808,98
- z tytułu pozostałych rozr. publiczno-prawnych (konto „229”)	159.535,00
razem	753.820,29
(poz. Pasywa BIII.2d)	
- rozrachunki z pracownikami z innych tytułów (konto „235”	37,50
- inne rozrachunki i rozliczenia (konto „249”)	19.494.451,72
z tego:	
długoterminowe 17.766.840,24 (Pasywa B.II.2d)	
krótkoterminowe 1.727.611,48 (965.448,98 Pasywa B.III.2; 762.200,00 Pasywa BIII.1b).	

16) Łączna kwota zobowiązań warunkowych, w tym również udzielonych przez jednostkę gwarancji i poręczeń, także wekslowych, niewykazanych w bilansie, ze wskazaniem zobowiązań zabezpieczonych na majątku jednostki oraz charakteru i formy tych zabezpieczeń; odrębnie

należy wykazać informacje dotyczące zobowiązań warunkowych w zakresie emerytur i podobnych świadczeń oraz wobec jednostek powiązanych lub stowarzyszonych.

Nie występują zobowiązania warunkowe w zakresie emerytur i podobnych świadczeń oraz wobec jednostek powiązanych lub stowarzyszonych.

Inne zobowiązania warunkowe zostały wymienione w pozycji 13.

17) W przypadku gdy składniki aktywów niebędące instrumentami finansowymi są wyceniane według wartości godziwej:

a) istotne założenia przyjęte do ustalenia wartości godziwej, w przypadku gdy dane przyjęte do ustalenia tej wartości nie pochodzą z aktywnego rynku,

b) dla każdej kategorii składnika aktywów niebędącego instrumentem finansowym - wartość godziwą wykazaną w bilansie, jak również odpowiednio skutki przeszacowania zaliczone do przychodów lub kosztów finansowych lub odniesione na kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny w okresie sprawozdawczym,

c) tabelę zmian w kapitale (funduszu) z aktualizacji wyceny obejmującą stan kapitału (funduszu) na początek i koniec okresu sprawozdawczego oraz jego zwiększenia i zmniejszenia w ciągu roku obrotowego.

Nie dokonano wyceny aktywów według wartości godziwej.

Zmiany w kapitale z aktualizacji wyceny zostały wykazane w sprawozdaniu ZESTAWIENIE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM.

2.

1) Struktura rzeczową (rodzaje działalności) i terytorialną (rynki geograficzne) przychodów netto ze sprzedaży towarów i produktów, w zakresie, w jakim te rodzaje i rynki istotnie różnią się od siebie, z uwzględnieniem zasad organizacji sprzedaży produktów i świadczenia usług.

Struktura rzeczowa przychodów ze sprzedaży (na kraj).

	Wartość przychodów	Struktura %
a) sprzedaż wody	12.143.004,76	27,24
b) odbiór ścieków	30.487.544,19	68,42
c) przychody z opłaty abonamentowej	953.909,52	2,14
c) pozostałe usługi, sprzedaż energii, sprzedaż towarów i materiałów, sprzedaż praw majątkowych(żółte świadectwa)	981.561,85	2,20
razem	44.566.020,32	100

2) W przypadku jednostek, które sporządzają rachunek zysków i strat w wariantcie kalkulacyjnym, dane o kosztach wytworzenia produktów na własne potrzeby oraz o kosztach rodzajowych.

a) amortyzacji,

b) zużycia materiałów i energii,

c) usług obcych,

d) podatków i opłat,

e) wynagrodzeń,

f) ubezpieczeń i innych świadczeń, w tym emerytalnych,

g) pozostałych kosztach rodzajowych;

Dane o kosztach rodzajowych zawiera rachunek zysków i strat sporządzony w wariantcie porównawczym.

3) Wysokość i wyjaśnienie przyczyn odpisów aktualizujących środki trwałe.

Nie dokonano odpisów aktualizujących środki trwałe.

4) Wysokość odpisów aktualizujących wartość zapasów.

Nie dokonano odpisów aktualizujących wartość zapasów.

5) Informacje o przychodach, kosztach i wynikach działalności zaniechanej w roku obrotowym lub przewidzianej do zaniechania w roku następnym.

Nie wystąpiła działalność zaniechana.

6) Rozliczenie różnicy pomiędzy podstawą opodatkowania podatkiem dochodowym a wynikiem finansowym (zyskiem, stratą) brutto.

□ zysk brutto	3.900.873,52
a) amortyzacja środków trwałych sfinansowanych dotacją	-2.303.742,57
b) amortyzacja prawa wieczystego użytkowania gruntów	-82.191,16
c) koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodu	+3.021.955,96
d) nieodpłatne świadczenie z tytułu wkładu finansowego na objęcie udziałów	+8.835,15
e) dopłaty do ceny należne za rok 2016, otrzymane w 2017 r	+822.321,56
f) dopłaty do ceny za rok 2017, otrzymane w roku 2018	-192.284,72
g) zarachowane w 2017 r. odsetki od lokat stanowiące w 2018 roku dochód do opodatkowania	- 2.880,70
h) odsetki od lokat zarachowane w 2016r., otrzymane w 2017 r.	+2.026,60
i) koszty składek ZUS za r.2016, zapłacone w r. 2017	-182.472,44
j) koszty składek ZUS za r.2017, zapłacone w 2018 r.	+190.374,71
k) zwrot podatku za r.2010-dochód zwolniony z opodatkowania	-124.173,00
l) dochód zwolniony z opodatkowania –rozwiązanie odpisu aktualizującego rozrachunki nie zaliczonego w 2016 r. do kosztów uzyskania przychodu	-285.794,03
m) odpis aktualizujący rozrachunki w 2017r	+210.042,51
n) podstawa opodatkowania	4.982.891,39
ro) stawka podatku	19%
p) podatek należny za rok 2017	946.749
r) korekta o podatek odroczony za rok 2016	+50.279,00
s) podatek odroczony za rok 2017	-36.934,00
t) podatek wykazany w rachunku zysków i strat	960.094

7) Koszt wytworzenia środków trwałych w budowie, w tym odsetki oraz różnice kursowe, które powiększyły koszt wytworzenia środków trwałych w budowie w roku obrotowym.

Zestawienie wydatków inwestycyjnych poniesionych w roku 2017

NAZWA ZADANIA	KWOTA[zi]
Zakupy inwestycyjne	1.398.903,91
Zakup urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych od inwestorów	117.242,03
Zakup działek gruntu	24.382,00
Obudowa studni głębinowych w Gminie Kobylnica	23.853,09
Zakup i montaż urządzeń na ujęciach wody w Gminie Kobylnica	54.709,84
Spinka wodociągu w ul. Portowej	600,00
Sieć wodociągowa w ul. Dmowskiego	35.049,01
Sieć wodociągowa- ul. Parkowa- Akacyjowa	128,12
Sieć wodociągowa- ul. Olchowa	152.807,91
Budowa studni głębinowej – Głobino-zachód	146,00
Budowa sieci kanalizac. i przepomp.-ul. Owocowa	1.409,90
Wymiana sieci wodociągowej- ul. Przemysłowa	857,60
Wykonanie otworu studziennego- Zagórki	251,30
Przyłącze wodociągowe w ul. Bora Komorowskiego	9.813,72
Przyłącze wodociągowe w ul. Kopernika	3.018,10
Budowa sieci wodociągowej w ul. Piłsudskiego- Z. Augusta	628,00
Sieć wodociągowa na terenie Osiedla Zachód	210,00
Dojrzewalnia i magazyn kompostu	921.454,22
Sieć wodociągowa w ul. Poznańskiej	42.005,00
Sieć kanalizacyjna w ul. Poznańskiej	38.105,00
Kanalizacja sanitarna w ul. 3 Maja	28,90
Sieć wodociągowa w ul. Owocowej	127.856,93
Sieć kanalizacyjna w ul. Owocowej	40.629,70
Przyłącze wodociągowe w ul. Kilińskiego	2.796,74
Przyłącze wodociągowe w ul. Szkolnej	848,00
Kanalizacja sanitarna-Osiedle Zachód-ul. Niemena-Kaczmarzkiego	1.075,00
Kanalizacja sanitarna osiedle Zachód-ul. Riedla -Nalepy	876,00
Instalacja fotowoltaiczna	49.325,00
Sucha fermentacja	49,20
Punkt pomiaru przepływu na sieci wodoc-ul. Westerplatte	88.687,51
Stacja dezodoryzacji w ul. Arciszewskiego	2.968,20
Modernizacja pomieszc. techn. -ul. Legionów Polskich	2.153,69
Sieć wodociągowa w rejonie ulicy Owocowej	216.543,18
Sieć kanalizacyjna w rejonie ulicy Owocowej	90.886,10
Budowa sieci wodoc. w ul. Boya-Żeleńskiego	29.122,96
Budowa lok. oczyszcz. ścieków we Wrzącej	5.250,12
Hydroliza termiczna	36.190,00
Przyłącze wodociągowe -ul. Gdyńska	2.015,57
Sieć wodociągowa- ul. Poprzeczna	1.722,40
Sieć wodociągowa DN 600-ul. Legionów	2.142,50
Pompa ciepła na suw- ul. Westerplatte	28.110,45
Przyłącze wodociągowe- ul. Wileńska	857,99
Przyłącze wodociągowe- ul. Kilińskiego	4.756,90
Instalacja szafki pomiarowej-Milarex	6.774,93
Budowa sieci wodociągowej w Bzowie	134.235,85

Budowa sieci kanalizacyjnej w Bzowie	254.299,23
Budowa sieci kanalizacyjnej we Wrzącej	263.728,22
Poszerzenie dojazdu do mkf	4.280,98
Budowa sieci wodociągowej -ul. Zaborowskiej- Legionów	300,00
Budowa sieci kanalizacyjnej -ul. Zaborowskiej- Legionów	300,00
Opomiarowanie energet.-elektr.z rozd.-oczyszcz.ściek.	115.668,90
Budowa sieci wodociągowej-ul. Klonowa i Lawendowa	742,00
Budowa sieci wodociągowej -ul. Chrobrego	13.300,00
Budowa sieci kanalizacji sanitarnej-ul. Chrobrego	13.300,00
Budowa sieci wodociągowej w rejonie ul. Długiej	111,80
Budowa farmy fotowoltaicznej	16.500,00
Razem	4.383.978,56

8) Odsetki oraz różnice kursowe, które powiększyły cenę nabycia towarów lub koszt wytworzenia produktów w roku obrotowym.

Różnice kursowe w wysokości 8.814,30 zostały odniesione w ciężar konta 751 -"Koszty finansowe", nie powiększyły ceny nabycia ani kosztu wytworzenia produktów w roku obrotowym.

9) Poniesione w ostatnim roku i planowane na następny rok nakłady na niefinansowe aktywa trwałe; odrębnie należy wykazać poniesione i planowane nakłady na ochronę środowiska.

Poniesione w roku 2017 nakłady na niefinansowe aktywa trwałe wykazano w punkcie 7. Poniesione nakłady na ochronę środowiska wyniosły 1.751.154,34 zł. W roku 2018 wydatki na ochronę środowiska planuje się na poziomie około 4.000.000 zł.

10) Kwota i charakter poszczególnych pozycji przychodów lub kosztów o nadzwyczajnej wartości lub które wystąpiły incydentalnie.

W 2017 roku nie wystąpiły przychody lub koszty o charakterze incydentalnym.

3. Dla pozycji sprawozdania finansowego, wyrażonych w walutach obcych - kursy przyjęte do ich wyceny.

Do wyceny pozycji bilansu oraz rachunku zysków i strat wyrażonych w walutach obcych przyjęto średni kurs NBP z dnia 29.12.2017 r. –Tabela nr 251/A/2017.

4. Objaśnienie struktury środków pieniężnych przyjętych do rachunku przepływów pieniężnych, a w przypadku gdy rachunek przepływów pieniężnych sporządzony jest metodą bezpośrednią, dodatkowo należy przedstawić uzgodnienie przepływów pieniężnych netto z działalności operacyjnej, sporządzone metodą pośrednią; w przypadku różnic pomiędzy zmianami stanu niektórych pozycji w bilansie oraz zmianami tych samych pozycji wykazanymi w rachunku przepływów pieniężnych, należy wyjaśnić ich przyczyny.

Objaśnienia do rachunku przepływów pieniężnych.

GRUPA A

II.	1.	Amortyzacja-zgodnie z danymi z tabeli nr 2	10.250.886,49	„+”
II.	4.	Wartość nieumorzona likwidowanego majątku (aktywów trwałych 56.474,10, wartość odpisanych w ciężar kosztów finansowych akcji STK SSA 54.000,00)	110.474,10	„+”
II.	6.	Zmiana stanu zapasów różnica z bilansu Aktywa BI.1. wzrost o kwotę	279.665,98	„-”
II.	7.	Zmiana stanu należności różnica z bilansu Aktywa B.II.2. spadek o kwotę	521.175,78	„+”
II.	8.	z bilansu Pasywa B.III.2. skorygowano o: a). zobowiązania netto z tytułu inwestycji - przeniesiono do grupy B) 936.030,02; b).pożyczek krótkoterminowych b. o. o kwotę 3.127.856,00,00 , b.z. o kwotę 3.216.000,00 c). saldo funduszu celowego zasilanego z zysku (konto „838” b. o. 86.368,91 zł; b.z.105.363,91 d). saldo funduszu załogi zasilanego z zysku(konto „839” b.o. 109.115,84; bz. 12.322,90 e). cz. salda zfsz zasilonego z zysku 21.940 f). zobowiązania z tytułu wkładu gotówkowego w zamian za objęcie udziałów- b.o. 399.000,00 b.z. 762.200,00	1.044.906,60	„+”
II.	9.	Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych różnica z bilansu różnica z bilansu Pasywa B IV 1.718.947,02 ze znakiem”-,,	1.718.947,02	„-”
II.	10.	Inne korekty: różnica z bilansu Aktywa A V, B IV 66.077,99 ze znakiem „-,, oraz różnica z bilansu Pasywa B II- skorygowano o zobowiązania z tytułu pożyczek długoterminowych, oraz zobowiązania z tytułu odpłatnego użytkowania majątku : b. o. 13.945.296,24 , b.z. 17.766.840,24 1.135.176,00 ze znakiem „ -,,	-1.201.253,99	„-,,

GRUPA B

II.1. Wydatki na nabycie rzeczowych aktywów trwałych 4.383.978,56 skorygowano o rozrachunki netto z tytułu inwestycji 936.030,02 oraz o wartość wyniku na likwidacji majątku trwałego 56.474,10 - przeniesiono z grupy A.	-3.504.422,64"-,,
---	-------------------

GRUPA C

I.2. Wpływy z tytułu pożyczki z WFOŚiGW	600.000,00 „+”
I.4. Wpływy z tytułu wkładu gotówkowego na podwyższenie kapitału	762.200,00 „+”
II.3. Wydatki z podziału zysku: nagroda z funduszu załogi 96.782,94, wydatki z funduszu celowego 301.005,00 wydatki z zfs 163.560,00	561.347,94 „-”
II.4. Spłata pożyczek inwestycyjnych	3.127.856,00 „-”

5. Informacje o:

1) Charakterze i celu gospodarczym zawartych przez jednostkę umów nieuwzględnionych w bilansie w zakresie niezbędnym do oceny ich wpływu na sytuację majątkową, finansową i wynik finansowy jednostki.

Nie wystąpiły umowy nieuwzględnione w bilansie.

2) Transakcjach (wraz z ich kwotami) zawartych przez jednostkę na innych warunkach niż rynkowe ze stronami powiązanymi, przez które rozumie się podmioty powiązane zdefiniowane w międzynarodowych standardach rachunkowości przyjętych zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 lipca 2002 r. w sprawie stosowania międzynarodowych standardów rachunkowości, wraz z informacjami określającymi charakter związku ze stronami powiązanymi oraz innymi informacjami dotyczącymi transakcji niezbędnymi dla zrozumienia ich wpływu na sytuację majątkową, finansową i wynik finansowy jednostki. Informacje dotyczące poszczególnych transakcji mogą być zgrupowane według ich rodzaju, z wyjątkiem przypadku, gdy informacje na temat poszczególnych transakcji są niezbędne dla oceny ich wpływu na sytuację majątkową, finansową i wynik finansowy jednostki.

Nie zawarto z jednostkami powiązanymi transakcji na innych warunkach niż rynkowe.

3) Przeciętnym w roku obrotowym zatrudnieniu, z podziałem na grupy zawodowe;

Zatrudnienie w Spółce w 2017 roku w grupach zawodowych przedstawia się następująco.

Wyszczególnienie	Przeciętna liczba zatrudnionych w roku poprzednim	Przeciętna liczba zatrudnionych w roku bieżącym
Pracownicy ogółem	<u>205,93</u>	<u>204,79</u>
z tego:		
Zarząd Spółki	2,0	2,0*
Pracownicy na stanowiskach robotniczych	120,05	118,00
Dozór techniczny	44,88	45,55
Administracja	39,00	40,34

* Od dnia 1 listopada 2017 r. zatrudnienie Prezesa Zarządu na podstawie umowy cywilno-prawnej

4) Wynagrodzeniach, łącznie z wynagrodzeniem z zysku, wypłaconych lub należnych osobom wchodzącym w skład organów zarządzających, nadzorujących albo administrujących spółek handlowych (dla każdej grupy osobno) za rok obrotowy oraz wszelkich zobowiązaniach wynikających z emerytur i świadczeń o podobnym charakterze dla byłych członków tych organów lub zobowiązaniach zaciągniętych w związku z tymi emeryturami, ze wskazaniem kwoty ogółem dla każdej kategorii organu.

Wynagrodzenia ogółem	11.318.443,37
w tym:	
wynagrodzenia Rady Nadzorczej	45.696,79
wynagrodzenia bezosobowe	25.480,00
wynagrodzenie z umowy o zarządzanie	30.444,00

5) kwotach zaliczek, kredytów, pożyczek i świadczeń o podobnym charakterze udzielonych osobom wchodzącym w skład organów zarządzających, nadzorujących i administrujących jednostki, ze wskazaniem ich głównych warunków, wysokości oprocentowania oraz wszelkich kwot spłaconych, odpisanych lub umorzonych, a także zobowiązań zaciągniętych w ich imieniu tytułem gwarancji i poręczeń wszelkiego rodzaju, ze wskazaniem kwoty ogółem dla każdego z tych organów.

Nie udzielono zaliczek, kredytów, pożyczek i innych świadczeń o podobnym charakterze osobom wchodzącym w skład organów zarządzających i nadzorujących.

6) wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, wypłaconym lub należnym za rok obrotowy odrębnie za.

a) obowiązkowe badanie rocznego sprawozdania finansowego,

- b) inne usługi poświadczające,**
- c) usługi doradztwa podatkowego,**
- d) pozostałe usługi.**

Wynagrodzenie dla podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, za obowiązkowe badanie rocznego sprawozdania finansowego za rok 2017 wynosi 7.500,00 zł netto. Nie zawarto z tym podmiotem innych umów na świadczenie usług.

6.

1) Informacje o przychodach i kosztach z tytułu błędów popełnionych w latach ubiegłych odnoszonych w roku obrotowym na kapitał (fundusz) własny z podaniem ich kwot i rodzaju.

Nie występują.

2) Informacje o istotnych zdarzeniach, jakie nastąpiły po dniu bilansowym, a nieuwzględnionych w sprawozdaniu finansowym oraz o ich wpływie na sytuację majątkową, finansową oraz wynik finansowy jednostki.

W 2017 roku złożono korekty zeznania o wysokości dochodu osiągniętego w latach 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 w związku z możliwością zaliczenia wydatków przeznaczonych na wypłatę nagrody ze środków pochodzących z podziału zysku. Różnica podatku do zwrotu z US za wymienione lata wyniosła 520.395,00 kwota ta będzie stanowiła przychód spółki w roku 2018.

3) Przedstawienie dokonanych w roku obrotowym zmian zasad (polityki) rachunkowości, w tym metod wyceny, jeżeli wywierają one istotny wpływ na sytuację majątkową, finansową i wynik finansowy jednostki, ich przyczyny i spowodowaną zmianami kwotę wyniku finansowego oraz zmian w kapitale (funduszu) własnym, oraz przedstawienie zmiany sposobu sporządzania sprawozdania finansowego wraz z podaniem jej przyczyny.

Nie dokonywano zmian zasad (polityki) rachunkowości)

4) Informacje liczbowe, wraz z wyjaśnieniem, zapewniające porównywalność danych sprawozdania finansowego za rok poprzedzający ze sprawozdaniem za rok obrotowy.

Nie występują sytuacje mogące mieć wpływ na porównywalność danych sprawozdania finansowego za rok poprzedzający ze sprawozdaniem za rok obrotowy.

7.

1) Informacje o wspólnych przedsięwzięciach, które nie podlegają konsolidacji, w tym:

a) nazwie, zakresie działalności wspólnego przedsięwzięcia,

b) procentowym udziale,

c) części wspólnie kontrolowanych rzeczowych składników aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych,

- d) zobowiązaniach zaciągniętych na potrzeby przedsięwzięcia lub zakupu używanych rzeczowych składników aktywów trwałych,
- e) części zobowiązań wspólnie zaciągniętych,
- f) przychodach uzyskanych ze wspólnego przedsięwzięcia i kosztach z nimi związanych,
- g) zobowiązaniach warunkowych i inwestycyjnych dotyczących wspólnego przedsięwzięcia.

Nie wystąpiły wspólne przedsięwzięcia.

2) informacje o transakcjach z jednostkami powiązanymi.

Jednostki powiązane w rozumieniu art.11 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych:

1. Miasto Słupsk,
2. Gmina Kobylnica,
3. Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. Słupsk,
4. Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o.o. Słupsk,
5. Miejski Zakład Komunikacji Sp. z o.o. Słupsk,
6. Zakład Naprawczy Mechanizacji Rolnictwa Sp. z o.o. Słupsk,
8. Słupskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o. o. Słupsk,
9. Rejonowy Zarząd Inwestycji Sp. z o.o. Słupsk- w likwidacji,
10. Pomorska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. Słupsk,
11. Agencja Promocji Regionalnej Ziemia Słupska Sp. z o.o. Słupsk- w likwidacji,
12. Trzy Fale sp. z o.o. Słupsk.

Wartość transakcji sprzedaży dla podmiotów powiązanych dotyczy w głównej mierze sprzedaży usług dostawy wody oraz odprowadzania ścieków. Wartość transakcji zakupu od miasta Słupska dotyczy działek gruntu, natomiast wartość transakcji zakupu usług od PGK sp. z o.o. dotyczy zagospodarowania odpadów.

Jednostki powiązane	Wartość netto transakcji sprzedaży	Wartość brutto transakcji zakupów	Saldo należności na dz.31.12.2017	Saldo zobowiązań na dz.31.12.2017.
Urząd Miejski Słupsk	25.065,49		38,60	
Miasto Słupsk	981.530,34	30.260,46	17.300,65	399.258,30 ¹⁾
PGK sp. z o.o.	30.785,86	253.605,13	1.718,53	29.300,27
MZK sp. z o.o.	32.918,97		4.385,07	
ZNMR sp. z o.o.	24.351,57			
STBS sp. z o.o.	267.478,40		23.307,86	

PARR S.A.	16.696,58		166,64	
Gmina Kobylnica	1.710.81,68 ²⁾		139.329,41	679.329,65 ³⁾
Trzy Fale sp. z o.o.	77.684,40		5.460,52	
Razem	3.167.293,29	1.196.940,94	191.707,28	1.107.888,22

¹⁾ w tym zobowiązanie z tytułu wniesionego wkładu finansowego w zamian za objęcie udziałów 399.000,00

²⁾ zobowiązań w kwocie 1.680.943,98 nie wykazano w pozycji przychodów ze sprzedaży dla jednostek powiązanych w rzis, gdyż wymieniona kwota ta nie stanowi przychodów ze sprzedaży, a stanowi wartość dopłat do ceny taryfy za ścieki dla gospodarstw domowych na terenie Gminy Kobylnica.

³⁾ w tym zobowiązanie z tytułu wniesionego wkładu finansowego w zamian za objęcie udziałów 363.200,00

3) Wykaz spółek (nazwa, siedziba), w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale lub 20% w ogólnej liczbie głosów w organie stanowiącym spółki; wykaz ten powinien zawierać także informacje o procencie posiadanego zaangażowania w kapitale oraz o kwocie kapitału własnego i zysku lub stracie netto tych spółek za ostatni rok obrotowy;

Spółka posiadała akcje Słupskiego Towarzystwa Koszykówki SSA w Słupsku. Wartość akcji wynosiła 54.000,00 zł, co stanowiło 10,52 % wartości kapitału zakładowego, który wynosił 513.500 zł. W związku ze złożeniem przez spółkę wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego dokonano odpisania wartości posiadanych akcji w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych.

4) Jeżeli jednostka nie sporządza skonsolidowanego sprawozdania finansowego, korzystając ze zwolnienia lub wyłączeń, informacje o:

- a) podstawie prawnej wraz z danymi uzasadniającymi odstępianie od konsolidacji,
- b) nazwie i siedzibie jednostki sporządzającej skonsolidowane sprawozdanie finansowe na wyższym szczeblu grupy kapitałowej oraz miejscu jego publikacji,
- c) podstawowych wskaźnikach ekonomiczno-finansowych, charakteryzujących działalność jednostek powiązanych w danym i ubiegłym roku obrotowym, takich jak:
 - przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów oraz przychody finansowe,
 - wynik finansowy netto oraz kwota kapitału (funduszu) własnego, z podziałem na grupy,
 - wartość aktywów,
 - przeciętne roczne zatrudnienie,
- d) rodzaju stosowanych standardów rachunkowości (krajowych czy międzynarodowych) przez jednostki powiązane;

5) informacje o:

a) nazwie i siedzibie jednostki sporządzającej skonsolidowane sprawozdanie finansowe na najwyższym szczeblu grupy kapitałowej, w której skład wchodzi spółka jako jednostka zależna, oraz miejscu, w którym sprawozdanie to jest dostępne,

b) nazwie i siedzibie jednostki sporządzającej skonsolidowane sprawozdanie finansowe na najniższym szczeblu grupy kapitałowej, w skład której wchodzi spółka jako jednostka zależna, oraz miejscu, w którym sprawozdanie to jest dostępne.

Pozycja nie dotyczy spółki.

6) nazwę, adres siedziby zarządu lub siedziby statutowej jednostki oraz formę prawną każdej z jednostek, których dana jednostka jest współnikiem ponoszącym nieograniczoną odpowiedzialność majątkową.

Nie dotyczy.

8. W przypadku sprawozdania finansowego sporządzonego za okres, w ciągu którego nastąpiło połączenie:

1) jeżeli połączenie zostało rozliczone metodą nabycia:

a) firmę i opis przedmiotu działalności spółki przejętej,

b) liczbę, wartość nominalną i rodzaj udziałów (akcji) wyemitowanych w celu połączenia,

c) cenę przejęcia, wartość aktywów netto według wartości godziwej spółki przejętej na dzień połączenia, wartość firmy lub ujemną wartość firmy i opis zasad jej amortyzacji;

2) jeżeli połączenie zostało rozliczone metodą łączenia udziałów:

a) firmy i opis przedmiotu działalności spółek, które w wyniku połączenia zostały wykreślone z rejestru,

b) liczbę, wartość nominalną i rodzaj udziałów (akcji) wyemitowanych w celu połączenia,

c) przychody i koszty, zyski i straty oraz zmiany w kapitałach własnych połączonych spółek za okres od początku roku obrotowego, w ciągu którego nastąpiło połączenie, do dnia połączenia.

Nie wystąpiło połączenie.

9. W przypadku występowania niepewności co do możliwości kontynuowania działalności, opis tych niepewności oraz stwierdzenie, że taka niepewność występuje, oraz wskazanie, czy sprawozdanie finansowe zawiera korekty z tym związane; informacja powinna zawierać również opis podejmowanych bądź planowanych przez jednostkę działań mających na celu eliminację niepewności.

Nie występują niepewności, co do możliwości kontynuowania działalności.

10. Inne informacje niż wymienione powyżej, jeżeli mogłyby w istotny sposób wpłynąć na ocenę sytuacji majątkowej i finansowej oraz wynik finansowy jednostki.

Nie występują inne niż wymienione informacje, mogące w istotny sposób wpłynąć na ocenę sytuacji majątkowej, finansowej oraz wynik finansowy Spółki.

Natomiast, w związku z obowiązkiem wynikającym z art.44 Ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne poniżej przedstawiono istotne informacje o kosztach i przychodach związanych z produkcją i sprzedażą energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji.

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Rodzaj paliwa: biogaz	Rodzaj paliwa: GZ-50
Produkcja energii elektrycznej zmierzona na zaciskach generatora	MWh	4.107,048	183,235
Koszty wytworzenia energii elektrycznej i ciepła z tego:	zł	633.086,30	180.129,05
koszt wytworzenia energii elektrycznej	zł	253.234,52	72.051,62
koszt wytworzenia ciepła	zł	379.851,78	108.077,43
Koszt jednostkowy wytworzenia energii elektrycznej	zł/MWh	61,66	393,22
Ilość sprzedanej energii elektrycznej	MWh	37,43	1,68
Przychody netto ze sprzedaży energii elektrycznej	zł	6.265,62	281,53
Cena jednostkowa sprzedaży energii elektrycznej	zł/MWh	167,40	167,40

Słupsk, dn. 21.05.2018 r.

GLÓWNA KSIĘGOWA
CZŁONEK ZARZĄDU
Anna Zielińska

PREZES ZARZĄDU
Andrzej Wojtowicz

Tabela nr 1

Ruch środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych w 2017 roku według wartości nabycia

Grupa środków trwałych	Stan na 01.01.2016r.	Przychody					Rozchody				Stan na 31.12.2016r.
		nakłady inwestycyjne	odpłatne użytkowanie gm. Słupsk	odpłatne przyjęcia	zakup gruntów	razem przychody	likwidacja fizyczna	sprzedaż	przekazanie nieodpłatne	razem rozchody	
"0"	7 508 966,02	-	-	-	24 382,00	24 382,00	73 006,24	-	-	73 006,24	7 460 341,78
"1"	30 996 593,75	20 625,11	-	-	-	20 625,11	-	-	-	0,00	31 017 218,86
"2"	275 690 581,70	388 012,64	3 821 544,00	117 242,03	-	4 326 798,67	256 345,04	-	-	256 345,04	279 761 035,33
Suma "1,2"	306 687 175,45	408 637,75	3 821 544,00	117 242,03	0,00	4 347 423,78	256 345,04	0,00	0,00	256 345,04	310 778 254,19
"3"	5 555 733,70	-	-	-	-	0,00	15 860,00	-	-	15 860,00	5 539 873,70
"4"	12 220 249,59	182 324,91	-	-	-	182 324,91	47 433,76	23 529,59	58 863,25	129 826,60	12 272 747,90
"5"	3 372 239,16	483 300,00	-	-	-	483 300,00	-	-	-	0,00	3 855 539,16
"6"	33 966 024,28	397 261,83	-	-	-	397 261,83	244 573,85	-	-	244 573,85	34 118 712,26
Suma "3,4,5,6"	55 114 246,73	1 062 886,74	0,00	0,00	0,00	1 062 886,74	307 867,61	23 529,59	58 863,25	390 260,45	55 786 873,02
"7"	6 979 695,02	284 220,00	-	-	-	284 220,00	-	92 911,27	-	92 911,27	7 171 003,75
"8"	3 788 768,41	24 360,89	-	-	-	24 360,89	200 961,74	-	-	200 961,74	3 612 167,56
ogółem	380 078 851,63	1 780 105,38	3 821 544,00	117 242,03	24 382,00	5 743 273,41	838 180,63	116 440,86	58 863,25	1 013 484,74	384 808 640,30
WNIP	3 910 611,07	24994	-	-	-	24 994,00	25 660,00	13 300,00	-	38 960,00	3 896 645,07
Razem	383 989 462,70	1 805 099,38	3 821 544,00	117 242,03	24 382,00	5 768 267,41	863 840,63	129 740,86	58 863,25	1 052 444,74	388 705 285,37

Umorzenie środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych w 2017 roku

Grupa środków trwałych	Umorzenie na 01.01.2017r.	Umorzenie naliczone w trakcie roku	Umorzenie od zlikwidowanych śr. trwałych	Umorzenie środków trwałych na 31.12.2017r.
„0”	1 267 963,77	82 447,06	73 006,24	1 277 404,59
„1”	8 411 975,50	729 271,53	0,00	9 141 247,03
„2”	92 993 734,08	6 597 426,79	202 778,58	99 388 382,29
Suma „1,2”	101 405 709,58	7 326 698,32	202 778,58	108 529 629,32
„3”	3 631 410,46	292 489,04	15 860,00	3 908 039,50
„4”	9 860 992,09	371 665,82	126 918,84	10 105 739,07
„5”	2 420 602,73	406 023,37	0,00	2 826 626,10
„6”	22 157 359,94	1 084 635,80	244 573,85	22 997 421,89
Suma „3,4,5,6”	38 070 365,22	2 154 814,03	387 352,69	39 837 826,56
„7”	5 686 804,69	365 107,97	92 911,27	5 959 001,39
„8”	3 607 358,03	72 383,61	200 961,74	3 478 779,90
ogółem	150 038 201,29	10 001 450,99	957 010,52	159 082 641,76
WNiP	3 433 561,77	249 435,50	30 049,12	3 652 948,15
Razem	153 471 763,06	10 250 886,49	987 059,64	162 735 589,91

BILANS
sporządzony na dzień 31-12-2017
(wersja pełna)

AKTYWA		Stan na 31.12.2016 r.	Stan na 31.12.2017 r.	PASywa		Stan na 31.12.2016 r.	Stan na 31.12.2017 r.
A.	Aktywa trwałe	232 724 013,86	230 558 640,07	A.	Kapitał (fundusz) własny	151 409 086,64	153 190 370,16
I.	Wartości niematerialne i prawne	477 049,30	243 696,92	I.	Kapitał (fundusz) podstawowy (wielkość ujemna)	88 433 500,00	88 832 500,00
1	Koszty zakończonych prac rozwojowych			II.	Należne wpłaty na kapitał podstawowy (wielkość ujemna)		
2	Wartość firmy	477 049,30	243 696,92	III.	Udziały (akcje) własne (wielkość ujemna)	29 154 748,28	31 073 410,99
3	Inne wartości niematerialne i prawne			IV.	Kapitał (fundusz) zapasowy	8 374 760,94	8 116 489,88
4	Zaliczki na wartości niematerialne i prawne			V.	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	22 227 189,77	22 227 189,77
II.	Rzeczowe aktywa trwałe	230 804 762,42	228 897 244,36	VI.	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe		
1	Środki trwałe	230 040 650,34	225 725 998,54	VII.	Zysk (strata) z lat ubiegłych	3 218 889,65	2 940 779,52
a	grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu)	6 241 002,25	6 182 937,19	VIII.	Zysk (strata) netto		
b	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	205 305 275,37	202 248 624,87	IX.	Odpiśy z zysku netto w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)	102 464 128,62	103 191 980,28
c	urządzenia techniczne i maszyny	17 020 072,01	15 949 046,46	B.	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania		
d	środki transportu	1 292 890,33	1 212 002,36	I.	Rezerwy na zobowiązania		
e	inne środki trwałe	181 410,38	133 387,66	1	Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		
2	Środki trwałe w budowie	764 112,08	3 171 245,82	2	Rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne		
III.	Należności długoterminowe				- długoterminowa		
1	Od jednostek powiązanych				- krótkoterminowa		
2	Od pozostałych jednostek			3	Pozostałe rezerwy		
IV.	Inwestycje długoterminowe	54 000,00	0,00		- długoterminowe		
1	Nieruchomości			II.	Zobowiązania długoterminowe	30 026 498,38	30 096 866,38
2	Wartości niematerialne i prawne			1	Wobec jednostek powiązanych	316 129,65	253 026,14
3	Długoterminowe aktywa finansowe	54 000,00	0,00	2	Wobec pozostałych jednostek	29 710 368,73	29 843 840,24
a	w jednostkach powiązanych			a	kredyty i pożyczki	14 693 000,00	12 077 000,00
- udziały lub akcje				b	z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		
- inne papiery wartościowe				c	inne zobowiązania finansowe		
- udzieloie pożyczki				d	inne	15 017 368,73	17 766 840,24
- inne długoterminowe aktywa finansowe				III.	Zobowiązania krótkoterminowe	9 188 047,45	11 564 480,13
b	w pozostałych jednostkach	54 000,00	0,00	1	Zobowiązania wobec jednostek powiązanych	492 982,98	854 862,08
- udziały lub akcje		54 000,00		a	z tytułu dostaw i usług w okresie wymagalności	93 982,98	92 662,08
- inne papiery wartościowe				- do 12 miesięcy		93 982,98	92 662,08
- udzieloie pożyczki				- powyżej 12 miesięcy			
- inne długoterminowe aktywa finansowe				b	inne	399 000,00	762 200,00
4	Inne inwestycje długoterminowe			2	Wobec pozostałych jednostek	7 084 468,93	9 134 497,71
V.	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	1 388 202,14	1 417 698,79	a	kredyty i pożyczki	3 127 856,00	3 216 000,00
1	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego			b	z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		
2	Inne rozliczenia międzyokresowe	1 388 202,14	1 417 698,79	c	inne zobowiązania finansowe	1 821 267,85	3 881 116,80
B.	Aktywa obrotowe	21 149 201,40	25 823 710,37	d	z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	1 821 267,85	3 881 116,80
I.	Zapasy	1 621 466,09	1 901 132,07	- do 12 miesięcy			
1	Materiały	1 249 816,13	1 275 747,89	- powyżej 12 miesięcy			
2	Półprodukty i produkty w toku			e	zaliczki otrzymane na dostawy		
3	Produkty gotowe	39 900,00	73 080,00	f	zobowiązania wekslowe	799 504,68	753 820,29
4	Towary	307 832,90	551 010,58	g	z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń	296 031,35	318 111,64
5	Zaliczki na dostawy	23 917,06	1 293,60	h	z tytułu wynagrodzeń	1 040 809,05	965 448,98
II.	Należności krótkoterminowe	4 735 413,31	4 295 282,04	i	inne	1 610 595,54	1 575 120,34
1	Należności od jednostek powiązanych	888 782,84	191 707,28	3	Fundusze specjalne	63 249 580,79	61 530 633,77
a	z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:	888 782,84	191 707,28	IV.	Rozliczenia międzyokresowe		
- do 12 miesięcy		888 782,84	191 707,28	1	Ujemna wartość firmy		
- powyżej 12 miesięcy				2	Inne rozliczenia międzyokresowe	63 249 580,79	61 530 633,77
b	inne	0,00	0,00	- długoterminowe		60 260 072,25	58 237 395,19
2	Należności pod pozostałych jednostek	3 836 630,47	4 103 574,76	- krótkoterminowe		2 989 508,54	3 293 238,58
a	z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:	2 897 307,63	2 793 593,01				
- do 12 miesięcy		2 897 307,63	2 793 593,01				
- powyżej 12 miesięcy							
b	z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych świadczeń	283 580,59	800 765,54				
c	inne	536 017,11	509 216,21				
d	dochodzone na drodze sądowej	120 725,14	0,00				
III.	Inwestycje krótkoterminowe	14 361 144,77	19 149 537,69				
1	Krótkoterminowe aktywa finansowe	14 361 144,77	19 149 537,69				
a	w jednostkach powiązanych						
- udziały lub akcje							
- inne papiery wartościowe							
- udzieloie pożyczki							
- inne krótkoterminowe aktywa finansowe							
b	w pozostałych jednostkach						
- udziały lub akcje							
- inne papiery wartościowe							
- udzieloie pożyczki							
- inne krótkoterminowe aktywa finansowe							
c	środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	14 351 144,77	19 149 537,69				
- środki pieniężne w kasie i na rachunkach		14 351 144,77	19 149 537,69				
- inne środki pieniężne							
- inne aktywa pieniężne							
2	Inne inwestycje krótkoterminowe						
IV.	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	441 177,23	477 758,57				
Aktywa razem		253 873 215,26	256 382 350,44	Pasywa razem		253 873 215,26	256 382 350,44

Sporządzono
Słupsk, dn. 21.05.2018 r.
(miejscowość, data)
GŁÓWNA KSIĘGOWA
CZŁONEK ZARZĄDU
Alina Zymnicka

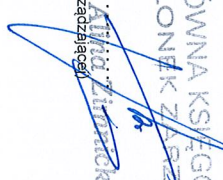
Słupsk, dn. 21.05.2018 r.
(miejscowość, data)
PREZES ZARZĄDU
Andrzej Wdowicz

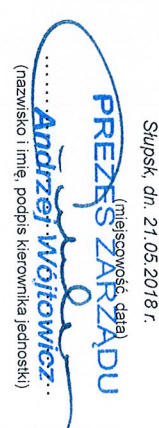
(nazwisko i imię, podpis osoby sporządzającej)

(nazwisko i imię, podpis kierownika jednostki)

.....
(pieczęćka jednostki)

	2016		2017
	Ubiegły rok obrotowy		Bieżący rok obrotowy
A.	Przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi, w tym:		
	- od jednostek powiązanych		
I.	Przychody netto ze sprzedaży produktów	43 046 533,53	44 767 791,54
		3 268 783,03	1 486 349,31
II.	Zmiana stanu produktów (zwiększenie – wartość dodatnia, zmniejszenie – wartość ujemna)	42 721 112,91	44 545 059,03
		123 686,13	122 469,93
III.	Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki	139 095,71	79 301,29
IV.	Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	62 638,78	20 961,29
B.	Koszty działalności operacyjnej		
I.	Amortyzacja	40 718 197,81	42 947 085,46
II.	Zużycie materiałów i energii	9 853 833,58	10 248 673,25
III.	Usługi obce	7 292 861,64	7 221 524,30
IV.	Podatki i opłaty, w tym:	5 099 791,63	5 716 380,30
	- podatek akcyzowy	4 956 121,89	5 567 727,31
V.	Wynagrodzenia	200 745,00	211 708,00
VI.	Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	10 762 729,35	11 318 443,37
	w tym emerytalne	2 447 777,63	2 566 553,11
VII.	Pozostałe koszty rodzajowe	990 404,26	1 038 179,82
VIII.	Wartość sprzedanych towarów i materiałów	287 918,75	291 725,92
		17 163,34	16 057,90
C.	Zysk/Strata ze sprzedaży (A-B)		
		2 328 335,72	1 820 706,08
D.	Pozostałe przychody operacyjne		
I.	Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	2 901 838,37	2 891 986,37
II.	Dotacje	0,00	0,00
III.	Inne przychody operacyjne	2 901 838,37	2 891 986,37
E.	Pozostałe koszty operacyjne		
I.	Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	1 132 732,77	563 243,93
II.	Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych	181 716,31	56 474,10
III.	Inne koszty operacyjne	951 016,46	506 769,83
F.	Zysk/Strata z działalności operacyjnej (C+D-E)		
		4 097 441,32	4 149 448,52
G.	Przychody finansowe		
		258 332,56	329 300,83
I.	Dywidendy i udziały w zyskach, w tym:		
	- od jednostek powiązanych		
II.	Odsetki, w tym:	258 330,51	329 300,81
	- od jednostek powiązanych		7,14
III.	Zysk ze zbycia inwestycji		
IV.	Aktualizacja wartości inwestycji		
V.	Inne	2,05	0,02
H.	Koszty finansowe		
I.	Odsetki, w tym:	367 182,23	577 875,83
	- dla jednostek powiązanych	363 675,00	515 059,39
II.	Strata ze zbycia inwestycji	75,5	
III.	Aktualizacja wartości inwestycji		54 000,00
IV.	Straty z tytułu różnic kursowych	3 478,43	8 814,30
V.	Inne	28,80	2,14
I.	Zysk/Strata z działalności gospodarczej (F+G-H)	3 988 591,65	3 900 873,52
J.	Wynik zdarzeń nadzwyczajnych (J.I.-J.II.)	0,00	0,00
I.	Zyski nadzwyczajne		
II.	Straty nadzwyczajne		
K.	Zysk/Strata brutto (I±J)	3 988 591,65	3 900 873,52
L.	Podatek dochodowy	769 702	960 094
M.	Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)		
N.	Zysk/Strata netto (K-L-M)	3 218 889,65	2 940 779,52

Słupsk, dn. 21.05.2018 r.
(miejscowość, data)
STÓWNA KSIĘGOWA
CZŁONEK ZARZĄDU

Anna Zińczanka
(nazwisko i imię, podpis osoby sporządzającej)

Słupsk, dn. 21.05.2018 r.
(miejscowość, data)
PREZES ZARZĄDU

Andrzej Wójciewicz
(nazwisko i imię, podpis kierownika jednostki)

	2016	2017
	ubiegły rok obrotowy	bieżący rok obrotowy
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
I. Zysk (strata) netto	3 218 889,65	2 940 779,52
II. Korekty razem	9 319 144,17	8 727 537,98
1. Amortyzacja	9 856 046,82	10 250 886,49
2. Zyski (straty) z tytułu różnic kursowych		
3. Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)		
4. Zysk (strata) z działalności inwestycyjnej	181 716,31	110 474,10
5. Zmiana stanu rezerw		
6. Zmiana stanu zapasów	261 414,13	-279 665,98
7. Zmiana stanu należności	3 226 426,67	521 137,78
8. Zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych, z wyjątkiem pożyczek i kredytów	-2 427 988,60	1 044 906,60
9. Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	-1 743 976,71	-1 718 947,02
10. Inne korekty z działalności operacyjnej	-34 494,45	-1 201 253,99
III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I +/- II)	12 538 033,82	11 668 317,50
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
I. Wpływy		
1. Zbycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		
2. Zbycie inwestycji w nieruchomości oraz wartości niematerialne i prawne		
3. Z aktywów finansowych, w tym:		
a) w jednostkach powiązanych		
b) w pozostałych jednostkach		
- zbycie aktywów finansowych		
- dywidendy i udziały w zyskach		
- spłata udzielonych pożyczek długoterminowych		
- inne wpływy z aktywów finansowych		
4. Inne wpływy inwestycyjne		
II. Wydatki	-10 400 066,80	-3 504 422,64
1. Nabycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	-10 400 066,80	-3 504 422,64
2. Inwestycje w nieruchomości oraz wartości niematerialne i prawne		
3. Na aktywa finansowe, w tym:		
a) w jednostkach powiązanych		
b) w pozostałych jednostkach		
- nabycie aktywów finansowych		
- udzielone pożyczki długoterminowe		
4. Inne wydatki inwestycyjne		
III. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej (I-II)	-10 400 066,80	-3 504 422,64
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
I. Wpływy	729 200,00	1 362 200,00
1. Wpływy netto z wydania udziałów (emisji akcji) i innych instrumentów kapitałowych oraz dopłat do kapitału		
2. Kredyty i pożyczki	0,00	600 000,00
3. Emisja dłużnych papierów wartościowych		
4. Inne wpływy finansowe	729 200,00	762 200,00
II. Wydatki	-4 014 021,60	-4 727 701,94
1. Nabycie udziałów (akcji) własnych		
2. Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli	0,00	-1 038 498,00
3. Inne niż wypłaty na rzecz właścicieli wydatki z tytułu podziału zysku	-283 221,60	-561 347,94
4. Spłata kredytów i pożyczek	-3 730 800,00	-3 127 856,00
5. Wykup dłużnych papierów wartościowych		
6. Z tytułu innych zobowiązań finansowych		
7. Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego		
8. Odsetki		
9. Inne wydatki finansowe		0,00
III. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej (I-II)	-3 284 821,60	-3 365 501,94
D. Przepływy pieniężne netto, razem (A,III +/- B,III +/- C,III)	-1 146 854,58	4 798 392,92
E. Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych, w tym:	-1 146 854,58	4 798 392,92
- zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		
zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		
F. Środki pieniężne na początek okresu	15 497 999,35	14 351 144,77
G. Środki pieniężne na koniec okresu (F+/-D), w tym:	14 351 144,77	19 149 537,69
- o ograniczonej możliwości dysponowania		

	2016	2017
i. Kapitał (fundusz) własny na początek okresu (BO)	ubiegły rok obrotowy	bieżący rok obrotowy
	146 687 768,67	151 409 088,64
- korekty błędów podstawowych		
1.a. Kapitał (fundusz) własny na początek okresu (BO), po korektach		
1. Kapitał (fundusz) podstawowy na początek okresu	86 632 000,00	88 433 500,00
1.1. Zmiany kapitał (funduszu) podstawowego		
a) zwiększenie (z tytułu) wniesionego aportu		
a) zwiększenia z tytułu:		
- objęcia udziałów	1 801 500,00	399 000,00
b) zmniejszenia (z tytułu)		
- umorzenia udziałów		
1.2. Kapitał (fundusz) podstawowy na koniec okresu	88 433 500,00	88 832 500,00
2. Należne wpłaty na kapitał podstawowy na początek okresu		
2.1. Zmiana należności wpłat na kapitał podstawowy		
a) zwiększenie (z tytułu)		
b) zmniejszenie (z tytułu)		
2.2. Należne wpłaty na kapitał podstawowy na koniec okresu		
3. Udziały (akcje) własne na początek okresu		
a) zwiększenie		
b) zmniejszenie		
3.1. Udziały (akcje) własne na koniec okresu		
4. Kapitał (fundusz) zapasowy na początek okresu	27 135 399,94	29 154 748,28
4.1. Zmiany kapitału (funduszu) zapasowego	2 019 348,44	1 918 662,71
a) zwiększenie (z tytułu) przesunięcia z kapitału aktualizacji wyceny	93,83	258 271,06
b) zwiększenia z tytułu przesunięcia wartości aportu / wkładu finansowego ponad wartość nominalną udziałów	1 024,15	0,00
- z podziału zysku (ustawowo)	2 018 230,46	
- z podziału zysku (ponad wymaganą ustawowo minimalną wartość)		1 660 391,65
b) zmniejszenie (z tytułu)		
- pokrycia straty		
4.2. Stan kapitału (funduszu) zapasowego na koniec okresu	29 154 748,28	31 073 410,99
5. Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny na początek okresu	8 374 854,77	8 374 760,94
5.1. Zmiany kapitału (funduszu) z aktualizacji wyceny	-93,83	-258 271,06
a) zwiększenie (z tytułu)		
b) zmniejszenie (z tytułu)	-93,83	-258 271,06
- zbycia / likwidacji środków trwałych	-93,83	-258 271,06
5.2. Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny na koniec okresu	8 374 760,94	8 116 489,88
6. Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe na początek okresu	22 227 189,77	22 227 189,77
6.1. Zmiany pozostałych kapitałów (funduszy) rezerwowych	0,00	0,00
a) zwiększenie (z tytułu)podziału zysku		
b) zmniejszenie (z tytułu)		
6.2. Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe na koniec okresu	22 227 189,77	22 227 189,77
7. Zysk (strata) z lat ubiegłych na początek okresu		
7.1. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu	3 107 756,37	3 107 756,37
- korekty błędów podstawowych		
7.2. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu, po korektach	3 107 756,37	3 107 756,37
a) zwiększenie (z tytułu)		
- podziału zysku z lat ubiegłych		
b) zmniejszenie (z tytułu)podziału zysku	-3 107 756,37	-3 107 756,37
7.3. Zysk z lat ubiegłych na koniec okresu		
7.4. Strata z lat ubiegłych na początek okresu		
- korekty błędów podstawowych		
7.5. Strata z lat ubiegłych na początek okresu, po korektach		
a) zwiększenie (z tytułu)		
- przeniesienia straty z lat ubiegłych do pokrycia		
b) zmniejszenie (z tytułu)		
7.6. Strata z lat ubiegłych na koniec okresu		
7.7. Zysk (strata) z lat ubiegłych na koniec okresu	3 218 889,65	2 940 779,52
8. Wynik netto	3 218 889,65	2 940 779,52
a) zysk netto		
b) strata netto		
c) odpisy z zysku		
ii. Kapitał (fundusz) własny na koniec okresu (BZ)	151 409 088,64	153 190 370,16
iii. Kapitał (fundusz) własny, po uwzględnieniu proponowanego podziału zysku (pokrycia straty)	153 069 480,29	155 270 872,68

Agencja Usługowa „Propol”

Spółka z o.o.

Podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, nr w rejestrze 869

**SPRAWOZDANIE
NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA**

**z badania sprawozdania finansowego za rok 2017
„Wodociągi Słupsk” Spółka z o.o. z siedzibą w
76-200 Słupsk, ul. Elizy Orzeszkowej 1**

Kluczowy biegły rewident:

Mirosław Lejk

Nr w rejestrze 10666

SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA ROCZNEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Dla Zgromadzenia Wspólników „Wodociągi Słupsk” Spółka z o.o.

Przeprowadziliśmy badanie załączonego rocznego sprawozdania finansowego „Wodociągi Słupsk” Spółka z o. o. z siedzibą 76-200 Słupsk, ul. E. Orzeszkowej 1, na które składają się: bilans sporządzony na dzień 31.12.2017r., rachunek zysków i strat, oraz informacja dodatkowa zawierająca wprowadzenie do sprawozdania finansowego i dodatkowe informacje i objaśnienia.

Prezes „Wodociągi Słupsk” Spółka z o. o. jest odpowiedzialny za sporządzenie sprawozdania finansowego i za jego rzetelną prezentację zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2016 r. poz. 1047 z późn. zm.), wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa. Prezes Zarządu jest również odpowiedzialny za kontrolę wewnętrzną, którą uznaje za niezbędną, aby sporządzane sprawozdania finansowe były wolne od nieprawidłowości powstałych wskutek celowych działań lub błędów.

Zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości, Prezes Zarządu oraz członkowie rady nadzorczej Spółki są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane w ustawie o rachunkowości.

Naszym zadaniem było wyrażenie opinii o tym, czy sprawozdanie finansowe przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego jednostki zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami ustawy o rachunkowości i przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości.

Badanie sprawozdania finansowego przeprowadziliśmy stosownie do postanowień:

- 1) ustawy z dnia 11 maja 2017 roku o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2017 roku poz. 1089),
- 2) Krajowych Standardów Rewizji Finansowej w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania przyjętych uchwałą nr 2783/52/2015 Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 10 lutego 2015 r. z późn. zm., w związku z uchwałą nr 2041/37a/2018 z dnia 5 marca 2018r. w sprawie krajowych standardów wykonywania zawodu.

Regulacje te nakładają na nas obowiązek postępowania zgodnego z zasadami etyki oraz zaplanowania i przeprowadzenia badania w taki sposób, aby uzyskać racjonalną pewność, że sprawozdanie finansowe i księgi rachunkowe stanowiące podstawę jego sporządzenia są wolne od istotnych nieprawidłowości.

Badanie polega na przeprowadzeniu procedur mających na celu uzyskanie dowodów badania dotyczących kwot i informacji ujawnionych w sprawozdaniu finansowym. Wybór procedur badania zależy od naszego osądu, w tym oceny ryzyka wystąpienia istotnych nieprawidłowości w sprawozdaniu finansowym na skutek celowych działań lub błędów. Przeprowadzając ocenę tego ryzyka bierzemy pod uwagę kontrolę wewnętrzną związaną ze sporządzeniem oraz rzetelną prezentacją sprawozdania finansowego w celu zaplanowania stosownych do okoliczności procedur badania, nie zaś w celu wyrażenia opinii na temat skuteczności działania kontroli wewnętrznej w jednostce. Badanie obejmuje również ocenę odpowiedniości stosowanej polityki rachunkowości, zasadności szacunków dokonanych przez kierownika jednostki oraz ocenę ogólnej prezentacji sprawozdania finansowego.

Wyrażamy przekonanie, że uzyskane przez nas dowody badania stanowią wystarczającą i odpowiednią podstawę do wyrażenia przez nas opinii.

Zakres badania nie obejmuje zapewnienia co do przyszłej rentowności badanej jednostki ani efektywności lub skuteczności prowadzenia spraw jednostki przez kierownika jednostki obecnie lub w przyszłości.

Nasza opinia o sprawozdaniu finansowym nie obejmuje sprawozdania z działalności. Naszym obowiązkiem zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach było wydanie opinii, czy sprawozdanie z działalności zostało sporządzone zgodnie z przepisami prawa oraz, że jest ono zgodne z informacjami zawartymi w rocznym sprawozdaniu finansowym. Naszym obowiązkiem było także złożenie oświadczenia, o tym, czy w świetle naszej wiedzy o jednostce i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania sprawozdania finansowego stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności istotne zniekształcenia oraz wskazanie na czym polega każde takie istotne zniekształcenie.

Naszym zdaniem, zbadane roczne sprawozdanie finansowe:

- przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej Spółki na dzień 31.12.2017r. oraz jej wyniku finansowego za rok obrotowy od 01.01.2017 do 31.12.2017r., zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami ustawy o rachunkowości, a także przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości,
- zostało sporządzone na podstawie prawidłowo, zgodnie z przepisami rozdziału 2 ustawy o rachunkowości, prowadzonych ksiąg rachunkowych,
- jest zgodne co do formy i treści z obowiązującymi jednostką przepisami prawa i umową Spółki.

Naszym zdaniem sprawozdanie z działalności zostało sporządzone zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami i jest zgodne z informacjami zawartymi w rocznym sprawozdaniu finansowym. Ponadto, oświadczamy, iż w świetle wiedzy o jednostce i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania sprawozdania finansowego, nie stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności istotnych zniekształceń.

Mirosław Lejk

**Biegły rewident
nr ewid. 10666**

Kluczowy biegły rewident
Przeprowadzający badanie

W imieniu Agencja Usługowa „Propol” Spółka z o.o. - podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, wpisanego na listę podmiotów uprawnionych prowadzoną przez KRBR pod nr ewidencyjnym 869

AGENCJA USŁUGOWA
»PROPOL« Sp. z o.o.
76-200 SŁUPSK
ul. Kowalska 2/6, tel./fax 842 98 82
NIP 839-001-30-19

DYREKTOR
CZŁONEK ZARZĄDU
dr Antoni Tuzinkiewicz

.....
Data sprawozdania z badania 25.05.2018r.